HARALAMB ZINCA

un glonte pentru rezident

HARALAMB ZINCĂ

UN GLONTE PENTRU REZIDENT

Editura Militară
— 1975 —

Acţiunea cărţii se desfăşoară în anul 1964.

Autorul atrage atenţia că evenimentele relatate sunt cu totul imaginare, orice asemănare, dintre personaje şi persoanele în viaţă nu poate fi decât întâmplătoare.

I. Fantoma domnului Pantazi

1

Poate că Lucian nu ar fi auzit ţârâitul prelung al telefonului, dacă în western-ul ce-l urmărea la televizor, secondat de Lia şi ăl mic, nu ar fi încetat să se tragă focuri năprasnice de armă. Se văzu nevoit să se ridice, bombănind, din fotoliu. Era într-o duminică... Pentru el şi ai săi ziua începuse frumos. Neaşteptat de frumos. Evadaseră cu maşina unui prieten la Cheia, petrecuseră ceasuri odihnitoare într-un cadru montan, la iarbă verde, şi sperase ca ziua să se încheie la fel de frumos, în faţa televizorului, fără nici o surpriză din afară. Sperase, iar acum telefonul sună bezmetic, nemulţumit parcă de câtă tăcere acumulase în ultimele douăsprezece ore. Ridică receptorul şi-şi fixă o poziţie comodă, aşa încât să-l mai poată vedea pe şerif acţionând.

— Alo! Zise morocănos.

— Căpitanul Viziru? Auzi de la celălalt capăt al firului vocea unui bărbat.

— El e, îi răspunse, fără să-şi ascundă nemulţumirea.

— Ah, bine că am dat de dumneavoastră! Se bucură celălalt. V-am mai căutat în câteva rânduri şi...

Lucian îl întrerupse cu brutalitate (pe micul ecran se dezlănţuise o bătaie în toată legea — zburau pumni, scaune, mese, sticle şi, bineînţeles, cowboy).

— Mai scurt... Şi mai repede... Cine sunteţi şi ce doriţi?

— Nu pot să vă spun la telefon cine sunt...

— Atunci de ce m-aţi chemat? Se răsti Lucian destul de tare. Lia, mirată de izbucnirea sa, se răsuci în fotoliu să vadă ce se petrecea. El îi făcu un semn cu mâna să stea liniştită, să vadă mai departe filmul.

— V-am chemat cu gândul curat de a vă invita încă în seara asta la un pahar de vorbă, răspunse prompt necunoscutul, nelăsându-se intimidat de tonul iritat al ofiţerului. E în interesul dumneavoastră. Pardon! Nu m-am exprimat corect! În interesul instituţiei ce-o reprezentaţi...

— Să lăsăm pe mâine, propuse Lucian, însă în clipa următoare îşi dădu seama că foarte puţini inşi îi cunoşteau numărul de telefon de acasă; constatarea asta îl făcu să uite de western şi îi trezi curiozitatea.

Necunoscutul respinse sec propunerea:

— Trebuie să ne vedem încă în seara asta. Repet: este în interesul Securităţii să stăm de vorbă.

„De unde şi cum a aflat numărul meu de telefon? Se întrebă Lucian, din ce în ce mai intrigat. Ce dracu l-a găsit să mă sune la ora asta, şi încă duminică?!”

— Bine, dar cine sunteţi?

— Poate o fantomă, râse celălalt scurt şi fără ostentaţie.

— Văd că vă arde de glume...

— Nicidecum. În clipa în care o să ne vedem, o să constataţi că n-am exagerat.

Lucian nu mai schiţă nici o împotrivire, cedă.

— Unde doriţi să ne întâlnim?

— Nu-i încă 9. V-aş ruga respectuos — ştiu că aveţi la îndemâna o maşină — să vă repeziţi până la Arcul de Triumf... E acolo o grădină-restaurant...

— Unde-i şi o „Alimentară"?

— Exact, domnule căpitan. Cum intraţi în grădină, pe dreapta. Ultimul rând de mese de lângă zid... Eu am ocupat

masa din mijloc, îi explică necunoscutul cu o minuţiozitate ce-l atâta pe ofiţer. Semn de recunoaştere — o „Flacără” pusă la vedere.

„Asta se pricepe la tehnica întâlnirilor conspirative, aprecie Lucian. Nu se bâlbâie, ştie ce vrea." întrebă!

— De unde vorbiţi?

— De la telefonul public al localului.

— Sunteţi singur?

— Domnule căpitan, nu este cazul să vă neliniştiţi. Vă asigur că n-o să regretaţi că v-am smuls din sânul familiei.

„Se exprimă frumos, curgător, cu cuvinte alese”, continuă Lucian să mediteze la personalitatea insului ce-l invita la un pahar de vorbă. Prelungi înadins discuţia:

— Şi chiar nu puteţi să-mi spuneţi cu cine am onoarea?

— Vă rezerv o surpriză... e tot ce vă pot spune.

Lui Lucian i se păru că celălalt a râs stăpânit în receptor.

— Ne cunoaştem deci?

— Rămâne de văzut...

— În zece-cincisprezece minute sunt acolo.

— Vă mulţumesc. Vă aştept. La revedere!

În momentul în care convorbirea luă sfârşit, Lucian văzu pe micul ecran cum un şerif mic şi crăcănat, dar isteţ şi simpatic, după ce împuşcase la repezeală vreo cinci bandiţi, îşi punea cu părere de rău revolverul în toc.

— Ce faci, Lucian, pleci? Lia îi pusese întrebarea fără a-şi lua ochii de la aparat; se anunţau secvenţe tari.

— Trebuie...

„Unde scrie că trebuie? Se pomeni Lucian luându-se la rost. Ai primit un telefon. Ei şi?! Nu eşti obligat să răspunzi oricărui necunoscut...”

Ridică receptorul ca să formeze numărul de telefon al colonelului Panait, dar după primele trei cifre se răzgândi.

Să-l deranjeze pentru atâta lucru! Nu se cuvenea.

O fi urmărind şi el filmul. Sunt atât de rare ocaziile astea în viaţa noastră! În schimb, de ce nu l-ar căuta pe Frunză?

Formă numărul. Căpitanul era acasă şi-i răspunse imediat.

— Eşti singur? Îl chestionă Lucian prevăzător.

Frunză exclamă jignit:

— Aş! Tu ce crezi, că d'aia sunt celibatar, ca să fiu singur? Vrei să-i auzi glăsciorul? E în baie... Stai c-o chem... Ai amuţit sau mi se pare?

— Te-am înjurat în gând. Ascultă!...

— Să nu cumva să-mi propui să mă ridic de lângă...

— Vorrrbaa! Bagă-ţi în cap ce-ţi spun. În câteva cuvinte Lucian îl puse în temă.

— Chiar te duci la întâlnire? Se arătă Frunză mirat.

— Mă intrigă faptul că-mi ştie telefonul de acasă, îşi mărturisi Lucian gândul care-l sâcâia ca o durere surdă de măsele.

Frunză încercă să-l liniştească!

— O fi vreun coleg de-al nostru... s-o fi „sărbătorind” omu şi o fi vrând să te aibă acolo... altfel cum să te scoată din casă?

— Ţi-ar fi telefonat şi ţie.

— Devii din ce în ce mai convingător, glumi Frunză, dar imediat trecu la un ton serios. Vin şi eu cu tine...

— Nu-i cazul. Vezi-ţi mai departe de bucuria ta duminicală. Pe mâine!

Un sfert de oră mai târziu, un taxi îl lăsă pe căpitanul Lucian Viziru în faţa restaurantului Arcul de Triumf...

Simţi deodată boarea răcoroasă şi înmiresmată ce adia dinspre Parcul Herăstrău, şi furia împotriva necunoscutului care-l smulsese din sânul familiei i se mai potoli un pic.

Dintr-o pornire spontană, se răsuci pe loc şi se uită în

direcţia Arcului de Triumf; câteva reflectoare îl dezvăluiau în noapte, parcă mai maiestuos decât îl ştia la lumina zilei.

Pe deplin liniştit, traversă drumul şi trecu pe trotuarul opus. Dinspre grădina-restaurant, concepută ca o anexă bine inspirată a unui magazin alimentar, răzbătea o muzică veselă, răspândită în văzduh de un magnetofon.

„Cum intru în grădină, pe dreapta, îşi reaminti ofiţerul, ultimul rând de mese de lângă zid... masa din mijloc.

Semn de recunoaştere — o „Flacără” pusă la vedere.”

Brusc trecu la un alt gând. „Şi dacă-i o farsă? Ah, dacă-i un coleg de-al nostru pus pe farse, mamă, ce-i fac!”

Se opri prevăzător la intrarea în grădină. „Dreapta, lângă zid, masa din mijloc.” Se uită într-acolo... Primul lucru pe care-l descoperi fu o „Flacără” sprijinită ostentativ de o sticlă de „Borsec”. Apoi îl descoperi şi pe stăpânul revistei, pe cel ce-i solicitase întâlnirea, şi cu greu îşi stăpâni o exclamaţie de uimire. „Ia te uită de unde-mi sare iepurele?! Domnul Pantazi! Ei, asta-i, într-adevăr, o surpriză... De unde naiba a răsărit?” îl recunoscuse imediat după părul lins, despărţit de o cărare perfectă şi parcă lipit de craniu. „Da, da, el e... De ce-o fi refuzat să-şi spun numele la telefon? Au trecut, cred, vreo doisprezece ani de când l-am luat la întrebări...” Şi înainte de a face pasul următor, Lucian socoti că ar fi potrivit să joace puţin teatru, să facă pe prostul şi să-i arate că nu stă prea bine cu memoria. Cu tactica asta în gând, înainta fără ezitare spre masa ocupată de Pantazi. Acesta, la rândul său, îl zărise şi-l aştepta fără să schiţeze vreun gest de nervozitate sau de întâmpinare. Îl lăsă pe ofiţerul de securitate să se apropie, să-i adreseze primele cuvinte.

— Îmi permiteţi să iau loc la masa dumneavoastră?

— Vă rog, îl pofti Pantazi cu o politeţe rece, ca şi cum între

ei n-ar fi intervenit nici o înţelegere prealabilă. Puse apoi revista deoparte, dându-i astfel de înţeles că recunoaşte în el pe omul cu care conversase nu de mult la telefon.

Lucian se aşeză şi, după ce aruncă o căutătură prin grădină, îşi opri privirile pe chipul „necunoscutului”. Găsi că Pantazi se trecuse mult. „Oare câţi ani o fi având?”

Poate că nu era chiar atât de vârstnic, însă cutele încrustate adânc în jurul gurii cu buze subţiri, pielea parcă veştejită pe umerii obrajilor îl prezentau semenilor ca pe o fiinţă ajunsă la capătul drumului. Purta un costum gălbui, croit dintr-un şantung de pe vremuri, iar la gulerul alb al cămăşii, bine scrobit, îşi fixase un „papillon” negru. „Are aceeaşi înfăţişare de gentlemen ca şi acum doisprezece ani, aprecie Lucian. Îi lipseşte doar gambeta şi bastonul.” îi întâlni ochii mici, uşor adânciţi în orbite şi aprinşi, în clipa aceea, de o patimă lăuntrică.

Simţindu-se studiat, Pantazi lăsă să-i înflorească pe faţa-i brăzdată de cute un zâmbet enigmatic. Întrebă:

— Vă mai amintiţi de mine?

— Sincer vorbind, nu, minţi Lucian şi regretă în clipa aceea că abandonase fumatul; i-ar fi plăcut să-şi facă de lucru căutându-se prin buzunare după ţigări.

Zâmbetul lui Pantazi se metamorfoză într-unul ironic.

— Cum e posibil? În profesiunea dumneavoastră memoria reprezintă o condiţie esenţială.

Lucian se prefăcu încurcat, înălţă din umeri, subliniindu-şi parcă stinghereală.

— Aşa e... Nu vă contrazic. Începu să-şi frece fruntea — evident îşi „chinuia memoria”, poate-poate îşi va aduce aminte. Ştiţi, anii... Mai există apoi, în afara voinţei noastre, şi probleme biologice... Şi-apoi, mi-au trecut pe dinaintea ochilor atâţia oameni!

— Uitaţi-vă bine la mine... Îl îndemnă Pantazi cu o simpatie nedisimulată.

— Mda, parcă v-aş cunoaşte, murmură Lucian „jenat”.

Iarăşi înălţă din umeri. Nu ştiu de unde să vă iau. Brusc, căpitanul imprimă vocii sale un timbru mai sever, mai profesional. Aşadar, ştiţi cine sunt, ce profesiune am... Ba mai mult, mi-aţi dat dovadă că numărul telefonului meu de acasă a încetat să mai fie secret... Cel puţin pentru dumneavoastră.

— Chiar nu mă recunoaşteţi? Se arată Pantazi dezamăgit. Să mă fi schimbat într-atât?

Lucian persevera în tactica să.

— De când m-am aşezat, mă tot uit la dumneavoastră şi-mi scotocesc într-una memoria. Acordaţi-mi un răgaz... înainte de asta însă, vă rog să-mi răspundeţi cum aţi aflat numărul meu de telefon...

— Bineee! Se învoi celălalt. O să vă satisfac curiozitatea. Într-una din zile, plimbându-mă hai-hui pe stradă, căci sunt pensionar... da, sublinie el, aţi auzit bine, sânt pensionar al statului român...

Căpitanul Lucian socoti că trebuie neapărat să reţină accentul pus de Tiberiu Pantazi pe ultimele cuvinte. Deveni şi mai atent. În acelaşi timp, ascultându-l, îi veni în gând cazul „spionului fantomă”. Îşi aminti că pe vremea aceea, gentleman-ul din faţa sa, un modest economist, fusese inclus în cercul suspecţilor şi că, în absenţa unor probe, fusese lăsat liber, iar apoi scos definitiv din cauză.

— Cum mă plimbam aşa, fără nici un ţel precis, mi-aţi ieşit în cale dumneavoastră, povestea Pantazi cu o însufleţire ce înregistra un crescendo. Atunci, dintr-o veche pasiune, v-am filat. Îşi înălţă pentru o secundă sprincenele cărunte şi rare. Părea bucuros că ajunsese la cuvântul filat.

— Chiar aşa, dintr-o joacă? Se miră ofiţerul.

— Îhî, se bucură bătrânelul. Vă jur că dintr-un joc în sine... Pe atunci nu-mi închipuiam că voi ajunge în situaţia de a apela la dumneavoastră. Cum ziceam, v-am filat. Aşa v-am aflat domiciliul. După asta, cercetând lista locatarilor, nu mi-a fost greu să constat că apartamentul e pe numele soţiei. Am dedus că şi telefonul trebuie să fie înscris pe numele soţiei. Precum vedeţi, nu m-am înşelat. Şi făcusem doar un simplu exerciţiu, conchise Pantazi foarte încântat Deodată, Lucian se pocni cu palma peste frunte şi exclamă „fericit”:

— Staţi! Staţi puţin... Glasul îi deveni radios. Tiberiu Pantazi! Domnul Tiberiu Pantazi, nu-i aşa că sunteţi domnul Tiberiu Pantazi?

— Slavă Domnului! Răsuflă Pantazi. Pentru un moment, faţa i se lumină, întineri, ca apoi să redevină bătrâiciuasă. Da, da, eu sunt...

Ospătarul apăru pe neaşteptate la masa lor şi Lucian redescoperi atmosfera grădinii, muzica, antrenul consumatorilor. Comandă un coniac mare „cinci stele”. După ce ospătarul se depărtă, Pantazi încercă să refacă puntea „sentimentală” ce se străduise s-o construiască spre sufletul ofiţerului de securitate. Suspină melancolic:

— Au trecut doisprezece ani! Eraţi pe atunci un agent tinerel, un cadru nou al regimului de la 6 martie... Pantazi se aplecă familiar spre ofiţer şi urmă: Să ştiţi că în 1952, la prinderea şi arestarea lui Richard Brooke de către Securitate, am colaborat şi eu, în mod deliberat. Dar asta-i o altă mâncare de peşte.

Îşi îndreptă din nou spinarea. Faţa imperturbabilă a lui Lucian Viziru nu-l şocă; stăpânirea de sine a celor cu care se înfruntase de-a lungul unei vieţi de om îi era cunoscută.

Totuşi, când pronunţase numele faimosului spion-fantomă, Richard Brooke, se aşteptase să surprindă o tresărire bine strunită. Spuse!

— Vi-l mai amintiţi?

Lucian preferă să tacă; nu stătea prea bine „cu memoria”, în sinea sa însă se întreba: „Unde naiba vrea să ajungă? Începutul nu-i rău... Că doar nu m-o fi invitat aşa, tam-nesam, la o seară de amintiri? Da' mai poţi să ştii?...

— Aţi trecut atunci pe lângă mine, ba m-aţi ţinut un timp şi sub supraveghere, o supraveghere provocată, impusă de mine — nu văd de ce acum n-aş mărturisi-o? — Căci eu conduceam din umbră jocul... Eraţi tineri, iar eu prea versat... Îşi înclină uşor capul pe umărul stâng şi-l cercetă pieziş pe Lucian cu o mândrie care, probabil, sălăşluise multă vreme prin ascunzişurile sufletului său, iar acum, descătuşată, se întinsese vizibil pe chipul veştejit al gentleman-ului.

Ascultându-l, Lucian simţi urcând în întreaga sa fiinţă acea curiozitate profesională hărăzită să-l stimuleze, să-i întreţină nealterată dorinţa de a rezolva cele mai complicate probleme. „Ei, nu eram noi chiar nişte novici...” îi replică ofiţerul în gând.

Pantazi urmă:

— Calculasem totul. Eram convins că nu deţineţi probe împotriva mea. Mai ştiam că Richard Brooke nu are cum să mă denunţe. Şi chiar dacă ar fi avut...

Ospătarul aduse coniacul, după care se pierdu printre celelalte mese. Lucian ridică paharul şi-l ciocni cu cel de „Cabernet” al lui Pantazi, rostind cu voie bună!

— Bucuros de revedere!

— Nu mai puţin! Ripostă Pantazi cu eleganţă. După câteva înghiţituri de vin, bătrânelul simţi nevoia să cocheteze: Câţi

ani îmi daţi? Rămase surâzător în aşteptarea răspunsului.

— În jur de şaizeci, îl flată Lucian.

— Oho! Sări măgulit Pantazi. Şaizeci! N-ar fi fost rău să-i am. Am şaptezeci bătuţi pe muchie. Apropo!... Tăcu brusc, dând celuilalt de înţeles că se lăsase ademenit de un gând. În timp ce-l măsura pe Lucian cu insistenţă, faţa-i deveni gravă. Vă întrebaţi, desigur, de ce, cu ce scop v-am deranjat într-un chip atât de misterios?

— Într-adevăr, spuse Lucian fără şovăire, revederea noastră este cu totul ieşită din comun. Chiar dacă mi-am pus sau îmi pun anumite întrebări în legătură cu invitaţia dumneavoastră, consider firesc că deocamdată să nu-mi pot oferi nici un răspuns.

— Îmi place acest deocamdată. În ochii lui Pantazi se aprinse un licăr de satisfacţie. Părea mulţumit de cursul conversaţiei. Ridică paharul de vin, îşi umezi buzele, apoi continuă înviorat:

— Domnule Viziru, în 1952 n-aţi avut împotriva mea nici o probă acuzatorie. Iată că astăzi, după 12 ani, eu în persoană sunt gata să vă pun la dispoziţie mult căutatele probe de atunci. Cam paradoxal, nu-i aşa? Dacă ne gândim că probele astea pot să mă aducă şi acum în faţa plutonului de execuţie...

Coniacul, Pantazi, muzica magnetofonului, zarva inegală ca intensitate a restaurantului îi creau căpitanului Lucian senzaţia că datorită uneia din multele minuni ale secolului, alunecase brusc într-o lume ireală.

— Domnule Viziru, nu sunt sau mai exact, n-am fost ceea ce aţi crezut, adică un simplu agent. Vă aduc la cunoştinţă că în 1952 deţineam înalta răspundere de rezident al reţelei „Argus-2”.

Lucian. Încremeni cu paharul în mână. „Omul ăsta e

nebun, gândea el, sau e...” nu nimeri cuvântul potrivit să-i împlinească propoziţia. Se pomeni regretând că nu a fost ceva mai ferm cu Frunză şi că s-a avântat de unul singur în surprinzătoarea aventură.

Pantazi sesiză crisparea lăuntrică a ofiţerului şi lăsă să-i mijească în colţul gurii un surâs enigmatic.

— Am fost, accentua el reluându-şi povestirea. Nu mai sunt, de atunci. După ce l-aţi arestat pe Richard Brooke, am fost retras din joc şi înlocuit. Domnule Viziru, am fost un mare spion, se spovedi Pantazi cu o tristeţe sinceră şi sfâşietoare în glas. Am fost ceea ce literatura de specialitate numeşte un as... Cu un gest de năduf apucă paharul şi-l goli pe nerăsuflate.

„Nu, nu-i întreg la minte, îşi spuse Lucian, incapabil, în clipele acelea să găsească o altă explicaţie. Oho, nebunii ăştia pot să te bage într-un rahat!” Trecu deodată la o idee şi mai năstruşnică. „Dar dacă m-a atras într-o capcană?”

Neobservând starea invitatului său, Pantazi continuă să povestească:

— Şi totuşi, ca rezident al unei reţele de spionaj am fost, la rându-mi, înşelat, tras pe sfoară. Închipuiţi-vă că din '52 — anul tragerii mele pe sfoară — aştept... aştept întruna...

Lucian făcu un efort să-şi descleşteze gura.

— Şi ce aşteptaţi, domnule Pantazi?

— Ca stăpânii mei să mă scoată din ţară. Căci ei sunt cei care m-au înşelat — cum să vă spun? — Într-un mod de-a dreptul inexplicabil. Probabil că tot ce o să vă dezvălui o să vi se pară delirul unui nebun... Dacă aţi gândi astfel, aţi săvârşi o gravă eroare... Domnule Viziru, aşa cum mă vedeţi, sunt un om bogat. Nu bat câmpii... Nu, nu... Sănătatea mea intelectuală şi fizică este excelentă.

Sunt stăpânul unui seif la o bancă din Elveţia. În el, sub

cifru, se găseşte închisă toată agoniseala mea de spion de carieră. Am fost însă trădat, înşelat, abandonat în mod umilitor. De-aţi şti ce înseamnă să aştepţi ani în şir agentul care-ţi va bate la uşă, iar tu deschizându-i, să-l auzi rostind parola: „Domnule Higgins, Pygmalion vă iubeşte!”

„Totuşi. Încotro ţinteşte? Unde vrea să ajungă? Încerca Lucian să ghicească, fascinat de spovedania bătrânului.

După ce amuţi câteva secunde, Pantazi se aplecă din nou spre ofiţer adresându-i-se, de astă dată, pe un ton tainic:

— Domnule Viziru, v-am invitat aici ca să vă propun un târg... Da, da, un târg.

— Să-l auzim; se învoi Lucian.

— La 23 august 1944, aveam în urma mea aproape zece ani de spionaj. Dacă îi pun la socoteală şi pe cei opt, adunaţi până-n '52, ies vreo optsprezece... În tot acest răstimp, am lucrat animat de un singur gând, acela de a termina meciul în picioare, adică să ies la pensie, să mă retrag în Elveţia, pe malul lacului Leman, pentru a-mi trăi liniştit ultimii ani ai existenţei... E un vis, nu-i aşa, ce ziceţi? O să mă înţelegeţi şi mai bine, dacă o să vă mărturisesc că activitatea mea de spion m-a adus cu timpul într-o singurătate totală; nu mi s-a permis să-mi întemeiez o familie, un cămin. Iar acum, la bătrâneţe, m-am văzut adus la condiţia materială a unui simplu economist ieşit la pensie. Eu, care sunt un om bogat, care deţin un seif în Elveţia... N-o să mă credeţi, dar în 1951 era cât p-aci să-mi văd visul împlinit.

Atenţia lui Lucian spori; se străduia să reţină fiece cuvânt rostit de Pantazi. Mărturisirile acestuia erau din ce în ce mai încărcate cu referinţe ieşite din comun pentru un spion, de care el, ofiţer de securitate încercat, nu se lovise încă.

— Am luat hotărârea să mă răzbun pe foştii mei stăpâni...

„Ah, uite unde a vrut să ajungă! Se destinse Lucian.
Să vedem cum o să sune târgul.”
— În consecinţă, ce mi-am propus? Continuă Pantazi, cu vocea debarasată parcă de orice tristeţe. Ca paralel cu îndelungata mea aşteptare, să încep să-mi urzesc planul răzbunării. Mi-am propus să-l descopăr pe urmaşul meu sau pe urmaşul urmaşului meu. Ei bine, domnule Viziru, Dumnezeu m-a ajutat şi de data asta. Căutările mele au fost încununate de succes... L-am găsit... Dacă doriţi să ştiţi, şi el e un as... un as al aceleaşi puteri străine pentru care am lucrat şi eu...
Ca şi când ar fi vrut să precizeze că a auzit şi a priceput bine despre cine era vorba, Lucian interveni:
— Adică vreţi să spuneţi că aţi dat de urmaşul urmaşului dumneavoastră?
Clătină aprobator din cap:
— Da, domnule Viziru, nu vă vine să credeţi, nu-i aşa? Ei bine, pentru asta v-am invitat aici. Vreau să vi-l dau. Plus... Tăcu preţ de câteva minute, apoi urmă: Plus — vă rog să mă ascultaţi cu atenţie — plus memoriile mele duse la zi. Toate astea însă cu o singură condiţie — să-mi eliberaţi un paşaport pentru Elveţia. Deodată, Pantazi prinse a vorbi precipitat. Ştiţi ce înseamnă ca ani în şir să trăieşti în suflet cu o singură speranţă? Cât mai am de trăit? Un an, doi, hai cinci! E normal ca barem în aceşti ultimi ani ai vieţii mele să doresc cu ardoare să-mi văd visul împlinit. Am dreptul acesta. Vreau să plec, să-mi trăiesc ultimele zile ca un om bogat, pe malul lacului Leman... Ei, ce părere aveţi?
În aşteptarea răspunsului, Pantazi se trase spre spătarul scaunului; şedea acum drept, ca un călăreţ în şa, încântat de târgul născocit de el şi propus ofiţerului de securitate.
Din obişnuinţă. Lucian închise ochii şi rămase gânditor.

„Ce poveste stranie! Mă mai întreabă ce părere am!

Păi ce părere să am? Ar fi formidabil să fie aşa cum mi-a povestit... Teamă mi-e că-i nebun... Ce să fac cu el? Ar trebui să-l invit la noi. Poate chiar în noaptea asta... Dar dacă-i sărit de pe linie, nu mă fac de ruşine?”

— A! Şi încă un lucru? Adăugă bătrânul înveselit, îndreptându-şi mecanic papionul. Să nu vă imaginaţi că mă puteţi păcăli. Vă avertizez că memoriile sunt în afara locuinţei mele, într-un loc ştiut numai de mine.

Ochii lui Lucian se fixară apăsători pe chipul uscat şi brăzdat de cute al gentlemanului.

— Aşa e, când te arzi o dată, sufli şi în iaurt, se scuză acesta.

Căpitanul întinse mâna să ridice paharul de coniac. Îl duse la nas, trase adânc în piept aroma tare a băuturii, apoi zise:

— Sper că nu aşteptaţi de la mine, chiar în momentul acesta, un răspuns categoric „da” sau „nu”.

Bătrânul se grăbi să-l liniştească:

— O, desigur că nu! Ştiu că trebuie să raportaţi mai departe şefilor. Problema mea nu-i chiar atât de simplă.

Invitându-vă, n-am urmărit altceva decât să realizez un prim contact. Mai întâi cu dumneavoastră, pe urmă cu şefii de resort. Iar pentru că aţi răspuns cu atâta amabilitate invitaţiei mele, aş dori să vă asigur încă o dată că-i vorba de o pradă grasă.

Fără să lase paharul din mână, Lucian se interesă unde-l putea găsi în cursul zilei de mâine.

Pantazi surâse vag, enigmatic. Cu mişcări lente, tacticoase, care evident îi provocau plăcere, scoase din buzunarul de la căptuşeala hainei un portofel negru, din piele fină, dar cam uzat. Îl deschise ca pe o cărticică şi alese dintr-o despărţitură un cartonaş pe care-l întinse

ofiţerului.

Nu era o carte de vizită tipărită, ci bătută la maşină.

„Tiberiu Pantazi, pensionar, str. Plugului nr. 21, Bucureşti”.

— N-aveţi telefon?

— Nu, răspunse el continuând să zâmbească enigmatic.

Locuiesc cam departe, dincolo de podul Constanţa.

Lucian îşi strecură cartonaşul în buzunarul de sus al hainei, mulţumi şi, pentru că din punctul său de vedere considera discuţia încheiată, îi propuse:

— Dacă vreţi, pot să vă conduc acasă...

— Mersi! Eu o să mai rămân. „Cabernet”-ul e bun, muzica frumoasă. Zâmbind în continuare, îl ameninţă patern cu arătătorul, ca şi când ar fi vrut să-i spună: „Care va să zică vrei să mă conduci? Mare şmecher mai eşti, domnule Viziru!”

— M-aţi bănuit de nu ştiu ce intenţii, zise Lucian. Fie chiar şi pentru o clipă, dar m-aţi bănuit. Nu s-ar spune că intraţi cu prea multă încredere în târgul ce mi l-aţi propus.

— Dacă aţi fi fost în locul meu, aţi fi procedat la fel, replică Pantazi fără vreo undă de îngrijorare în glas. Să fim sinceri până la capăt. Parcă dumneavoastră nu mă bănuiţi? Sunt sigur că mă socotiţi nebun. Vă înţeleg şi recunosc că numai un nebun mai poate să propună Securităţii Statului un asemenea târg...

— Aşa e! Îi scăpă lui Lucian.

— Vă asigur că sunt întreg la minte, că facultăţile mele mentale sunt la fel de proaspete ca şi în tinereţe.

— Mă bucur, zise ofiţerul cu simpatie. În concluzie, unde doriţi să ne întâlnim?

— Vă aştept mâine, la ora 12, la mine acasă... Iar dacă până la ora 12 nu aveţi nici un răspuns, vă aştept din nou după-amiază, la 6...

— Să vă dau numărul meu de telefon de la minister?

— Mă mulţumesc cu cel de acasă... Lui Pantazi i se păru că papionul i se strâmbase şi dădu să-l îndrepte. Râse scurt şi preciză: Glumesc. După ce o să ştiu ce atitudine s-a luat faţă de propunerea mea, o să văd dacă e cazul să vă cer telefonul de la birou.

Răspunsul sincer, vădind în acelaşi timp o perfectă stăpânire de sine, îi plăcu lui Lucian. Întrebă:

— Nu vă e teamă că aş putea să vă cer să mă „însoţiţi”?

— N-aţi dovedi prea multă perspicacitate... ceea ce ar echivala pentru mine cu o mare deziluzie... Ce-aţi dobândi? Nimic. Dacă acum doisprezece ani m-aţi lăsat în pace din lipsă de probe, nu văd cum le-aţi avea, în prezent... Oricând pot să contest discuţia noastră din seara asta...

— Judecaţi cu luciditate, îl măguli ofiţerul. Se uită la ceas. O să-mi permiteţi să mă retrag. Vreau să fac plata.

Îi făcu semn ospătarului să se apropie. Reţinu cu plăcere că Pantazi nu schiţase nici un gest de a-l opri să-şi plătească consumaţia. Evita astfel un inutil şi penibil schimb de cuvinte. Plăti, apoi ridicându-se, spuse: Pe mâine!

Fostul rezident al reţelei de spionaj „Argus—2” îi întinse o mână uscată, dar puternică.

— Noapte bună, domnule Viziru!

Lucian se îndreptă spre ieşire; pe la mese, consumatorii încă nu se răriseră. Magnetofonul ce ţinea cu succes locul unei orchestre le întreţinea antrenul. Înainte de a părăsi grădina, îi mai aruncă lui Pantazi o căutătură; acesta îl urmărea fără să se sfiască.

Pe când se îndrepta agale în căutarea unui taxi, cineva îl ajunse din urmă şi, luându-l tandru de braţ, îi şopti:

— Singur? Singurel?!

Recunoscându-şi prietenul, Lucian izbucni plin de voioşie:

— Ptiu! Bată-te norocul să te bată! De unde, naiba, ai răsărit? Ai avut tu tăria asta să te dezlipeşti de puicuţa ta?!

Frunză îşi retrase mâna de pe braţul celuilalt şi lua poziţie regulamentară:

— Înainte de toate datoria! Cum era să te las să te avânţi de unul singur în noapte?

— Ai venit de mult?

— Cam de multişor.

— L-ai văzut?

— L-am!...

— L-ai recunoscut?

— L-am!

Se opriră la bordura trotuarului.

— Perfect, zise Lucian mulţumit. Aşteaptă-l şi verifică dacă locuieşte pe stradă... Scoase „cartea de vizită” şi i-o întinse lui Frunză.

— Oho! Sări Frunză ca ars. Păi ştii unde vine strada Plugului?

— Sunt fericit că ştii tu...

— Mi-am stricat noaptea...

Lucian râse şi-l imită:

— Înainte de toate, datoria! Trecând la un ton serios, adăugă: Să nu-l scapi. Nu-i de glumit... O să afli mâine când o să ies la raport care-i baiul. Încă un lucru: să nu te observe... Te-ar recunoaşte imediat. Are o memorie diavolească. Ei, băiete, eu mă duc acasă... Pa şi pusi!

Traversă în grabă strada îndreptându-se spre o maşină.

2

Colonelul Panait îşi privea amuzat colaboratorii, jucându-se în neştire cu un creion al cărui vârf, ascuţit foarte fin, atrăgea atenţia.

— Dacă înţeleg bine, aţi avut o seară, cum s-ar zice, bogată în evenimente.

Lui Frunză îi scăpă un surâs de om măgulit şi se grăbi să răspundă insinuant:

— Exact, tovarăşe colonel, pot să vă raportez că în calitatea mea de celibatar, am avut o seară bogată şi ar fi fost şi mai bogată dacă...

— Lăudăros ca întotdeauna, interveni Lucian.

Panait ridică creionul, semn pentru cei doi că ar fi mai potrivit să nu se angajeze în vreun duel verbal. Cursul discuţiei fiind schimbat din pricina sa, colonelul încercă să pună lucrurile la punct.

— Ni se propune un târg, zise el, sincer vorbind, nu văd de ce nu l-am accepta, de ce nu ne-am aşeza la masa „tratativelor”. Înainte de a raporta tovarăşului general, aş vrea şi eu să stau de vorbă cu dumnealui. Pantazi... Reţeaua „Argus-2... Richard Brooke — „spionul fantomă”... Ce mai! Copilăria noastră ca ofiţeri de securitate.

Zâmbi melancolic. Pantazi... Mi-l amintesc foarte bine. Pe ruinele reţelei „Argus-2”, acelaşi „Centru” a organizat reţeaua „Venus”, pe care am anihilat-o. Cine ştie cu ce noutăţi ne pică Pantazi! Panait îşi scosese haina, şi-o aşezase pe spătarul fotoliului, iar acum îşi lărgea cu o mână nodul cravatei. E cald... Ce mai, acum e ora unsprezece...

— Vă amintesc că i-am făgăduit un răspuns până-n douăsprezece, preciza Lucian.

Panait puse tacticos creionul pe suprafaţa biroului şi-l răsuci brusc că pe un titirez. Fără a-şi ridica ochii de la „jucărie”, propuse:

— Cheamă-l la telefon!
— N-are.
— Incredibilă chestie... Colonelul îşi ridică pentru câteva secunde privirile. Un om ca el să se lipsească de telefon! Mă rog... Nu rămâne decât să vă deplasaţi la domiciliul lui. Luaţi-l pe Vasiliu cu voi, ştiu că-i un şofer cu care vă împăcaţi excelent.
— Bătrânul locuieşte tare departe, îşi aminti Frunză de „plimbarea” sa nocturnă.
— Ei lasă, că nici eu nu vă trimit pe jos până acolo.
Invitaţi-l pe Pantazi aici. Bineînţeles, în numele meu. „Titirezul” se opri din rotaţie, redeveni creion.
Descifrând „mesajul”, Lucian întrebă:
— Ne permiteţi să ne retragem?
Ridicându-se în picioare, Panait îi răspunse cu veselie!
— Vă permit să înaintaţi, nu să vă retrageţi.
— Pe aici! Aşa, acum prima la dreapta, îl îndruma Frunză pe şofer.
Maşina intră încet pe o stradă îngustă şi prost pietruită, cu căsuţe vechi, semiţărăneşti. Vasiliu se plânse:
— Întotdeauna mă vârâţi pe nişte drumuri... Doamne!
Doamne! Îmi distrug „căruţa”.
Deşi conducea cu viteză redusă, „Volga” se „hurduca” violent.
— Bucureştiul de altă dată, nene Vasiliu, râse Frunză.
Căsuţe cu grădină, cu cişmele-n poartă. N-au canalizare, dar te uită ce tei frumoşi cresc pe aici!
— Asta-i strada Plugului? Lucian şedea pe bancheta din spate având mereu înaintea ochilor ceafa puternică a lui Frunză.
— Asta-i! E bine brăzdată, nu-i aşa?
— Opresc direct la „21”? Vru Vasiliu să ştie.

— Da.
— Uite, aici! Arătă Frunză după ce mai parcurseră vreo zece metri.
Maşina opri în dreptul unui gard înalt cât un stat de om şi care nu lăsa trecătorului posibilitatea de a iscodi curtea sau, mai precis, grădina lui Pantazi. Cei doi ofiţeri coborâră. În dogoarea zilei strada era aproape pustie. Doar o femeie, care umplea la o cişmea găleata cu apă, se uita curioasă în direcţia maşinii.
— Aici a intrat, îşi informă Frunză colegul.
Lucian văzu pe poartă o tăbliţă: „ATENŢIE! CÂINE RĂU. SUNAŢI!” În ciuda îndemnului, apăsă clanţa — poarta se dovedi bine închisă. În aceeaşi clipă „câinele rău” se „declanşa”, începu să latre răguşit şi să se zbată în lanţul de care era probabil priponit. Se auzi apoi o voce subţire de femeie:
— Cine-i?
— Oameni buni! Răspunse Lucian amintindu-şi cu câtă suferinţă în glas îi vorbise Pantazi despre singurătatea sa.
Le deschise poarta o femeie mărunţică la trup, cu faţa lac de sudoare. Când dădu cu ochii de cei doi bărbaţi şi, mai cu seamă, de maşina acestora, se fâstâci. Spăla pesemne rufe, căci şorţul petrecut în jurul rochiei vechi şi decolorată era ud.
— Cu domnul Pantazi... i se adresă Lucian amabil.
— Cu cine? Ochii ei se deschiseseră larg a mirare.
— Cu domnul Pantazi... repetă ofiţerul.
Femeia apucase şorţul şi începuse să-şi şteargă mâinile mâncate de sodă.
— Nu locuieşte nici un Pantazi aici, explică ea înghiţindu-şi saliva.
Lucian îi aruncă lui Frunză o privire întrebătoare.

Acesta, la rându-i, uluit de ce-i fusese dat să audă, interveni:
— Nu-i numărul 21?
— Da!
— Strada Plugului?
— Strada Plugului... Locuiesc pe strada asta de mai bine de treizeci de ani, da' să ştiţi că nici un Pantazi nu locuieşte p-aci... Gospodina apucase poarta gata s-o închidă în nasul celor doi.
— Mă rog... Şi cine locuieşte aici? Se interesă Lucian..
— Familia Manoliu... Eu cu soţul meu... Da' dumneavoastră cine sunteţi?
Lucian îşi privi dojenitor colegul, ca şi cum lui i s-ar fi datorat încurcătura.
— Doamnă, se adresă Frunză prietenos, eu în persoană l-am condus ieri acasă pe domnul Pantazi... L-am văzut cu ochii mei intrând pe poarta asta. Ba mai mult, câinele nu era legat, a venit la el, s-a gudurat şi nu l-a lătrat...
Doamna Manoliu nu rămase insensibilă la amănuntele oferite de Frunză:
— La ce oră? Se interesă ea, bănuitoare.
— Să fi fost în jur de două noaptea... E vorba de un bătrânel îmbrăcat într-un costum crem, cu papion.
— Păi aşa să şi spuneţi, reacţiona gospodina. De unde aţi scos că-l cheamă Pantazi?... E în gazdă la noi... Nu-l cheamă Pantazi... Da' dumneavoastră cine sunteţi? Reluă ea întrebarea pusă înainte.
Iritat de câte îi fusese dat să audă în câteva minute, Lucian îi prezentă legitimaţia adăugind:
— Suntem de la Securitate...
Femeia cercetă neîncrezătoare actul şi spuse şovăitor!
— Ştiţi... soţul meu nu-i acasă...

— Nu de el avem nevoie, ci de chiriaşul dumneavoastră, o lămuri Lucian. Ne şi aşteaptă...

— Vă aşteaptă, ziceţi?! Ochii femeii se rotunjiră iarăşi. Apucă nervoasă şorţul ud, dând să-şi şteargă mâinile, dealtfel uscate. Curios! Foarte curios! Vă aşteaptă? Aţi întrebat de...

— Doamnă, poate ne invitaţi în curte, să nu stăm, ca la ţară. În poartă.

Instinctiv, făcu un pas îndărăt, să-i vadă parcă mai bine.

— Ştiţi, sunt singură acasă. Soţul meu o să se supere.

Se dădu totuşi în lături, lăsându-i să intre. Dulăul priponit prinse din nou să latre şi să se zbată în lanţ. „Taci, Mişule, taci!” îi porunci stăpâna să se potolească şi „Mişu”, după ce hămăi supărat că nu era lăsat să-şi îndeplinească rosturile, capitulă întinzându-se cât era de lung pe cele patru labe!

O potecă de ciment, trecând pe sub un umbrar clădit gospodăreşte din viţă-de-vie, se oprea în pragul unei marchize. Dintr-o privire îţi puteai da seama că ai de-a face cu o casă de oameni harnici. Se opriră tustrei în dreptul treptelor ce urcau spre marchiză.

— Doamnă Manoliu. Ne interesează chiriaşul dumneavoastră, deschise Lucian discuţia.

— V-am spus că nu-l cheamă Pantazi...

— E acasă? Insistă Lucian.

— Asta e, că nu-i acasă. A plecat... I se părea că o luase gura pe dinainte. Se încruntă şi tăcu brusc.

— Unde a plecat?

— Veniţi mai târziu când o fi bărbatu-meu acasă. Ce ştiu eu cu mintea mea de femeie?! Se umili ea. Sperând că astfel va scăpa de musafirii nepoftiţi.

Frunză însă interveni:

— Deci chiriaşul e un bătrânel?

— Da.
— Îmbrăcat într-un costum crem?
— Da.
— Cu părul rar, pieptănat peste cap cu cărare?
— Da.
— A venit aseară acasă după miezul nopţii?
— Da.
— Şi cum îl cheamă?
— Datcu Vasile...
— Când a plecat de acasă?
O umbră de îngrijorare se înstăpâni pe faţa ostenită a femeii. Se uita la Lucian căutând parcă un sprijin.
— Doamnă Manoliu, îi vorbi şi Lucian pe un ton cald, prietenos. N-am venit întâmplător aici. Ne-a invitat chiar chiriaşul dumneavoastră. Se uită la ceas. E ora douăsprezece, n-am întârziat decât zece minute.
— Dacă la domnu Datcu vă gândiţi, atunci trebuie să vă spun că a plecat cu noaptea-n cap.
Frunză simţi brusc nevoia să fumeze. Îşi aprinse o ţigară; gesturile îi fură scurte şi nervoase.
— Fiţi ceva mai explicită, îi ceru Lucian.
— Zău, veniţi când o fi bărbată-miu acasă... propuse ea din nou.
— O să venim şi atunci, o linişti Frunză. Dar vrem şi acum să ştim ce s-a petrecut cu domnul Datcu după ce a venit acasă.
— Ieri era duminică, nu-i aşa? Către seară, domnu' Datcu a plecat de acasă... Să fi fost şase şi un sfert... şi jumătate... Ne-a spus că iese în oraş, că se duce la şosea să se plimbe şi că s-ar putea să vină acasă mai târziu decât alte dăţi. Ştiţi, ori de câte ori vine de la Roşiorii de Vede la Bucureşti şi trage la noi, îi place să se plimbe.. De, ca pensionarii!

Doamna Manoliu zâmbi unui gând ştiut numai de ea. Da' numai ce a plecat în oraş că ne-am şi pomenit la poartă cu doi bărbaţi. Nu eu am stat de vorbă cu ei, ci bărbată-miu. D-aia...

— S-au interesat de Pantazi sau de Datcu? Vru Lucian să ştie.

— De domnu' Datcu... Ca şi dumneavoastră, şi cei doi erau cu o maşină... Când bărbată-miu le-a spus că domnu' Datcu s-a dus să se plimbe, dânşii ne-au lăsat un plic cu rugămintea să i-l predăm lui...

Frunză întrebă:

— Un plic închis?

— Închis, preciză ea, nedumerită de curiozitatea musafirului. Tare ne-am mirat... Îl ştim de mult pe domnu' Datcu... E singur, n-are familie, n-are neamuri... Nici la Roşiori n-are neamuri... Nu-l caută nimeni, nici scrisori nu primeşte.

Cuprins de dorinţa de a afla mai repede anumite amănunte, Lucian interveni:

— Când i-aţi dat plicul?

— Când a venit acasă, după miezul nopţii. L-am aşteptat şi i-am povestit de cei doi care-l căutaseră.

— S-a bucurat? S-a întristat?

— A deschis plicul în prezenţa dumneavoastră? Completă Frunză întrebarea colegului său.

— Nici nu s-a bucurat, nici nu s-a întristat, îi lămuri doamna Manoliu. Chiar am vorbit de treaba asta cu bărbată-miu. „Uite, dragă, primeşte şi el o dată o scrisoare şi nu se bucură!” Cât am stat cu dânsul n-a deschis-o...

— Pe urmă ce s-a mai petrecut? O încuraja Lucian stăpânit de aceeaşi nerăbdare.

— Ce să se mai petreacă? Eu m-am dus la culcare.

Când m-am sculat dimineaţa, am ieşit în curte. Ştiţi, din curte se vede în odaia domnului Datcu... fereastră era deschisă... Mă uit în odaie — şi văd că aşternutul e neatins...

M-am întors şi am intrat fuga în odaie. Acolo, am găsit pe masă un bileţel...

— Unde-i bileţelul?

— În odaie l-am lăsat...

— Doamnă Manoliu, vă rog să ne arătaţi camera domnului Datcu.

Doamna Manoliu porni înainte. Din marchiză dădură într-un hol, iar de acolo într-o cameră scăldată toată în lumina soarelui. Prin fereastră se vedea grădiniţa gospodăriei.

— Ăsta-i biletul!

Lucian îi văzuse de cum intraseră. Ceru permisiunea să-l citească. Îmboldit de aceeaşi curiozitate, Frunză veni lângă el.

Stimate domnule Manoliu, scria Pantazi alias Datcu*, scrisoarea ce am primit-o mă pune într-o situaţie delicată. Trebuie să mă înapoiez la Roşiorii de Vede, unde s-a petrecut ceva foarte grav. Şi cum există un personal chiar acum în zori. Mă văd nevoit să plec fără a vă mai vedea şi a vă da cuvenitele lămuriri. Scuzaţi-mi indelicateţea. Vă mulţumesc pentru admirabila Dv. ospitalitate. Aţi fost pentru mine ca o familie. Nu cunosc pe lume multe gospodine că minunata Dv. soţie căreia acum, la despărţire, îi sărut respectuos mâinile trudite. Vă doresc multă sănătate Cu stimă şi recunoştinţă VASILE DATCU*

Recitind bileţelul. Lucian se mohorî de-a binelea; fără îndoială că se aflau în faţa unei scrisori de adio. Îi trecu bileţelul lui Frunză, iar el, supravegheat de stăpâna casei, îşi roti privirile prin încăpere.

— A plecat cu toate lucrurile?

— Nici n-avea prea multe, îi relată femeia. S-a întâmplat ceva?

Lucian nu-şi ascunse starea sufletească confuză care-l frământa. Dacă s-a întâmplat ceva? Putea oare să-i mărturisească doamnei Manoliu că bătrânul, gentleman-ul Pantazi, îl vârâse într-o situaţie ridicolă, din care, fără doar şi poate, va ieşi cu capul în jos, ruşinat. Că nu greşea în deducţiile sale, o confirmă însuşi biletul lăsat familiei Manoliu. Ştia doar că la ora 12 urma ca el să-şi facă apariţia pe strada Plugului nr. 21; manierat cum era, s-ar fi cuvenit să-i lase câteva rânduri, să se scuze sau poate să se explice într-un fel sau altul. Evident, îşi bătuse joc de el: nici măcar nu-i dezvăluise sub ce nume locuia la familia Manoliu.

— Doamnă, daţi-ne voie să ne uităm în şifonier...

Rugămintea lui Frunză îi aminti lui Lucian de obligările ce decurgeau acum, în mod firesc, din situaţia găsită la faţa locului.

Doamna Manoliu îşi dădu consimţământul: deschise chiar ea şifonierul, ca şi când ar fi urmărit să le declare celor doi ofiţeri că nu avea nimic de ascuns.

— Nu venea niciodată la noi cu prea multe lucruri, îi informă ea.

Rafturile şifonierului erau goale. Lucian se îndreptă spre fereastra deschisă a camerei. Perdeaua era dată la o parte. În grădiniţa bine îngrijită, sub un gutui înflorit, se zăreau o masă şi câteva scaune... E plăcut să iei masa afară, la umbra pomilor, îşi spuse Lucian cu gândul la Pantazi. Se răsuci şi o întrebă pe femeie:

— Sunteţi sigură că locatarul dumneavoastră domicilia la Roşiorii de Vede?

— Ei, asta-i bună! Izbucni ea cu un tupeu pe care Lucian

nu-l bănuise. Da' mata ce crezi, că noi ne jucăm cu legea?! Dacă sunteţi de la Securitate, n-aveţi decât să controlaţi... Ori de câte ori a stat la noi, i-am făcut la miliţie fişă de flotant. Noi suntem în regulă.

— Acum i-aţi făcut fişă? Întrebă Frunză.

— Da' cum altfel?! Că ne-a spus că o să stea mai mult de o lună... Ţinem de a paişpea... puteţi controla... Are mai bine de patru săptămâni de când a venit...

— Îl cunoaşteţi de mult?

— Păi să fie vreo şase ani.. Într-o seară, la Călimăneşti, s-a lipit de noi... noi de el. Noi singuri... El singur, n-are familie. Şi uite aşa ne-am împrietenit.

— Cum îşi petrecea timpul? O chestionă şi Frunză.

— Păi cum să şi-l petreacă? Pe chipul ei se desluşii, limpede o plictiseală adâncă; îi părea rău că deschizându-le poarta se legase la cap fără s-o doară. Mai ieşea omu la plimbare... mai la un film, mai la o fleică... Mai şi scria omu'...

— Scria?! Nu putu Lucian să-şi stăpânească o exclamaţie de mirare.

— De ce nu? Se revoltă doamna Manoliu, de parcă ofiţerul ar fi contestat faptul că Pantazi alias Datcu ştia să scrie. Vedeţi masa din mijloc? O punea acolo, la fereastră, şi se aşeza la scris...

Lucian îşi aminti de ceea ce Pantazi numise, „memoriile mele” şi senzaţia că fostul rezident îşi bătuse joc de el spori.

— Zicea că vrea să devină scriitor.. Bărbată-miu făcea haz pe seama lui... „Că unde am ajunge, zicea, dacă toţi pensionarii s-ar apuca să scrie cărţi”.

— Chiar aşa, îi dădu Frunză dreptate. Vizite primea?

— V-am spus doar. N-avea pe nimeni...

— Nici poştă nu primea?
— Când vă spun că n-avea pe nimeni! Se supără gazda. Vorbesc româneşte, nu turceşte. Vă spun, n-avea pe nimeni!
— Da' cei doi domni de aseară? O contrazise Lucian.
— Eeei, erau nişte domni foarte bine! Se arătă ea măgulită de musafirii din ajun. Eleganţi... cu o maşină elegantă. Deodată, amintindu-şi de întrebarea ofiţerului, adăugi: Atâta om l-a vizitat în cei şase ani de când ne cunoaştem şi trage la noi..
Lucian se mai uită în jur, apoi apucându-l pe Frunză de cot, se îndreptă spre uşă. Când ajunseră în curte, „Mişu” izbucni într-un lătrat fioros, însă doamna Manoliu nu se mai osteni să-l potolească.
— Când îl găsim acasă pe soţul dumneavoastră?
— După-masă, de la cinci încolo...
Lucian mulţumi, iar femeia răsufla uşurată că în sfârşit, scăpase de musafiri şi se putea întoarce la albia de spălat rufe.
În stradă, Vasiliu îi aştepta stând de vorbă cu un băieţandru de vreo unsprezece ani. Îşi concedie interlocutorul şi trecu la volan, în timp ce Lucian şi Frunză se aşezară amândoi pe bancheta din spate.
— Încotro? Întrebă şoferul uitându-se în oglinda retrovizoare de deasupra capului.
Frunză se întoarse cu faţa spre colegul său, căzut într-o stare de prostraţie. Zise:
— Am impresia că ne gândim la unul şi acelaşi lucru.
Lucian răspunse din vârful buzelor:
— Grăieşte!
— Circa paişpe...
— Exact. Înainte de a ne întoarce la sediu cu inimoasa

veste, e bine să trecem şi pe acolo.

Şoferul auzise, aşa că porni maşina. Ceru încă o confirmare:

— La paişpe?

— Ştii unde e?

Vasiliu dădu din cap. Puţin mai târziu, ieşi pe un drum mai bun. Şi pentru că cei doi tăceau, Vasiliu începu să povestească cu voioşie:

— L-aţi văzut pe puştiul ăla? Zece ani are...! E deştept foc! La vârsta lui, ştie toate tipurile de maşini, caracteristicile lor tehnice. Mă, îi zic, tu ce vrei să devii, că le-ai învăţat aşa pe de rost? Ce credeţi că-mi răspunde?

Frunză se hazarda să ghicească:

— Constructor de automobile!

— Aş! Râse Vasiliu. Agent de circulaţie. Printre altele, mi-a povestit că ieri un „Opel” a oprit exact pe locul unde am oprit şi noi!

Lucian deveni curios, iar şoferul surprinse în oglinda tresărirea căpitanului.

— Un „Opel” ultimul tip, cu iniţialele corpului diplomatic... Din limuzină au coborât doi bărbaţi care au intrat în curte... N-au stat mult.

— Nu-i rău... aprecie Frunză căutându-l din priviri pe Lucian...

— Ţi-a mai dat şi alte amănunte?

— Bineînţeles, se bucură Vasiliu, simţind că devenise dintr-o dată de folos şi altfel decât şofând. A reţinut culoarea maşinii, numărul... că puştiul se exersează ca agent de circulaţie. Spunea: „Un agent de circulaţie trebuie să-şi formeze memoria”. Un „Opel” albastru închis... iar numărul... Vasiliu spuse un număr pe care Frunză şi-l notă imediat într-un carneţel.

— E cam „construită” povestea asta cu maşina. Un „Opel” C. D.! Pe străduţa asta de mahala! Gândi Lucian cu glas tare.

— Adică nu-l credeţi pe puşti? Sări Vasiliu, de parc l-ar fi călcat cineva pe bătătură.

Lui Lucian îi plăcu reacţia şoferului şi zâmbi.

— Nu-i vorba de puşti...

— Atunci nu mă bag, conchise Vasiliu şi până la circumscripţia 14 nu mai scoase o vorbă.

— Intru eu, cred că n-are rost să vii şi tu, propuse Frunză în clipa în care maşina opri în dreptul miliţiei.

Mai fumez şi o ţigară.

Lucian fu de acord; îşi urmări prietenul până ce-l văzu trecând pragul clădirii. „Ce aiureală! Îşi spuse rămânând singur cu gândurile sale. Înaintea ochilor îi răsări Pantazi, aşa cum îl redescoperise în ajun, cu sticla de „Cabernet” în faţă. „Cine dracu m-a pus să ies din casă şi să răspund invitaţiei lui?!” Un sentiment vag de vinovăţie îşi croia încet şi sigur drum în sufletul său. „Eu am stârnit toată aiureala asta... căci aiureală e... Mă cheamă în strada Plugului, ca să aflu ce? Că nu-i domiciliul său stabil... Că mai beneficiază de o identitate... Că şi-a luat rămas bun de la bunele sale gazde, şi asta datorită unor inşi care au descins dintr-o maşină aparţinând corpului diplomatic... Nu, nu, prea e cusut totul cu aţă albă, ca să nu sune a bătaie de joc... a păcăleală... a răzbunare. Ce ambasadă s-ar fi încumetat să se afişeze atât de ostentativ în raporturile cu chiriaşul doamnei Manoliu?” Cu un gest încărcat de furie, îşi scoase din buzunar punga de bomboane de mentă şi-şi aruncă în gură una. Pe Vasiliu, gestul reflectat în oglindă, îl amuză. Se manifestă însă discret.

„În toată aiureala asta, continua Lucian să se frământe

sugând bomboană, un singur element mai are legătură cu cele discutate aseară cu Pantazi... Memoriile! Obiectul târgului... Scria, deci... Visa să devină „scriitor”. Da' de unde pot să ştiu eu că îşi scria memoriile şi nu altceva... Poate un roman. De ce nu? Aiureli, aiureli... Şi-a bătut joc de mine... De noi...

Cu ce scop?”

Râsul scurt şi stăpânit al şoferului îl obligă pe Lucian să-şi întrerupă şirul gândurilor.

— De ce râzi, nea Vasiliu?

— Ia şi eu ca prostu', încercă şoferul să se eschiveze de la un răspuns sincer.

— Nu ţine, nea Vasiliu! Ia spune mata adevărul şi numai adevărul.

— Păi ce facem, tovarăşe căpitan, de pe acum începem să vorbim de unul singur?

Lucian zâmbi, dar fără bucurie.

— V-am văzut în oglindă, preciza Vasiliu. Aha, iată că vine şi tovarăşul Frunză.

Frunză venea în pas alergător. Trase portiera şi se aruncă pe banchetă lângă prietenul său.

— La sediu! Ordonă Lucian.

— Doamna Manoliu nu ne-a minţit, raportă Frunză după ce maşina se porni. Poftim! Îi întinse carneţelul.

Lucian, bântuit din nou de o stare confuză de vinovăţie, luă carnetul şi citi următoarele date cu privire la chiriaşul doamnei Manoliu:

Numele: Datcu Prenumele: Vasile Prenumele părinţilor: Tudor, Măria Născut în 1894, ianuarie 15, oraşul: Roşiorii de Vede Starea civilă: Necăsătorit Domiciliul: Or. Roşiorii de Vede, str. Mare nr. 56 Data eliberării: 1956, mai 3 Seria X nr. 737188 Urmau înşiruite toate vizele de flotant luate de

la miliţie de familia Manoliu. Prima viză era datată octombrie 1958, iar ultima fusese obţinută la 5 iunie, deci de mai bine de treizeci de zile.

Când Lucian îi înapoie carnetul, Frunză fu mişcat de faţa înnegurată a prietenului său.

— Ce-i cu tine?

— Cum ajungem la sediu, o să telefonăm la Roşiorii de Vede... O confirmare a organelor locale se impune, vorbi Lucian apăsat, făcând abstracţie de întrebarea lui Frunză.

Restul drumului îl parcurseră într-o tăcere funebră.

3

— Desigur, ne-am interesat de îndată la Roşiorii de Vede. Ni s-a răspuns: cetăţeanul Vasile Datcu nu figurează în evidenţa lor. Iar ca să ne sprijine până la capăt, au verificat şi la arhivele de Stare Civilă. Rezultatul este clar: nici un Datcu Vasile, fiu al lui Tudor şi al Măriei nu s-a născut la 15 ianuarie 1894 la Roşiorii de Vede...

Raportul căpitanului Lucian fu scurt şi concis. Cât timp vorbise, încercase să surprindă privirea colonelului Panait, dar acesta, contrar obiceiului său, se lipise de spătarul scaunului, îşi încrucişase braţele la piept şcolăreşte, iar după primele cuvinte ale raportului închisese ochii, de parcă raportul l-ar fi adormit. Nu-i deschise nici după ce Lucian tăcuse, iar în încăpere se aşternuse o tăcere neobişnuită pentru ceasul acela de ziuă. Încurcat, Lucian îşi întrebă din priviri prietenul: „Ce facem?” Frunză se hlizi, îi arătă ostentativ pachetul de ţigări, bricheta, adică:

„Ce să facem? Stăm, mai fumăm”. Lucian îl înjură din

vârful buzelor. În clipa următoare, colonelul deschise ochii şi, iscodindu-şi dojenitor subalternii, vorbi:

— Mda! Când o să deveniţi voi bărbaţi în toată firea, maturi?

Frunză se prefăcu jenat şi-şi lăsă capul în piept. Lucian se „înecă” şi tuşi încurcat. Urmărindu-le joaca, colonelul se aplecă spre masă. Lângă un dosar închis şi neverosimil de subţire, se afla un pahar de plastic cu o mulţime de creioane colorate în el. Panait alese unul verde, după care îi informă:

— Cât timp aţi fost plecaţi, am cerut de la arhivă fişa lui Pantazi. Din verificările întreprinse de noi în 1952, omul de graţie al afacerii „spionului-fantomă” Richard Brooke, a rezultat că identitatea lui Pantazi Tiberiu era reală. Nu s-a folosit de nici un act fictiv. Deschise mapa şi citi ceea ce scrisese pe o coală de hârtie: Pantazi Tiberiu, fiul lui Nicolae şi al Tincăi, născut la 23 martie 1894, în comuna Cornu, judeţul Prahova... Domiciliat în 1952 pe strada Herescu Năsturel nr. 11...” Dar iată că mai are o identitate, şi asta acum — Panait închise dosarul uitându-se la Lucian — când ţi-a mărturisit că nu mai acţionează, că a fost scos pe tuşă, că aşteaptă într-una să fie scos din ţară. Să ajungă în Elveţia...

Cuvintele sale nu sunau a reproş, ci urmăreau doar să pună în lumină o constatare înregistrată peste ani.

— De ce oare în discuţia, de aseară, continuă el agitându-şi creionul, când ţi-a indicat un domiciliu flotant, ţi-a ascuns faptul că trăieşte sub o altă identitate? De ce a avut nevoie de toată stratagema asta?

Panait îşi îndreptă spatele. Deşi fereastră era deschisă, iar ventilatorul fixat într-un colţ al încăperii bâzâia fără contenire, în încăpere era cald, şi faţa colonelului era lac de

sudoare.

— Dacă îmi permiteţi, tovarăşe colonel, aş pune întrebarea: în general, de ce, cu ce scop, ne-a alarmat? Lucian zâmbi dezolat. Doar aşa, în sine, ca să ne dezvăluie că mai deţine o identitate? Vedeţi şi dumneavoastră... Vocea căpitanului Lucian crescu în intensitate. Scoase din portofel „cartea de vizită” a bătrânului şi o puse pe masă. Aici scrie negru pe alb: Tiberiu Pantazi, pensionar, strada Plugului nr. 21. De ce n-a scris cealaltă identitate?

Frunză începu să-şi plimbe pe suprafaţa mesei pachetul de ţigări, atrăgând astfel atenţia asupra sa.

— Iată-ne ajunşi la mobilul acţiunii. Totul pare absurd.

Mă întreb chiar dacă nu cumva avem de-a face cu un psihopat...

— Ce-i drept, recunoscu Lucian, şi mie, la început, mi s-a părut că nu-i întreg la minte.

Colonelul interveni, uşor nemulţumit de cursul discuţiei.

— Adică a aruncat un pietroi, iar noi, deştepţii, ne aruncăm să-l scoatem?

Lucian se simţi cu musca pe căciulă şi sentimentul acela de vinovăţie care-l mai încercase îşi scoase iarăşi gheara.

— Daţi-mi voie, tovarăşe colonel, propuse Frunză, să mă retrag pentru vreo zece minute şi să mă interesez dacă un oarecare Tiberiu Pantazi — mi-am notat datele — mai figurează la evidenţă.

Ca şi când nu i-ar fi auzit propunerea, colonelul urmă:

— Deci fiind psihopat, deci nefiind întreg la minte, au sosit la el doi inşi, şi nu cu o maşină oarecare, ci cu una a Corpului diplomatic? Cu ce scop? Să-l bage în „cămaşa de forţă” şi să-l transporte ca pe un nobil, la Central?

Impulsionat parcă de propriile cuvinte, Panait se ridică iute de pe scaun şi se duse la birou, unde ridică receptorul unui

telefon intern.

— Alo! Petrescule, tu eşti? Bună! Ei. Ce să fac? Cozonaci! Am o rugăminte. Interesează-te, în evidenţă, la circulaţie, dacă există un Opel D albastru cu numărul 421...

Hai! Te rog...

Reveni la locul său; nu era supărat, aşa cum îşi închipuise Lucian atunci când îl auzise vorbind la telefon, ci doar nemulţumit.

— Băieţi, ce dracu', atâta lucru s-ar fi cuvenit să învăţăm de pe urma experienţelor noastre, i se adresă colonelul, că inamicul din umbră — atunci când urmăreşte un scop — nu ne construieşte situaţii logice... Voi, gata, aţi şi tras concluzii — psihopat, dement... Apoi, amintindu-şi pe neaşteptate de propunerea lui Frunză, i se adresă: Bine, du-te! Dar în zece minute să fii înapoi cu răspunsul în dinţi...

— Nţeles! Frunză zvâcni catapultat parcă, îşi adună de pe masă pachetul de ţigări, bricheta şi ieşi în grabă.

— Ce-i cu tine?

Lucian îşi ridică fruntea şi se uită fără să clintească în ochii şefului.

— Îmi reproşez că n-am acţionat cu mai multă fermitate într-o anumită direcţie. Nu trebuia să-i dau drumu, aş fi făcut foarte bine, dacă l-aş fi reţinut...

— Şi ce-ai fi obţinut? După o pauză, adăugă: Nimic...

Pantazi s-ar fi supărat şi n-ar fi scos o vorbă, iar noi tot n-am fi avut nici o probă împotriva sa. Numai în aparenţă ai fi acţionat corect. Nu-ţi dai seama că astăzi ştim despre Pantazi mult mai multe lucruri decât ieri?

1: Şi-a scris memoriile.

2: Că mai are o identitate.

3: Că a fost căutat de doi inşi, membri ai Corpului diplomatic. Panait se înveseli: Şi unde mai pui că ziua încă

nu s-a încheiat.

Ţârâitul telefonului le întrerupse discuţia. Din doi paşi Panait fu la birou.

— Da! Eu sunt. Ai căutat? Bravo, operativ mai eşti, Petrescule!... Te ascult!... Da... Sigur? Iartă-mă! Automatism verbal... Îţi mulţumesc.

Lăsă receptorul să-i cadă în furcă apoi reveni la locul lui mai înveselit decât se ridicase.

— Poftim! Mai ştim un lucru. Nu există nici un „Opel D.” albastru, cu numărul 421... Vezi?

Lucian înregistra cu plăcere părerea colonelului, totuşi senzaţia neplăcută de vinovăţie că tot ce se declanşase în ultimele şaisprezece ore se datora unei greşeli săvârşite de el, continua să-i stăruie în suflet. Se mulţumi să răspundă:

— Reţin că trebuie să punem sub urmărire un „Opel” albaştru...

— Exact... Căpitane. Panait îşi aşeză mâna pe braţul lui Lucian. Te asigur că nu sunt supărat pe tine.

— Generalul, îşi trăda Lucian neliniştea, ce părere o să-şi formeze acum despre mine?

— Hai că eşti prost! Izbucni cu veselie colonelul tocmai momentul în care uşa se deschise. Poftim, s-a şi întors!

— Un glonte pentru rezident Frunză ţinea între degete o foaie ruptă dintr-un blocnotes. Privindu-l, Lucian încercă să ghicească dacă venea cu o veste bună. Nu izbuti.

— Şezi, îl îmbie colonelul.

Abia după ce luă loc, Frunză raportă laconic:

— Tiberiu Pantazi domiciliază pe strada Vasile Lupu, la numărul 171, etajul 6, apartamentul 32.

Câteva minute trecură în tăcere... Doar bâzâitul ventilatorului plutea ca un sunet surd ce făcea corp comun cu tăcerea.

— Bine! Zise Panait într-un târziu uitându-se la ceas.

Iată, de asta îmi place mie să acţionăm vara... Zilele sunt mai lungi, nu-i aşa? Uite, acum e abia trei şi un sfert.

Duceţi-vă mai întâi la masă, apoi o să vă deplasaţi în Vasile Lupu... Ar fi bine ca înainte de a bate la uşa casei lui, să iniţiaţi o incursiune de recunoaştere... Căută ochii lui Lucian şi zise apăsat, nu fără un aer de mister! Iar dacă-l găsiţi, îl invitaţi aici... S-a înţeles?

— Înţeles, tovarăşe colonel, răspunse Lucian ridicându-se în picioare.

— Aştept raportul!

II. Adio, domnule căpitan!

1

În maşină. Frunză făcu tot felul de presupuneri... Nu, n-o să dăm de el. „Dacă nu l-am găsit pe Plugarului, de ce o să-l găsim acasă? Tu n-ai văzut ce frumoasă scrisoare de adio i-a lăsat doamnei Manoliu? A scăpat basma curată în 1952. Ce i-o fi venind. Îi place lui ca după un număr de ani să intre iarăşi în joc.

Râse, arătându-şi parcă ostentativ dantura albă şi puternică.

Total absent la „temerile” prietenului său, Lucian exclamă pe neaşteptate:

— Aoleu, nu i-am dat Liei un telefon!

Abandonând tema „Pantazi”, Frunză deveni zeflemitor!

— Vezi, asta-i diferenţa dintre noi...

— Care? Întrebă fără viaţă Lucian.

— Eu n-am probleme din astea. Sânt liber. Telefonez când şi unde-mi place. Repetă fericit: N-am probleme, Şoferul interveni încredinţându-l:

— O să aveţi, tovarăşe căpitan, o să aveţi!

— Ia te uită... sunt atacat pe două fronturi! Strigă el bucurându-se că şi nea Vasiliu intrase în joc. Uitându-se pe geam, descoperi strada, trecătorii şi reveni, într-un fel, la subiectul lor: Lumea asta, trecătorii ăştia! Uite ăla cum o sărută pe aia în plină stradă, fără jenă. Iar noi? Era instalat

în faţă, lângă şofer. Socotind că Lucian ar fi, fost obligat să-i răspundă, se răsuci spre el.

— Iar noi, ce? Replică Lucian.

— În plin război din umbră... Suntem nişte eroi, glumi el, şi nimeni dintre trecători nu ştie în ce ne avântam.

— E mai bine aşa, aprecie Lucian.

— De ce? Mirarea lui Frunză era sinceră.

— Altfel, ar da cu toţii buluc pe Vasile Lupu să vadă cum arată un sector al unui front din umbră.

— Noroc că mai sunt şi scriitori pe lumea asta, aminti şoferul. Din cărţile lor, mai află şi nevastă-mea pe unde îmi petrec nopţile.

— Vezi? În această şi constă superioritatea mea faţa de voi, sublinie Frunză, profesoral. Scrie sau nu Haralamb Zincă despre noi, eu n-am probleme. Acasă nu mă ia nimeni la rost să mă întrebe pe unde am umblat. E clar?

Nea Vasiliu, care în discuţii nu prea cunoştea nuanţe, îi răspunse:

— Da' şi când o să pici! Nici n-o să-ţi dai seama când o să fii înhăţat; o să ne plăteşti atunci cu vârf şi îndesat pentru aşa-zisa superioritate cu care te lauzi...

— Mă blestemi, nea Vasiliu?! Îmi vrei răul?

— Intrăm pe Vasile Lupu! Anunţă şoferul prefăcându-se că nu-l aude. Numerele fără soţ, pe dreapta. — La 171, îi informă Lucian, opreşte undeva pe aproape.

Coborâră. Lucian îl trase pe Frunză pe celălalt trotuar, opus maşinii. Era cald, chiar zăduf. Clădirile se încinseseră şi dogoreau.

— De ce trebuie să purtăm cravate? Se întrebă Frunză nemulţumit, aprinzându-şi o ţigară. Iar tu de ce ai luat-o pe partea asta, când ai auzit doar că numerele fără soţ sunt pe dreapta?

— De chichi!... E bine? Mă, da' mult mai trăncăneşti astăzi.

Frunză preferă să-şi înghită răspunsul. Fuma cu sete şi se gândea că şi-ar lepăda cu plăcere haina, cravata.

După puţin timp, se opriră în faţa unui bloc zugrăvit de curând, într-un roz bombon. Lucian se opri; se apucă să iscodească imobilul de jos în sus, cu o încetineală care-l enervă pe Frunză. Noroc că-i era permis să fumeze, altfel...

Când ajunse cu privirile la etajul şase, ultimul, Lucian observă că, datorită jocului stilistic al arhitectului, apartamentele acestui nivel erau unite pe dinafară printr-un „brâu” de balcoane.

— Să intrăm, îşi îndemnă Lucian prietenul. Să-l căutăm mai întâi pe administratorul blocului.

— Chiar nu te interesează spectacolul străzii? Replică Frunză uitându-se provocator după două tinere care chicoteau înfundat, măgulite de interesul ce li se arăta.

Lucian îi trase un ghiont şi-i ceru să se mişte mai repede.

— Nu-l găsim nici aici, nu-ţi fă iluzii. Că doar n-o fi prost să-şi ia tălpăşiţa de acolo ca să se refugieze la domiciliul său oficial. Văzând mutra acră a lui Lucian, adăugă:

Uite, termin ţigara şi te urmez, nu vreau să te afum!

Strivi mucul sub talpa pantofului, îl luă pe Lucian de braţ şi trecură împreună strada îndreptându-se spre intrarea blocului. Avură noroc. La ceasul acela de după amiază, administratorul imobilului se afla refugiat în biroul situat chiar la parter. Uşa era deschisă şi cei doi îl văzură şezând aplecat asupra unor coli de hârtie acoperite de cifre. Ochelarii îi alunecaseră către vârful naşului său subţire, lung şi coroiat. La un moment dat simţi nişte ochi străini aţintiţi asupra sa şi, bombănind, privi într-acolo.

Prezenţa celor doi străini îl făcu să-şi îndrepte ochelarii.

— Căutaţi pe cineva? Întrebă.

Bătrânelul, pesemne un contabil pensionar, avea o chelie întinsă ce-i reliefa un craniu imens, pe al cărui luciu se vedeau, ca nişte musculiţe încremenite, petele maronii ai unor pistrui.

Lucian înainta spre el, scoţându-şi legitimaţia. După ce constată cine-i erau vizitatorii, administratorul se ridică şi, dintr-o dată, biroul deveni strâmt.

— Cu ce pot să vă fiu de folos? Pe mine mă cheamă Finchelstein... Moritz Finchelstein!

Era un om scund, cu faţa suplă şi cu ochii pierduţi în adâncul găvanelor. Întrebarea fusese formulată pe un ton neutru.

— Mai întâi, domnule Finchelstein, am dori Cartea de imobil; îl lămuri Lucian.

— Cu plăcere, se învoi bătrânelul. Da' de ce domnule şi nu tovarăşe?! Sunt membru în Comitetul de stradă...

Uitând pentru o clipă de necazurile ce-i împovărau sufletul, Lucian zâmbi. Se uită peste umăr şi-l văzu şi pe Frunză hlizindu-se.

— Vă rog să mă scuzaţi...

— Nu face nimic, zise administratorul scoţând Cartea de imobil dintr-un sertar din dreapta biroului. Aplecându-se, sângele îi năvălise în cap, colorându-i pomeţii obrazului. Să ştiţi că-i în ordine... la zi... Îşi împinse ochelarii spre rădăcina nasului şi prinse a-şi cerceta mai atent musafirii.

De cum deschise Cartea, Lucian descoperi numele lui Pantazi. Într-adevăr, locuia la etajul 6, apartamentul 32.

Frunză se înghesui în prietenul său. Văzu şi el înscris numele celui căutat.

Înapoind Cartea, Lucian căută să surprindă privirile administratorului. Nu izbuti, deoarece acesta îşi făcuse de lucru cu ochelarii.

— Aveţi un chiriaş la şase...
- A! Pe domnişoara Cozma, încercă bătrânelul să ghicească. Ştiam că într-o zi...
- Nu, nu, îl opri Lucian să mai continue, spre nemulţumirea lui Frunză. E vorba de un chiriaş şi nu de o chiriaşă.
— Pantazi îl cheamă. Pantazi Tiberiu...
Finchelstein îşi împinse brusc capul înainte, lungindu-şi gâtul. Şi-şi fixă ochii uluiţi pe faţa ofiţerului de securitate. Strângea Cartea de imobil la piept, ca şi când cineva s-ar fi pregătit să i-o smulgă.
— Domnul Pantazi?! Murmură el. Era greu să stabileşti dacă omul era mirat sau speriat.
— Aţi vrea să ne spuneţi cum arată acest domn Pantazi, îl smulse Lucian din înmărmurire.
— Domnul Pantazi? Vocea-i era tremurată. Cum să arate? E de vârsta mea... Adică ce zic eu? Eu sunt cu doi ani mai mare. El are şaptezeci, iar eu şaptezeci şi doi...
Ştiţi, uneori joc table cu el, se simţi obligat Moritz Finchelstein să declare.
— E chel ca dumneavoastră? Îi aruncă Frunză o întrebare.
Administratorul îşi strânse din nou registrul la piept.
— Crezi că eu am fost dintotdeauna chel?... Ehei, să fii mata sănătos, ce păr am avut eu în tinereţe! Îşi aminti însă de întrebare. Domnul Pantazi e un domn... un domn adevărat... elegant... pus la punct... Are un păr încă destul de des... Şi-l poartă pieptănat ca pe vremuri, cu cărare la trei sferturi, ca actorul George Raft. Sau n-aţi auzit de el?
Acel amănunt — „cărare la trei sferturi” — îl mulţumi pe Lucian. Întrebă:
— E acasă?
— Nu cred...
— Când l-aţi văzut ultima oară?

— Ieri... Cam pe la şapte şi jumătate... Udam florile pe balcon şi l-am văzut de sus. Ieşea din bloc... elegant... cu papion.

Frunză îl întrerupse!

— Îl vedeaţi în fiecare zi?

— Nu, tovarăşe... Ştiu de la el că are p-aici, prin preajma Bucureştiului, nişte rude şi când se plictiseşte se mai duce să stea pe acolo. Uneori nu-l văd cu săptămânile...

Până ieri îl ştiam plecat, că neamurile lui au casa lor, livada lor, e răcoare acolo...

— De cât timp locuieşte aici?

Administratorul închise ochii, socoti ceva în gând, apoi fără să şovăie, răspunse:

— De opt ani. Garsoniera e proprietate personală, încă de dinainte de război, dar altcineva a stat în ea..

Lucian se uită peste umăr la Frunză: o ţigară neaprinsă îi atârna de colţul gurii.

— Noi o să urcăm la şase, să vedem dacă domnul Pantazi e acasă.

Finchelstein înălţă din umerii săi slăbănogi.

— Mă rog.

— Da' ce credeţi, lui ne putem adresa cu domnule?

Se interesă Frunză zeflemitor.

— Dumneavoastră veniţi de acolo, de unde le ştiţi pe toate, răspunse administratorul cu o voce mieroasă. Aşa că ştiţi dacă trebuie să-i vorbiţi ca unui domn sau ca unul tovarăş.

Frunză găsi răspunsul plin de haz şi râse mânzeşte.

— V-aş ruga, tovarăşe Finchelstein, să nu plecaţi până ce noi nu coborâm, îi atrase Lucian atenţia.

— Unde să plec? Parcă am unde să plec? Am atâtea treburi pe cap! Luaţi liftul... La noi funcţionează, se mândri

bătrânul.
Ofiţerii se îndreptară spre ascensor. Tocmai cobora.
Lucian căzu din nou pe gânduri. Din lift ieşi o femeie ţinând de mână un copilaş. Înainte de a se îndrepta spre ieşire, se opri la uşa deschisă a administratorului. Ascensorul începu să urce. Frunză, cercetându-şi chipul într-un pătrat de oglindă, spuse:
— E de presupus că înainte de a se duce la Arcul de Triumf, a trecut mai întâi pe aici.
— Un navetist de alt tip, aprecie Lucian gânditor.
La etajul şase, nimeriră pe un palier lung, întunecos, cu locuinţe distribuite în stânga şi în dreapta.
— Să-ţi scoţi ochii, nu alta! Se plânse Frunză.
— Garsoniera 32, rosti Lucian de parcă precizarea asta ar fi putut face dintr-o dată lumină.
Găsiră, în sfârşit, un buton. Se aprinse un bec slab şi cei doi ofiţeri trecură de la o uşă la alta. Garsoniera lui Pantazi era situată tocmai la extremitatea stângă a palierului. Descoperiră pe uşă, chiar sub vizor, o carte de vizită.
Frunză întrebă arătând spre sonerie:
— Apeşi tu? Apăs eu?
— Apasă tu, că eşti mai norocos decât mine.
— Pe dracu! Apăsă butonul soneriei cu năduful omului ce ştia că se osteneşte pe degeaba. Îşi dezlipi într-un târziu degetul, suspinând: Mort să fi fost şi tot s-ar fi trezit să ne deschidă.
— Mort zici?! Exclamă Lucian îngrijorat. Ferească Dumnezeu!
— Ia te uită de unde-mi răsări credinciosul! Apăsă iarăşi pe buton: ca şi înainte, auziră distinct ţârâitul egal al soneriei.
Lucian oftă amărât:
— E clar.

— Şi acum, ce facem?
— O să cobori şi o să mi-l aduci aici pe administrator.
— Bun băiat mai eşti... mai pot şi eu, în felul ăsta, să trag dintr-o ţigară.
Lucian îşi împinse prietenul în direcţia liftului, îl însoţi până acolo, apoi rămase locului urmărind alunecarea odgoanelor pe scripete. Auzi o uşă deschizându-se şi se răsuci brusc într-acolo. Văzu o femeie ieşind din locuinţa ce se învecina cu garsoniera lui Pantazi. În semiobscuritatea palierului, părea o umbră. „Umbra” îl zărise şi ea, căci deşi răsucise cheia pe dinafară, nu se hotăra să se desprindă şi să-şi continue drumul. „Îi e frică, presupuse Lucian. Iese din casă şi deodată dă peste un necunoscut proţăpit lingă ascensor.” În cele din urmă, „umbra” se decise. Pe măsură ce se apropia, Lucian îi observă eleganţa, apoi frumuseţea. Dacă avea douăzeci şi cinci de ani. Se opri chiar lângă el, răspândind un parfum fin, îmbietor. Liftul prinse a urca.
— Nu vă supăraţi, i se adresă Lucian, dacă nu mă înşel, sunteţi vecină cu domnul Pantazi?
— Da, domnule! Confirmă ea glacial deschizând şi închizând inutil poşeta.
— Nu l-aţi zărit pe domnul Pantazi? Tot privind-o, ofiţerul îşi spuse: „E drăguţă foc!”
— Nu domnule! Răspunse sec, distant, dând de înţeles necunoscutului că nu se va lăsa „agăţată”.
Liftul urcă neîntrerupt şi mai avea puţin să ajungă la şase. Primul ieşi din el domnul Finchelstein care, când dădu cu ochii de femeie, scoase o exclamaţie de bucurie;
— Duduia Tereza! Ce plăcere! Ce plăcere! Săru mânuţa, duduie Tereza.
Şi pentru că bătrânelul, în entuziasmul său subit, se oprise chiar în uşa liftului, Frunză se văzu nevoit să-l împingă într-o

parte, ca astfel s-o poată vedea şi el mai bine pe „duduia Tereza”. Rosti pe un ton dulce, curtenitor:

— Săru'mâinile!

Femeia clătină din cap, fără să zâmbească; vru să intre în lift, însă cuvintele lui Lucian o reţinură locului:

— Tovarăşe administrator, îmi pare că doamna locuieşte chiar lângă apartamentul...

—... garsoniera, îl corectă Finchelstein împingându-şi ochelarii cu un gest reflex spre rădăcina nasului.

—... chiar lângă garsoniera domnului Pantazi. V-aş ruga pe dumneavoastră să fiţi mesagerul nostru pe lângă dumneaei!

Frunză închise în urma sa uşa liftului şi începu să adulmece, parfumul răspândit de necunoscută.

— Explicaţi-i doamnei.

— ... domnişoarei, îl corectă din nou administratorul.

— ... că avem nevoie de sprijinul dumneaei.

Finchelstein nu apucă să deschidă gura, căci i-o luă înainte, nu fără vehemenţă, duduia Tereza.

— Mă grăbesc. Îmi pare rău, dar sunt aşteptată.

„Şi eu aş aştepta-o, îşi mărturisi Frunză. E temperamentoasă, un pachet de nervi.”

Lucian i se adresă direct:

— V-aş ruga să ne invitaţi în garsoniera dumneavoastră pentru câteva minute.

„Aşa, aşa, stăruie, îl îndemnă Frunză în gând. Ce contează câteva minute? Uită-te la ea... Ce mândreţe de fată!”

Administratorul interveni şoptindu-i fără vlagă;

— Sunt de la Securitate!

— Şi ce dacă sunt? Se răsti ea pusă pe harţă. Ei, asta-i!

Totuşi, în ciuda reacţiei sale potrivnice, duduia Tereza porni înapoi spre uşa locuinţei. Mă rog, vorbi iritată, poftim!

E cam deranj...

Dintr-un vestibul mic, intrară în garsonieră. Prin fereastra şi uşa ce dădeau spre balcon, se revărsa lumina odihnitoare a unui asfinţit de soare. Dăinuia un miros agreabil de pudră, de parfumuri.

„Iată, se înveseli Frunză în sinea sa, că nu-i deloc deranj.”

Lucian îi întinse legitimaţia. Frunză, care n-o scăpa din ochi, observă că stăpână garsonierei nu prea se arătă curioasă să le reţină identitatea.

— Sunteţi cu domnul Finchelstein şi asta mi-e de ajuns, se explică, fără să renunţe însă la tonul ei arţăgos. Ce doriţi?

— Să ne permiteţi să ieşim pe balcon.

Duduia Tereza înlemni, roşind toată; buzele-i pline şi ne rujate îi tremurau uşor; fără îndoială că tipul îşi bătea joc de dânsa. Asta era misiune? Chiar şi Frunză, care nu bănuia ce intenţii avea Lucian, socotea că prietenul său o cam luase razna.

— Cum? Pentru atâta lucru mă întoarceţi din drum?!

— Tânăra clipea des şi furios din genele-i lungi. Nu folosea farduri; ar fi săvârşit un sacrilegiu dacă ar fi apelat la ele.

Clădirea asta are, cred, treizeci de balcoane... De ce l-aţi ales tocmai pe al meu? Poftim! Ţipă. Ieşiţi pe balcon...

„Aşa, fetiţo, nu ştim dacă ţi-a mai spus-o careva, dar zău că eşti şi mai drăguţă când te mânii, îi vorbea Frunză în gând. Furia e fardul tău.”

Desigur, femeii nu-i scăpaseră căutăturile provocatoare ale celuilalt ofiţer care o înfuriară şi mai mult. Îl privi de sus şi-i întoarse spatele, ceea ce pe Frunză nu-l întrista întru totul.

Lucian ieşi pe balcon şi-i făcu semn lui Frunză să-l urmeze. Acesta se supuse. Finchelstein înainta şi el şovăitor spre uşă. Trecând însă pe lângă chiriaşa garsonierei, îi şopti:

„Să mă iertaţi, da' eu, duduie Tereza, n-am nici o vină”.

De sus se vedeau până în depărtări îngrămădirea de clădiri a oraşului, jocul multicolor al acoperişurilor, cerul care, către asfinţit, luase foc. Lucian se lăsă furat, pentru câteva minute, de panorama ce i se dezvăluia pe neaşteptate, apoi, ca şi cum topografia etajului i-ar fi fost de mult cunoscută, se îndreptă spre balconul garsonierei lui Pantazi şi escaladă fără greutate „zidul”, mai mult simbolic ce marca „hotarele”. În sfârşit. Frunză înţelese de ce prietenul său ţinuse morţiş să iasă pe balcon. Trecu şi el dincolo. Observând că duduia Tereza nu fusese curioasă să vadă şi, eventual, să le urmărească îndeletnicirea.

Între timp. Lucian se apropie de uşa ce dădea din balcon în garsoniera lui Pantazi. O încercă — era închisă Din fericire, în dreptul uşii perdeaua fiind trasă, izbuti să arunce o privire înăuntrul locuinţei. Umărul lui Frunză se lipi de-al său.

— Ce zici, amice? Îl întrebă.

— Pare să fie totul în regulă; nici ordine, nici dezordine, comentă Frunză turtindu-şi nasul de geam.

Era o garsonieră identică cu aceea a duduii Tereza. Nu prea mare, totuşi confortabilă. În dreapta lor, văzură studioul străjuit de o măsuţă foarte scundă, pe care se găsea un aparat de radio; pe lada studioului se contura, ca un bibelou negru, telefonul. Desigur, Pantazi obişnuia să doarmă cu faţa spre fereastră. În stânga, în continuarea parcă a şifonierului, desluşiră o altă măsuţă, dar rotundă şi mai înaltă; alături, un fotoliu...

— Vezi ceva pe măsuţa aia? Atrase Frunză atenţia.

— Ce anume?

— Un plic! Vezi sticla de whisky? Plicul e pus la vedere, în „picioare”, sprijinit de sticlă.

— Aha! Îl văd.
— Aşa cum e pus, vrea cu orice preţ să atragă atenţia... să atragă, probabil, atenţia cuiva care are acces la garsonieră.
Frunză se dezlipi pentru o secundă de geam; în uşa balconului vecin se contura bustul frumos al duduii Tereza; vecina lui Pantazi nu îndrăznea să facă un pas înainte.
— Uită-te şi la şifonier, îl îndemnă Frunză.
Lucian îşi făcu palmele „ochelari de cal” şi din nou se introduse cu privirile în garsoniera lui Pantazi. Şifonierul se afla chiar în stânga lor, într-o prelungire a măsuţei. Era întredeschis — o rufă albă sau poate altceva atârna neglijent, ca un steag alb.
— Nu-mi place, îi mărturisi Lucian.
— Nici mie.
— Contrastează cu ordinea garsonierei... Ei, gata!
Frunză nu prea pricepu ce înţelegea Lucian prin cuvântul „gata”, dar se depărta de uşă, pentru a încerca fereastra; era şi ea bine închisă pe dinăuntru. În celălalt balcon, administratorul, în împietrirea sa, se făcuse parcă mai uscat şi mai firav. Lucian îi zâmbi liniştitor. Bătrânul nu reacţiona în nici un fel. În schimb, duduia Tereza se retrase din cadrul uşii.
Cei doi escaladară „zidul” şi reveniră în garsoniera femeii exact în clipa în care sună telefonul. Duduia Tereza ridică receptorul şi se răsuci cu spatele la musafiri. Frunză îi aruncă prietenului o privire şmecherească ce voia să exprime: „Drăguţă fată!” Era de statură potrivită, armonios dezvoltată; rochia uşoară de mătase transparentă i se lipea provocator de şoldurile plinuţe.
De la celălalt capăt al firului, cineva o dojenea; întârziase, se vede treaba, la întâlnire, iar ea încerca, stăpânindu-şi nervii, să se explice, rugându-şi apoi interlocutorul să

aştepte, că în zece minute va fi la locul întâlnirii.
Puse receptorul jos şi se întoarse enervată spre cei doi ofiţeri:
— Nu vă supăraţi...aţi auzit şi dumneavoastră, sunt aşteptată.
Numai că nu le arătă uşa. Frunză îşi puse în joc privirile provocatoare, dar ea nici nu-l băgă în seamă.
Lucian o rugă să fie în continuare amabilă şi să binevoiască să răspundă la câteva întrebări.
— Nu pot, mă grăbesc! Rosti ea apărându-se. Acum îi aruncă administratorului o privire mânioasă. Omul lăsă umil capul în piept, recunoscându-şi vinovăţia.
— N-o să vă copleşesc cu întrebările, o lămuri Lucian, blând.
De parcă nu l-ar fi auzit, duduia Tereza îşi întoarse capul spre Frunză şi-l repezi:
— Domnule, mă agasează privirea dumitale! Eşti în casa mea şi nu pe bulevard. Apoi i se adresă poruncitor lui Lucian: Vă ascult!
Frunză primi din plin bobârnacul, dar nu se pierdu cu firea; cunoştea tipul acesta de femeie, de aceea socoti că nu trebuie să renunţe la stilul său impertinent şi insinuant. Arăta de parcă vorbele tăioase ale femeii îi aduseseră un omagiu.
— Cum staţi cu acustica? Întrebă Lucian, trecând peste incidentul dintre cei doi.
— Cu ce? Exclamă ea.
— Poate n-am fost destul de clar, se scuză Lucian. Se aude dintr-o încăpere în cealaltă?
În sfârşit, Tereza pricepu:
— Din păcate, da...
— L-aţi auzit aseară, sau poate azi, pe domnul Pantazi

umblând prin casă?
— Da' l-am şi văzut, nu numai auzit, le dezvălui ea.
— La ce oră?
— Destul de târziu. În jurul orei cinci dimineaţa. Nu era singur, ci însoţit de un domn. Eu tocmai ce ieşeam din lift... Am fost foarte mirată să dau cu ochii de el.
— Adică dumneavoastră veneaţi, iar el pleca?
— Da. Şi era bine dispus... Plecă, într-adevăr, căci avea cu el o valiză de voiaj, povesti ea imprimând glasului un ritm din ce în ce mai precipitat.
„Nu te grăbi, pisicuţo, o povăţuia Frunză în gând. Te aşteaptă dumnealui, nu pleacă. Eşti una din cele ce sunt aşteptate...”
— Cum arăta domnul care-l însoţea?
— Cam de vreo patruzeci şi cinci de ani... Cred că era un străin... După îmbrăcăminte. Dealtfel, vă daţi seama, eu veneam de la o petrecere, el pleca nu ştiu unde. Mi-a zâmbit, i-am zâmbit. „Adio, domnişoară Tereza, mi-a spus”, şi a intrat în lift împreună cu celălalt.
Căpitanul Lucian se declară satisfăcut, mulţumi şi, luându-şi rămas bun de la ea, se îndreptă spre ieşire, trăgându-l şi pe Frunză într-acolo. Ajuns însă în vestibul, se interesă în treacăt:
— În dreapta e baia, iar în stânga bucătăria?
Stăpâna garsonierei răspunse sec:
— Invers!
Ieşi şi ea pe culoar. Răsuci pe dinafară cheia şi, fără să le mai adreseze vreun cuvânt, se îndreptă în fugă nu spre ascensor, ci spre scară. O vreme se auzi ecoul provocat pe trepte de pantofii ei cu tocuri-cui. În schimb, cei trei bărbaţi rămaseră să aştepte liftul. În timp ce coborau, domnul Finchelstein remarcă cu o voce sugrumată:

— Dacă nu mă înşel, e ceva cu domnul Pantazi?

Lucian îi privi nasul subţire, aproape transparent.

— Aşa e, tovarăşe Finchelstein, şi o să vă cerem în continuare concursul.

— Of! Îi scăpă bătrânului. Mai am, tovarăşe, o mulţime de treburi. Ce ne facem cu cei care nu vor să plătească întreţinerea? Nu vor şi pace! Câte mă aşteaptă pe ziua de astăzi! Făcu administratorul tentativă, deloc diplomatică, de a scăpa de beleaua căzută pe cap.

Ca şi când nu ar fi priceput încotro bătea, Frunză îl întrebă dacă duduia Tereza e măritată.

Administratorul se învioră brusc.

— Aş! Măritată?!

— Atunci, are un prieten?

— Aş, un prieten?! Râse bătrânul scurt, de se putea crede că n-ar fi vrut să-şi cheltuiască dintr-un foc rezerva de voioşie. Are mai mulţi...

Încântat de cele auzite, Frunză îşi întoarse faţa spre Lucian; acesta însă părea absent şi, de aceea, incapabil să sesizeze bucuria prietenului.

Ajunşi la parter, administratorul, nerăbdător de a se retrage în biroul său, dădu să-şi ia rămas bun de la cei doi ofiţeri de securitate şi-i întinse lui Lucian mâna.

— Unde vreţi să plecaţi? Se miră ofiţerul. Mai avem nevoie de sprijinul dumneavoastră. Locuiţi aici, în bloc?

— De şaişpe ani... la doi, răspunse administratorul vlăguit. Da' până la ora 8 nu părăsesc biroul, socoti el cu cale că ar trebui să precizeze.

— Nu ţin minte să fi văzut în biroul dumneavoastră un telefon.

— Telefon? Reacţiona administratorul înveselit. De unde? Trebuie să facem economii, dragă tovarăşe!

Lucian îi atrase atenţia administratorului să nu părăsească biroul şi, în acelaşi timp, îi făcu semn lui Frunză să-l urmeze.

Ieşiră în stradă. Soarele asfinţise, iar un amurg de vară se înstăpânea peste cartier, încet şi blând. Lucian ascultă cu o vădită melancolie zarva copiilor ce dădeau dintr-un joc în altul, apoi i se adresă lui Frunză:

— Mă duc la maşină să-i telefonez şefului, tu rămâi aici.

— Te gândeşti şi tu la o descindere?

— Şi încă la una imediată. O să cer intervenţia procuraturii.

— Nu-i suficient. Te-ai gândit cum o să intrăm în garsonieră?

Lucian se plesni cu mâna peste fruntea transpirată.

— Chestia asta mi-a scăpat. O să-l solicit pe „meşterul Şperaclu”.

Făcură câţiva paşi împreună în direcţia maşinii.

— Ce zici de duduia Tereza?

— Ce să zic, mă? Cred că atunci când te-a văzut s-a şi „îndrăgostit” de tine.

Ca şi când nu i-ar fi observat tonul zeflemitor, Frunza întări:

— Da, şi eu cred la fel. Asta, e, am farmec! Râse mulţumit şi-i făcu cu ochiul.

2

Către orele 20, „meşter Şperaclu” deschise fără nici o dificultate uşa garsonierei lui Tiberiu Pantazi.

— Voila! Exclamă el cu un glas de prestidigitator, împingând uşa în lături.

— Nea Marine, eşti grozav, îl lăudă Lucian. Acum lasă-ne

cheia şi...

— Ştiu, ştiu, şi pot s-o şterg! Maurul şi-a făcut datoria, maurul poate s-o şteargă.

„Meşterul Şperaclu”, un bărbat scund, rotofei, cu un început de burtă ce i se revărsa uşor peste cureaua pantalonilor, avea mai curând înfăţişarea unui agent de asigurări decât a unui lăcătuş; până şi trusa, pe care o căra după el ori de câte ori era invitat să-şi demonstreze măiestria, amintea de servietă unui funcţionăraş destoinic şi îndrăzneţ.

— Voila! Mai zise şi, după ce îi înmâna lui Lucian cheia, adăugă: Să trăiţi! Şi se îndreptă spre ascensor.

Primul intră în locuinţa lui Pantazi procurorul de serviciu al oraşului Bucureşti; îl însoţeau cei doi ofiţeri de securitate, precum şi administratorul blocului.

— Totuşi e necesar să aprindem lumina, zise procurorul cu un glas uşor iritat, de parcă până atunci cineva ar fi susţinut că descinderea să se desfăşoare pe întuneric.

Iar când se aprinseră becurile, izbucni: Aşa, da! Şi, printr-o mişcare circulară a capului, îşi roti privirile prin încăpere.

Gestul procurorului îi aminti lui Frunză de un manechin al cooperaţiei pe care-l văzuse cândva prezentând moda. Dealtfel, eleganţa procurorului Crainic, al acestui bărbat înalt, slăbănog, cu faţa suptă şi acră din pricina unui ulcer duodenal, era proverbială. Şi acum venise într-un costum azuriu, dintr-un fresco subţire, ca o mătase.

Cravata albastră, lipită parcă de cămaşa albă, se armoniza plăcut cu întreaga sa ţinută.

— Asta-i scrisoarea? Îl întrebă procurorul pe Lucian.

Îşi abandonă neglijent mapa pe studio şi se aplecă să ia plicul pus la vedere. După ce citi numele destinatarului, procurorul râse în felul său, zgârcit şi acru. S-ar spune,

tovarăşe Viziru, că vizita dumitale aici era aşteptată.

Lucian se arătă sincer nedumerit.

— Cum asta? De ce?

— Păi, iată numele destinatarului: „D-lui căpitan de securitate Lucian Viziru. Personal”. Repet: „Personal”.

Tovarăşe căpitan, sunt bucuros că mi se oferă prilejul să vă înmânez personal o scrisoare ce vă este adresată personal. Zâmbetul acru se îndulci, deveni ironic. Iar ca să-i fie înţeleasă grimasă, mai spuse: Merita ca pentru atâta lucru să mă ostenesc deplasându-mă până aici.

Frunză îi replică:

— Să nu spunem „hop”, până ce.

Nerăbdător, Lucian smulse literalmente plicul din mâna lui Crainic; era închis. Citi în tăcere numele său caligrafiat perfect. „Crainic ăsta are dreptate, gândi. După ce m-a pus pe drumuri până în strada Plugului, Pantazi a fost convins că mişcarea următoare mă va aduce aici. Aşadar, mă aştepta.”

— Sper că ai auzit de plicurile explozibile? Zise procurorul dorind să-şi accentueze ironia.

— Am auzit sau nu, oricum, dacă o fi să fie, tot împreună vom sări în aer, răspunse Lucian cu un glas prevestitor de nenorociri şi care-l făcu pe administrator să se retragă în vestibul, spre ieşire.

— Stai aici, cu noi, tovarăşe Finchelstein, interveni Frunză, să împărtăşim aceeaşi soartă de martiri...

Administratorul se zgribuli, îşi împinse ochelarii spre rădăcina nasului şi murmură:

— Şi dacă o să fie explozie, cine o să facă devizul pentru reparaţii?

Râsul reconfortant, al lui Frunză risipi atmosfera apăsătoare ce se lăsase, iar după ce îl văzu pe Lucian

deschizând plicul şi scoţând din el o scrisoare, spuse mai mult pentru administrator:

— Ei, de data asta am scăpat!

Stimate domnule căpitan Viziru,

La ceasul când veţi citi aceste puţine rânduri, voi fi departe, scria Pantazi cu o mină care, se constată fără dificultate, nu înregistrase nici o ezitare, departe de Bucureşti, departe de serviciul ce-l reprezentaţi. Avionul de Paris decolează la ora 9. După trei ceasuri de zbor aterizează pe vestitul aeroport Orly. Din capitala Franţei îmi voi continua drumul spre Elveţia.

Domnule Viziru, Sunt convins că după ce mă veţi căuta pe la domiciliul meu de flotant de pe strada Plugului, veţi ajunge foarte repede la adevăratul meu domiciliu şi deci veţi intra în posesia acestei scrisori de ADIO. La despărţire, mă simt moralmente obligat să recunosc că apreciez mult valoarea serviciului de contraspionaj al cărui reprezentant sunteţi.

În anii mei de aşteptare — şi au fost mulţi la număr — neavând nimic mai bun de făcut, v-am studiat. Am făcut multe observaţiuni profesionale. Sunt sigur că, citind aceste rânduri, veţi gândi iar: „Un bătrân scrântit”. S-ar putea să aveţi dreptate. Singurătatea în care am trăit, apoi aşteptarea... Totuşi vă sunt dator cu o explicaţie. Ei bine, părăsind ţara pentru totdeauna, am vrut să vă văd.

E bizar, nu-i aşa? Trebuia să-mi iau şi eu rămas bun de la cineva. De ce de la Dv. şi nu, de pildă, de la domnul Finchelstein? Am acţionat mulţi ani în România. După 23 August 1944, aţi fost primul ofiţer de contraspionaj al noului regim cu care m-am înfruntat. M-aţi adulmecat.

Ba m-aţi supus şi unei ascultări, ceea ce pentru Dvs. la

epoca respectivă, reprezenta — de ce n-am recunoaşte? O adevărată performanţă. Dacă nu aţi izbutit să mă dovediţi, se datorează, pe de o parte, marii mele experienţe, iar pe de altă parte, tinereţei Dv.

Ţin însă să vă asigur, domnule căpitan Viziru, că v-am respectat, de aceea mă simt obligat să-mi cer scuze pentru ieftina şi chiar deplorabila stratagemă la care m-am văzut nevoit să apelez pentru a-mi lua totuşi de la cineva rămas bun. Sorţii au vrut ca Dv. să fiţi acela. Adio, domnule căpitan. Mă va încerca o mare bucurie atunci când vă voi expedia din Elveţia o primă ilustrată.

Cu stimă şi consideraţie 8 iulie 1964

T. PANTAZI

Numai când îşi ridică privirile, Lucian îşi dădu seama cât de mult îl tulburase lectura scrisorii lăsată de fostul rezident al reţelei de spionaj, „Argus-2”; sîngele îi năvălise în obraji, iar bătăile inimii se înteţiseră, de parcă ar fi alergat şi, brusc, s-ar fi oprit. „Scrisoarea lămureşte totul, îşi spuse. Este edificatoare... Pur şi simplu şi-a bătut joc de mine. Răbdarea, fantezia cu care bătrînul spion îi întinsese „capcana de adio”, riscând foarte mult îl jigneau şi-l umileau totodată dureros. Stăpânit de aceste simţăminte, îi trecu scrisoarea lui Frunză.

Procurorul Crainic intui ceva şi, îndreptându-şi nodul cravatei, întrebă:

— Întreprindem sau nu descinderea?

Lucian, dintr-o dată, îi fu recunoscător procurorului, nu numai pentru faptul că spărsese tăcerea, dar şi pentru că întrebarea să îl conectase din nou la acţiunea iniţiată Răspunse cu o voce străină:

— Abia acum se cere efectuată.

— Deci nu vă mulţumiţi cu conţinutul scrisorii?
— Nu, minţi Lucian cu gândul la epistola lui Pantazi.
„De la Paris o fi plecat în Elveţia cu o maşină. „Adio, domnule căpitan!” Descinderea era inutilă, dar obligatorie... Totuşi între aceşti patru pereţi a locuit un spion... fie el chiar şi un spion ieşit la „pensie”. Formalitatea descinderii se cerea îndeplinită.
— Foarte bine, foarte bine, aprobă procurorul. Apropiaţi-vă, tovarăşe administrator, apropiaţi-vă!
Speriat şi livid de ceea ce îi era dat să trăiască, bătrânelul veni mai aproape de procuror, explicându-se:
— Ştiţi, e pentru prima oară când.
— Aşa e, râse procurorul, prima oară e mai dificil...
Trebuie să mă asistaţi... Noi, procurorii, întotdeauna avem nevoie de spectatori...
Frunză încheiase lectura scrisorii şi-i făcu semn lui Lucian să se retragă în vestibul pentru un schimb de păreri.
— Hei, unde plecaţi?! Vru procurorul să ştie, în timp ce deschidea larg şifonierul.
— Nicăieri, îl linişti Frunză. Apoi, când se văzu cu Lucian în vestibul, îi şopti: Foarte bizară chestia asta, şi-i flutură pe sub nas scrisoarea.
— Bizară? Surâse cu tristeţe Lucian reintrând în posesia scrisorii. Ce-i bizar în ea? Şi-a bătut joc de mine, asta-i... M-a alarmat, am alarmat şi eu superiorii... Scrisoarea este foarte explicită. Nu înţeleg cum de m-am lăsat prostit în halul ăsta? El s-a amuzat, iar eu l-am tratat cu seriozitate. Nici nu-mi vine să mai dau ochii cu şeful!
— Zici că l-ai tratat cu seriozitate.. Foarte bine, îl aprobă Frunză. Părerea mea e că trebuie să încheiem acţiunea cu aceeaşi seriozitate.
Lucian îşi mută privirile pe faţa prietenului său; era gravă,

mărturisind astfel că noua situaţie a cazului îl afectase.
— Chiar şi de pe urma unei farse, îşi continuă Frunză gândul, suntem obligaţi să învăţăm.
— Crezi că am procedat cum trebuie hotărând continuarea descinderii?
Lucian ştia foarte bine că la întrebarea lui nu există decât un singur răspuns, şi acela afirmativ, dar din pricina stării provocată de scrisoare, simţea nevoia unor cuvinte menite să-l menţină cu picioarele pe solul dur al realităţii.
Fără îndoială că ai procedat bine. De aceea, iată ce-ţi propun. Cât timp o să ţină descinderea, eu o să mă reped până la aeroport... Vreau să verific exactitatea celor scrise de Pantazi... Pricepi?
Acel „pricepi” îi smulse lui Lucian un zâmbet vesel.
Se apără:
— Hai, că nu m-am prostit până într-atât!
— Vreau să văd dacă a existat vreo cursă Bucureşti-Paris, şi la ce oră...
— Nu-i rea ideea. Ba mai mult, dacă se confirmă existenţa cursei, du-te şi pe la vameşi, pe la grăniceri. Că doar a completat omul şi nişte declaraţii vamale...
Frunză se îndreptă spre ieşire dar, în ultimul moment, Lucian îl opri:
— Stai! Admiţând că a părăsit ţara, a făcut-o desigur cu ajutorul unui paşaport.
— O să mă ocup de toate, îl asigură Frunză. Iar dacă povestea se lungeşte, o să... Ia vezi, domle, ce număr are telefonul lui Pantazi.
Lucian reveni în garsonieră şi, de acolo, îi dictă numărul aparatului.
— Am plecat, strigă Frunză de lângă uşă şi ieşi.
Puţin mai târziu, procurorul îi făcu o nouă bucurie.

— Ia te uită, tovarăşe căpitan, peste ce-am dat... Un splendid casetofon! Ţinea aparatul în palmele sale mari ca pe o tavă de preţ. Priveşte ce frumuşel e! Mînca-l-ar mama!... Un „Philips”. Aşezându-l cu grijă pe măsuţă, adăugă la fel de extaziat ca şi înainte. E prevăzut cu de toate „micuţul”. Microfon pentru înregistrări... Uite, maţul ăsta care are la un capăt o pastilă de cauciuc ca o ventuză e destinat înregistrării convorbirilor telefonice.

Prinzi „ventuza” la telefon şi, în timp ce vorbeşti, înregistrează ce vorbeşti cu celălalt. O adevărată minunăţie!

Al naibii, m-am apucat dintr-odată să vând pepeni unui grădinar!...

Procurorul se întoarse la îndeletnicirea sa, însoţit de martorul descinderii. În vremea asta, Lucian se aşeză în fotoliu şi se apucă să cerceteze cu atenţie casetofonul. Era într-adevăr o piesă nou-nouţă. „De unde şi cum şi-a procurat-o? Se întrebă el cu o curiozitate justificată.

De ce o fi având nevoie de „jucăria” asta? Dacă a plecat, de ce n-a luat casetofonul cu el?”

— Uite că am găsit şi o rezervă de casete! Îl informă procurorul în cale-afară de voios. Zece la număr...

Cred că-s „virgine”. Le puse sub ochii căpitanului, lângă aparat. Asta ca să nu te plângi că n-am găsit nimic...

— Mulţumesc! Murmură Lucian, uşor agasat de voioşia subită a procurorului.

Tot cercetând aparatul, ofiţerul constată că era încărcat: căută o priză, o descoperi chiar lângă măsuţă. Conectă aparatul. Funcţiona. Se auzi într-o surdină reconfortantă acordurile unei orchestre simfonice.

De lângă şifonier, unde se afla, procurorul se opri pentru câtva timp din îndeletnicire furat de rezonanţa muzicii.

— Beethoven! Proclamă el. A cincea! Simfonia destinului... Ultima parte! Mulţumit apoi de propriile-i cunoştinţe muzicale, îşi reluă migăloasa sa activitate.

Lucian asculta pândind aparatul: spera ca la capătul concertului să afle ceva... poate o înregistrare... poate o convorbire telefonică... poate un mesaj... Sperase însă zadarnic. După momentul de apoteoză din finalul concertului, banda prinse a se derula în gol, „muteşte”, iar Lucian, mai mohorât ca niciodată, o lăsă să se deruleze până la capăt. Şi pentru că, în aşteptarea încheierii procesului verbal, nu avea nimic de făcut, puse banda de casetofon pe cealaltă parte. Îi ascultă derularea cu răbdare. Dar nici de data asta speranţele nu i se împliniră. Ostenit, Lucian se lăsă pe marginea studioului. Ca întotdeauna în asemenea împrejurări copleşitoare, îi revenea pe limbă gustul iute al tutunului şi pricepea acele cuvinte neînţelese în anii copilăriei: „Să bem tutun!” Literalmente îi era sete de-o ţigară. Duse pe furiş mâna la buzunarul unde îşi ţinea pungă cu bomboane de mentă — nu voia ca procurorul Crainic să-l surprindă. Izbutise, ori procurorul se prefăcuse că nu-l vede. Fiindu-i cald, omul îşi scosese haina şi rămăsese în cămaşă: în ciuda zădufului, de nodul de la cravată nu se atinsese.

În timp ce îşi plimba bomboana dintr-o parte a gurii în cealaltă, lui Lucian îi trecură prin minte câteva cuvinte din scrisoarea lui Pantazi. „Frumos lucrat, îşi spuse. Memoriile... Noul rezident... Paşaport... Ani de aşteptare... Singurătate... Ah, cum şi-a mai bătut joc de mine!” Sentimentul că fusese frustrat puse din nou stăpânire pe el.

Fără voia sa obrajii i se aprinseră. „Să-mi fie învăţătură, noi n-avem dreptul să fim sentimentali, se combătu el analizându-şi comportarea din ajun. Să mă impresioneze

peroraţia lui?! Singurătatea spionului de cursă lungă... a spionului ieşit la pensie... a spionului uitat şi abandonat de-ai lui!... Mi s-a părut că îmi dezvăluie o nouă faţă, poate şi ultima, a unui agent.” Sunetul telefonului izbucni în liniştea garsonierei ca o explozie. Lucian zvâcni în picioare. Procurorul se uită la ofiţer peste umăr; tocmai “buzunărea” un halat de casă al lui Pantazi. Sprâncenele blonde ale lui Crainic, decolorate parcă şi abia vizibile, se înălţaseră a mirare. Şopti:

— O fi căpitanul Frunză.

Domnul Finchelstein îşi îndreptă ochelarii, ca şi când astfel ar fi putut pricepe mai bine convorbirea.

— Alo! Rosti Lucian şi imediat repetă: Alo, da!

Nu primi însă nici un răspuns şi ofiţerul nu se grăbi să închidă telefonul. O făcu însă celălalt, câteva clipe mai târziu. Declicul se auzi limpede.

— Nu i-a plăcut glasul dumitale şi basta! Observă procurorul.

— Pesemne...

— Nu te necăji, omule, continuă procurorul, amuzat de ceea ce se pregătea să spună. Nu întotdeauna le place glasul ofiţerilor de securitate.

În alte împrejurări, Lucian poate că ar fi gustat ironia procurorului, dar acum prea era absorbit de gânduri; îşi propuse, mai mult în virtutea unor reflexe bine fixate în comportamentul său, să se uite la ceas şi să reţină ora la care telefonul se trezise din „letargie”: douăzeci şi unu şi zece minute! Îl întrebă pe procuror?

— Mai ai mult, stimabile?

— Încă un pic şi o să semnăm procesul-verbal.

Şifonierul era deschis şi Lucian cuprinse iar, dintr-o privire, lucrurile lui Pantazi: era evident că nu luase cu el prea mult

bagaj... „Sunt un om bogat, îşi aminti, fără voia sa, cuvintele rostite de bătrânul spion. Deţin un seif la o bancă din Elveţia. “La ce dracu ar mai fi avut nevoie să care cu el în străinătate toate boarfele? Deodată, telefonul sună din nou. Nu trecuseră nici cinci minute de la primul apel. Procurorul se oferi să răspundă el, argumentând:

— Poate am mai mult succes. În clipa următoare ridică receptorul. Alo, da! Eu... Cu căpitanul Viziru?...

Da, da... Se uită cu viclenie la Lucian. Vezi, procuratura are mai multă trecere! E colegul dumitale.

Lucian îi smulse receptorul din mână şi, înainte ca Frunză să raporteze, îl întrebă precipitat:

— Ai sunat şi acum cinci minute?

— Martor mi-e Dumnezeu că nu, îl asigură Frunză.

Aş vrea însă să te informez că Pantazi n-a minţit în scrisoarea ce a binevoit să ţi-o lase. Într-adevăr astăzi, la ora nouă dimineaţa, un avion al Tarom-ului a decolat de la Băneasa pe itinerarul Bucureşti—Paris—Bucureşti.

— Ai controlat declaraţiile vamale?

— Le-am controlat... Vocea lui Frunză se înmuie. Ei bine, există una completată de Tiberiu Pantazi... Dar...

Frunză făcu o pauză pe care Lucian o înţelese. Într-un anume fel.

— De unde telefonezi?

— De la o cabină a aeroportului.

— De ce ai tăcut?

— Ştii, am extins verificările şi la punctul grăniceresc... Domnul Tiberiu Pantazi a părăsit ţara cu un paşaport elveţian.

Vestea îi luă lui Lucian piuitul.

— Mă auzi? Stărui Frunză.

— Te aud, te aud, îl încredinţa Lucian. Dacă a plecat din

ţară cu un paşaport elveţian, înseamnă că trebuie să fi intrat...

— Asta-i! Ei, află că domnul Pantazi a intrat în ţară la 23 iunie, exact acum trei săptămâni...

— Simt că-mi plesneşte capul! Îşi mărturisi Lucian nervozitatea cu o sinceritate ce-l mişcă pe Frunză.

— Linişteşte-te... Misiunea abia de-acum începe.

În zece minute sunt acolo...

Hai, vino repede! Îl îndemnă Lucian bucuros şi lăsă receptorul să alunece în furcă.

Procurorul închise şifonierul urmărit de privirile bătrânului administrator, apoi îşi îmbrăcă haina tacticos, îşi îndreptă nodul cravatei, îşi netezi cu palmele părul, şi aşa neted şi lucios.

— E cam albastru? Încercă el să ghicească. Nu insistă însă în curiozitatea sa.

— De mine mai aveţi nevoie? Răsună vocea deznădăjduită a administratorului.

— Îndată. Uite, întocmesc documentul şi gata! Procurorul se aşeză la măsuţă şi se apucă de scris.

„Da, a şters-o englezeşte, medita Lucian, şi ne-a lăsat pe cap o problemă.” Telefonul zbârnâi iarăşi.

— Ce activitate! Ce activitate, dom'le! Izbucni procurorul zeflemisitor. Poţi să şi oboseşti de atâta activitate!...

N-o fi sunând tot colegul dumitale?

Nu, nu era Frunză. După ce rosti acel „Alo! Alo!”, Lucian aşteptă nerăbdător să i se răspundă. Omul de la celălalt capăt al firului prefera însă să tacă; doar respiraţia liniştită, egală, îi trăda prezenţa pe cablu.

— Alo! Alo! Insistă Lucian iscodindu-şi ceasul.

Procurorul se întrerupse din scris şi ascultă atent să vadă ce o să urmeze. Îl auzi pe ofiţer închizând aparatul şi

trăgând o înjurătură.
— Fii calm, Cristofor, fii calm! Îl sfătui procurorul.
Lucian nu-i răspunse, dar în sinea să socoti recomandarea îndreptăţită. La ce naiba i-ar fi folosit să se piardă cu firea, să se enerveze? Oricum, partida era jucată.
Pantazi era departe. Poate la Geneva sau în drum spre Elveţia. Ce rost avea să se enerveze? Găluşca odată înghiţită se cerea şi digerată. Până atunci o simţea în stomac ca pe un pietroi.
— Sigilăm? Se interesă procurorul ridicându-se în picioare.
Domnul Finchelstein se grăbi şi el să se scoale din fotoliu.
— Poate îmi daţi voie şi mie să plec?
— Semnaţi şi sunteţi liber.
— Nu aşa! Să citesc mai întâi, condiţiona administratorul.
Procurorul pricepu că reprezentantul securităţii dorea să rămână cu el între patru ochi. Îi dădu martorului să citească procesul-verbal. Câteva minute mai târziu, administratorul părăsi garsoniera lui Pantazi, cu paşi mici, târşiţi, de om ostenit.
Lucian se reaşeză pe marginea studioului, poftindu-l şi pe procuror să se instaleze în fotoliul de lângă măsuţă.
Acesta se supuse.
— După câte îmi dau seama, situaţia e cam albastră.
Lucian zâmbi trist şi încercă să-i imite tonul.
— Îţi cam place culoarea asta... Apoi continuă gânditor. Nu, deocamdată n-o să sigilăm. Îşi îndreptă privirile spre telefon.
— Vrei să lăsăm casa aşa, vraişte?
Lucian răspunse muteşte cu o clătinare a capului: nu, nu, în nici un caz nu dorea acest lucru. Îi întinse scrisoarea lui Pantazi, sfătuindu-l s-o citească. Procurorul o parcurse în grabă, înfrigurat de curiozitate. N-apucă s-o citească până

la capăt, căci în garsonieră năvăli Frunză; îşi ţinea haina pe braţ, iar nodul cravatei şi-l desfăcuse.

— Pfuu! Ce zăpuşeală!

Îşi aruncă haina pe studio şi se uită la Lucian, dornic să afle dacă-l găsea într-o dispoziţie mai bună.

De parcă ar fi reluat o convorbire întreruptă de apariţia lui Frunză, Lucian zise:

— Deocamdată nu sigilăm... căpitanul Frunză o să rămână aici de veghe.

Procurorul îi înapoie scrisoarea.

— Din pricina celor două telefoane misterioase?

— Nu ştiu cât sunt de misterioase, dar, evident, din pricina lor. Lucian se ridică încet, fără chef. Şi nu numai a lor, ţinu el să mai adauge.

— Presupun că prezenţa mea aici nu mai este necesară. Râse: Deocamdată? Bătu din călcâie încremenind în poziţie de drepţi. În secunda următoare, îl pufni râsul.

— De ce râzi, tovarăşe procuror? Îl luă Frunză la rost.

— De mutrele voastre... La revedere, la revedere!

Dacă aveţi nevoie de mine, sunt în continuare de serviciu...

Toată noaptea.

— Cred că are dreptate, zise Frunză când rămaseră singuri.

Apropo de ce? Lucian părea mirat de părerea prietenului său.

— Apropo de mutrele noastre.

— Mi-e ruşine! Oftă Lucian îndreptându-se spre uşa ce dădea în balcon. Perdeaua era trasă; în depărtare, pe cerul întunecat, se aprindea şi se stingea lumina sângerie a unei reclame de neon.

— Lasă asta. Ce-i cu cele două telefoane?

— A sunat de două ori. Am răspunse eu. Dar se vede treaba că de fiecare dată vocea mea îl amuţea pe celălalt.
— O fi avut tipul vreo amantă.
— Pe care a abandonat-o.
— Nu înainte de a fi sedus-o, râse Frunză, apropiindu-se de Lucian. Deodată, descoperi casetofonul şi scoase o exclamaţie de admiraţie: Te uită, nene, ce piesă! Straşnică!
— A fost găsit în şifonier, îl informă Lucian.
Frunză ridică aparatul şi nu se mai sătura studiindu-l.
— „Philips”!... Văd că are şi o casetă cu bandă.. Ai ascultat-o?
— În afară de un fragment din Beethoven, nimic altceva nu conţine.
— Ce tip bizar! Totuşi, e drăguţ din partea lui că ne~a lăsat un asemenea cadou!
— Cadou! Se răsti Lucian. Vrei poate să zici cadouri?
Casetofonul, scrisoarea... Cum şi-a mai bătut joc de mine!
— Pardon, sări Frunză. C-am fost şi eu pe acolo, pe la Arcul de Triumf! După părerea mea, ar fi fost şi mai rău dacă n-ai fi răspuns invitaţiei lui Pantazi.
Lucian se răsuci cu faţa spre Frunză.
— Mai rău decât atât? Mi-a lăsat o scrisoare „emoţionantă”: „Adio domnule căpitan!” O cursă Tarom l-a dus la Paris...
— Pe baza unui paşaport elveţian...
— Pe baza unui paşaport elveţian... întări Lucian. Iar acum, noi suntem puşi în situaţia de a raporta şefilor:
Să vedeţi, aşa şi pe dincolo, m-a invitat la Arcul de Triumf. Amintindu-şi brusc de scena revederii cu Pantazi, trase o înjurătură.
Frunză izbucni în râs.
— Mă, de câte ori ţi-am spus? Tu n-ai voie să înjuri!

Tu nu ştii să înjuri. A înjura e totuşi o artă.

— Eu o să plec, îl anunţă Lucian. O să iau aparatul cu mine să i-l arăt şefului. Trebuie să raportez şi deznodământul afacerii.

— Poate vrei să spui începutul afacerii? Îl contrazise Frunză.

— Unul din noi s-a ţicnit... Spune-mi, la ora asta, Pantazi e sau nu peste hotare?

— Este.

— Atunci ce mai vrei?

— Înainte de a vorbi de deznodământul afacerii, este absolut necesar să găsim un răspuns măcar la o singură întrebare, fu Frunză de părere. Se căută prin buzunarele pantalonilor după ţigări, îşi aminti însă că sunt în haină, pe studio. O luă de acolo şi, găsind pachetul de ţigări, zise: Dacă a ieşit din ţară cu un paşaport elveţian... Mă urmăreşti?

— Cu plăcere! Cum Pantazi a ieşit din scenă, nu văd de ce nu te-aş urmări pe tine, îşi regăsi Lucian hazul. Îmi eşti chiar mai simpatic.

— Mulţumesc! Ca Pantazi să iasă din scenă, trebuie mai întâi să intre. Aşa cum ţi-am spus şi la telefon, Pantazi Tiberiu, cel care a părăsit astăzi România beneficiind de un paşaport elveţian, a intrat în ţară acum trei săptămâni. Toate datele înscrise pe declaraţia vamală la intrarea în ţară sunt identice cu cele înscrise în momentul ieşirii. Am ţinut în mână ambele declaraţii... sosire-plecare. — Şi scrisul e identic? Glasul lui Lucian era vădit tulburat de cursul discuţiei.

— Îhî!

— Bine, dar... Lucian făcu câţiva paşi înainte şi înapoi, apoi se opri. Dacă Tiberiu Pantazi, cel intrat în ţară este una şi

aceeaşi persoană cu Pantazi cel ieşit din ţară, atunci cine-i Pantazi care a locuit în garsoniera asta sau cei care a stat în gazdă pe strada Plugarului, la doamna Manoliu? Cine-i Pantazi cu care m-ai văzut aseară vorbind, iar astăzi mi-a lăsat o scrisoare de adio? Lucian făcu o pauză. Fruntea îi era transpirată. Abia acum simt că, înnebunesc de-a adevăratelea... Frunză îi întinse pachetul de ţigări.

— Hai, fumează barem una!...

Drept răspuns, Lucian scoase punga de bomboane.

După ce îşi aruncă una în gură, zise iritat:

— Cu câteva secunde în urmă, totul mi se părea foarte limpede. Acum iarăşi...

— Poate că Pantazi, cel intrat în ţară, n-a mai ieşit.

I-a predat paşaportul lui Pantazi, fostului rezident, iar el a rămas.

Lucian se uită la Frunză ca la un nebun. Vorbi şi mai iritat decât înainte:

— Chiar tu ai susţinut că până şi scrisul de pe cele două declaraţii vamale este identic...

— Aşa e! Recunoscu Frunză cu voie bună.

— Atunci?

Ţârâitul strident al telefonului îl împiedică pe Frunză să răspundă.

— Ridică tu receptorul! Îi propuse Lucian cu o voce teribil de plictisită.

Frunză execută ordinul. Ca şi în cazurile precedente, la cuvintele: „Alo! Alo!” de la celălalt capăt al firului nu răspunse nimeni. În cele din urmă, răsună acel declic devenit familiar. Punând receptorul la loc, Frunză observă:

— E cineva care cunoaşte foarte bine vocea lui Pantazi. Mda, e o chestie.

După un minut de tăcere, Lucian redeschise discuţia.

Apăsă pe cuvintele:
— Şi atunci? Răspunde-mi!
— Păi, eu ce-am zis? Am zis că pentru a vorbi de un deznodământ al afacerii, trebuie să rezolvăm măcar o problemă. Iat-o! Asta-i problema... Aşa cum ai formulat-o tu. Iar dacă mai punem la socoteală şi telefoanele astea.
— M-am lămurit buştean! Suspină Lucian. Plec. Rămâi cu bine. O să-l trimit pe Pop să te schimbe.
— Trimite-mi-l mai repede, îl rugă Frunză. Şi cere aprobarea să conectăm casetofonul lui Pantazi la telefon.
— Bravo! Eşti plin de idei! Îl lăudă Lucian îndreptându-se spre ieşire. Poţi să-ţi faci şi un duş, dacă vrei.
Te-am lăsat.
— Adio, domnule căpitan!
— Faci haz pe socoteala mea... N-ai grijă, îmi cazi şi tu în plasă! Îl ameninţă Lucian cu pumnul şi ieşi.
— Ai reţinut numărul telefonului de aici?
— Am!
Rămas singur, Frunză se mai uită o dată prin încăpere, ca şi când ar fi vrut să memoreze obiectele din jur, apoi stinse lumina şi căzu obosit în fotoliu, îi plăcea încă din copilărie să stea pe întuneric.

3

După ce citi şi reciti scrisoarea lui Pantazi adresată căpitanului Lucian Viziru, colonelul Panait deschise dosarul din faţa lui şi luă din el scrisoarea fostului rezident, adresată în ajun doamnei Manoliu. Stabili, fără prea multă bătaie de cap, că grafia celor două „piese”, una iscălită Pantazi,

cealaltă Datcu, era identică.

Panait îşi îndreptă ochii obosiţi spre Lucian şi spuse cu o vădită indispoziţie:

— Ei da, nu m-aş mira să se ţină de cuvânt, să-ţi trimită o ilustrată din Elveţia...

Lucian se văzu nevoit să facă un efort pentru a nu-şi lăsa în jos privirile. Din nou senzaţia de vinovăţie i se răspândi în tot trupul ca un val de fierbinţeală. Murmură:

— Tovarăşe colonel...

Panait însă i-o reteză:

— Ia mai termină cu mutra asta! Cred că Frunză are dreptate. Cu sau fără voia lui, părăsindu-ne, Pantazi ne-a lăsat în urmă o problemă. Până ce n-o rezolvăm, dosarul rămâne deschis. Oricum am învârti-o sau suci-o, nu ne este permis s-o lăsăm în aer.. Repetă te rog variantele posibile!

Panait era în cămaşă, cu mânecile suflecate, cu gulerul larg descheiat. Pe la subţiori se lăţiseră petele transpiraţiei. Luă din paharul de plastic un creion a cărui culoare Lucian n-o distingea şi se întinse obosit în scaun.

— Prima variantă: cu trei săptămâni în urmă, intră în România un oarecare ins — Pantazi Tiberiu — care prezintă la punctele de frontieră un paşaport elveţian. Presupun că a sosit cu misiunea de a-l scoate din ţară pe fostul rezident al reţelei „Argus-2”.

Panait îl întrerupse:

— Adică să-i transmită fostului rezident propriul său paşaport, iar el să rămână în ţară sub o altă identitate?

— Da, răspunse Lucian fără să ezite. Fie că fotografia de pe paşaportul elveţianului a fost înlocuită... fie că între cei doi există o oarecare asemănare şi atunci n-a mai fost necesară înlocuirea fotografiei.

— În cazul ăsta, suntem obligaţi să explicăm identitatea

grafiei de pe cele două declaraţii vamale, grafia care indică intrarea şi ieşirea aceluiaşi individ.

— Desigur.

— Stai! Stai! Panait întinse braţul spre dosar şi cu vârful creionului împunse cele două scrisori ale lui Pantazi. Iar ca operaţia să fie completă, mai trebuie confruntat scrisul de pe cele două declaraţii vamale cu cel de pe scrisorile astea.

— Am reţinut recomandarea dumneavoastră, spuse Lucian mulţumit că începuse să plutească în apele sale.

Trec la varianta a doua: „Pantazi elveţianul” sosit în ţară să-l scoată pe „Pantazi bucureşteanul”, a părăsit şi el România, cu alte mijloace, pe alte căi ce urmează să le stabilim.

Panait clătină neîncrezător din cap.

— Mi se pare mai plauzibil să fi rămas în ţară sub o altă identitate. Variantele însă sunt variante, aşa că le înregistrăm ca atare.

— Şi acum varianta a treia, şi poate cea mai absurdă dintre ele, recunoscu Lucian. Iat-o: Tiberiu Pantazi, cel de care ne-am ocupat în 1952, a părăsit ţara mai de mult, imediat după ce noi i-am ridicat supravegherea.

Lui Panait îi scăpă un zâmbet.

— E într-adevăr absurdă, observă el. Continuă însă!

— Deci el şi nu un altul, a sosit acum trei săptămâni în ţară şi tot el e cel care a părăsit-o. Cu el am stat de vorbă ieri-seară pe vremea asta...

— Acceptându-ţi şi ipoteza asta ne pomenim dintr-o dată într-un hăţiş de întrebări — mamă, mamă!! Iată numai câteva din ele: Cine-i insul care a trăit în ultimii ani în Capitală cu identitatea lui Tiberiu Pantazi? Unde a dispărut? Sau cum explicăm dispariţia lui? Nu cumva trebuie să acceptăm şi ideea des întâlnită în romanele poliţiste, că

avem de-a face cu doi fraţi gemeni? Colonelul râse iarăşi, sincer amuzat de ceea ce-i trecea prin cap.

— Ar fi şi asta o variantă — a patra!

— Mai ai şi altele?

— Nu, cred că ajung patru, tovarăşe colonel!

— Iţi dai seama în ce ne băgăm? Iată şi alte întrebări ce rezultă din variantele absurde, cum le numeşti tu. Cu ce se îndeletnicea „Pantazi bucureşteanul” în timp ce autenticul Pantazi locuia în străinătate? De ce Pantazi 1 sau Pantazi 2 a avut nevoie să işte toată tevatura asta? Ai fost invitat la un pahar de vin, ţi s-a propus un târg cu nişte memorii ca, în cele din urmă, cei doi să dispară, alertând Securitatea. În general nu cred că spionilor le este îngăduit să se joace sau că au timp să se joace.

Lucian îşi înălţă fruntea spre colonel: văzu încă o dată cât era de obosit.

— Împărtăşesc pe deplin părerea dumneavoastră şi aş vrea să adaug: oricât de absurde ori mai puţin absurde ar fi variantele formulate aici, toate converg către o singură concluzie — ne găsim în faţa unei acţiuni întreprinsă de un serviciu de spionaj... Cu ce scop? Dimensiunea acţiunii? Toate acestea rămân să le lămurim pe parcurs.

— De acord. Ce măsuri propui? Panait ridică creionul şi sfredeli aerul cu el.

Lucian răsuflă uşurat; înainte de a răspunde, îşi scoase batista şi îşi şterse faţa transpirată.

— În afară de ce-aţi propus dumneavoastră, mă refer la expertiza grafologică, mai propun să luăm legătura cu personalul navigant de pe avionul „Tarom” cu care Pantazi a plecat din ţară... Să încercăm să aflăm semnalmentele călătorului, comportarea sa în avion etcetera... etcetera.

— Mai încet cu etcetera, glumi Panait... De acord.

— Apoi, ne vom îndrepta verificările către cel ce a fost până azi la ora nouă dimineaţa pensionarul Pantazi Tiberiu... căutând date cu privire la existenţa sa. În ce scop se folosea de Buletinul flotant?

— Vezi, n-ar fi exclus ca Pantazi alias Datcu să fi trecut la o altă identitate, cu un alt domiciliu, spuse Panait gânditor.

— Sau Pantazi, alias fostul rezident al lui „Argus-2, să fi rămas în ţară sub o altă înfăţişare, altă identitate şi celălalt să fi părăsit ţara.

Pe neaşteptate, Panait spuse cu o vioiciune pe care Lucian, văzându-l cât era de obosit, nu i-o bănuia.

— Hai să nu ne mai pierdem prin tot felul de ipoteze!

Lovi dosarul cu palma sa mare şi grea.

— Am pus garsoniera lui Pantazi, alias Datcu, sub observaţie. Aş vrea — Lucian îşi cercetă ceasul — să-l schimb pe Frunză cu Pop. Şi aş mai vrea ca Pop, în noaptea asta de veghe, să conecteze casetofonul lui Pantazi la telefon. Să audieze apoi casetele. Poate găseşte vreo înregistrare care să ne intereseze...

— Băiete, de acord, acţionează! Se ridică în picioare, se întinse de-i trosniră oasele. Ne vedem mâine dimineaţă.

Când Lucian ajunse la uşă, Panait mai spuse:

— Şi să ştii că ai fi greşit cu adevărat dacă la acel „Adio, domnule căpitan!” ai fi răspuns şi tu: „Adio, domnule Pantazi!”

4

Frunză se obişnui destul de repede cu întunericul încăperii. Şedea tolănit în fotoliu, fuma în voie, cu sete, cu plăcere,

ţigară după ţigară, decis parcă să recupereze ceasurile de interdicţie impuse de prezenţa lui Lucian. Obiectele din încăpere se desluşeau clar. Lângă studio se afla un aparat de radio — destul de vechi, dar încă în stare de funcţionare. Ori de câte ori ochii lui Frunză, în căutările lor fără nici un rost, se opreau asupra radioului, ofiţerul era tentat să-l deschidă, să lase să se reverse în tăcerea garsonierei o cascadă de sunete.

Într-un târziu, simţi nevoia să se mişte; se ridică din fotoliu şi se îndreptă către perdeaua imensă, cât un perete, care acoperea atât unica fereastră a garsonierei, cât şi uşa ce dădea spre balcon. Zări prins în ţesătura fină a perdelei incendiul pe care-l aprindeau şi-l stingeau pe cer reclamele de neon ale oraşului. Vru să iasă în balcon, la aer, dar gândul că vreun vecin de-al lui Pantazi ar fi putut să-l vadă şi să se alarmeze îl opri locului. Se mulţumi să tragă perdeaua şi să rămână în cadrul uşii; nu era mai răcoare, balconul încins dogorea. Îşi aminti deodată de „duduia Tereza” şi zâmbi imaginii ce-i juca dinaintea ochilor. Nu prea înaltă, zveltă, nervoasă. „O fi venit oare?” Dacă ar fi venit, un fir de lumină din interiorul garsonierei tot s-ar fi strecurat afară, pe balcon.

Curios, Frunză se uită cu prudenţă în direcţia unde s-ar fi cuvenit, după părerea sa, să descopere acel semn luminos menit să-i confirme că stăpână garsonierei se întorsese acasă din escapadele ei nocturne. Nu-l descoperi.

De parcă ar fi fost frustrat de ceva, se întristă, îşi aprinse o nouă ţigară şi reveni la fotoliul ce-l părăsise cu câteva minute în urmă. Se lăsă pe spate, îşi întinse picioarele.

„Ieri-noapte, pe vremea asta, îşi amintea Frunză savurând ţigara, Pantazi mă plimbă prin tot Bucureştiul... Iar astăzi.. Unde o fi înnoptând dumnealui? La Paris, la Geneva?

Prea multe evenimente într-o singură zi, zău aşa!” Din pricina acestei îngrămădiri de fapte declanşate în lanţ, îl stăpânea senzaţia că intrase în acţiune nu de douăzeci şi patru de ore, ci mai de mult, poate de o săptămână. „De ce Pantazi a avut nevoie de tot teatrul ăsta? Nu mai eram de mult pe urmele lui... Iar acum, iată că el singur ne-a pus... De ce? Numai aşa, ca să se amuze, să-şi bată joc de noi? Incredibil! Ar fi un joc prea riscant...”

Sări speriat când, pe neaşteptate, telefonul începu să sune. „E cineva care-l caută. E cineva care nu ştie că a plecat, că a părăsit ţara”, îşi spuse Frunză ridicând receptorul. „Alo!” Se miră auzind un glas de fetiţă: „Bună seara, la telefon e Luci... Vă rog să mi-l daţi pe Nelu...

Vă deranjez? Rugămintea fetei îl zăpăci; se aşteptase, ca şi în apelurile anterioare, la o lungă tăcere. În cele din urmă i se adresă pe un ton patern: „Dragă Luci, ce număr cauţi?” Evident, nu-l formase corect. „Ai greşit, Luci!” o informă Frunză. „Iarăşi! Exclamă Luci... Da' ştiţi ce bine semănaţi la voce cu tatăl lui Nelu. Vă rog să mă scuzaţi.” Lui Frunză îi păru rău că discuţia se încheiase atât de repede. „Luci! Nelu! Dacă cel căutat nu era Nelu, ci Pantazi? Ce ştim noi despre omul care a locuit între aceşti patru pereţi? Nimic... Vom fi obligaţi să-i reconstituim biografia. Tiberiu Pantazi! Ce s-o fi petrecut cu el după 1952? Şi cum se face că ne iese la socoteală un Pantazi în plus?”

I se făcu foame... o foame dureroasă, aţâţata parcă şi mai mult de chiorăiturile din stomac. „E un frigider în casă... Ce folos de el? E gol... semn concret că în ultimul timp Pantazi n-a prea stat pe acasă. Barem de-o cafea să fi avut...” Ce-i drept, înghiţise la bufetul aeroportului un sandviş cu şuncă, însă îşi potolise foamea doar pentru un ceas-două. „Ehei, dacă aş fi ştiut că voi rămâne de veghe, aş fi înghiţit

jumătate din bunătăţurile de la bufet!”

Deodată, dinspre uşa de la intrare, auzi un zgomot confuz, apoi zgomotul prinse un anumit contur: se umbla la broasca uşii, cineva se străduia să potrivească cheia. Pesemne, se ferise să aprindă lumina pe culoar, de aceea bâjbâia. „Deci, în afară de Pantazi, mai există cineva care deţine o cheie a garsonierei. Sau o fi chiar Pantazi?” deduse Frunză şi luă hotărârea să rămână nemişcat în fotoliu, să-şi surprindă astfel vizitatorul. Auzi distinct cum cheia fu răsucită în broască şi cum uşa fu dată, cu prudenţă, în lături. Mai prinse şoapta unei femei. „Sunt doi, îşi spuse. Aşa mai merge”, şi-i veni să râdă imaginându-şi reacţia necunoscuţilor când vor da cu ochii de el. Păcat că nu-şi luase pistolul.

Neaşteptaţii vizitatori zăboviră câteva secunde în bezna vestibulului. Într-o încremenire calmă, Frunză îi aştepta cu ochii aţintiţi spre uşa ce despărţea încăperea de vestibul. Pluti iarăşi în liniştea garsonierei o şoaptă, apoi Frunză desluşi, pe dreptunghiul negru ce-l forma intrarea, umbra femeii. „Duduia Tereza!” îi veni pe buze. Desluşi în spatele ei şi silueta unui bărbat. Îl văzuseră sau nu, dar cei doi rămăseseră locului. În clipa următoare Frunză, aşa cum îşi propusese, se ridică încet, nespus de încet (cel puţin aşa i se părea) din fotoliu şi, când fu de-a binelea în picioare, rosti cu un glas totuşi sugrumat: „Bună seara”. Nu mai apucă să audă răspunsul. Fu doar uluit şi, în acelaşi timp, surprins că nu bărbatul se avântase spre el, ci femeia, după care lumina orbitoare a unui fulger topi întunericul, iar el se prăbuşi într-un hău fără fund...

... Când Lucian, însoţit de locotenentul Pop, ieşi din ascensor, palierul etajului era cufundat în beznă. Reţinuse însă unde se afla instalat butonul luminii. Apăsă pe el; un

bec chior le veni în ajutor. Se îndreptară spre garsoniera lui Pantazi.

— Să vezi că doarme, că o să trebuiască să-l trezim, presupuse Lucian.

— E ceasul când tot omu' se bagă în pat, replică Pop.

Lucian observă deodată că uşa garsonierei lui Pantazi era întredeschisă şi-l apucă pe Pop de braţ oprindu-l.

— Ce-i? Se nelinişti acesta.

— Uşa! E deschisă. O fi lăsat-o el sau...?

Becul, îndeplinindu-şi misiunea ciclică, se stinse. Lucian trase o înjurătură şi înainta încet, cu grijă, prin întuneric, trăgându-l pe Pop după el. Lângă uşă se opri iar şi pândi bezna garsonierei, încercând să prindă vreun zgomot menit să-l ajute să înţeleagă ce se petrecuse. Nu vedea nici un motiv pentru care Frunză n-ar fi închis uşa. O tăcere firească nopţii se înstăpînise pe întregul etaj. Lucian se decise să intre. Găsi şi cea de-a doua uşă larg deschisă.

Din vestibulul îngust se întrezărea noaptea de dincolo de fereastră. Abia după câteva secunde, coborându-şi privirile, descoperi pe covor corpul chircit al lui Frunză căzut într-o rână.

— Închide uşa şi aprinde lumina! Îi strigă lui Pop.

Repede! Îngenunche lângă Frunză, dar nu puse mâna pe el. Aşteptă să se facă lumină. În sfârşit, Pop dibuise comutatorul.

— Trăieşte? Parcă miroase a cloroform! Atrase Pop atenţia. Simţi? Puse casetofonul pe măsuţă, după care îngenunche şi el.

Buzele lui Frunză pufăiau uşor ca într-un somn dulce, de bebeluş.

— Respiră! Lucian îşi petrecu cu grijă braţul pe sub umerii lui Frunză şi încercă să-l ridice în capul oaselor.

Izbuti.

— Frunză, băiete!... Mă şmecherie! Îl strigă Lucian.

Frunză însă continua să doarmă buştean. În dreapta e bucătăria, se adresă el lui Pop. Caută un pahar.. şi adu apă!

Pop se repezi să execute ordinul. În acest răstimp, Lucian îşi roti privirile prin încăpere. Şifonierul era deschis; din el atârnau neglijent câteva rufe. Constată apoi că studioul fusese mişcat din loc. Evident, agresorii căutaseră ceva. Se uită din nou la faţa liniştită a lui Frunză; somnul în care căzuse deveni explicabil.

Pop reveni cu un pahar de apă. Lucian îl duse la buzele lui Frunză, încercând să-i strecoare în gură câteva picături.

— Eterul l-ar fi pus imediat pe picioare, spuse Pop.

Frunză plescăi uşor. Lucian zâmbi; până şi în somn îşi păstra mutrişoara sa de mucalit.

— Mai bine, tovarăşe căpitan, stropiţi-l. Stropiţi-i faţa!

— Ideea-i bună!

Îi frecă mai întâi faţa cu puţină apă. Frunză reacţiona în neştire, bălăbănindu-şi capul.

— Azvârliţi-i apa-n obraji! Nu vă lasă inima?

Lucian îl ascultă. Instantaneu, Frunză îşi clătină capul de parcă ar fi vrut să se ferească de ceva, apoi începu să clipească des din pleoape. Îl supăra lumina care-i cădea direct în ochi, dar când se obişnui cu ea, rămase cu privirile-i perplexe pe chipul zâmbăreţ al lui Pop.

— Cum ai ajuns aici? Îl luă la rost.

Lucian suspină mulţumit:

— În sfârşit!

Frunză recunoscu glasul lui Lucian şi-şi mută privirile spre el. Descoperîndu-l, păru că-şi aminteşte de ceva; se uită la fotoliu, la uşă, apoi iarăşi către cei doi tovarăşi ai lui. Zâmbi strâmb:

— Ei, al naibii, cum de-am ajuns în poziţia asta?
— Asta ne întrebăm şi noi. Poţi să te ridici? Poate ai amorţit...
— De ce să nu pot? Se arătă Frunză mirat, într-adevăr, cu un efort minim, se ridică în picioare.
Câteva secunde se clătină, îşi găsi însă destul de repede echilibrul. Frecându-şi ceafa, îşi aminti de fulgerul care-l orbise şi strigă subit.
— După mine!
Se repezi spre balcon, fu gata să iasă, însă Lucian îl prinse de braţ:
— Stai, mă, ai înnebunit?
— Ea m-a atacat, ripostă Frunză şi dădu să se smulgă din strânsoarea prietenului său.
— Cum mă, o femeie să te facă knock-out?! Izbucni în râs Lucian.
— Când îţi zic!
— Ştiam eu că o femeie o să-ţi ia minţile... dar nu cu o lovitură „a la Sony Liston”.
Frunză cedă; părea a fi înţeles situaţia ridicolă în care nimerise. Se feri un timp de privirile celor doi colegi.
— Mai bine explică-mi ce s-a petrecut, îi propuse Lucian.
— Îmi dai voie să-mi aprind o ţigară? Condiţiona Frunză cu un glas de copil mofluz.
— Şi două!
După ce îşi aprinse în tăcere ţigara, Frunză îşi reluă locul în fotoliu şi vorbi încet, cu tristeţe:
— Şedeam aici, ca acum... Nu fumam, nu, nu. He! Exclamă el subit. Abia acum văd că au cotrobăit în şifonier... Au căutat ceva... Eram convins. Când i-am auzit umblând la uşă, eram sigur că vin cu scopul ăsta...
— Eşti sigur că ea era? Întrebă Lucian, după ce Frunză îşi

încheie raportul.
— Am vorbit clar, preciza Frunză răspicat şi repetă Mi s-a părut că era „duduia Tereza”.
— Interesant... O femeie să te doboare dintr-un pumn!
— Pardon! Izbucni Frunză jignit. Un prim pumn bine plasat la plex m-a îndoit... Nu râde! M-am aplecat ca şi cum aş fi vrut să mă apuc cu mâinile de abdomen. Atât a aşteptat... Mi-a aplicat cea de-a doua lovitură, cu latul palmei, după ceafă... Asta m-a trecut în lumea visurilor...
Şi obosit cum eram...
— O femeie?!
Frunză se înfurie.
— De ce nu? Doar sunt egale în drepturi cu noi! Îţi aminteşti de cele trei telefoane? Cred că trebuie să le punem neapărat în legătură cu agresiunea săvârşită asupra mea şi scotocirea garsonierei lui Pantazi... Să mergem la ea! Încercă să se ridice, însă Lucian îl împinse prietenos îndărăt, în fotoliu.
— Nu cred că-i acasă.
— Ba eu cred, îl contrazise Frunză şi văzându-l pe Pop cum se hlizeşte, se răsti la el: Ia nu mai râde aşa ca prostu!
— Caraghios mai eşti, mă, zău aşa, deschise şi Pop gura. Unde-i logica? Adică te-a pocnit, a scotocit camera...
— Nu singură...
— Bineînţeles, îi dădu Pop dreptate. După care, cei doi au trecut dincolo, să se ascundă.
— Numai ea...
— Ca noi s-o căutăm?
— Exact. Şi constat că eşti din ce în ce mai isteţ, ceea ce foarte curând o să-ţi aducă avansarea...
Lucian izbucni iarăşi în râs.
— Odată, mai demult, ţinu el să se explice, la nu ştiu ce

revelion, te-ai abţiguit. Erai la fel de simpatic...
— Adică vrei să zici că.
— Uite, ca să te linişteşti în privinţa duduii Tereza, o să mă duc să sun la uşa ei. E bine?
Frunză se învoi; rămase în fotoliu, fumând posac.
— Să vă însoţesc? Îl întrebă Pop pe Lucian.
— Nu-i nevoie...
Lucian ieşi pe culoar; era cufundat în întuneric, înainta orbeşte până la uşa garsonierei vecine. Căută soneria. Apăsă. O şi auzi sfredelind tăcerea. Aşteptă un timp. Mai sună o dată. Inutil. Se întoarse în garsoniera lui Pantazi.
— Ei? Frunză se ridică radios în picioare.
— Regret... Fata nu-i acasă, zise Lucian dezolat. Singur spui că ţi s-a părut...
Frunză strânse din maxilare şi nu mai scoase un cuvinţel.
— Noi o să plecăm, i se adresă Lucian lui Pop. Dacă intervine ceva, mă suni acasă... Altfel, luăm legătura, în mod normal, la şapte dimineaţa.
— Am înţeles!
— Şi încă ceva.. Nu te atinge de nimic... Te pomeneşti că or fi căutat casetofonul!... Lasă totul aşa. O să facem, în prezenţa procurorului, un ştraif de fotografii.
Noapte bună şi „audiţie” plină de noutăţi! Îl luă pe Frunză de braţ: Să mergem!
— Stai, că am şi eu ceva de spus. Dacă totuşi după plecarea noastră, o auzi umblând dincolo...
— Da' se aude? Se interesă el neîncrezător.
Frunză dădu afirmativ din cap şi urmă:
— Deci, dacă o auzi, reţine acest amănunt: să te uiţi la ceas. E foarte important să ştiu dacă e acasă şi n-a vrut să deschidă. A! Şi încă ceva: să stingi lumina şi să umbli în vârful picioarelor. Vezi dacă de alături se aprinde vreo

lumină. Dacă se aprinde se răsfrânge ca şi asta, pe balcon.

— Voi proceda întocmai! Îl asigură Pop pe un ton milităros.

În ascensor, în timp ce coborau, Frunză, frecându-se la ceafă, mărturisi:

— Cred că au fost mai multe lovituri... Nu mi-a trecut complet ameţeala.

— O să-ţi faci acasă un duş rece şi gata, îl îmbărbăta Lucian. Aşadar, după plecarea lui Pantazi din ţară, există cineva care manifestă foarte mult interes faţă de lucrurile bătrânului spion.

— Nu numai atât. Eu mai cred că acel cineva ne-a ţinut toată după-amiaza sub observaţie...

Ieşiră din lift şi coborâră cele câteva trepte spre ieşire.

În stradă, Lucian spuse:

— Tot la duduia Tereza te gândeşti?

— De ce nu? E o fată drăguţă! Merită osteneala mea... Zâmbi insinuant, semn că aerul răcoros al nopţii îl făcuse bine.

III. Pantazi + Pantazi = 2 Pantazi

1

Ochii colonelului Panait erau totuşi congestionaţi de oboseală deşi, la începutul şedinţei de lucru, se lăudase că a dormit bine, odihnitor. Dar cei doi căpitani aflaseră de la ofiţerul de serviciu că, de fapt, „şeful” înnoptase în sediu, pe un pat de campanie, după ce scrisese până aproape de zorii zilei.

— Aşadar, „duduia Tereza” — intim îi mai rostiţi numele! — A lipsit toată noaptea. Colonelul schiţă un surâs. Bine! Şi ce propuneţi?

Frunză se repezi să răspundă:

— O descindere, şi punerea ei sub urmărire...

— Descindere? Punere sub urmărire? Ochii de culoarea oţelului ai lui Panait se opriră pe chipul lui Frunză; căpitanul se bărbierise şi avea o mină de om bine odihnit. Pe ce motiv? Că n-a înnoptat în patul ei?

Că n-a venit încă acasă?

Că ţi s-a părut ţie că taman ea te-a făcut knock-out?

Lucian înţelese că şeful nu va aproba în nici un chip propunerea lui Frunză.

— Tovarăşe colonel, stărui Frunză, nu o dată aţi recunoscut că vă încredeţi în flerul meu...

— Este insuficient pentru ca să cer punerea unui om sub urmărire, replică Panait şi, parcă supărat de insistenţa colaboratorului, ridică ameninţător creionul cu care până atunci se jucase. O fi având femeia un prieten, nu crezi? Iar

în privinţa loviturii... ce mai!... singur susţii că ţi s-a părut.

Frunză cerşi din priviri sprijinul lui Lucian.

— Tovarăşe colonel, nu mai pricep nimic! Zise el dezolat. La urma urmei, dumneavoastră cu cine ţineţi, cu mine sau cu ea?

Faţa obosită a colonelului se destinse într-un zâmbet zgârcit, care pentru o clipă îl lumină?

— E clar că ţin cu ea... Ţin cu toate acele femei care, ieşindu-ţi în drum, pot să-ţi pună în primejdie burlăcia, glumi colonelul. Şi acum, tovarăşe căpitan Frunză, la treabă... Împărtăşesc punctul vostru de vedere: într-adevăr, cum o sucim, cum o învârtim, ne iese un „Pantazi” în plus...

— Îmi permiteţi, tovarăşe colonel, interveni Lucian.

În legătură cu acest „Pantazi” în plus, m-am gândit că nu-i musai să fi rămas în ţară sub o altă identitate, că la fel de bine ar fi putut să părăsească şi el ţara...

— Cele două posibilităţi clasice, îl completă Frunză.

Sau a rămas sau a plecat...

— Dacă a plecat, a putut pleca numai pe baza unui paşaport românesc, original sau fals, preciza Lucian.

— Înregistrăm şi această versiune... Deci, căpitane Frunză, te deplasezi imediat la aeroport... Uite şi scrisoarea de „adio” a lui Tiberiu Pantazi adresată „bunului” său „prieten de pahar” — căpitanul Viziru. Îmi faci o verificare ca la carte... E clar?

— E clar, tovarăşe colonel...

Panait scoase dintre coperţile dosarului scrisoarea lui Pantazi.

— Ia-o şi umblă... Căpitanul Viziru rămâne pe loc...

La revedere! Colonelul îi întinse mâna peste birou.

Succes!

— Văd că vreţi să scăpaţi de mine, făcu Frunză pe

supăratul.

— Te înşeli, răspunse Panait zeflemitor. Unicul meu scop în viaţă e să te văd însurat, nu să scap de tine...

La birourile vămii aeroportului Băneasa, Frunză fu primit imediat; un bărbat scund, cu un păr negru, sârmos, îl asigură că serviciul condus de el deţinea o evidenţă clară. Un ventilator încerca, fără contenire, să răcorească aerul din încăpere. Vameşul îl pofti să ia loc, ba îl îmbie pe Frunză cu o ţigară din pachetul său de „Kent”. Căpitanul nu-l refuză; mai întâi se aşeză, apoi şi-o aprinse. Palele răcoroase ale ventilatorului îi mângâiau întruna faţa încinsă.

— Deci doriţi nişte date? Vameşul clipea des din pleoape, de parcă ar fi dorit ca interlocutorul să nu-i observe licărul de şiretenie din ochi.

— Aseară am văzut două declaraţii completate de un oarecare Pantazi Tiberiu. Pe acestea aş dori să le revăd.

— Se face! Îl asigură gazda dând să se ridice.

— O clipă... Poate ar fi mai bine... Şi cu gândul la acel „Pantazi” în plus, îl rugă să-i pună la dispoziţie toate declaraţiile vamale ale celor plecaţi în ajun la Paris, cu Tarom-ul, dar şi ale celor sosiţi în România, în urmă cu trei săptămâni, odată cu Pantazi.

— Se face! Îl încredinţa vameşul. Vă rog să aşteptaţi un pic. Părăsi biroul, lăsându-l singur cu pachetul de „Kent” în faţă. Se grăbi să-şi mai aprindă o ţigară şi, tot fumând, îşi aminti de duduia Tereza. „Faptul că nu s-a întors acasă, oare nu confirmă presupunerile mele? Se întrebă el. Ba da! Dar la fel de bine poate să confirme şi pe cele ale şefului: O fi dormit la un bărbat!

Parcă ştim noi cine-i duduia Tereza?”

Vameşul reveni după vreo zece minute şi puse pe masa de lucru două rânduri de declaraţii.

— Cursa de-acum trei săptămâni aparţine companiei franceze „Air France”, îl informă el... Eu vă las... dacă aveţi nevoie de mine, apăsaţi pe butonul ăsta!

Frunză îi mulţumi şi se apucă cu înfrigurare de treabă. Mai întâi îşi propuse să găsească din nou declaraţiile lui Pantazi completate atât la intrarea sa în ţară cât şi în momentul ieşirii. Le găsi, le puse una lângă alta; confruntându-le, constată încă o dată cu satisfacţie că scrisul de pe cele două documente era identic. Se apucă apoi să le confrunte cu scrisoarea „de adio” adresată de Pantazi lui Lucian. Încă de la prima vedere făcu o descoperire ce-l ridică în picioare. „E formidabil! Exclamă el. Nemaipomenit!” Se uită în jur să vadă dacă nu-l auzise cineva. „E formidabil”, mai zise şi dădu să ridice receptorul să-i telefoneze lui Lucian, dar în ultima clipă se răzgândi. Nu, nu trebuia să se pripească. E drept, scrisul de pe cele două declaraţii vamale era fundamental altul decât cel al scrisorii, totuşi... Îşi aminti că, mai demult, un amic de la Miliţia Capitalei îi povestise de un falsificator de librete CEC care, pentru a deruta organele de urmărire penală, se prezentă la Agenţie cu braţul drept bandajat şi rugă pe cine nimerea să-i completeze formularul roşu de retragere a unor „bani economisiţi.

Acţiunile lui Pantazi se dovedesc a fi premeditate; aşa stând lucrurile, de ce nu şi-ar fi premeditat şi actul completării declaraţiilor vamale? S-o fi adresat cuiva cu rugămintea de a i le scrie? „În cazul nostru, declaraţiile au o grafie identică, îşi spuse Frunză. A pune totul pe seama unei fericite coincidenţe ar fi prea de tot. Dar poate că Pantazi a fost însoţit de un complice sau aşa ceva? Se întrebă Frunză animat de dorinţa de a se achita cât mai bine de misiune. Dacă accept această eventualitate atunci, fireşte, printre declaraţii ar trebui să mai dau de două

formulare completate cu acelaşi scris”. Deducţia îl atrase ca un magnet şi se pomeni verificând şi confruntând cu răbdare fiece declaraţie în parte. La capătul operaţiei, nu găsi ceea ce căuta; în schimb, făcu o altă constatare pe care în nici un chip nu-i era îngăduit s-o ignore. Odată cu „Pantazi Tiberiu, cetăţean elveţian”, mai intraseră în ţară încă doi turişti elveţieni — Perech Wilhelm şi Wagner Udo. Ca şi Pantazi, şi aceştia petrecuseră în România acelaşi număr de zile. Sosiseră împreună, plecaseră împreună. „Să fie o simplă coincidenţă sau?... Gata, ajunge cu speculaţiile!” Se ridică brusc de la birou, însă nu înainte de a-şi nota în carneţel datele celor doi elveţieni. „Poţi să ştii de unde sare iepurele!” Apăsă pe butonul indicat de gazdă. Vameşul se ivi imediat şi cu o serviabilitate exagerată se interesă dacă documentele îi fuseseră de folos.

— O, chiar foarte mult, îi preţui Frunză amabilitatea. Aş vrea însă să vă cer un sfat.

— Vă rog.

— Cum aş putea să dau de stewardesa care a însoţit cursa de ieri Bucureşti — Paris — Bucureşti?

— Pe Marcela Vişoianu? O cunoaşteţi cumva? Drăguţ exemplar, îi scăpă vameşului. N-o s-o găsiţi...

— E în cursă?

— Nu, e liberă. Căutaţi-o acasă. A, n-o cunoaşteţi?

Dacă nu aveţi nimic împotrivă, vă pot da adresa şi numărul ei de telefon.

„Amabil om, chiar suspect de amabil, gândea Frunză în timp ce vameşul cerceta filele unei agende de buzunar.

Ce-i mai sclipesc ochii! Mai cu seamă de când a rostit numele stewardesei. Unora li se aprind ochii, altora călcâiele!”

— Aşa...! Mormăi vameşul satisfăcut. Vişoianu Marcela...

strada Morarilor 8, etajul 2, apartamentul 5, telefon 1...45. Puteţi să-i telefonaţi şi de aici, dacă doriţi...

„Aha! Asta urmăreşti, bădie, sesiză Frunză. Eu să-i telefonez, ca pe urmă să-ţi fie ţie mai uşor să te bagi pe fir... Oţomanule! Îi fi şi tu un îndrăgostit timid?!...”

Căpitanul apucă voiniceşte mâna vameşului şi i-o strânse, mulţumindu-i. Ieşi din birou val-vârtej şi nu se mai opri decât la prima cabină telefonică ce-i ieşise în cale. Spre bucuria sa, Lucian se nimeri să fie la sediu.

Dintr-o suflare, îi raportă cele constatate.

— Ai înţeles? Conchise el. Sunt două scrisuri total diferite.

Lucian răspunse după o lungă tăcere:

— Cum naiba să nu înţeleg!

— Eu pornesc în căutarea stewardesei. În vremea asta, n-ar fi rău dacă tu ai încerca să afli la ce hotel au tras cei doi străini şi cu Pantazi trei.

Frunză auzi în receptor oftatul adânc al prietenului său, însoţit de cuvintele:

— Începe goana după mai mulţi iepuri?!

— Ştii, Lucică, se alintă Frunză, flerul îmi şopteşte că ăsta-i doar începutul. Pa şi pusi! Te las, că mă grăbesc să mă întâlnesc cu o femeie frumoasă...

— De unde ştii că-i frumoasă? Îl luă Lucian la rost.

— Atâta lucru nu ştii?! Află că toate stewardesele din lume sunt frumoase, îl informă Frunză. Din motive strict psihologice... că dacă e să se întâmple ceva cu avionul, călătorului să-i fie dat să vadă, în ultima clipă a vieţii sale, o femeie frumoasă. Pa!

Nu mai aşteptă replica lui Lucian — o bănuia — Închise telefonul şi formă celălalt număr. „Dacă am un pic de noroc, şi când e vorba de femei nu mă ocoleşte, îşi spuse Frunză încântat de propria sa concluzie, atunci capitolul aeroport îl

închei încă în dimineaţa asta.” Curând, auzi un glas dulce care nu putea fi decât al stewardesei.

— Sărut mânuţele, domnişoară Vişoianu! Trecu el la un atac frontal.

— Bună ziua, ciripi ea. Cine-i la aparat?

— Vă invit să ghiciţi, simţi Frunză nevoia să se joace.

— Victor, Victoraş, tu eşti?

Întrebarea îi stârni şi mai mult dorinţa de a se juca.

— Vai de mine domnişoară Vişoianu, nu sunt nici Victor, nici Victoraş, vă asigur! Sunt... Ah, îmi pare rău, dar nu aveţi de unde să mă cunoaşteţi... Aş vrea să trec pe la dumneavoastră...

— Normal ar fi să vă reped şi să vă închid telefonul în nas! Îi replică ea, dar nu cu indignare, ci cu satisfacţie.

— Nu, să nu faceţi una ca asta, vă rog, o imploră ofiţerul. Apoi, minunându-se singur de vorbele ce-i ieşeau din gură, continuă. Ştiţi, cineva, un călător mi-a cerut să vă caut şi să vă transmit din partea sa un omagiu.

— Un omagiu?! Stewardesa deveni brusc curioasă. Din partea cui?

— E vorba de o surpriză.

— Şi când aţi dori să treceţi?

— Acum! Sunt cu „Chevrolet” -ul meu.. Ştiu unde locuiţi...

— Asta-i bună! Ştiţi şi unde locuiesc? Bine, vă aştept... La revedere!

Părăsi cabina îndreptându-se spre ieşire. „Ehei, acum să te văd pe unde o să scoţi cămaşa... Ce am mai scornit?

Omagii! Surprize!... „Chevrolet”!”

Pe Vasiliu nu-l găsi în maşină, îl zări însă în dreapta clădirii, rezemat de gardul metalic ce împrejmuia aeroportul urmărind, laolaltă cu alţi curioşi, avioanele ce decolau sau aterizau. Văzduhul era plin de vuietul motoarelor. Îl strigă,

şoferul însă nu-l auzi. Se duse la el şi-l luă de braţ.
— Plecăm? Îl întrebă Vasiliu.
— Ştii unde vine strada Morarilor?
— Se poa'? Zâmbi cu şiretenie şoferul... Aş mai fi fost şofer la Securitate dacă n-aş şti?...
— Pe Morarilor trebuie să ajungem! Însă mai întâi să trecem pe la o florărie, să fac rost de o „surpriză”.
— Precum ordonaţi, tovarăşe căpitan!
Frunză se uită la ceas. Nu era încă unsprezece. Dogorea un soare de foc. Noroc că Vasiliu parcase maşina sub coroana stufoasă a unui castan. Din clipa în care se pomeni în mână cu un buchet de garoafe roşii, căpitanul Frunză se înveseli subit, ca şi când şi-ar fi îndeplinit cu succes misiunea, iar colonelul Panait l-ar fi gratificat cu o binemeritată permisie. Şi el, trăgând acum toate foloasele din această recompensă, alerga cu sufletul stăpânit de o ameţitoare nelinişte la o întâlnire cu o enigmatică necunoscută.
— Arătaţi ca un mire! Îl trezi Vasiliu din starea sa de beatitudine.
— Ferească Dumnezeu! Râse Frunză.
Nimeriră destul de uşor şi de repede pe strada Morarilor. „Desigur că fata stă acum la fereastră şi pândeşte apariţia unui „Chevrolet”, îşi imagină Frunză. Ei, cu atât mai mare îi va fi surpriza.”
— Opresc chiar la numărul 8?
— Acolo, nene Vasiliu.
Clădirea în dreptul căreia „Volga” oprise era nouă, din prefabricate, cu patru etaje. Frunză urcă fără grabă scara. Când se opri la uşa apartamentului locuit de stewardesă, simţi nevoia să-şi controleze ţinuta. Îşi aminti de cuvintele şoferului: „Arătaţi ca un mire!” în sfârşit, sună. Îi deschise

chiar Marcela Vişoianu. Îl aştepta, dar, în acelaşi timp, puteai lesne deduce că se pregătea să plece; era îmbrăcată în uniforma azurie de stewardesă; până şi boneta şi-o pusese pe cap, într-o parte, şmechereşte, şi parcă gata să cadă. Părul oxigenat şi tapat răspândea un parfum delicat. Zâmbea ademenitor, aşa cum, pesemne, zâmbea tuturor pasagerilor pe care-i întâmpina în pragul avionului.

— Dumneavoastră aţi telefonat? I se adresă ea cu drăgălăşenie. Poftim, poftim! Ţin însă să vă avertizez că n-o să putem sta prea mult de vorbă, căci am fost chemată la aeroport.

Frunză o urmă tăcut în sufragerie, unde-i înmâna buchetul, declarându-i teatral:

— Domnişoară, acest buchet vă aparţine!

Marcela Vişoianu exclamă măgulită:

— Cum asta?!? Din partea cui? Vai, domnule, da' ce misterios sunteţi! Înlătură hârtia pergamentată. Garoafe!

Se bucură. Florile preferate... Oho! Ce culoare frumoasă au! Îşi întoarse faţa mirată spre Frunză. Nu se farda; avea un ten alb, strălucitor. Doar genele îi erau uşor rimelate. Sunt tare frumoase! Exclamă ea copilăreşte. Hai, zău, dezvăluiţi-mi taina lor.

— Cum să vă spun? Frunză înălţă stingher din umeri, hotărât să interpreteze un rol pe care-l mai interpretase, de bărbat timid, pus pe neaşteptate într-o situaţie ce-l depăşea. „Intră în scenă” cu o siguranţă care îl făcu să roşească. Domnişoară...

— Vă rog să luaţi loc! În mijlocul încăperii se afla o masă înconjurată de patru scaune.

„Luându-şi inima în dinţi”, Frunză mărturisi cu o voce tulburată — Domnişoară, florile sunt din partea mea! Asta-i!

Şi se lăsă „istovit” pe scaunul cel mai apropiat.

Stewardesa fu într-atât de uluită, încât avu nevoie de un timp ca să rostească:

— Din partea dumneavoastră?! Bine, dar...

Frunză i-o luă înainte; îşi lăsă capul în piept spăşit şi zise:

— Ştiu ce vreţi să spuneţi... că la telefon, eu...

— Vă văd pentru prima oară.

— În schimb, eu v-am mai văzut, minţi Frunză.

Marcela Vişoianu se zăpăci şi nu lipsi mult să răstoarne vaza în care numai ce pusese florile.

— Cum aşa? Mă cunoaşteţi?! Zău?! Şi pentru că el dădu afirmativ din cap, ea continuă: De unde, dacă nu comit o indiscreţie?

— De la aeroport... De când aştept prilejul să mă destăinui! Şi iată că s-a ivit.

Tulburată de timiditatea bărbatului, dar mai cu seamă măgulită de cuvintele rostite, se aşeză în faţa lui.

— Despre ce prilej e vorba?

Frunză se uită „încurcat” spre vază cu garoafe, de parcă dintr-acolo ar fi urmat să-şi tragă energia necesară spovedaniei. Într-un târziu, se decise:

— Ştiţi, sunt ofiţer de securitate... căpitan.

Observă pe chipul fetei mijind un zâmbet enigmatic.

Uşor descumpănit, scoase iute legitimaţia din buzunar. Îi plăcu faptul că, spre deosebire de alţi cetăţeni cu care avusese de-a face, fata luase documentul şi-l cercetă cu atenţie. O mai văzu zăbovind asupra fotografiei. Frunză o lămuri:

— Eram cu câţiva ani mai tânăr...

Stewardesa îi înapoie legitimaţia. Fără a-şi pierde bună dispoziţie, vorbi:

— Aşadar, mă urmăriţi de mai multă vreme? Surâse arătându-şi o dantură albă, sănătoasă.

— Nu retractez.

— Mai trebuie să-mi declaraţi că sunteţi îndrăgostit de mine, sublinie cu ironie. Şi că abia astăzi... Hai să fim serioşi! Placa-i veche! Marcela Vişoianu îşi consultă ceasul prins de mâna cu o brăţară de aur. Descoperi că se făcuse târziu. Gata, tovarăşe căpitan, prologul a luat sfârşit.

Explicaţi-mi, vă rog, cărui fapt vă datorez vizita, căci mă grăbesc.

Frunză se prefăcu jignit; nu se aştepta să fie „rănit” în ceea ce avea el mai de preţ — „timiditatea”.

— Îmi permiteţi să fumez?

În semn de răspuns, fata îi împinse scrumieră. În timp ce îşi aprindea ţigara, Frunză se uită ceva mai „îndrăzneţ” în ochii ei; le descoperi culoarea, erau căprui.

— Ieri, începu el, aţi fost în cursă... Pe ce itinerar?

— Bucureşti — Paris — Bucureşti.

— Printre călători se afla un bărbat mai în etate..

Tarom-ul îi repartizase locul 12...

Pe neaşteptate, Marcela Vişoianu îl întrerupse!

— Vă referiţi cumva la domnul Pantazi?

„Hîm! I-am făgăduit o surpriză, gândi Frunză, şi când colo, îmi face ea mie una.”

— Cum de-aţi ghicit?

— Aţi spus locul 12, nu-i aşa?

— Însă nu-mi amintesc să fi pronunţat un nume.

— Mi-a dat cartea lui de vizită, însoţită de invitaţia verbală de a-l vizita în Elveţia... Bineînţeles, cu prima ocazie...

— Vă supăraţi dacă o să vă cer să-mi arătaţi cartea de vizită?

Nu-şi mai zâmbeau curtenitor, iar Frunză regreta trecerea sa, pe nesimţite, la un ton semioficial. Stewardesa se ridică, trecu într-o altă cameră de unde reveni cu o geantă de voiaj

tip „Tarom”. De acolo scoase un cartonaş, apoi îşi reluă locul în faţa ofiţerului. Frunză cercetă cu o vădită curiozitate cartea de vizită. Citi Tiberiu Pantazi. Iar sub numele bătrânelului care iscase toată furtuna, tipograful culesese în franceză cuvintele: Representant de l'Agence „Mercur” Import-Export Lausanne.

„E tipărită peste hotare. Se vede cale de-o poştă, aprecie Frunză, continuând să ţină în palmă cartonaşul. Iată încă o confirmare că există un al doilea Pantazi.” Şi, gândindu-se la această problemă, îşi aminti că pasagerul „Tarom” -ului petrecuse în România trei săptămâni, iar chiriaşul flotant al familiei Manoliu fusese înregistrat la miliţie de o lună şi mai bine... „Cum s-o fi produs minunea?”

Marcela Vişoianu tuşi politicos. Frunză îşi ridică fruntea şi-i aruncă un zâmbet, tânăra însă nu se mai lăsă provocată.

— V-aş ruga să ne lăsaţi cartea de vizită pentru un timp.

— Cu plăcere, nu mă pregătesc să vizitez chiar atât de curând Elveţia, răspunse ea sec şi-şi cercetă din nou, ostentativ, ceasul.

— Vorbea cursiv româneşte?

— Cursiv, corect, deşi afirma că trăieşte printre străini de mai bine de zece ani.

— Îl însoţea cineva? O femeie?

— N-am văzut nici o femeie în preajma lui. Bărbaţi însă da.

— Doi, nu-i aşa?

— Nu cumva eraţi şi dumneavoastră în avion? Poate deghizat? Glumi ea.

Frunză socoti că bătuse mult aşteptata clipă hărăzită să reaşeze convorbirea pe făgaşul iniţial. Spuse tandru!

— În faţa dumneavoastră n-aş fi în stare să mă păstrez deghizat... Mi-aş fi trădat de îndată chipul şi simţămintele.

Îi plăcea să fie curtată; pasagerii o obişnuiseră cu această

permanentă condiţie de existenţă. De aceea cuvintele ofiţerului o flatară, îi topiră rigiditatea feţei şi o obligară să surâdă:

— Într-adevăr, mai erau cu el doi bărbaţi... Unul dintre ei stătea chiar pe locul 11, lingă domnul Pantazi. Avea un nume străin, dar vorbea româneşte... Celălalt nu suporta zborul, până şi obişnuita gustare a refuzat-o... S-a mulţumit să moţăie...

— De unde aţi dedus că erau cu Pantazi?

— La coborârea din avion s-au grupat...

— Erau aşteptaţi?

— Am aterizat pe Orly, iar de pe scara avionului nu se prea vede dincolo de aeroport.

Frunză acceptă ironia stewardesei cu plăcere şi ripostă înveselit:

— Iertaţi-mă, n-am fost niciodată în Franţa...

— Tot ce pot să vă spun e că erau foarte mulţumiţi de cum le-a mers la Bucureşti. Pantazi s-a mai lăudat că a încheiat câteva afaceri grase şi pe chestia asta mi-a oferit şi un whisky...

— Ia te uită moşul?! L-aţi băut?

— Cum să nu?! Beau cu toţi pasagerii, îl zeflemisi Marcela Vişoianu. Se ridicase în picioare. Nu vă supăraţi... e timpul... Vă mulţumesc pentru flori.

Frunză se ridică. O clipă ea îl cercetă din nou, cu ironie, şi nu se putu stăpâni să nu observe:

— Presupun că vă bucuraţi de un fond nescriptic destul de mare destinat cumpărării de flori... Sau ministerul are o seră? Nu de alta, dar cred că staţi de vorbă cu multe femei...

— Oricare ar fi situaţia, mă văd nevoit să recunosc că este pentru prima oară când aduc flori unei domnişoare cu o

reală plăcere...

Se vedea că Marcelei îi plăcuse răspunsul, dar nemaidorind să lungească vorba, se îndreptă spre uşă sugerând musafirului direcţia de ieşire.

Sesizând „stratagema”, Frunză nu se clinti din loc!

— Sunt cu maşina, spuse.

- „Chevrolet” -ul? Zâmbi ea batjocoritor.

—... Dacă nu aveţi nimic împotrivă, pot să vă conduc.

Mi-aţi face o deosebită cinste.

Stewardesa se uită la ceas, gângurind:

— N-am încotro... Trebuie să accept. O să vă rog să mă aşteptaţi câteva minute...

Rămânând singur, Frunză îşi satisfăcu curiozitatea cercetînd nestingherit „regatul” stewardesei. Îl găsea modest, sobru, poate din pricina mobilei tip — „Gabriela”, „Mioriţa” sau „Ruxandra” — cumpărată în rate. Înainta câţiva paşi spre bibliotecă, atras de cele câteva fotografii răspândite pe rafturi. Dintr-un cadru de mărimea unei ilustrate, fata, înconjurată pesemne de membrii echipajului, zâmbea cu farmec fotografului. O altă fotografie o arăta la Paris, la doar câţiva paşi de „Arcul de Triumf”. „E fotogenică”, constată Frunză, trecând de la o fotografie la alta. Deodată, i se păru că visează. Îşi frecă ochii cu dosul palmei. Obiectivul aparatului imortalizase pe un dreptunghi de carton două nostime stewardese — Marcela Vişoianu şi, duduia Tereza. „Ia te uită de unde-mi sare iepuraşul!” exclamă Frunză bucuros. Nu rezistă ispitei şi luă fotografia s-o cerceteze mai îndeaproape. Duduia Tereza era puţin mai înaltă şi parcă mai zveltă decât colega ei; lăsându-se fotografiată, îşi înclinase capul spre dreapta, spre cel de păpuşă al prietenei sale. Era într-atât de absorbit de cercetarea fotografiei, încât n-o auzi pe Marcela Vişoianu

apropiindu-se de el.
— Curios mai sunteţi!
— Vă rog să mă scuzaţi... Frumoasă fotografie... Parcă aş cunoaşte-o de undeva pe colega...
— Pe Tereza Cozma?! Zău? Marcela Vişoianu îi luă fotografia, o admiră câteva secunde, apoi punând-o la loc, printre celelalte, zise: Poate... Dacă aţi călătorit cu avionul! A lucrat o vreme pe linii interne, apoi pe cele externe... La „Tarom” însă nu mai lucrează de vreo doi ani.
Să mergem!
În timp ce se îndreptau spre ieşire, Frunză o întrebă:
— Nu i-a plăcut profesiunea?
— Aş! Tereza e o fată straşnică, demnă, curajoasă.
Puţin trăsnită, atât cât îi stă bine unei fete... Cred că e prima fată din ţară care a învăţat judo, karate... Ca să se apere.
Frunză simţi un gol în stomac. „Cred că, între timp, a învăţat şi boxul”, gândi, dar cu glas tare, se interesă:
— De ce? Era atât de asaltată?
Coborau scările, iar el rămăsese cu o treaptă în urmă.
— E şi ea cam exaltată... Se îndrăgosteşte, face câte o pasiune... trece brusc de la o extremă la cealaltă... Cred că şi bărbaţii au partea lor de vină. Mai toţi cei care călătoresc cu avionul se simt obligaţi să ne facă curte, să ne propună întâlniri... Ne cam sâcâie treaba asta.
— De aceea şi-a părăsit profesiunea?
— Îşi satisfăcuse curiozitatea. Începuse să se plictisească... voia altceva...
Ajunseră în stradă. Singura maşină ce se vedea pe toată artera era a lui Vasiliu.
— „Chevrolet” -ul, i-o luă Frunză înainte, apucând-o discret de cot, dar fata îşi retrase braţul cu aceeaşi discreţie.

Se aşezară pe bancheta din spate. „Florile şi-au făcut efectul! Observă Vasiliu în gând, urmărindu-i în oglinda retrovizoare. Semn bun!”

— La aeroport! Indică Frunză şoferului. Întorcându-se spre Marcela Vişoianu, vru să reînnoade firul discuţiei: A întâmpinat greutăţi la desfacerea contractului de muncă?

— Constat că vă interesează Tereza Cozma.

— În nici un caz nu mai mult decât prietena ei.

„Mare pişicher şi căpitanu' “, îşi spuse şoferul apăsând pe accelerator... „Se pricepe”. Maşina demară.

— Mulţumesc! Surâse profesional stewardesa. Tereza a aşteptat prilejul. Un bărbat din comandă aeroportului, căsătorit, pusese ochii pe ea şi n-o mai scutea cu insistenţele. Ea l-a lăsat cât l-a lăsat să zburde, până ce a prins ocazia să-l facă pe „onorabilul domn” cu ou şi cu oţet...

De fapt, ne-a răzbunat pe noi toate... Şi iată aşa s-a ajuns la desfacerea contractului...

Amintindu-şi iar de lovitură ce-l frânsese din mijloc, Frunză râse:

— E cam dură!

— Deloc!... Nu-i prea dusă la biserică, ceea ce-i cu totul altceva.

— Vă mai întâlniţi cu ea?

— Mă tot trageţi de limbă, îi replică ea, fără însă a se arăta supărată de tactica ofiţerului. Ai fi fost chiar înclinat să crezi că o incinta convorbirea. Uneori ne mai telefonăm...

Frunză socoti că dojana, mai în glumă, mai în serios a Marcelei Vişoianu cu „trasul de limbă” era cam îndreptăţită. Nu cumva întinsese coarda prea mult? Nu cumva fata se va grăbi să-i telefoneze Terezei Cozma şi s-o avertizeze... Vezi dragă mea, a trecut pe la mine un securist, drăguţ al naibii

(aşa mai merge! Aprobă el), care s-a interesat de sufleţelul tău... Ce poznă ai mai făcut?”

Pe neaşteptate, Marcela Vişoianu aduse vorba:

— Sper că nu o să vă supăraţi dacă şi eu o să vă întreb câte ceva?

Fără să vrea, Frunză zări în oglindă zâmbetul încântat al şoferului.

— O! Vă rog chiar...

— De ce aţi avut nevoie să jucaţi teatru?

Frunză înghiţi un nod şi, cântărind rapid întrebarea, căută să câştige timp, făcând pe naivul:

— Ce teatru? Nu pricep.

— Cu telefonul. „Am să vă transmit un omagiu”... „o surpriză”. Apoi scena „vă cunosc mai de mult”. Adică „la, la, la” şi „la, la, la”.

— Totuşi cu florile am nimerit-o, căută el un ton împăciuitor. Vă plac garoafele...

— Nu şi pretextul cu care au ajuns în vază. Într-adevăr, mă cunoaşteţi de la aeroport?

— Aşa e!

— De mult? Aşa cum aţi afirmat?

— Da, căci pe aici lucrez, pe la aeroport, născoci Frunză cu nonşalanţă.

Marcela Vişoianu izbucni într-un hohot de râs care-l descumpăni pe căpitan. Încerca să înţeleagă ce anume stârnise râsul ei batjocoritor — căci batjocoritor răsunase — fără însă să izbutească. Aşa că, zărind în depărtare clădirea aerogării, se bucură. Puţin mai târziu, maşina opri la intrarea principală a aeroportului.

— La despărţire, interveni Frunză, aş vrea şi eu să vă pun a doua întrebare.

— Aşa-s bărbaţii... Porniţi întotdeauna să aibă ei ultimul

cuvânt.

Se uita acum la ofiţer cu o privire inocentă.

— Când v-am sunat la telefon, m-aţi luat drept Victor... Victoraş. Cine-i Victoraş?

Nu se încruntă aşa cum îşi închipuise, ci, dimpotrivă, întrebarea o înveseli de-a binelea.

— Aş putea să nu vă răspund, îi replică stewardesa, dar consider că răspunzând, pun lucrurile la punct. Ei bine, Victoraş e fratele meu mai mare. Ce vă mai interesează?

Frunză nu se aşteptase la o asemenea explicaţie. De aceea, o rază de speranţă îi miji în suflet.

— Pot să îndrăznesc să vă mai telefonez?

— Desigur. Numai să mă găsiţi acasă. Deschise portiera şi coborî. Urmată de ofiţer se îndreptă spre intrare.

La despărţire, Frunză mai spuse:

— Cum să nu vă găsesc?! Doar v-am mărturisit că lucrez pe aici, pe la aeroport... că am şi eu, ca tot omul, o răspundere...

Marcela Vişoianu se opri brusc şi-l ţintui pe Frunză cu o căutătură plină de dojană.

— Stimate tovarăşe căpitan Frunză... Vocea-i devenise autoritară. Am reţinut corect numele şi gradul? Am şi eu ceva să vă mărturisesc, aşa, fără ocol... Impresia mea e că sunteţi un bărbat încrezut... Cred că aţi cucerit inimile multor gâsculiţe... De aici, şi suficienţa... Însă mai aveţi o calitate, sunteţi ofiţer de securitate. Şi în privinţa asta aş avea ceva să vă spun. Poate un sfat... Înainte de a vă alege un pretext, verificaţi mai întâi dacă-l puteţi folosi cu sorţi de reuşită. Nu de alta, dar Victoraş... Pardon, căpitanul de securitate Victor Vişoianu, adică fratele meu, este cel care, ca tot omul, are o răspundere prin preajmă... Din uşă, stewardesa mai adăugă: Mulţumesc că m-aţi adus cu

maşina. Şi dispăru.

Frunză nu-şi reveni imediat din perplexitate. Replica tare a stewardesei îl pusese pe gânduri „Ceva nu merge!

În ultimele douăzeci şi patru de ore am recepţionat două „lovituri”, aşa, drept suvenir. Mai cu seamă că vin din partea unor femei. Dar ce femei...”

Se întoarse îngândurat la maşină. Se aşeză lângă şofer şi-i ordonă:

— La sediu!

— Drăguţă fată! Aprecie Vasiliu în timp ce treceau pe sub podul Mogoşoaiei.

— Drăguţă, nimic de zis!

— V-a cam îmbrobodit.

— Aşa e, încuviinţă Frunză gânditor. Căci nu tot ce zboară se mănâncă!

2

Către ora prânzului, soarele prinse a dogori şi mai puternic. Ventilatorul instalat într-un colţ al biroului încerca inutil să fie de folos celor trei bărbaţi care, adunaţi în jurul mesei de şedinţă, discutau de o jumătate de oră şi mai bine cazul dispariţiei lui Tiberiu Pantazi. Tamponându-şi întruna fruntea transpirată, Frunză, la capătul raportului, conchise:

— Atrag atenţia următoarele:

1) Scrisul de pe cele două scrisori lăsate de Tiberiu Pantazi - una adresată familiei Manoliu, cealaltă căpitanului Viziru nu este identic cu cel de pe declaraţiile vamale. Deosebirile sunt clare, evidente, chiar şi un profan le-ar sesiza.

2) Odată cu sosirea în ţară a lui Tiberiu Pantazi-elveţianul,

au mai sosit, cu aceiaşi avion, alţi doi cetăţeni elveţieni: Perech Wilhelm şi Wagner Udo. Nu m-aş fi împiedicat de ei, dacă n-aş fi constatat că au părăsit ţara noastră nu numai în aceeaşi zi cu Pantazi, ci şi cu acelaşi avion. Că nu-i vorba de nişte simple coincidenţe, ne-o confirmă şi declaraţiile stewardesei Marcela Vişoianu. Unul dintre ei, în afară de faptul că îşi rezervase locul lângă Pantazi, vorbea o românească perfectă. Păreau că se cunosc de mult şi nu ascundeau faptul că erau mulţumiţi de afacerile încheiate în România. Dealtfel, şi cartea de vizită ce v-am predat-o îl fixează pe Tiberiu Pantazi-elveţianul ca om de afaceri.

3) Tereza Cozma, vecina lui Pantazi-bucureşteanul, a fost stewardesă şi a lucrat o vreme pe liniile internaţionale ale Tarom-ului. Şi-a însuşit judo, karate... În general, se pare că are o biografie suspectă...

Colonelul Panait, care până atunci îl ascultase cu luare aminte, într-o tăcere aproape evlavioasă, izbucni într-un râs scurt:

— Slavă Domnului! Am aflat, în sfârşit, cum a izbutit să te facă knock-out... Dar de aici şi până la a trage concluzia că fata are o biografie cam suspectă nu crezi că e prea mult?

Lucian sări în ajutorul colegului său:

— Tovarăşe colonel, vă raportez că nici până la ora asta Tereza Cozma n-a apărut la domiciliul ei.

— Bine, bine, reţin chestia asta, zise Panait împăciuitor, agitând în aer un creion. Căpitane Frunză, mai ai ceva de adăugat?

— Nu, preciza el, ştergându-şi ceafa de transpiraţie!

Uf, cald mai e!

— Căpitane Viziru, e rândul tău...

Lucian, aflat în stânga colonelului, îşi aruncă ochii pe carnetul deschis.

— Mai întâi aş vrea să vă raportez că Pop n-a găsit nici o înregistrare pe benzile de casetofon ale lui Pantazi.

— Păcat! Spuse colonelul.

— După ce căpitanul Frunză mi-a adus la cunoştinţă constatările făcute la vama aeroportului, îşi începu el raportul, am cerut la Evidenţă date cu privire la cei trei străini care au intrat la 23 iunie 1964 în ţară... Mi s-au comunicat următoarele: Atât Perech Wilhelm cât şi Wagner Udo au fost înregistraţi, chiar în ziua sosirii, la hotelul „Lido”, unde li se rezervaseră, încă din Elveţia, prin Telex, două camere. Au stat la „Lido” până ieri, când au plecat... Şi-acum surpriză: Tiberiu Pantazi nu apare înregistrat la nici un hotel...

— Poate la vreo gazdă O.N.T, îşi spuse colonelul părerea.

—... nu apare la nici o gazdă O.N.T., la nici un particular, apăsă Lucian pe fiece cuvânt. Ca şi când s-ar fi pierdut între aeroport şi hotel.

Cu un gest nervos, Panait aruncă creionul pe cristalul mesei şi exclamă nemulţumit:

— Da, asta zic şi eu că e o bombă! Unde s-a putut aciua acest „om de afaceri”? Flutură în aer cartea de vizită a „elveţianului”. Cu ce „întreprindere” şi-a încheiat „afacerile”? Puse înapoi cartonaşul printre celelalte piese ale dosarului. Se uită sfredelitor când la unul, când la celălalt..

Căci vedeţi voi, acum ştim precis că ne găsim în faţa a doi Pantazi: unul, cel de peste hotare, care a sosit şi a plecat... celălalt, profitând de datele identităţii „elveţianului”, simulează plecarea din ţară... Unde paştele...

De mult nu-şi mai auziseră cei doi căpitani şeful înjurând. Surprinzându-i, colonelul zâmbi şi el, potolindu-se.

Alese din paharul de plastic un creion albastru („Aha! Îşi

spuse Frunză, a ales o culoare aproape optimistă!”) şi enunţă problemele ce se conturaseră:

— Deci, trebuie deocamdată să găsim răspunsuri la următoarele întrebări: Cine-i, de fapt, Tiberiu Pantazi din Lausanne şi unde a „domiciliat” cât timp a stat în ţară? Cine-i Tiberiu Pantazi cu domiciliul în Bucureşti şi unde se găseşte în momentul de faţă? Ce anume l-a determinat să ne pună pe jar?

Şi pentru că ultimele cuvinte şeful le rostise privindu-l ceva mai stăruitor pe Lucian, căpitanul se simţi obligat să-şi mărturisească descumpănirea:

— Acum, nici eu nu mai ştiu cu cine am stat de vorbă duminică seara. Cu Pantazi din Lausanne sau cu Pantazi din Bucureşti!...

— Ba poţi să ştii, susţinu Frunză. Propun să-i arătăm Marcelei Vişoianu fotografia bucureşteanului Pantazi.

Gândul că i se oferea iarăşi prilejul de a o revedea pe Marcela Vişoianu îi lumină faţa.

— Foarte bine, aprecie şeful.

Lucian interveni din nou, cu oarecare mirare în glas:

— Ştiţi că în garsoniera lui Pantazi n-am văzut nici o fotografie de-a lui?

— Nici eu, confirmă Frunză.

— Trebuie să dăm de una... În cel mai rău caz, o să apelăm la cei de la Evidenţa populaţiei... Băieţi, vorbi Panait îngândurat, până ce vom lămuri ce-i cu Pantazi de la Lausanne, să încercăm să luminăm identitatea bucureşteanului. În clipa aceea sună telefonul. Colonelul nu se ridică să răspundă decât după ce îşi încheie fraza: Neapărat trebuie să găsim o fotografie de-a lui Pantazi şi să i-o arătăm stewardesei... Se îndreptă apoi spre telefon, urmărit de privirile colaboratorilor săi. Îl auziră spunând:

— Da, eu sunt... Da, raportează! Da... da... hm! Mda!.., Aşa!... Da, da... Ai procedat foarte bine... Aşteaptă ordinele mele...

Colonelul reveni la locul său, îşi sprijini coatele pe masa de lucru şi-şi privi subordonaţii cu o tristeţe care parcă mărturisea: „Ştiţi, n-am încotro, dar trebuie să vă aduc la cunoştinţă o veste nu prea veselă”. Zise cu un glas scăzut:

— Băieţi, curg surprizele una după alta. Pantazi a fost căutat la telefon de o femeie care a cerut... Panait făcu o pauză. Închipuiţi-vă, a cerut să i se dea legătura cu...

To-va-ră-şul co-lo-nel de se-cu-ri-ta-te Pan-ta-zi...

— Cu colonelul Pantazi? Sări Lucian uluit.

Panait îl corectă:

— Cu „tovarăşul” colonel...

— Uf! Zăduf mare! Se plânse Frunză.

— Mă bucur că Pop a ştiut să se descurce. În afară de faptul că a răspuns: „Tovarăşul colonel lipseşte momentan... Reveniţi peste jumătate de oră”, a avut grijă să înregistreze convorbirea.

— Ne-a prins bine casetofonul lui Pantazi, aprecie Lucian.

— N-a avut curiozitatea s-o iscodească? Se interesă Frunză.

— Nu, şi bine a făcut, aprecie Panait. Precum vedeţi, în ultimele 48 de ore ne-au fost deschise câteva fronturi...

O întrebare se impune: care din ele e cel mai important, toate sau nici unul? Ziua însă nu s-a încheiat. Mai poate să ne aducă şi alte surprize... Ce propuneţi în legătură cu raportul lui Pop?

După o scurtă meditaţie, Lucian răspunse:

— Dacă „tovarăşul colonel de securitate Pantazi e plecat”, nu văd de ce n-ar răspunde în locul lui un căpitan de securitate, de pildă, Frunză sau Viziru?

Frunză dădu sceptic din cap:
— În soluţia asta există o mare doză de risc. Să admitem că unul din noi o să ia, la telefon, locul „colonelului”
Pantazi... Foarte bine!... Dar dacă persoana în cauză, cunoscând vocea lui Pantazi, îşi dă seama că vorbeşte cu altcineva? Nu riscăm s-o pierdem?
Lucian îl contrazise:
— Iar dacă nu-l dăm la telefon o dată, de două ori, rezultatul nu poate să fie acelaşi?
Verdictul îl rosti colonelul Panait:
— Suntem într-un continuu război din umbră. Ni se deschid tot felul de fronturi — false şi reale. Într-un război, n-ai cum evită riscul... În concluzie, iată cum o să procedăm: tu, Lucian, te deplasezi urgent la domiciliul lui Pantazi... O să răspunzi la telefon ca un adevărat... colonel.
Lui Frunză îi scăpă o ironie:
— Rapidă avansare!
— Nu fi invidios! Îl mustră Lucian.
— Iar tu, căpitane Frunză, mort-copt, trebuie să faci rost de o fotografie a lui Pantazi şi să i-o arăţi Marcelei Vişoianu.
— Cu plăcere...
— Mai încet cu plăcerea... Iţi aduc la cunoştinţă că mi-a telefonat şeful căpitanului Vişoianu... s-a interesat de tine.
— A apucat fata să mă reclame! Se întrista Frunză.
— Nu, nu. S-a interesat dacă eşti un băiat serios, cu gânduri nobile, adică dacă vrei să-ţi întemeiezi un cămin...
— Atunci, e clar, răsuflă uşurat Frunză. Ştiu ce i-aţi răspuns: că nu sunt serios, că n-am gânduri nobile...
— Vrei să trimit pe altcineva la aeroport?
— Nu, nu...
— E ora 13.30, îi avertiză Panait. Gata cu vorbăria!
Acţionaţi imediat! Voi fi aici tot timpul.

3

Ştiind că pe căpitanul Lucian îl supăra fumul de ţigară, Pop trase perdeaua şi deschise uşa dinspre balcon.

În garsonieră năvăli un val de aer fierbinte, îmbibat cu miros de catran topit. Lucian strâmba din nas, dar înţelegând gestul tânărului său coleg, spuse:

— Prefer fumul!

— Credeam că...

După ce închise uşa, Pop îşi reluă locul pe studio, întinzându-se pe spate, cât era de lung. Puţin mai târziu, îşi întoarse privirile spre căpitan; acesta îşi scosese haina, pantofii şi se cufundase obosit în fotoliu. Părea că aţipise cu capul lăsat pe spate.

— Ai căutat bine? Întrebă Lucian într-un târziu, fără să deschidă ochii.

— Pe centimetru pătrat, răspunse Pop, mulţumit că superiorul îşi ieşise din muţenie. Cum se explică fenomenul?

— Care fenomen?

— Că tipul nu ţinea în casă fotografii. Nici un fel de fotografie.

— Spionilor le place să fotografieze, dar nu le place să fie fotografiaţi. Vorbea cu privirile în tavan. E aproape o regulă. Iar când dispar, sunt atenţi să nu lase nimic în urmă, în afară, bineînţeles, de o „perdea de fum”.

Din nou se aşternu între ei tăcerea... o tăcere fierbinte, istovitoare. După un timp, Lucian mormăi moleşit:

— Ar fi trebuit să sune, nu-i aşa?

Pop îşi ridică braţul păros şi-şi cercetă ceasul:

— Da. Cele treizeci de minute au trecut.

Fixând telefonul, ochii lui Lucian se micşorară. Se gândea atât de intens la Pantazi, încât aparatul luă ca prin minune chipul bătrânului spion. Zâmbea superior, îndreptându-şi papion-ul. „Cine eşti tu? Îl chestionă Lucian, comerciantul din Lausanne sau pensionarul din Bucureşti? Cu care dintre voi am stat la masă şi am ciocnit liniştit un păhărel de coniac? Chiar dacă am vorbit cu tine, „elveţianule”, de ce ai avut nevoie de stratagema asta? Cu ce scop ne-ai băgat în alarmă?”

Telefonul zbârnâi deodată prelung; cei doi ofiţeri săriră de la locurile lor aproape simultan. Înainte ca Pop să ridice receptorul, Lucian îi atrase atenţia.

— Procedezi aşa cum te-am învăţat.

— 'nţeles! Răspunse Pop, întristat brusc de dădăceala căpitanului, dar când recunoscu glasul femeii care-l căuta pe colonelul de securitate Pantazi, se înveseli şi zise cu autoritate: Da, cu colonelul Pantazi doriţi?... Imediat...

Aveţi legătura!

Smulgând din mâna locotenentului receptorul, Lucian realiză valoarea acelei clipe: totul sau nimic. Dacă necunoscuta îşi va da seama că nu vorbeşte cu Pantazi, că se încerca inducerea în eroare? Deznodământul unei atari situaţii îl tulbura; şi simţi inima bătându-i cu tărie.

— Colonelul Pantazi la aparat, spuse, căutând să dea glasului său un timbru nici prea rece, dar nici prea cald.

În aşteptarea răspunsului, ochii i se fixară pe banda magnetică a casetofonului lui Pantazi.

— Bună ziua, tovarăşe colonel, auzi el.

— Bună ziua...

Fruntea i se îmbroboni. „Acum e acum!”

— V-am mai căutat, se explica femeia cu o voce uşor răguşită. Măria Anghelini vă deranjează...

Lucian îşi regăsi sângele rece.

— Da, mi s-a raportat că am fost căutat...

— Trebuie să vă văd imediat, continuă femeia precipitat. S-a întâmplat aşa cum aţi presupus dumneavoastră.

— De unde vorbiţi? Îndrăzni Lucian s-o întrebe.

— De acasă. Subit neliniştită exclamă: Nu trebuia?

Lucian se feri să răspundă.

— Când doriţi să ne vedem?

— Şi astăzi... Numai să-mi spuneţi unde şi la ce oră?

După o scurtă reflecţie, asumându-şi pentru tot ceea ce va urma de-acum încolo o grea răspundere, Lucian spuse fără să şovăie:

— O să vă rugăm să veniţi chiar la noi, la minister... — Pe acolo, prin spatele fostei Prefecturi?

— Da, da... Vă prezentaţi la Biroul de Informaţii... Pe Lipscani în jos, în spatele magazinului „Victoria”.

— Nu cumva acolo unde a fost pe vremuri o judecătorie sau aşa ceva?

— Da, da... Vă convine ora şase?

— E potrivită... O să spun alor mei că mă duc să mă plimb în Cişmigiu.

— Deci intraţi în sala de aşteptare a biroului de informaţii şi la ora şase trimit un ofiţer să vă însoţească până la mine...

— Mi-aţi luat o povară de pe inimă, tovarăşe colonel...

La revedere!

Trecuseră câteva minute de când Măria Anghelini închisese telefonul, iar căpitanul Lucian continua să stea înmărmurit, întârziind să lase receptorul în furcă. I se năzărise că, o dată gestul făcut, îi va fi dat să constate că

totul n-a fost decât o simplă închipuire.

Îngrijorat de privirea fixă a lui Lucian, locotenentul Pop şopti:

— Tovarăşe căpitan...

Ca şi când nu l-ar fi auzit, Lucian rosti ca pentru sine:

— Măria Anghelini...

Puse fără grabă receptorul în furcă şi, întorcându-se spre Pop, îl întrebă:

— Ai auzit şi tu?

Drept răspuns, Pop se aplecă spre casetofon şi derula banda magnetică. Câteva secunde mai târziu, în încăpere se făcură auzite două glasuri ce izbucneau din aparat:

„... mi s-a raportat că am fost căutat”. „Trebuie să vă văd imediat. S-a întâmplat aşa cum aţi prevăzut.” Lucian deconecta casetofonul şi, cuprins de o bucurie infantilă, strigă fericit:

— Suntem bogaţi! Înţelegi, băiete? Suntem bogaţi!

Avem, în sfârşit, o urmă — Măria Anghelini. De necrezut!

Au dat drumul la calorifer sau mi se pare?...

Ridică radios receptorul şi-l chemă la telefon pe colonelul Panait.

IV. Un mesaj de dincolo de mormânt

1

— S-o luăm metodic, le propuse colonelul Panait colaboratorilor săi şi, dornic să le demonstreze ce înţelegea a fi metodic, luă la întâmplare din paharul de plastic un creion şi începu să se joace cu el.

„Pe cel albastru l-a luat, pe ăl mai „optimist, aprecia Frunză, nu-i rău. Demarăm încrezători.”

— Mai întâi — Măria Anghelini. Vreau să ştiu cum aveţi de gând să procedaţi. Să zicem că o să vină aici, că o s-o identificăm... şi mai departe? Vârful albastru al creionului, asemenea unui minutar, se îndreptă spre Frunză.

Acesta înţelese că i se cerea să-şi spună părerea şi nu-şi ascunse scepticismul:

— Nu cred că o să ne onoreze cu prezenţa ei.

Lucian, care rareori subaprecia flerul prietenului său, nu rămase insensibil la replica lui şi căzu pe gânduri.

— Vreau să fie clar, nu am întrebat dacă Măria Anghelini ne va onora sau nu cu prezenţa ei, preciza colonelul, ci acceptând ideea că ne-a şi onorat, cum intenţionaţi să continuaţi acţiunea? Vârful creionului se răsuci spre stânga, unde căpitanul Lucian şedea îngândurat. Începu să-şi prezinte planul:

— Baza de pornire la acţiune o reprezintă discuţia purtată la telefon cu necunoscută Măria Anghelini, vorbi Lucian, încrezător în planul ce-l concepuse. În această ordine de

idei, faptul că Măria Anghelini a aprobat imediat, ca pe cel mai firesc lucru, invitaţia noastră îmi întăreşte convingerea, cel puţin mie, că ea crede într-adevăr că prin persoana lui Pantazi a avut de-a face cu un ofiţer de securitate. De aceea, eu consider că tactica cea mai potrivită ar fi ca, în convorbirea de după-masă, să-i cultivăm această convingere - bineînţeles atât cât vom socoti necesar.

— Adică? Privirile colonelului se opriră nedumerite pe chipul lucios de transpiraţie al lui Lucian.

— Voi coborî chiar eu la „Informaţii” s-o întâmpin, şi am s-o întâmpin ca pe o cunoştinţă, vorbindu-i desigur în numele „colonelului Pantazi”. Îl voi scuza explicându-i că interese de forţă majoră l-au obligat să plece urgent într-o misiune şi că, plecând, mi-a încredinţat misiunea de a o asculta.

— O să devină bănuitoare şi o să bată în retragere, interveni Frunză.

— În cazul ăsta, tu ce propui? Glasul lui Panait răsună metalic, cu un timbru de nemulţumire în el.

Frunză expuse propria sa schemă:

— Eu sunt de părere să n-o aducem sus, să discutăm cu ea chiar la „Informaţii”. Să-i explicăm că Pantazi a fost nevoit să plece în provincie, că o să se întoarcă într-o zi-două. După care, să trecem la verificarea ei...

Deşi nu împărtăşea punctul de vedere al lui Frunză, Lucian nu se grăbi să intervină. Îşi lăsă prietenul să-şi dezvolte ideile.

— Am cercetat Cartea cu abonaţii de telefoane. Am constatat că Anghelini Măria nu figurează, deşi în discuţia cu ea a susţinut că telefonează de acasă, continuă Frunză.

Aşadar, cu asta o primă şansă de a-i afla şi pe altă cale adresa s-a consumat...

— N-ar fi exclus să locuiască în comun cu o altă familie, iar

telefonul de la care a vorbit să fie pe numele celeilalte familii, zise Panait.

— Sigur că da... E posibil... Mai există o şansă, aceea oferită de Evidenţa populaţiei. Am primit de la ei o listă pe care am numărat 13 femei purtând frumosul nume — Anghelini Măria... În concluzie, dacă Măria Anghelini nu se prezintă şi dacă numele ei adevărat ăsta e, atunci o să ajungem la dânsa în urma unor verificări pe teren.

Cei doi căpitani aşteptau decizia şefului. Un timp nu se auzi în încăpere decât bâzâitul ventilatorului. Colonelul Panait însă, prelungi tăcerea; aşa cum îşi privea nemişcat creionul părea extaziat de vârful său ascuţit cu migală.

Lucian abia îndrăzni într-un târziu să risipească liniştea:

— Tovarăşe colonel, aş propune să ascultăm din nou banda magnetică.

Panait dădu aprobator din cap. Casetofonul lui Pantazi se găsea pe mijlocul mesei, între Lucian şi Frunză.

Lucian întinse mâna, apăsă pe una din clape. După câteva secunde, în încăpere se auzi dialogul:

Bună ziua, tovarăşe colonel. Măria Anghelini vă deranjează. V-am mai căutat.

Bună ziua! Da, mi s-a raportat că am fost căutat.

Trebuie să vă văd imediat, s-a întâmplat aşa cum aţi presupus dumneavoastră.

De unde vorbiţi?

De acasă. Nu trebuia?

Când doriţi să ne vedem?

Şi astăzi. Numai să-mi spuneţi unde şi la ce oră.

Tot Lucian fu cel care apăsă pe o altă clapă şi casetofonul amuţi.

— Punând din nou banda, se explică el, am urmărit în mod deosebit să vă reţin atenţia asupra următoarelor fraze ale

Măriei Anghelini: Trebuie să vă văd imediat... S-a întâmplat exact aşa cum aţi presupus dumneavoastră. Vedeţi, sublinie Lucian, se constată uşor că Măria Anghelini este alarmată... că trebuie să-l vadă, căci s-a întâmplat ceva.

Printr-un semn al creionului, Panait îl întrerupse:

— Dacă o să stai de vorbă cu ea — fii atent! — Se cuvine să ştii cam ce a presupus colonelul Pantazi că o să i se întâmple.

— Fără îndoială! În general, îmi susţin schema şi pentru faptul că Măria Anghelini este — cum foarte uşor se deduce din replicile ei — îngrijorată. Vedeţi dumneavoastră, la întrebarea noastră de unde telefonează, ea răspunde: De acasă. Şi adaugă imediat: Nu trebuia? Drept care, n-a stat prea mult pe gânduri şi a acceptat invitaţia noastră.

— Mda... mormăi Panait scrutându-şi gânditor colaboratorii. Căpitane Viziru, m-ai convins... Povesteşte-mi acum cum intenţionezi să te desfăşori!

— La ora 6, căpitanul Frunză o să coboare la „Informaţii” ca s-o aştepte... Tot el, amabil fiind din fire, are s-o conducă sus la noi încercând s-o convingă că, luând în consideraţie cuvintele ei: „Trebuie să vă văd imediat” ', „colonelul Pantazi”, înainte de a pleca în teren, mi-a ordonat să stau de vorbă cu ea... După ce o să plece de la noi, o să ne vină mai uşor s-o verificăm...

— Bine... Încuviinţă Panait, însă fii cu ochii-n patru cum execuţi slalomul ca să ajungi la acel s-a întâmplat aşa cum aţi presupus dumneavoastră. Nu de alta, dar să nu-l faci de ruşine pe colonelul Pantazi. A, şi încă un lucru: ai pe aici o uniformă?

— Am... Pentru orice eventualitate, şi eu şi căpitanul Frunză păstrăm la sediu un rând de uniforme.

- Să-ţi pui uniforma, îl sfătui Panait. O să fii mai

convingător, ştii, din punct de vedere psihologic...

Cu gândul la arşiţa zilei, Frunză se arătă brusc neliniştit:

— Trebuie să mi-o pun şi eu?

— Tu o să-ţi pui un costum de scafandru. Deci discuţiile în jurul primului punct le putem socoti încheiate?

Dacă-i aşa, hai să trecem la cel de-al doilea punct...

Frunză întâlni ochii de culoarea oţelului ai şefului.

— Stewardesa Marcela Vişoianu, raportă el, şi astăzi este în cursă. Negăsind-o, n-am avut cum să obţin informaţii în plus. Se va înapoia însă în jurul orei 21...

— Fotografii? Întrebă Panait laconic.

Răspunse Lucian:

— Parcă-i un făcut, tovarăşe colonel, una nu s-a găsit.

— Aşa că ne-am văzut nevoiţi să reproducem şi să mărim fotografia de la Evidenţa populaţiei. Frunză scoase dintr-un plic patru fotografii. Întinse una din ele şefului.

E cam veche.

— Voi, care l-aţi văzut alaltăieri seară în carne şi oase, cum vi se pare Pantazi, este mult schimbat faţă de cum arată în fotografia asta? Se interesă colonelul.

— Nu prea, răspunse Lucian.

— Ce credeţi, stewardesa o să reuşească să se orienteze după o asemenea reproducere?

— Cum o ştiu eu pe Marcela Vişoianu, cred că da.

Frunză zâmbi mucalit. O s-o aştept la aeroport şi o să-mi verific supoziţia...

Colonelul se încruntă:

— Nu, nu, de data asta la aeroport o să se ducă Pop...

Frunză făcu o mutră de om nedreptăţit şi „cerşi” umil:

— Lăsaţi-mi stewardesa, tovarăşe colonel! Nu mi-o deturnaţi. Tustrei izbucniră în râs.

— Mă, tu actor trebuia să te faci! Decretă Panait.

După o scurtă pauză reveni asupra indicaţiilor. Bine, o să te duci tu la aeroport! Mâine însă vreau şi eu să mai caut nişte fotografii. Iată-ne ajunşi la ultimul punct. Până la ora asta, aminti el ciocănind cu creionul în cadranul ceasului de mână, nu s-a dat de urma domiciliului lui Pantazi, al celui sosit în ţară la 23 iunie, n-a fost identificat... Cu cei doi — Perech şi Wagner — lucrurile sunt clare. Rămâne deci în actualitate întrebarea: Unde şi sub ce identitate trăieşte acel Pantazi Tiberiu care ne iese în plus la socoteală?

Fu rândul lui Lucian să ofteze dezolat:

— Plusurile în contabilitate sunt un semn rău! Cine ştie, poate că discuţia cu Măria Anghelini să facă lumină în această chestiune.

— După umila mea părere, mai există cineva care ne-ar putea ajuta făcând puţină lumină, dezvălui Frunză zâmbind mefistofelic.

Creionul albastru al şefului se îndreptă spre Frunză!

— Cine?

— Duduia Tereza Cozma!

— Hai, potoleşte-te! Îl repezi colonelul, de astă dată cu seriozitate. Am cerut referinţe despre ea. E în atenţia celor de la Moravuri.

— Acasă totuşi n-a apărut încă, argumentă Frunză.

— Tocmai de aia se ocupă cei de la Moravuri de ea. Tu însă n-ai de ce să te împiedici de dânsa... Înţelesu-m-ai?

Frunză nu cedă:

— Ea s-a împiedicat de mine, tovarăşe colonel. Mi-a aplicat două-trei figuri de judo şi a dispărut...

— Aha, atunci fii atent să nu se împiedice iarăşi, îl sfătui Panait. Mai aveţi vreo problemă? Nu? Vă anunţ că doar un ceas ne mai desparte de întâlnirea cu Măria Anghelini. La treabă!

2

La orele 18, nici un minut mai devreme, nici un minut mai târziu (pe Frunză, punctualitatea vizitatoarei îl încântase), o femeie înaltă, voinică, purtând o jachetă albă, uşoară, fără mâneci, peste o rochie neagră de mătase, îşi făcu apariţia în Biroul de informaţii al Ministerului de Interne. Înainta câţiva paşi spre ferestruica ghişeului, apoi se opri privind dezorientată în jur:

— Dumneaei trebuie să fie, îi şopti Frunză ofiţerului de serviciu. Ridică receptorul şi-l chemă pe Lucian la telefon. Încă de la primele cuvinte se recunoscu învins.

— Nu glumeşti? Ripostă Lucian neîncrezător.

— Ce naiba!

— Cum arată?

— Contingentul lui Pantazi... Da, da, e o femeie în etate... Poate să ne fie mamă. Hai mă, că nu glumesc!

E înaltă, voinică... Pe cap cu o pălărie neagră, cu boruri, ca pe vremea lui Pazvante...

— Gata, ajunge! Condu-o sus!

Înainte de a părăsi încăperea ofiţerului de serviciu, Frunză mai iscodi o dată în sala de aşteptare. Femeia stătea nemişcată cu faţa spre uşă. Ieşi, în sfârşit, şi se îndreptă spre ea.

— Doamnă, i se adresă Frunză cu glasul cel mai condescendent din lume, aşteptaţi pe cineva?

Femeia se întoarse spre el şi-l cercetă distant, cu o distincţie firească.

„Ai zice că-i sora lui Pantazi”, gândi Frunză, văzându-i faţa

trecută, dar bine îngrijită, şi apoi aerul acela de aristocrată.
— Pe tovarăşul colonel Pantazi.
— Sunteţi doamna Măria Anghelini? O întrebă Frunză la fel de condescendent.
— Da, eu sunt! Îşi împinse bărbia energic înainte şi se uită bănuitoare la ofiţer.
— Am primit ordin să vă conduc, îi explică Frunză rostul lui. Trebuie însă să îndepliniţi o anumită formalitate. Fiţi amabilă şi daţi-ne buletinul dumneavoastră de identitate!
Doamna Anghelini ţinea pe braţul stâng o poşetă mare, demodată, însă dintr-o piele fină, de şarpe. Buletinul îl scoase de acolo. Frunză zâmbea întruna condescendent.
— Un minut doar, o asigură el. Se duse cu Buletinul la ferestruica ofiţerului de serviciu să-i completeze bonul de intrare.
— E cu ochii la mine? Se interesă Frunză în şoaptă.
— Nu, se uită afară!
— Notează totul! Vezi să nu-ţi scape nimic!
De la distanţa la care se găsea, Frunză izbuti totuşi să citească unele date din act. Într-adevăr, o chema Anghelini Măria, domicilia în Bucureşti... Anul naşterii:
1889. Oho! Se minună el. Şaptezeci şi cinci de ani... Cu cinci ani mai mare decât Pantazi! Se ţine bine!”
Puţin mai târziu, căpitanul Frunză o conducea respectuos pe tăcuta doamnă Anghelini pe unul din coridoarele ministerului. Păşind alături de ea, se simţi dintr-o dată scund şi subţirel.
— Pe aici. Doamnă! Deschise larg uşa şi, fără să vrea, se gândi cu plăcere la reacţia lui Lucian când va constata înălţimea şi vârsta vizitatoarei.
Lucian însă nu reacţiona în nici un fel. Cum era şi normal, se ridică de la birou şi ieşi în întâmpinarea vizitatoarei.

Uniforma cădea perfect pe trupul său, bine legat; se opri în faţa ei, bătu din călcâie şi, în poziţie de drepţi, se recomandă:

— Căpitan Viziru Lucian!

Măria Anghelini îi întinse mâna pentru a-i fi sărutată.

Ceva mai la o parte, Frunză urmărea cu interes ritualul.

— Nu-l văd pe colonelul Pantazi, observă ea, fără însă a se arăta nerăbdătoare de această constatare.

„Seamănă cu Lucia Sturdza Bulandra, decise Frunză.

Doamna Bulandra în Vassa Jeleznova...”

— Vă rog să luaţi loc, o invită Lucian arătându-i unul din cele două scaune din faţa mesei de lucru.

Frunză se repezi să-i tragă scaunul. Măria Anghelini se aşeză şi scaunul scârţâi sub greutatea trupului ei. Îşi puse poşeta pe genunchi urmărindu-i cu atenţie pe cei doi ofiţeri. Cel ce se recomandase Viziru luase loc la birou, iar celălalt... hm! Uitase să se prezinte! — Se aşezase în dreapta colegului său, retras parcă anume spre colţul încăperii.

— Doamnă Anghelini, trecu Lucian la îndeplinirea misiunii sale ingrate, din păcate şeful nostru, tovarăşul colonel Pantazi. A fost nevoit să plece urgent într-o misiune, vă roagă foarte mult să-l scuzaţi... Şi pentru că din convorbirea cu dumneavoastră, dumnealui a înţeles că a intervenit ceva foarte important, mi-a încredinţat mie misiunea de a vă vorbi şi de a afla ce s-a întâmplat...

Surprinzând pe chipul Măriei Anghelini o umbră de neîncredere, Lucian se grăbi să adauge: Iar dacă doriţi să staţi de vorbă numai cu dumnealui şi dacă, bineînţeles, chestiunea suferă o amânare, în trei-patru zile o să revină în Bucureşti... Dumneavoastră hotărâţi, doamnă!

Lucian tăcu invitând-o astfel pe Măria Anghelini să ia o

hotărâre. Ea însă, fie că nu pricepuse scopul tăcerii, fie că refuză să-l priceapă, îşi fixa întruna poşeta-i imensă, de parcă prin pielea aceea uzată de şarpe desluşea un anume obiect. „A fost o femeie cu o mare prestanţă, îşi spunea Frunză care, de la locul lui, n-o scăpa o clipă din ochi. Doamne, cum trebuie să fi arătat în saloanele bucureştene de altă dată? Statuară! Dominând societatea cu distincţia ei înnăscută!”

— Serviţi o cafea? Căută Lucian s-o smulgă din tăcere.

— Mulţumesc, nu! Se uită la ei cu aceeaşi privire distantă, rece şi bănuitoare, dacă nu chiar ostilă. Zise mai mult ca pentru sine: Deci tovarăşul colonel Pantazi o să lipsească din Bucureşti trei-patru zile?

— Da, doamnă. Iar dacă, între timp, vă putem fi de folos, o vom face cu dragă inimă.

— Ultima oară când a fost la mine... se opri brusc, ca şi când o fiinţă nevăzută cu o voce auzită numai de ea i-ar fi poruncit: „Taci!” Faţa ei ovală, cu două pungi sub ochii de un albastru decolorat, împietrise.

„Evident, simte că ceva nu-i în ordine, gândea Lucian.

De Pantazi are nevoie, nu de noi... Cum să manevrez ca să nu stric prea mult, căci de stricat totuşi, fără voia mea, e posibil să stric?” Zâmbind întruna, la fel de prietenos, insistă:

— Doamnă, continuaţi, vă rog!

Pesemne că Măria Anghelini înţelese nefirescul situaţiei şi îşi ieşi din împietrire:

— Sunteţi la curent cu problema? Se interesă ea şi, deodată, păru stânjenită de propria-i întrebare.

„Acum e acum, îşi spuse Lucian. Dacă-mi cere elemente concrete, schema mea s-a dus dracului. Păşi însă cu îndrăzneală pe singura cale posibilă în acel moment şi

avansă fără să şovăie:
— Prin forţa împrejurărilor ştim că evenimentele au luat cursul prevăzut de tovarăşul colonel Pantazi.
Femeia oftă abia auzit, îi aruncă o privire lui Frunză, de parcă ar fi vrut să vadă cu ce se îndeletnicea ofiţerul ce se retrăsese în colţul încăperii. Acesta şedea cuminte, picior peste picior, jucându-se cu o brichetă:
— Insul de care mi-a vorbit colonelul Pantazi a bătut la uşa casei mele astăzi, în jurul orei zece, se hotărî ea să vorbească. S-a recomandat: Pavel Diugan şi mi-a cerut să-i dau plicul sau de nu să-l distrugem împreună. Glasul ei trăda o mare stăpânire de sine, curgea egal, fără poticniri. Eu m-am comportat aşa cum m-a sfătuit tovarăşul colonel...
Înregistrând aproape cuvânt cu cuvânt spusele femeii, Frunză îşi îndreptă fulgerător privirile spre tovarăşul său.
Dacă acum, îmboldit de acea mistuitoare curiozitate profesională, îl va pune dracu' s-o întrebe: „I-aţi dat plicul?” atunci partida, începută atât de magistral, va fi pierdută.
Lucian însă intui primejdia alegând o altă „potecă”
— Aţi reţinut unele semnalmente ale insului?
„Bravo! 25 de puncte!” răsuflă Frunză uşurat.
— Vă imaginaţi, cred, că atunci când l-am auzit cerându-mi plicul, m-am tulburat. Era un bărbat în toată firea — trecut de cincizeci de ani — elegant, brunet.
Pavel Diugan... Asta-i tot ce am reţinut...
La fel de prudent, Lucian o întrebă:
— Şi el... el cum a reacţionat?
— Vechea melodie... A început să-mi explice de ce nu e bine să predau plicul autorităţilor... S-a referit la onoarea lui Codruţ, a familiei... O umbră grea, de tristeţe, se aşternu pe faţa ei, îmbătrânind-o şi mai mult. Când i-am explicat că nu-l ţin în casă, m-a crezut şi a fost de acord cu propunerea

mea ca să treacă poimâine după-amiază, pe la şase... Atunci o să vedem împreună cum o să procedăm: Îl distrugem sau i-l dau lui...

Încordarea lăuntrică a lui Lucian cedă; simplul fapt că exista un plic care nu fusese încă transmis insului cu numele de Pavel Diugan îl făcuse să se bucure în taină.

— Conform înţelegerii cu tovarăşul colonel Pantazi, am venit să-i aduc la cunoştinţă că am fost vizitată, aşa cum prevăzuse...

— Deci, poimâine la ora şase?

— Da, încuviinţă ea. Iar dacă tovarăşul colonel e plecat, din câte am înţeles, în provincie, cum rămâne? Că eu am adus şi plicul...

Lucian se văzu nevoit să facă într-adevăr un efort ca să nu ţâşnească din fotoliu. Atent să nu-şi trădeze emoţia-i copleşitoare, zise:

— Doamnă... Tăcu ca şi când ar fi căzut pe gânduri, după care continuă: O să-i raportez colonelului Pantazi cât se poate de urgent apariţia lui Pavel Diugan... Până poimâine tot găsim o soluţie... una cât mai potrivită...

Iar cu plicul...

Măria Anghelini i-o luă înainte:

— E timpul să-l predau... Am trecut prin prea multe încercări — ştiţi asta mai bine decât mine — şi am ajuns la capătul puterilor. Deschise poşeta. Nervii-mi sunt la pământ...

În momentul acela şi Lucian, şi Frunză se gândeau la unul şi acelaşi lucru — că au în faţă o fostă spioană ieşită, ca şi Pantazi, „la pensie”.

— Timp de douăzeci de ani nu mi-a fost teamă, acum însă mi-e... Mi-e teamă... Scoase din poşetă un plic comercial, de pe vremuri, din hârtie verde. L-am păstrat şi l-am ferit timp

de douăzeci de ani... A sosit sorocul, aşa cum zicea şi tovarăşul colonel, să mă despart de el... Ochii femeii, în timp ce fixa plicul ca pe un obiect drag, se umplură de lacrimi.

În tăcerea adâncă ce se lăsase, lui Frunză îi trecu prin minte un gând care-l determină, cel puţin pentru un moment, să privească dintr-un alt unghi dezvăluirile Măriei Anghelini. „Aşadar, Pantazi a urmărit un ţel clar — să intre în posesia plicului păstrat de doamna Anghelini douăzeci de ani! A născocit o legendă: că-i ofiţer de securitate etc. Etc... Dacă-i aşa, de ce s-a grăbit să dispară din ţară înainte de a fi intrat în stăpânirea plicului? Nu cumva Paul Diugan este una şi aceeaşi persoană cu acel Pantazi care ne iese în plus la socoteală?”

— Vă rog să mă scuzaţi, vorbi ea. Detest femeile care plâng în public. Îşi şterse lacrimile. Nu mi-e deloc uşor să mă despart de... Puse plicul pe birou şi-l împinse spre Lucian.

Căpitanului nu-i venea să-şi creadă ochilor; dintr-o dată se simţi în uniformă ca într-un cuptor. Trase plicul spre el şi citi de la distanţă:

Vă rog că exact după douăzeci de ani de la moartea mea să înmânaţi autorităţilor acest plic. Este ultima dorinţă. Codruţ Anghelini, 7 iulie 1944.

„Astăzi suntem în 9 iulie... Mor de curiozitate, îşi zicea Frunză cu tristeţe. Asta-i când într-o schemă eşti vioara a doua...”

— Din clipa asta, respectând dorinţa lui Codruţ, plicul vă aparţine. Măria Anghelini îşi regăsi ţinuta ei demnă.

Înălţându-şi capul, lăsă să i se vadă pe sub borul negru al pălăriei părul cărunt.

— Vă mulţumim, doamnă...

— A fost ultima dorinţă a fiului meu. Închise poşeta şi-şi îndreptă ochii de un albastru decolorat spre Lucian.

Şi acum, vă rog să-mi spuneţi cum rămâne cu Pavel Diugan? Tovarăşul colonel mi-a mărturisit că ar dori să fie personal de faţă când o să vină a doua oară...

— O să vedem ce o să decidă... Dacă îşi menţine sau nu dorinţa... Căci la fel de bine s-ar putea să-mi dea mie misiunea să-l întâmpin sau căpitanului Frunză...

Cu ochii aţintiţi spre plic, bătrâna spuse, de astă-dată cu o voce muiată:

— Mi-e totuna... Tot ce-mi doresc e că acest capitol să se încheie odată, şi pentru totdeauna. Mă iertaţi, dar aş vrea să plec... Se ridică în picioare.

— O să vă conducă tovarăşul căpitan Frunză, cu o maşină...

— Nu, nu, mulţumesc, refuză ea, sunteţi foarte drăguţi.

Vreau să trec prin Cişmigiu... O plimbare prin parc n-o să-mi strice...

Conducând-o spre uşă, Lucian îi mulţumi pentru tot ceea ce întreprinsese:

— Ne-aţi făcut un mare serviciu...

Când uşa se închise în urma Măriei Anghelini, dictafonul de pe birou prinse deodată glas. „Căpitane Lucian, îi ordonă colonelul Panait.

Ia plicul şi vino imediat la mine!”

— 'nţeles! Răspunse Lucian şi imediat ar fi vrut să adauge: „Permiteţi-mi să-mi scot uniforma că mor de căldură”, dar renunţă.

3

Colonelul Panait cerceta cu luare-aminte plicul; îl întorcea când pe o parte, când pe cealaltă, întârziind să-l deschidă. Murmură:

— E vechi... de la prima vedere poţi să-ţi dai seama.

Apoi, încruntându-şi fruntea, citi rar: Vă rog că exact după douăzeci de ani de la moartea mea să înmânaţi autorităţilor acest plic. E ultima dorinţă. Codruţ Anghelini.

7 iulie 1944. Înălţă fruntea îngândurata şi-l scrută pe Lucian. Să-l deschidem, ce zici?

Panait nu mai aşteptă răspunsul căpitanului. Fără să se grăbească, se apucă să se caute prin buzunare. În sfârşit, dădu la iveală cuţitaşul cu care obişnuia să-şi ascută creioanele. Fierbând de nerăbdare, Lucian îi urmărea înciudat mişcările. Nu se linişti nici când auzi lama cuţitaşului despicând plicul ca pe paginile unei cărţi.

— Aşa... murmură Panait mulţumit de propria-i operaţie. Pe urmă trecu la cealaltă — mai întâi întredeschise plicul şi se uită înăuntru, apoi, tot fără grabă, parcă anume ignorând nerăbdarea subalternului, scoase cu grijă mesajul lui Codruţ Anghelini.

— Mda! Şi hîrtia-i veche, japoneză, constată colonelul. Astăzi nu se mai găseşte hârtie ca asta... Despături scrisoarea în timp ce spunea: Totuşi, şi plicul, şi hârtia trebuie să le trimitem la laborator.

„Prea o lungeşte, mârâi în sinea sa Lucian. Nu pot să-l pricep. E un document de dincolo de mormânt. Nu-i ca şi mine nerăbdător să-l citească odată?”

— Scrisul mesajului este identic cu cel de pe plic, spuse Panait şi, de la distanţă, flutură în aer, ca pe un afiş, fila de hârtie. Lucian totuşi desluşi cuvintele: „Când veţi fi...”

— Ascultă! Zise colonelul şi se apucă, în cele din urmă, să citească:

Când veţi fi deschis acest plic, eu voi fi de mult trecut în lumea umbrelor. Peste un ceas, poate două — în nici un caz nu înainte de revărsatul zorilor — voi fi scos din temniţă şi condus la locul execuţiei. Voi muri ducând cu mine în pământ secretul morţii mele. Nu ştiu cum va arăta ţara peste douăzeci de ani. Suntem încă în plin război... un război pe care noi, românii, nu l-am dorit, dar al cărui deznodământ se întrevede cu claritate. Germania lui Hitler va pierde. Ce va aduce epoca postbelică mi-e greu să întrevăd, în clipele astea, ultimele din existenţa mea, doresc Patriei mele un viitor paşnic şi luminos.

Stimaţi colegi ai anului 1964, cel ce vă adresează de dincolo de mormânt acest mesaj se numeşte Codruţ Anghelini şi a făcut parte din Serviciul secret de informaţii, Biroul C-4, având indicativul „P-42”. Îmi place să cred că veţi găsi uşor fişa şi dosarul meu.

Adresez Domniilor Voastre următoarea rugăminte, mai exact, dorinţă — ultima dorinţă a unui condamnat la moarte:

... cer ca procesul meu, judecat de către Curtea Marţială a Comandamentului Militar al Capitalei să fie rejudecat, iar acuzaţiile cuprinse în actul de acuzare să fie reconsiderate. Sunt nevinovat. Am acceptat în mod deliberat să fiu sacrificat. A bătut ceasul ca să fiu redat familiei şi societăţii în adevărata mea lumină.

... dacă între timp cazul meu nu a fost elucidat — bineînţeles, din iniţiativa unor colegi — atunci sunt convins că veţi întreprinde totul pentru a lămuri unul din cele mai dramatice momente din activitatea reţelei „Pro Patria”. Mai

cred că Serviciul secret vă va da tot concursul la restabilirea adevărului istoric, dacă n-a făcut-o până în prezent şi, bineînţeles, dacă a supravieţuit războiului.

S-ar putea ca în ziua când veţi citi aceste rânduri, S.S.I. să mă fi aşezat de mult în rândurile eroilor care şi-au slujit cu devotament Neamul şi Ţara, dar la fel de bine, din motive greu de intuit în clipele astea, ar fi putut să lase totul în seama Testamentului de faţă.

Am o soră. Sunt convins că ea va continua spiţa Anghelinilor. N-aş vrea că nepoţii mei să-i reproşeze sau să le fie ruşine că unchiul lor a fost judecat şi împuşcat pentru înaltă trădare.

Iulie 1944

Vă mulţumesc

Jilava

CODRUŢ ANGHELINI

Scrisoarea pluti în aer câteva secunde, apoi căzu pe cristalul biroului. Colonelul Panait rămase cu privirile golite de orice sclipire şi aţintite undeva, într-un colţ al încăperii. Minute în şir se scurseseră într-o linişte apăsătoare.

Tulburat de acel glas răsărit pe neaşteptate din mesajul scrisorii, căpitanul Lucian încremenise şi el în fotoliu, necutezând să schiţeze vreun gest ce ar fi putut să spargă lespedea tăcerii...

Puţin mai târziu, Panait se ridică, făcu câţiva paşi prin cabinet, apoi reveni la locul său.

— Omule, oftă el adresându-i-se lui Lucian. Iţele se cam încurcă şi se cam încurcă binişor. Alergi după un Pantazi, iar în cale îţi iese un Anghelini. Supărat însă de un gând, ridică vocea. Ce naiba facem noi, aici, istorie sau contraspionaj? Dar imediat se corectă, iar glasul i se îndulci: Ei da, facem şi

una şi alta. Privirile i se înviorară.

Ascultă, căpitane Viziru, ai auzit vreodată de afacerea Anghelini?

— Nu, recunoscu Lucian abătut.

— Dar de reţeaua „Pro Patria”, în cadrul Serviciului secret de informaţii al lui Antonescu?

— Nu!

— Poftim! Se răsti brusc Panait lovind cu palma cristalul biroului. Stăm prost cu istoria, cu propria noastră istorie. Cu un gest scurt apucă un creion negru . După cercetă vârful, îl chestionă pe Lucian ca şi când ar fi răsărit şi el, în momentul acela, din plicul lui P-41.

Să-mi spui ce legătură există între Pantazi şi Anghelini?

De ce Pantazi, luând abia în ultima vreme legătura cu Măria Anghelini, s-a dat drept colonel de securitate? De ce Pantazi urmărea să intre în posesia mesajului lui Codruţ Anghelini? Cine-i Pavel Diugan care i-a cerut Măriei Anghelini distrugerea plicului? Şi, spre „marele nostru belşug”, avem doi Pantazi. Te întreb: care dintre ei este amestecat în povestea cu plicul? Hai, deschide gura! Răspunde-mi!

Lucian nu-şi mai văzuse de mult şeful într-o asemenea stare de surescitare. Dornic să nu-i „aţâţe” focul, vorbi cu un glas domol:

— Zău, tovarăşe colonel, nu vă mai uitaţi aşa la mine, că tot nu ştiu ce să vă răspund.

Panait nu rămase insensibil la tonul subalternului. Se trase spre spătarul fotoliului şi-şi îndreptă spinarea suspinând. După ce câteva minute se jucă cu creionul, zise liniştit:

— Dacă ne-am putea adresa direct Măriei Anghelini!

Lucian îi dădu dreptate.

— Mesajul necesită o mulţime de explicaţii. Numai ea ni le

poate oferi...

— Mai sunt şi Arhivele, îl completă Panait. Iar acest „colonel Pantazi” ne încurcă rău, căci este de presupus că, stând de vorbă cu Măria Anghelini, a descusut-o, iar ea i s-o fi destăinuit...

— Pantazi ca Pantazi... Cine o fi Pavel Diugan? Ins despre a cărui existenţă şi intenţii Pantazi ştia...

— Eu cred, zise el, întâlnind privirile cenuşii ale colonelului, că nu stăm chiar atât de rău. Poimâine, insul — Pavel Diugan — o să-şi facă din nou apariţia în casa Anghelini. Nu ne rămâne decât să-l aşteptăm. Iar în ceea ce priveşte pe Măria Anghelini, propun ca în cursul zilei de mâine să se stea de vorbă cu dânsa...

— De acord, cu o singură condiţie, îl întrerupse Panait. Să o pui în faţa adevărului. Să-i dovedeşti că Tiberiu Pantazi nu-i decât un impostor, că urmărindu-şi obiectivul, el a înşelat-o... Colonelul tăcu, deşi nu-şi dusese părerea până la capăt.

— O să procedăm întocmai, îl asigură Lucian.

— Stai, stai! Îl opri colonelul desprinzându-se de spătarul scaunului şi revenind cu pieptul până la marginea biroului. Puţin mai înainte am spus că, urmărindu-şi obiectivul, el a înşelat-o. În fond, ce obiectiv a urmărit Pantazi? Momentul când Pavel Diugan o să-şi facă apariţia? Sau mesajul lui Codruţ Anghelini? Sau ambele obiective la un loc?

Deşi în această chestiune îşi formase de-acum un punct de vedere, căpitanul Lucian întârzie anume răspunsul, arătându-se sustras de la gândurile sale de creionul din mâna şefului.

— Judecând după modul cum s-a produs „efectul Măria Anghelini”, vorbi Lucian într-un târziu, sunt înclinat să cred că Pavel Diugan nu-i decât complicele lui Pantazi. El a

născocit anume această „legendă”, ca să intre în posesia mesajului lui Codruţ Anghelini. Să ne punem întrebarea: ce s-ar fi întâmplat dacă Pantazi n-ar fi dispărut? Cu siguranţă că ar fi recepţionat telefonul Măriei Anghelini, iar falsul colonel de securitate Pantazi ar fi intrat în posesia mesajului.

— Mi se pare plauzibil ceea ce susţii. Trebuie deci să deducem că Pantazi a cunoscut „afacerea Codruţ Anghelini”. Nu mai puţin plauzibilă mi se pare şi ipoteza cealaltă. Ia să vedem! Nu cumva Pantazi aştepta apariţia lui Pavel Diugan? Nu cumva tipul îl interesa într-o măsură mai mare decât mesajul lui Codruţ Anghelini?

Lucian zâmbi.

— Dacă Frunză ar fi fost aici, ar fi ţinut să ne amintească formulă: „Mereu ne lovim de cele două posibilităţi din clasica anecdotă”. Tovarăşe colonel, mie mi se pare că ipoteza asta aduce cu sine noi întrebări: Cine-i Pavel Diugan şi de ce urmărea cu orice preţ s-o împiedice pe Măria Anghelini să ne predea mesajul fiului ei?

De ce Tiberiu Pantazi — nu ştiu care din cei doi? — Pândea apariţia lui Pavel Diugan? Şi, în sfârşit, de ce Pantazi, după ce a stârnit acest vârtej, a dispărut lăsându-şi acţiunea nefinalizată?

— Ai dreptate, o pădure de întrebări, dădu Panait îngrijorat din cap, ca şi când ar fi vrut să zică: „Doamne, cum o să ne descurcăm printre ele?!”

Câteva ciocănituri în uşă îl făcură pe Panait să arunce creionul în paharul de plastic şi să strige destul de tare:

— Intră! Iar când îl văzu pe Frunză, urmă: Vorbeam de lup... poftim şi lupul.

Frunză luă poziţia regulamentară şi raportă scurt, milităreşte, că şi-a îndeplinit misiunea:

— Am condus-o pe Măria Anghelini prin Cişmigiu.

Nu locuieşte singură, ci împreună cu familia fiicei. De aceea n-am găsit-o în Cartea de telefoane. Ginerele ei, Grigore Albuşoiu, e contabil şef la „Centrocoop”, iar fiica ei, Săftica Albuşoiu, e casieriţă la Banca de Comerţ Exterior... Are un nepot — Victor. Casa a fost pe numele bătrânei, dar acum câţiva ani, la dorinţa ei expresă, a fost trecută pe numele nepotului...

Cu un gest automat, Frunză îşi scoase din buzunar cutia de ţigări şi bricheta.

— Căpitane! Îi atrase colonelul atenţia.

— N-aveam de gând să fumez, doar aşa...

Panait îi ceru să ia loc. După ce-l văzu aşezându-se în dreapta sa, îl întrebă:

— De plic ţi-a vorbit?

— Nu prea... Doar atât mi-a spus: că l-a păzit ca pe lumina ochilor, deşi nu ştie ce conţine... În general, reprezentându-l pe „colonelul Pantazi”, se înţelegea de la sine că sunt la curent cu „unele chestiuni”, aşa că m-am ferit să-i pun întrebări imprudenţe.

— Foarte bine! Îl lăudă şeful şi, drept „recompensă”, îi dădu mesajul lui Codruţ Anghelini.. Citeşte-l cu glas tare!

Înainte de a executa ordinul, Frunză îi aruncă lui Lucian o căutătură întrebătoare, acesta îi surprinse privirea şi-l încuraja făcându-i prieteneşte cu ochiul. Începu să citească, iar pe măsură ce înainta în lectură, glasul său viguros se înmuia puţin câte puţin. Când ajunse la ultimul cuvânt al mesajului, ochii lui se făcură mari, copilăroşi parcă, şi întrebă cu o inocenţă nedisimulată!

— Doamne, să fie adevărat ce scrie aici?

— Cine ştie?! Zise Panait cu tristeţe. Iunie 1944!

Un mort ne vorbeşte peste decenii... ni se adresează

direct. Ba, ne mai numeşte şi colegi. Oare ne-am fi închipuit în urmă cu douăzeci de ani că istoria ne va înveşti cu o răspundere de stat atât de copleşitoare?! Brusc, de parcă ar fi dorit să se descotorosească de melancolia ce se agăţase de el, readuse discuţia în matcă sa iniţială.

Nu resping ideea că încă mâine să lămuriţi cu Măria Anghelini adevărata faţă a „colonelului de securitate Pantazi”. Şi pentru că ne-a declarat că nu cunoaşte conţinutul mesajului, recomand să i-l aduceţi la cunoştinţă...

Frunză povesti nu fără duioşie:

— Mi-a destăinuit că ceea ce a mai ţinut-o în viaţă a fost plicul, această ultimă dorinţă a fiului ei.

— Consider că e dreptul ei să cunoască textul mesajului, insistă Panait asupra recomandării sale. Şi încă ceva, să nu uităm că, în eventualitatea că vom ajunge să înscriem pe rol rejudecarea procesului Anghelini, o să avem nevoie de o cerere a familiei. Ce alte măsuri propuneţi?

Răspunse Lucian:

— Pe femeia asta, aşa cum simt eu, o paşte o primejdie de moarte, căci încă de-acum douăzeci de ani a intrat într-un joc periculos. Este necesar s-o luăm sub protecţia noastră şi asta cât mai repede.

— Dacă-mi permiteţi, tovarăşe colonel, interveni Frunză. Ar fi o singură măsură bine venită. Să ştiţi că supravegherea locuinţei Măriei Anghelini nu pune probleme. Au o casă în Parcul Domeniilor, singuri în curte...

— Băieţi, este de prisos să subliniez că tocmai în punctul ăsta trebuie să ne concentrăm atenţia. Vizitatorul de poimâine nu trebuie să ne scape.

Uşa cabinetului se deschise pe neaşteptate şi ofiţerul de serviciu îi raportă colonelului că de la laboratorul foto se adusese un plic.

— Foarte bine... La ţanc.

Ofiţerul puse plicul pe birou şi părăsi cabinetul.

— Iată-l şi pe domnul Tiberiu Pantazi aşa cum arăta în 1952! Resfiră cele cinci fotografii ca pe nişte cărţi de joc. Apoi le strânse şi împărţi câte o „carte” colaboratorilor.

Cercetând fotografia, Lucian aprecie că prea multe schimbări nu interveniseră în înfăţişarea lui Pantazi. La rândul său, Frunză o confruntă cu cealaltă, de la Evidenţa populaţiei, mai bine executată. Zise:

— Împărtăşesc părerea tovarăşului căpitan Viziru.

— Vă veţi folosi de fotografii, le recomandă Panait.

Să i le arătaţi şi Măriei Anghelini, să ne confirme dacă a stat de vorbă cu omul din fotografie.

— Încă în seara asta am să mai încerc s-o găsesc pe Marcela Vişoianu, informă Frunză. Se întoarce din nu ştiu ce cursă...

— Aşadar, misiunile sunt clare. În schimb, în ce mă priveşte, în noaptea asta nu mă duc acasă, rămân aici.

Dacă o să aveţi ceva de raportat, ştiţi de unde să mă luaţi.

Colonelul se ridică în picioare, puse mesajul lui Codruţ Anghelini şi fotografiile lui Pantazi la dosar şi îşi luă rămas bun:

— Băieţi, pe mâine!

V. Caietul Măriei Anghelini

1

Se auzea ticăitul unei pendule aflate într-o încăpere alăturată. Trăgând discret cu ochiul la cadranul ceasului său de mână, Lucian aştepta ca, dintr-un moment în altul, adică la „şi jumătate”, un gong să-şi răspândească în sufragerie sunetele ca nişte fiinţe vii, cu o existenţă efemeră.

— Vă mulţumesc! Vorbi stins Măria Anghelini. Am crezut în onoarea fiului meu, deşi... În fine, sunt fericită că pot să închid ochii cu sufletul împăcat.

În sfârşit, în pacea salonului „explodă” gongul pendulei, iar undele sale cristaline plutiră un timp prin văzduh. Lucian le urmări cu o încântare infantilă.

— Nu vă supăraţi, aş vrea să mă mai uit o dată la fotografie, spuse Măria Anghelini.

Lucian i-o puse din nou la dispoziţie. Ca şi întâia oară, Măria Anghelini cercetă fotografia cu acelaşi viu interes.

— Nu, nu mă înşel, preciză ea. Cel care s-a dat drept colonel de securitate era, repet, un bărbat în jur de şaizeci de ani, cu părul alb şi rar... un bărbat cu o faţă ascuţită. Nici o asemănare cu omul din fotografie.

„Încă un iepure, se înnegura Lucian. De unde o mai fi ieşit? S-a dat drept Pantazi, dar nu e Pantazi... Pare veridic, căci Pantazi, aşa cum l-am văzut eu duminică seara, arăta prea bătrân pentru a fi considerat drept ofiţer activ... Nu e Pantazi însă i-a lăsat numărul de telefon al lui Pantazi şi asta într-o vreme când spionul locuia ca flotant la familia

Manoliu, sub o altă identitate.
Să mă bată Dumnezeu dacă mai pricep ceva!”
— Când aţi primit vizita acestui „colonel”?
— Exact acum cinci zile...
Rochia neagră şi părul complet cărunt, adunat într-un coc ca un ghem de lână, îi întăreau şi mai mult paloarea feţei. Suportase cu tărie dezvăluirile mesajului fiului împuşcat în vara lui 1944, pentru înaltă trădare.
— S-a legitimat?
— Mi-a arătat un carton, dar să vă spun drept, n-am acordat atenţie.
— Ce a pretins de la dumneavoastră?
— M-a avertizat că Securitatea ştie de ultima dorinţă a lui Codruţ şi că într-una din zile, când se vor împlini douăzeci de ani de la moartea lui Codruţ, se va ivi un ins care, în numele prietenilor fiului meu, îmi va adresa rugămintea de a nu preda plicul autorităţilor comuniste, ci de a-l distruge... Mi-a cerut apoi să găsesc un pretext pentru a-l amâna, după care, imediat, să-l caut pe dumnealui la telefon. Ceea ce ştiţi că am şi făcut... Mâine după-amiază, la ora şase, Pavel Diugan o să vină după plic.
O să mi-l ceară. Întrebarea e cum o să mă descurc de-acum încolo?
— Să n-aveţi nici o grijă... N-o să vă lăsăm singură..
Să nu vă fie teamă... Mâine o să fim alături de dumneavoastră.
— Nu mi-e teamă, surâse ea stins, fără vlagă, mai mult dintr-o anumită obligaţie. Deveni apoi suspicioasă: Chiar n-aţi auzit niciodată de procesul lui Codruţ Anghelini?
Cum de este posibil? Nici de organizaţia „Pro Patria”?
La această ultimă întrebare glasul ei trădase o anumită nelinişte, ca şi când rostind cuvintele „Pro Patria” ar fi

comis o imprudenţă.

— Ştim deocamdată doar atât cât ne-a dezvăluit testamentul, dacă-l putem numi aşa, al fiului dumneavoastră...

— De necrezut! Îşi exprimă ea nu numai uimirea, ci şi amărăciunea.

— De aceea ne punem mari speranţe în bunăvoinţa şi, desigur, memoria dumneavoastră, îi mărturisi Lucian cu o sinceritate convingătoare.

Măria Anghelini îşi odihnea mâinile îmbătrânite pe masă şi se uita la ofiţer cu o severitate plină de reproşuri.

„N-o să vrea să vorbească, deduse Lucian. O înţeleg.” Totuşi, stăruind, el avansă ideea:

— Ca să izbutim să satisfacem ultima dorinţă a celui ce a fost Codruţ Anghelini, suntem puşi în situaţia de a căuta elemente, date ajutătoare menite să ne pună pe o anumită direcţie.

Aşa cum şedea Măria Anghelini neclintită în scaun, cu o expresie de adâncă suferinţă pe chipul ei palid, amintea de un monument al durerii materne.

În liniştea sufrageriei, Lucian auzi din nou ticăitul pendulei; îl năpădi senzaţia că undeva, dincolo, se ascundea o inimă uriaşă ce-şi trăda prezenţa prin pulsaţiile ei egale, mecanice.

Deodată, bătrâna se decise să vorbească:

— Treizeci şi şase de ani număra când a fost pus la zid şi împuşcat... Cuvintele răsunau moi, fără ecou. Dar oare a fost împuşcat?

Lucian sesiză dilema subliniată de bătrâna.

— S-ar fi putut salva, dacă... Impresionată parcă de propriul ei glas, Măria Anghelini tăcu, căutând astfel să-şi înfrângă emotivitatea. Izbuti să-şi reia frază de acolo de

unde o întrerupsese... dacă s-ar fi adresat regelui. Codruţ însă, de felul său, era un bărbat puternic şi mândru.

A refuzat sfatul avocatului. Nici ruga şi nici lacrimile mele nu l-au înduplecat... A acceptat cu semeţie destinul...

Doamne, nici eu nu ştiu ce-i adevăr şi ce-i minciună în acest destin!

Lucian nu-i dădu răgazul să zăbovească prea mult asupra propriilor sale cuvinte, punând-o imediat în faţa altor întrebări:

— Ce acuzaţii i s-au adus?

— Că şi-a trădat ţara, neamul... că a făcut spionaj în favoarea inamicului. Bătrâna schiţă un zâmbet dureros:

Codruţ şi trădător de ţară! Îndemnată de un gând, ridică de pe masă copia după mesajul fiului ei adusă de Lucian.

Recitind textul, ochii i se umplură de lacrimi. Când termină, flutură documentul spunând: A fost o înscenare!...

Din capul locului, am presimţit că-i o înscenare!

— Ştiţi cumva din ce an fiul dumneavoastră a devenit angajatul Serviciului secret de informaţii? Încercă Lucian să dea discuţiei orientarea dorită.

— După ce s-a întors din Anglia. În 1939. Ştiţi, Codruţ a absolvit Facultatea de drept, iar doctoratul l-a dat în Anglia, la Cambridge, şi l-a luat cu „Magna cum laude”. Moruzof personal l-a invitat la el şi l-a angajat... Poate aţi auzit de Moruzof, pe care legionarii l-au asasinat în noiembrie 1940.

„Interesant! Chiar foarte interesant! Cumpănea Lucian dezvăluirile femeii. Îşi dă doctoratul la Cambridge.

Moruzof în persoană îl angajează... N-ar fi exclus să-şi fi făcut ucenicia la S.S.I. Încă înainte de a fi plecat în Anglia.”

— Îmi închipui că aţi făcut mari sacrificii ca să-l trimiteţi la studii, în Anglia...

— Nu, domnule! Noi n-am făcut nici un sacrificiu.

Codruţ a fost un element excepţional. De aceea Fundaţiile Regale i-au acordat o bursă...

Aţi asistat la proces?

— Nu. S-a judecat cu uşile închise, în mare secret, familiei i-a fost interzisă intrarea în sală.

— Fiului dumneavoastră i s-au adus acuzaţii grave, care a fost atitudinea lui la proces?

Măria Anghelini oftă din adâncul sufletului şi, o clipă, lăsă impresia că ochii iarăşi i se vor înlăcrima. Lucian o surprinse încleştându-şi puternic mâinile nefiresc de albe şi străbătute de vinişoare albastre.

— Aici e buba! Nodul... Mai poate cineva să-l dezlege? Mi s-a povestit că la proces Codruţ s-a recunoscut vinovat, că n-a făcut nimic ca să-şi apere onoarea. Procesul e una, scrisoarea-i alta! Clătină din cap cu tristeţe.

A fost sau nu vinovat? Unde-i adevărul?

„Şi eu aş vrea să ştiu pe unde se ascunde!” îi mărturisi Lucian în gând.

— Cum aţi intrat în posesia plicului?

Bătrâna nu răspunse imediat; încremenise cu privirile aţintite în gol. Părea că uitase de ofiţer.

„Întrebarea a neliniştit-o? Se întrebă ofiţerul. Sau mi se pare?” Se miră văzând-o deodată ridicându-se şi îndreptându-se către un scrin negru, vechi, aflat în sufragerie. Lucian socoti că trebuie să se ridice, ea însă îi făcu semn să rămână locului. Dintr-un sertar al scrinului, scoase un caiet. Reveni apoi încet, anevoie, la scaunul său. Vorbi, de astă dată, fără să mai aştepte întrebările ofiţerului.

— După executarea sentinţei, am fost invitată la Curtea Marţială, unde un domn procuror, Vladimir Protopopescu, mi-a predat din partea lui Codruţ un plic.

Îmi era adresat. Când l-am deschis, am găsit în el un al doilea plic, precum şi o scrisoare a lui Codruţ. Măria Anghelini închise ochii; chipul îi deveni şi mai palid. O ştiu pe de rost. Iată ce-mi scria: Dragii mei, vă rog ca atunci când se vor împlini exact douăzeci de ani de la moartea mea, să transmiteţi autorităţilor de resort plicul de faţă. Vă mai rog să păstraţi în jurul lui o discreţie absolută; de asemenea, să-l păstraţi într-un loc sigur şi ferit. E ultima mea dorinţă. Să nu mă plângeţi! Eu v-am iubit, iertaţi-mă.

Deschise ochii. Lucian zări în adâncul lor o tristeţe nemărginită. Tulburarea bătrânei i se transmise şi lui.

Câteva minute se scurseră într-o reculegere funebră.

— De fapt, stimate tovarăşe căpitan, vorbi ea într-un târziu, această ultimă dorinţă, destul de derutantă, a fiului meu m-a ţinut în viaţă. Sunt fericită că am putut să-i îndeplinesc dorinţa, deşi am anumite îndoieli. Frunzări în neştire filele caietului şi spuse: Explicaţia o s-o găsiţi aici! Ce alte întrebări mai aveţi?

— Fiul locuia cu dumneavoastră, aici? Se interesă Lucian socotind că un răspuns afirmativ putea să-l aducă în camera unde locuise fostul agent „P-41”.

— Nu... După ce s-a întors de la Cambridge, a închiriat în blocul Bavaria, nu mai ştiu cum îi spune acum, de lângă Universitate, o garsonieră, la ultimul etaj... al cincilea sau al şaselea, nu mai ţin minte.

— Mergeaţi în vizită la el?

— Rareori. Era foarte ocupat, de aceea mă şi rugase să-i telefonez înainte de a trece pe la el.

— Ce s-a întâmplat cu garsoniera? Ce soartă au avut lucrurile lui?

— Imediat după arestare, locuinţa i-a fost supusă unei percheziţii severe. Deodată, Măria Anghelini trecu la un alt

ton, mai energic. Vedeţi acest caiet? În paginile lui o să găsiţi răspunsuri la multe din întrebările dumneavoastră. Împinse caietul spre ofiţerul de securitate, întărind: Sunt convinsă că o să vă fie de folos...

— Trebuie să înţeleg că pot să-l iau cu mine?

— Desigur. E un fel de jurnal al evenimentelor de atunci, lămuri ea. Totuşi, dacă mai aveţi întrebări, vă stau la dispoziţie.

Un zâmbet de recunoştinţă se ivi pe chipul până atunci crispat al căpitanului Lucian. „Numai mamele mai pot găsi în ele atâtea surse de energie”, se minună el.

— A fost căsătorit?

Măria Anghelini se mohorî vizibil; nu-i plăcuse întrebarea:

— Nu. A avut însă o legătură mai statornică cu o femeie măritată.

Conversaţia fu pe neaşteptate întreruptă de apariţia unei femei îmbrăcată într-o „robe de chambre” din catifea albastră.

— Maman, i se adresă ea Măriei Anghelini cu o intonaţie franţuzească în glas, chiar crezi că trebuie să le spui totul? Îşi frângea neliniştită mâinile fulgerându-şi mama cu priviri speriate.

— Da, cred că oamenilor acestora trebuie să le spunem totul! Îşi preciza bătrâna, fără echivoc, poziţia.

— Mamă, îţi dai seama ce faci? De ce e nevoie să dezgropăm morţii?

Lucian urmărea uimit acest dialog nervos, izbucnit prin surprindere. „Aşadar, a stat pitită pe undeva şi a tras cu urechea. Nu stă prea bine cu nervii, o studie Lucian. E încă tânără... Să aibă cincizeci-cincizeci şi cinci.”

— Fratele tău a fost pus la zid şi împuşcat ca trădător de ţară!

— Ştiu, strigă fiica ei, că am suferit destul de pe urma lui!

— Să-ţi intre bine în cap! Fratele tău n-a fost un trădător de ţară!

Replica Măriei Anghelini răsună pătimaş şi ofiţerul îşi aminti că ieri, la sediu, văzând-o, o comparase cu Lucia Sturdza Bulandra.

— Mamă, dar a fost un proces, doar şi-a recunoscut vinovăţia...

— Na, citeşte! O îndemnă bătrâna întinzându-i copia mesajului lui Codruţ Anghelini.

— Nu mai vreau să citesc nimic! Întoarse ostentativ spatele şi ieşi pe unde intrase.

— Stai! Strigătul mamei, o opri locului. Prezintă-te acestui oaspete al casei noastre!

— Albuşoiu... Săftica Albuşoiu, se recomandă ea arătându-i musafirului o faţă congestionată.

Lucian se ridică, îşi rosti gradul, numele. În clipa următoare, Săftica Albuşoiu se retrase.

— Unde am rămas? Se întrebă Măria Anghelini.

Aha! Da... la legătura lui Codruţ... Glasul îi era acum stins, şovăitor. Spre marea mea amărăciune, întreţinea legături cu o femeie măritată — Norma Taylor, vedetă la „Alhambra”. N-aţi auzit de ea? Eraţi prea tânăr pe atunci... Ca şi când ar fi fost obosită şi ar fi vrut să aţipească, Măria Anghelini lăsă bărbia în piept.

Lucian îi surprinse un uşor tremur al mâinilor şi-şi spuse că era timpul să se ridice şi să plece; prea abuzase de bunăvoinţa acestei femei în vârstă şi, pe deasupra, atât de îndurerată. De parcă i-ar fi ghicit gândurile, Măria Anghelini îşi înălţă brusc fruntea şi vorbi apăsat, printre dinţi, cu ură.

— Ei bine, această amantă a lui Codruţ a compărut în faţa Tribunalului Militar ca martor al acuzării. Ce zic? Ca unicul

martor al acuzării. Căţeaua! Bietul de el, vă daţi seama cât trebuie să fi suferit înainte de a-şi fi dat sufletul? Căci pe baza mărturiilor ei a fost condamnat la moarte. Doamne! Doamne!

— Aţi cunoscut-o? Aţi stat de vorbă cu ea?

— O singură dată, după proces, am căutat-o. Voiam doar atât: să mă vadă în doliu, să-mi vadă ochii îndureraţi. Aţi auzit de Panaitescu-Slănic?

— Un politician naţional-ţărănist îmi pare, îşi aminti Lucian.

— Da, şi un mare moşier... Era soţia lui. Locuiau pe Romei. M-am dus la ea, mi-a deschis o subretă care mi-a răspuns că doamna plecase din ţară. N-am crezut-o. Am trecut pe la teatru. Şi acolo mi s-a spus că plecase în Germania. A apărut pe urmă în casa mea, în 1946. Murmură stins: Gata! Să lăsăm pe altă dată... Şi-apoi, v-am dat caietul...

Se ridică anevoie, gemând stăpânit. Buzele i se învineţiseră. Lucian se temu să nu se prăbuşească. Dar odată în picioare, Măria Anghelini îşi recăpătă nu numai echilibrul, ci şi energia.

Lucian o urmă spre ieşire. Deodată, zări pe un perete fotografia unui bărbat frumos, îmbrăcat într-un costum de vânătoare:

— Soţul dumneavoastră?

Bătrâna se uită semeaţă la fotografie că spre un steag înălţat la catarg şi vorbi cu nostalgie!

— Dacă ar fi trăit, fiul nostru Codruţ n-ar fi ajuns în faţa plutonului de execuţie. M-a părăsit însă în 1934, lăsându-mă văduvă cu doi copii. Aşa a vrut Dumnezeu!

— Nu văd însă nici o fotografie a fiului dumneavoastră, se arătă Lucian mirat.

Ea nu răspunse, ci se mulţumi să dea îndurerată din cap. Se îndreptă apoi, fără nici o altă explicaţie, spre uşă.

I-o deschise. Lucian nu mai avu încotro. Înainte de a-şi lua rămas bun de la ea, o mai privi o dată, expresia de duşmănie ce se înstăpînise brusc pe chipul ei pământiu îl dezorienta.

2

Colonelul Panait asculta cu ochii închişi raportul căpitanului Viziru. În stânga lui, Frunză, sprijinindu-se cu coatele pe masa de lucru, nu-şi mai lua privirile de pe chipul îmbujorat al prietenului său; povestea al cărui erou principal era Codruţ Anghelini îl captivase.

— Anghelini întreţinea legături cu o femeie măritată, sublinie Lucian, Norma Taylor, vedetă la „Alhambra”. Aţi auzit de ea?

Frunză interveni:

— Eu... eu am auzit de Norma Taylor...

Colonelul deschise ochii şi, după ce-l privi lung pe Frunză, rosti:

— Hai că te lauzi.

— Nu mă laud, tovarăşe colonel, îşi înfruntă Frunză şeful.

— Te pomeneşti că ai avut şi cu ea o idilă? Râse Lucian.

Colonelul, glumind şi el, trecu la un ton sever, propriu anchetatorului:

— Unde şi în ce împrejurări ai cunoscut-o pe Norma Taylor?

— Aveam treisprezece ani când am cunoscut-o...

— Ai fost cam precoce! Observă Panait.

— Încă de pe atunci eram un mare amator de spectacole

de revistă. Mă furişam mai cu seamă la teatrul de Vară. Într-adevăr. Norma Taylor a fost la „Alhambra” vedeta nr. 1. Era dumnezeieşte de frumoasă. Cântă, dansa, interpreta... Pe scenă apărea mai mult goală decât îmbrăcată. Acum, dacă stau bine şi mă gândesc...

— Păi stai, căpitane, stai şi te gândeşte, că ai timp berechet, îl sfătui Panait mai în glumă, mai în serios.

—... sunt înclinat să cred că Norma Taylor nu era româncă. Avea un accent cu o rezonanţă ciudată... Trebuie să fi fost originară din Anglia sau Germania.

— După 23 August, ai mai auzit de ea? Panait continuă să manifeste o curiozitate aparte faţă de cunoştinţele subalternului.

— A mai jucat o vreme la Alhambra, pe urmă a trecut la Savoy — ştiţi, lângă Telefoane, pe Victoriei. Dacă nu mă înşel, prin '45 sau '46 a dispărut brusc de pe afiş.

— În toamna lui '46, preciză Lucian, atât spre surprinderea prietenului său, cât şi a lui Panait.

— Parcă afirmai că n-ai auzit de ea? Îl luă Frunză la rost.

— Nu retractez, surâse Lucian. În schimb, am auzit de soţul ei, Cristian Panaitescu-Slănic.

— Şi uite aşa, cu o declaraţie de aici, cu o mărturisire de dincolo, se bucură colonelul, reconstituim o perioadă, un univers... Mai aveţi ceva de completat?

— În drum spre sediu, am răsfoit caietul Măriei Anghelini, răspunse Lucian. Însemnările ei sunt interesante.

Ar fi bine să le citim împreună.

Colonelul se învoi.

— Cine citeşte?

— Căpitanul Viziru, propuse Frunză, că are o dicţie pe care până şi Vraca i-ar invidia-o.

— Nu vrea să recunoască un adevăr elementar, că ştiu să

citesc mai bine decât dumnealui, i-o întoarse Lucian. Deschise caietul, îşi drese glasul şi începu să citească:

„M-am hotărât să consemnez în acest caiet tot ce s-a petrecut şi se petrece în legătură cu tragicul sfârşit al lui Codruţ. Astăzi... după şapte zile de la înmormântare, am intrat în posesia unui plic. Am fost invitată la Curtea Marţială, la cabinetul procurorului militar — maior Vladimir Protopopescu. Mi s-a atras atenţia să nu vin însoţită.

M-am sfătuit cu avocatul Cămil Leordeanu cum să procedez. El a fost de părere să procedez aşa cum mi se cere. Procurorul, om mai apropiat de anii mei, mi-a vorbit fără menajamente: „Doamnă, Dumnezeu, legile ţării, profesiunea mea au vrut ca eu să fiu de faţă la execuţia fiului Dv. Ce pot să-i spun unei mame a cărei inimă e zdrobită de durere? Cuvintele sunt de prisos... Iată, doamnă, acest plic, în care, după toate aparenţele, se află ultima dorinţă a lui Codruţ Anghelini.”

I-am recunoscut scrisul. Mi-era mie adresat. Am vrut să-l deschid acolo, de faţă cu domnul procuror, dar el nu m-a lăsat, povăţuindu-mă să nu-l deschid decât acasă.

Pentru că eram singuri în cabinet, l-am întrebat: „Domnule procuror militar, sunteţi convins că fiul meu şi-a trădat ţara?” Mi-a explicat că el n-a făcut parte din completul de judecată şi că n-a avut prilejul să cerceteze piesele de la dosar, dar că ar fi bine ca, după un timp, să încerc să stau de vorbă cu dl. col. Băltăţeanu, preşedintele completului.”

Panait întrerupse lectura:

— Până acum, ne-au fost semnalate trei nume. Căpitane Frunză, le-ai notat?

— Vă raportez că da, răspunse Frunză. Avocatul Cămil Leordeanu, maiorul Vladimir Protopopescu, procurorul militar colonel Băltăţeanu.

„Pe urmă — citi Lucian — mi-a mai spus că, condamnatul Codruţ Anghelini a înfruntat bărbăteşte gloanţele plutonului de execuţie. „De ce am primit un sicriu închis? L-am întrebat. Nu-i nici creştineşte, nici legal.”

Răspunsul m-a uluit. I s-a făcut milă de mine, a vrut să întrerupă discuţia, l-am rugat să nu mă cruţe, l-am înduplecat. „Fiul dv. ne-a cerut-o... Nu voia să-i vedeţi rănile.”

Frunză ridică deodată braţul, de parcă s-ar fi aflat undeva pe marginea unei şosele şi ar fi încercat să oprească o maşină.

— Zii, băiete! Îl îndemnă colonelul jucându-se cu un creion.

— Procesul s-a judecat cu uşile închise... Familiei i s-a predat un sicriu închis... Probabil că dosarul procesului a fost distrus, îşi exprimă Frunză nedumerirea.

Colonelul îl întrerupse:

— Înţeleg încotro baţi. Totuşi, sunt de părere că deocamdată să nu ne hazardăm în a întreprinde nu ştiu ce asocieri.

— Eu unul, îşi spuse şi Lucian părerea, găsesc normală dorinţa lui Anghelini de a fi predat familiei într-un sicriu închis.

— Te cred şi eu, un trup ciuruit de gloanţe nu reprezintă o imagine plăcută pentru un străin, darmite pentru o mamă, îi dădu Panait dreptate şi-i făcu semn să reia lectura.

„în faţa mea se găsea omul care a asistat la execuţie şi l-a văzut pe Codruţ până în ultima clipă a vieţii. Nu-mi venea să mă ridic şi să plec. L-am rugat să-mi spună unde şi la ce oră a fost executat. Aşa am aflat că la Jilava... În zorii zilei, la ora cinci şi un sfert. „A avut parte de împărtăşanie?” l-am întrebat. „Prezenţa la locul execuţiei a unui reprezentant al bisericii e cerută de lege, m-a lămurit el. A fost de faţă

părintele militar Sofronie Penelea.”

Frunză se grăbi să noteze în agendă şi acest nume.

„Acasă, am deschis plicul: am găsit în el câteva rânduri adresate familiei şi un plic închis pe care Codruţ a scris...”

— Urmează mesajul al cărui text îl cunoaştem, îi informă Lucian, aşa că sar.

„Au trecut de la înmormântare zece zile. Era o zi senină. Când s-a născut, a avut parte de o zi asemănătoare. Am fost dezolată să constat că la Bellu, în jurul catafalcului, se adunaseră doar membrii familiei. Iar printre noi — Jak Popa, un fost coleg de liceu al lui Codruţ.

Oare cum şi de la cine a aflat de înmormântare? Căci autorităţile ne-au interzis să anunţăm în ziare înmormântarea. Prezenţa lui Jak m-a mirat — nu-l mai ştiam printre prietenii lui Codruţ, iar pe Codruţ nu-l mai auzisem de mult rostindu-i numele. Era sincer îndurerat.

Unde au dispărut prietenii lui Codruţ? Oare a avut prieteni? Da' ce ştiu eu ce viaţă a dus Codruţ în ultimii ani?

Mai nimic. Doar că trăia în concubinaj cu Norma Taylor.

Mizerabila! După ce că datorită ei, judecătorii l-au condamnat pe Codruţ la moarte, a mai avut neruşinarea să trimită o coroană de garoafe roşii cu o banderolă albă:

„De la iubita ta care nu o să te uite niciodată. N.T.”

Frunză vorbi încet, de parcă n-ar fi vrut să tulbure atmosfera apăsătoare creată de lectură:

— Într-un fel, Norma Taylor a fost totuşi prezentă la înmormântare.

— Desigur, replică Panait şi conchise cu indignare; Trebuia să-şi desăvârşească „opera” începută la proces.

Frunză oftă cu tristeţe, ceea ce-l făcu pe colonel să-l întrebe de ce a oftat.

— Mi-a trecut pe dinaintea ochilor Norma Taylor, aşa cum

am văzut-o o dată dansând la Alhambra, mărturisi Frunză. Era blondă, albă ca marmora, şi cu picioare lungi, cum nu mai văzusem până atunci...

Lucian vru să-şi reia lectura, dar colonelul Panait îi ceru să mai zăbovească un pic; se apucase să scrie ceva într-un bloc-notes, iar după ce termină, îl sună pe ofiţerul de serviciu. Îi spuse acestuia:

— Interesează-te la arhive dacă au ceva în problemele menţionate aici, ordonă Panait, dându-i foaia desprinsă din carnet.

„Sicriul trimis de la Jilava era însoţit de un agent:

Nită Marin, citi Lucian. Nu s-a ruşinat să-mi declare că a primit ordin de la şefi să supravegheze sicriul, înmormântarea. Era însă cuminte, manierat şi la locul lui. Încolo, de la S.S.I. nici o altă persoană. Cine să însoţească la groapă un trădător? Agentul n-a plecat de lângă noi decât numai după ce i-a văzut pe gropari aşezând pe mormânt coroanele. Şi Jak Popa a stat cu noi până în ultima clipă.

În aceeaşi zi, seara, după praznic, am primit vizita unui bărbat tânăr. După ce mi-a întins cartea lui de vizită, mi-a explicat că ar dori să stea de vorbă cu mine între patru ochi. Pe acest domn îl cheamă Manole Braşoveanu.

Şi a fost avocatul din oficiu al fiului meu.”

— Notează, căpitane Frunză, notează! Cine ştie, poate mai trăieşte! Îi îndemnă Panait.

— „Ma-no-le Bra-şo-vea-nu, silabisi Frunză. Avocat din oficiu...

„Ne-am retras în dormitorul meu, acolo unde ascunsesem plicul lăsat de Codruţ, în spatele unei stive de cărţi. După ce şi-a exprimat condoleanţele şi compătimirea, avocatul mi-a dezvăluit scopul vizitei. Nu venise de capul lui, ci trimis de Curtea Marţială. Mi-a adus la cunoştinţă că, pe baza

hotărârii judecătoreşti, a doua zi la ora 9, parchetul urma să ridice din garsonieră „averea mobilă şi imobilă a condamnatului” şi că trebuie să fiu şi eu de faţă împreună cu el. A vrut să plece imediat.

L-am implorat însă, cu lacrimi în ochi, să-mi relateze cum a decurs procesul şi cum s-a comportat Codruţ. A încercat să ocolească răspunsul, dar în cele din urmă mi-a povestit că lui Codruţ i s-au adus acuzaţii grave, că şi-a trădat ţara făcând spionaj în favoarea inamicului, că s-au adus probe de necontestat, că ţara găsindu-se în stare de război, pedeapsa nu putea să fie decât una capitală, că Codruţ a recunoscut cu fruntea sus că a făcut spionaj împotriva Reichului, că după ce Codruţ s-a recunoscut vinovat, lui, ca avocat al apărării, ţinând seama de severitatea legilor în vigoare, i-a venit foarte greu să-l apere. A cerut formal circumstanţe atenuante. După pronunţarea verdictului, Codruţ a strigat „Trăiască Naţiunile Unite!”. A refuzat categoric să se adreseze atât M. S. Regelui, cât şi Mareşalului Antonescu.”

Lucian tăcu şi se uită pieziş în direcţia colonelului.

De răgazul ăsta se folosi Frunză. Întrebă:

— De ce oare o fi refuzat? Să nu uităm că drama s-a petrecut în iulie 1944 şi că, o lună mai târziu, a intervenit actul de la 23 August... Dacă ar fi cerut regelui graţierea sau lui Antonescu, probabil că ar fi câştigat timp...

— Să nu uităm că Anghelini Codruţ era el însuşi avocat, aminti Panait. O fi înţeles perfect că nu are nici o şansă. A preferat să cadă pentru acel „Trăiască Naţiunile Unite!”

— Se subînţelege deci, interveni şi Lucian, că organizaţia „Pro Patria” milita pentru cauza Naţiunilor Unite, în vederea scoaterii României din războiul antisovietic?

— Aşa s-ar părea, zise Panait şi în glasul său se simţea clar

o anumită rezervă. Cercetările noastre vor avea şi ele un cuvânt greu.

Lucian citi mai departe:

Am promis că a doua zi, la ora 9 dimineaţa, voi fi acolo unde mi se cere. Am fost punctuală, şi ei au fost punctuali. În afară de avocatul Braşoveanu, l-am mai găsit acolo pe dl. Petrescu Tudor, reprezentantul Parchetului militar. Ştiam că garsoniera fusese sigilată, dar la vederea sigiliului mi s-a făcut rău. Dar mai rău mi s-a făcut când am văzut în ce hal au lăsat garsoniera după percheziţie.

De parcă vandalii ar fi trecut prin locuinţa lui Codruţ.

Singurul obiect rămas la locul lui, neatins, pe lada studioului, era fotografia Normei Taylor.

În prezenţa avocatului, dl. Tudor Petrescu mi-a adus din nou la cunoştinţă că, pe baza verdictului, toate bunurile condamnatului la moarte Anghelini Codruţ, cu excepţia unor obiecte de îmbrăcăminte, sunt confiscate şi trecute în patrimoniul statului. Dl. Petrescu m-a întrebat ce am de gând să fac cu fotografia actriţei. După ce am răspuns că o cedez cu bucurie statului, spre uluirea mea, mi-a cerut să i-o dăruiesc lui. S-o ia dacă-i place!

Mie, legătura lui Codruţ cu femeia asta măritată, pe deasupra şi actriţă de revistă, nu mi-a plăcut niciodată.”

— Şi eu dacă aş fi fost în locul lui Petrescu, probabil că tot asupra fotografiei m-aş fi oprit, îşi mărturisi Frunză sentimentele.

Panait însă interveni dojenitor:

— Nu-l mai întrerupe!

„în timp ce dl. Petrescu inventaria obiectele din baie, avocatul s-a apropiat de mine şi mi-a vorbit încet, ca să nu fie auzit. A vrut să afle chiar din gura mea dacă zvonul care circulă cum că am fost invitată la procurorul Protopopescu,

unde mi s-ar fi înmânat un plic e adevărat sau nu. L-am asigurat că era adevărat. Nu s-a mulţumit cu atât, voia să mai ştie ce conţinea plicul. Nu i-am satisfăcut curiozitatea. Şi mi-a părut rău, căci doar el, nu altcineva, l-a apărat din oficiu pe Codruţ.”

De astă dată, Lucian întrerupse din proprie iniţiativă lectura exclamând:

— Ar fi straşnic dacă l-am găsi pe avocat!

— Dacă o fi supravieţuit evenimentelor, spuse Frunză arătându-se neîncrezător în destinul avocatului.

— Dacă trăieşte, trebuie să fie un bărbat în jur de şaizeci de ani, spuse şi Panait.

Văzându-l pe şef îndreptând creionul spre el, Lucian se cufundă iarăşi în citit:

„S-a încheiat un proces-verbal. Am ridicat din garsonieră tot ce legea îmi dădea dreptul. Dl. Petrescu m-a întrebat ce am de gând să fac cu atâtea costume de haine, cu atâta lenjerie? Când i-am răspuns că o să le dau de pomană, s-a îngălbenit. M-a durut însă faptul că în toată casa n-am găsit nici o fotografie de-a mea, de-a lui Codruţ, de-a Săfticăi. Doar fotografia stricatei... În seara aceleiaşi zile, am primit vizita unui bărbat distins, mai aproape de anii mei, care după ce s-a recomandat — avocat Ovidiu Aldea — mi-a declarat că Codruţ îi fusese coleg şi prieten. I-am reproşat atunci: „Dacă i-aţi fost prieten, de ce nu v-am văzut la înmormântare?”

Omul a roşit şi mi-a dat dreptate. Pe urmă a început să-mi explice că, în cadrul Serviciului secret de informaţii, activitatea îmbracă forme conspirative, că de fapt numele său nu e Ovidiu Aldea, ci Mircea Rahău şi că-i descendent al boierilor Rahău din Dolj, că n-a fost prezent la înmormântare din pricina unui ordin ce le-a interzis tuturor

prezenţa la Bellu. I-am apreciat sinceritatea şi l-am întrebat cărui fapt i se datorează vizita? Mi-a răspuns rituos:

„Doamnă, maiorul Vladimir Protopopescu v-a înmânat zilele trecute un plic. Am venit din partea S.S.I.- ului să vă rog să ni-l predaţi.” Desigur, cererea m-a intrigat. Nu sunt fiinţa care să mă pierd aşa, cu una-cu două. L-am luat la rost: „Ia ascultă, domnule Aldea sau Rahău, cum vă mai zice, Codruţ mi l-a adresat mie şi nu S.S.I.- ului. Cu ce drept îmi cereţi un lucru ce nu vă aparţine? Treburile familiei Anghelini nu se confundă cu cele ale Serviciului pe care cu onoare îl reprezentaţi.” Am crezut că dl. Rahău o să se supere, m-am înşelat. Mi-a dezvăluit că ştie că în plic se găseşte exprimată ultima dorinţă a lui Codruţ.

„Tocmai asta vă rog să ne spuneţi, care a fost ultima dorinţă a lui Codruţ?” Cât era el de Rahău, am chemat-o în ajutor pe Săftica şi i-am cerut să-l conducă pe domnu' până la uşă. A plecat liniştit, ca şi când nu l-aş fi dat afară din casă. De la fereastră, l-am văzut urcând într-o limuzină. De pe urma vizitei lui Rahău, am înţeles că există un mare interes pentru „ultima dorinţă a lui Codruţ”, că plicul prezintă o valoare aparte. Din ziua asta am luat hotărârea să ţin acest caiet şi să ascund bine de tot plicul lui Codruţ...”

— Stop! Porunci Panait. Apoi, iscodindu-şi un timp subalternii, îi întrebă: Nu vă şochează nimic? Treaba asta cu Rahău nu vi se pare ieşită din comun?

Frunză ceru o explicaţie:

— Vă referiţi la interesul manifestat de S.S.I. faţă de „ultima dorinţă” a lui Anghelini? Dacă da, eu îl găsesc normal.

Panait se uită cu coada ochiului spre Lucian; îl invită astfel să-şi spună părerea.

— Şi mie mi se pare că e ceva şocant în această întâmplare, susţinu şi Lucian, dar nu pot să-mi dau seama ce anume. Îmi scapă ceva.

— Ar fi putut S.S.I.- ul să ia cunoştinţă pe alte căi de conţinutul plicului lăsat de Anghelini?

Lucian sesiză ideea pe care şeful o avansase odată cu întrebarea. Răspunse:

— Desigur, ar fi putut să ia cunoştinţă de conţinutul mesajului lui Codruţ chiar înainte ca plicul să ajungă la Măria Anghelini.

— Deci, dacă aşa stăteau lucrurile, de ce au aşteptat ca plicul să fie mai întâi predat familiei? Vedeţi, chestia asta mi se pare şocantă, sublinie Panait.

Frunză încercă să găsească explicaţii.

— Poate că S.S.I.- ul a aflat foarte târziu de existenţa documentului? Sau poate că din pricina rigorilor legislaţiei, nu s-a izbutit interceptarea plicului?

— Nu cumva Rahău nu reprezenta S.S.I.- ul? Interveni Lucian.

Panait îşi îndreptă spinarea şi, uitându-se fix la vârful creionului, vorbi rar, apăsând pe fiecare cuvânt:

— Analizând caietul Măriei Anghelini, noi avem marele avantaj de a fi în posesia mesajului lui Codruţ Anghelini. Ştim ce ne cere mesajul său de dincolo de mormânt.

Mă şochează faptul că după un număr apreciabil de zile, S.S.I.- ul doreşte să intre în stăpânirea unui text pe care l-ar fi putut” intercepta... De aceea sunt înclinat să cred că nu S.S.I.- ul era interesat în cunoaşterea mesajului, ci o anumită persoană din cadrul S.S.I.- ului.

— Mircea Rahău?! Exclamă Frunză. — Să nu uităm, atrase atenţia Panait, că agentul cu indicativul „P-41” — Codruţ — făcea parte din S.S.I., dar şi din reţeaua numită „Pro Patria”

despre care noi nu avem cunoştinţă. Probabil că din această reţea trebuie să fi făcut parte şi alţi agenţi ai S.S.I.- ului. Poate că tocmai reţeaua asta, din motive necunoscute nouă, era interesată în recuperarea mesajului lui Anghelini? Panait tăcu, plimbându-şi ochii de la un subaltern la altul. Să vedem însă ce alte noutăţi ne mai rezervă acest faimos jurnal!

Ţinând caietul ca pe o carte deschisă, Lucian reluă lectura:

„Pe urmă a început să-mi fie teamă că nu cumva să mi se fure plicul. Am început să caut tot felul de ascunzători. M-am oprit şi asupra unor pretexte mincinoase, În eventualitatea că vor mai apărea şi alţi vizitatori interesaţi să cunoască „ultima dorinţă” a lui Codruţ. Dacă de-acum înainte se va găsi cineva să mă întrebe care a fost ultima dorinţă a lui Codruţ, am să răspund: „Să nu acuz pe nimeni de moartea lui, să-l iert pentru ireparabila durere provocată familiei, să-i îngrijesc, cât oi trăi, mormântul.”

„Azi am recitit ce am scris în caiet şi mi-am dat seama, că n-am consemnat mai nimic cu privire la arestarea lui Codruţ. A fost arestat la 3 iunie 1944. Nemţii l-au arestat şi l-au ţinut la ei două zile. Tot ce am izbutit să aflu e că în momentul arestării, se găsea la o bază militară germană de lângă Otopeni. Cum a ajuns acolo, ce căuta, n-am reuşit să aflu... După ce nemţii l-au predat autorităţilor noastre, s-au ocupat de el instanţele militare. Timp de două săptămâni. Într-un secret total. Am umblat înnebunită de la un avocat la altul, de la un demnitar la altul, fără să reuşesc ceva. Am cerut audienţe la dl. Eugen Cristescu, mai marele peste Serviciul secret, n-a vrut să mă primească. Am încercat să ajung, printr-o cucoană de la Consiliul de Patronaj, la doamna Măria Antonescu, tot fără succes.

Ah! Era să uit... Ce bine că mi-am amintit! S-a petrecut în

timpul anchetării lui Codruţ. Într-o seară. Stăteam la icoane şi mă rugam. A sunat telefonul: mi s-a spus că mă caută un domn. Domnul ăsta a ţinut cu tot dinadinsul să se încredinţeze că la telefon e Măria Anghelini şi nu altcineva. I-am dat toate asigurările. „Doamnă, mi-a zis, am pentru dumneavoastră un mesaj din partea lui Codruţ.” Nu mi-a venit să cred. L-am întrebat cine e. „N-are importanţă, mi-a răspuns. Că sunt Ionescu sau Popescu, tot nu aveţi cum să-mi controlaţi adevărata identitate...”

Apoi mi-a transmis mesajul: „Codruţ vă roagă să nu vă pierdeţi încrederea în el, orice s-ar întâmpla...” Am fost curioasă să aflu cam ce ar putea să i se mai întâmple. Mi-a răspuns fără pic de milă: „Să fie condamnat la moarte şi executat”. Am ţipat... Da' de ce? Da' de ce?” şi m-a înecat plânsul. „Doamnă, a mai spus necunoscutul, transmiţându-vă mesajul, am îndeplinit o misiune de onoare. Să vă dea Dumnezeu putere să puteţi rezista încercărilor la care o să fiţi supusă!”

A urmat procesul. A ţinut o zi — 20 iunie. Execuţia a avut loc la 7 iulie; înmormântarea trei zile mai târziu — 10 iulie.”

Pentru prima oară de când începuse lectura, chipul întunecat al lui Frunză se lumină brusc. Îşi luă dreptul să-l întrerupă pe Lucian:

— Parcă începe să se contureze ceva.

Izbucnirea subalternului îl făcu pe Panait curios:

— Să se contureze ceva?! Ce anume?

— Fişa lui Codruţ Anghelini, preciza el cercetându-şi însemnările. Iat-o! Tânăr studios, bursier la Cambridge pe seama Fundaţiilor Regale. Revine în ţară. Moruzof îl angajează imediat la Serviciul secret. Amănuntul ăsta mă face să cred că în realitate, Anghelini fusese trimis în Anglia la un curs de specializare al Intelligence Service-ului.

— Ţi se conturează deci că agent dublu? Se arătă şi Lucian curios.

— Mai întrebi? Din moment ce nemţii, adică Abwehr-ul l-a arestat la o bază militară de-a lor...

Panait îi arătă lui Frunză creionul ca pe un stop, semn să nu se hazardeze prea departe cu presupunerile.

— Uiţi mereu de gruparea numită simbolic „Pro Patria”?

— Nu, nu uit nimic, se apără Frunză, dar atâta timp cât nu am nici un document sigur cu privire la activitatea acestei grupări, nu pot s-o iau încă în sfera consideraţiilor mele.

Panait îi dădu dreptate; se ridică în picioare, făcu câţiva paşi prin birou:

— Să aşteptăm, zise el oftând, să vedem cu ce pot arhivele să ne ajute... Luăm o pauză de zece minute. Pentru fumat, bomboane de mentă şi altele.

Când reveniră în jurul mesei de şedinţă, colonelul Panait îi informă cu un glas sumbru:

— Băieţi, în urmă cu câteva minute, de la Arhive mi s-a raportat că nu deţin nici un document, nici o referire la activitatea grupului „Pro Patria”, la procesul lui Codruţ Anghelini. Şi pentru ca tacâmul să fie complet, mi s-a mai raportat că în fişierul moştenit de la S.S.I. nu figurează indicativele lui Anghelini şi Rahău...

— Eram convins, zise Frunză, deloc încântat că presupunerile sale se adevereau.

— În mod practic, interveni şi Lucian cu amărăciune, deţinem deocamdată două documente de bază: mesajul lui Anghelini şi caietul mamei sale...

Colonelul smulse cu un gest mecanic un creion negru din paharul de plastic. („Oho! Exclamă Frunză în sinea sa, şeful a devenit pesimist!) şi agitându-l prin aer, spuse:

— Ar mai exista o sursă... Mi-au indicat-o cei de la arhive.

Cică locuieşte în Bucureşti, ca pensionar al ministerului nostru, un fost arhivar al S.S.I.- ului — Ceampelea Sandu — maior în rezervă. A lucrat la Arhive până în 1952, când i s-a propus să se pensioneze. Ni s-a recomandat să stăm de vorbă cu el. E abordabil şi nu o dată a fost, celor care l-au solicitat sprijinul, de un real folos.

Colonelul tăcu brusc, de parcă dintr-o dată şi-ar fi epuizat vocabularul.

— Merită să încercăm, sparse Lucian tăcerea.

— Parcă avem de unde alege? Conchise Frunză.

Panait lovi cu creionul în caietul Măriei Anghelini!

— Zi mai departe, căpitane, să vedem ce noutăţi ni se mai oferă!

„11 septembrie 1944. Până în seara acestei zile, nimeni nu m-a mai deranjat în legătură cu plicul lui Codruţ. În jurul orei şapte şi jumătate, am primit vizita unui domn bine îmbrăcat, după toate aparenţele, un intelectual. Mi-a spus că-l cheamă Dan Niţulescu, că presupune că numele lui nu-mi spune nimic. „Doamnă, o să vă amintiţi imediat de mine, sunt necunoscutul care, în luna iunie, în timp ce Codruţ era sub anchetă, v-a telefonat din partea lui.”

Mi-am amintit şi am izbucnit în plâns. Deşi în asemenea împrejurări detest lacrimile. O mamă trebuie să fie tare.

Mi-am amintit însă şi de plic şi m-am liniştit. „Doamnă, atunci, din motive independente de voinţa mea, mi-era categoric interzis să mă prezint personal la Dv. sau să mă recomand la telefon... Am fost prieten bun cu fiul Dv.

Pierderea lui, vă rog să mă credeţi, m-a îndurerat profund, căci n-am fost numai prieteni, ci şi colegi.” Când am auzit că a lucrat şi mai lucrează încă la Serviciul secret, am încercat să mai aflu câte ceva despre procesul lui Codruţ şi acuzaţiile ce i s-au adus. Prea multe nici el nu ştia. „Mi-aţi

transmis din partea lui Codruţ chiar un îndemn, de unde am înţeles că l-aţi văzut chiar în zilele acelea?” i-am amintit eu. „Nu, doamnă, aş putea să vă mint, dar aş păcătui faţă de memoria lui Codruţ. Printr-un grefier al cărui nume nu vi-l pot dezvălui, m-a rugat să iau legătura cu Dv.” Ceva însă cu privire la vinovăţia lui Codruţ tot mi-a povestit. Lângă Otopeni exista un aşa-numit loc „Lagerwald”, unde nemţii au construit un fort de proporţii şi unde aduseseră aparatură necunoscută, care semnala de la mare distanţă apropierea avioanelor americane şi ruseşti în Balcani. Pe baza alianţei lui Antonescu cu nemţii, lui Codruţ îi era permis să pătrundă oricând în fort... Se afirmă că de acolo Codruţ ar fi sustras ceva, dar ce anume, dl. Dan Niţulescu nu ştia. A avut ghinionul ca nemţii să-l surprindă. Sigur că relatările d-lui Niţulescu m-au pus pe gânduri, căci nici în ruptul capului nu pricepeam de ce Codruţ trebuia să-i spioneze pe nemţi, când nemţii erau aliaţii lui Antonescu? Mi-a făgăduit că dacă acum, când războiul se apropie de sfârşit, o să afle mai multe date despre proces, o să-mi satisfacă curiozitatea maternă. Pe când mă aşteptam mai puţin, a adus vorba de plic, la un mod franc. „Doamnă, ştiu că în plicul lăsat de Codruţ se găsea un al doilea... Mai ştiu că pe acest plic, Codruţ a mărturisit ultima sa dorinţă... aceea ca plicul să fie predat, peste douăzeci de ani, autorităţilor de resort.

În iulie, Codruţ nu a avut cum să ştie ce o să se întâmple la 23 August, şi mai cu seamă după această dată, că noi forţe sociale vor intra în arenă politică a ţării.” I-am explicat musafirului că nu mă pricep la politică, că nu văd nici o legătură între ce se petrece în ţară şi plicul ce urma să ajungă la destinaţie abia peste douăzeci de ani...

„Doamnă, sunteţi monarhistă?” m-a întrebat. „Am crescut

în spiritul dragostei faţă de Ţară. Dumnezeu şi Rege.”

„Atunci, ori îmi daţi plicul, ori îl distrugeţi acum, sub ochii mei!” „De ce?” „Doamnă, există primejdia ca puterea în stat să fie preluată de comunişti... şi unde pun ei mâna pe putere, s-a zis cu Monarhia...” L-am ascultat până am obosit. Pe plic, Codruţ scrisese clar: Autorităţilor din 1964. Că vor fi liberalii la putere sau comuniştii, că ţara o să fie monarhie sau republică, despre asta Codruţ al meu nu specificase nimic. Şi nici nu cred că Codruţ să se fi priceput la politică. Iar pentru că dl. Niţulescu mi-a dat dovada că ştia cui îi era adresat plicul lui Codruţ, am fost şi eu francă. I-am spus-o categoric că nu am de gând să distrug plicul, orice s-ar întâmpla. Că pe mine mă preocupă de-acum încolo viitorul plicului, că voi găsi mijloace ca „ultima dorinţă” a scumpului meu fiu să fie împlinită. Deşi răspunsul meu l-a supărat, mi-a mărturisit că mă admiră, că recunoaşte de fapt în tenacitatea mea tenacitatea lui Codruţ şi că, fără îndoială, voi avea timp să mai meditez la conversaţia noastră. Fiind convins că mai devreme sau mai târziu voi reveni asupra hotărârii mele, mi-a lăsat la plecare o carte de vizită cu adresa şi numărul său de telefon. „Dan Niţulescu.. Bulevardul Carol 28. Telefon 1 23 46.” Nu, n-am să-mi schimb hotărârea.”

Lucian îşi ridică privirile de pe caiet pentru a preciza:

— Aici se încheie însemnarea din 11 septembrie 1944...

Mă opresc sau merg mai departe...?

— Acum, când ştim că mesajul lui Codruţ Anghelini ne-a parvenit, şi încă după două decenii, putem afirma că Măria Anghelini este o fiinţă extraordinară, declară Panait cu un patos pe care de obicei şi-l refuza.

— Dacă-mi permiteţi, i se adresă Frunză colonelului, mie îmi aminteşte de Victoria Lipan din „Baltagul” lui

Sadoveanu.

Lucian oftă din adâncuri:

— Ehei, dacă ne-am fi îndeletnicit cu analizele literare n-ar fi fost deloc rău! Aşa, enigme peste enigme!...

Observaţi că încă în '44 exista un interes crescând pentru testamentul lui Anghelini...

Panait întinse capul spre dreapta ca să-l vadă mai bine pe Lucian. Un licăr de melancolie i se aprinsese în priviri.

Ultimele cuvinte rostite de subalternul său îi treziseră în minte imaginea evenimentelor complexe din vara lui 23 August '44. „Pe unde erai tu, flăcăule, în anul acela? Îl întrebă Panait în gând. Iţi închipuiai oare că valul mişcării noastre revoluţionare o să te aducă în situaţia ca peste ani şi ani să rezolvi o problemă a zilelor acelea? Îşi mută privirile către celălalt subaltern. Dar tu. Frunză, pe unde hoinăreai în dimineaţa când Codruţ Anghelini era pus la zid şi împuşcat?” Acesta crezu că-i îmboldit să ia cuvântul. Spuse:

— Nu se poate afirma că domnul Niţulescu n-a fost un clarvăzător... De ce oare nu voiau ca mesajul lui Anghelini să ajungă la destinaţie?

— Depinde cine nu voia! Reveni Panait la problemele dosarului.

— S.S.I.- ul, răspunse Frunză fără să ezite.

— Reprezenta oare Niţulescu Serviciul Secret de Informaţii? Avem oare în acest sens vreo certitudine? Nici una! Fişele lui Anghelini şi Rahău au dispărut încă din perioada lui '44. Cred că şi fişa lui Niţulescu a împărtăşit aceeaşi soartă.

Lucian se mişcă nervos în scaun şi mormăi ceva neinteligibil.

— Exprimă-te mai clar! Îl îndemnă Panait zâmbind.

— Mă întorc la ideea formulată de căpitanul Frunză, vorbi Lucian, care, zău, mă atrage: Anghelini — agent dublu... Niţulescu face un pic de lumină în legătură cu misiunea lui Anghelini în fortul german de la Otopeni. Era un obiectiv militar. Cu siguranţă că fusese construit cu aprobarea lui Antonescu. Să nu fi cunoscut oare Marele Stat Major al lui Antonescu însemnătatea fortului? N-aş prea crede!... Anghelini pătrundea oficial în fort, în cadrul colaborării legale dintre S.S.I. şi Abwehr... Nu cred că în fort să fi existat ceva care să intereseze în mod deosebit regimul mareşalului. Acel ceva Antonescu l-ar fi putut afla oricând, şi încă direct de la sursă. Mai curând sunt înclinat să cred că Anghelini a încercat să pună mâna pe un secret al nemţilor cerut cu stăruinţă de aliaţi...

— Băieţi, da' de ce neapărat numai în favoarea aliaţilor? Ochii cenuşii, tăioşi, ai lui Panait se îmblânziseră.

Din nou, fu străbătut de un val de melancolie, iar glasul îi căpătă o intonaţie mai puţin oficială. Să ne amintim că la 23 August 1944 partidul nostru a organizat o acţiune armată ce a schimbat destinul istoric al ţării... La fel de bine acel obiectiv secret ar fi putut să intereseze şi forţele politice unite în pregătirea insurecţiei armate, a scoaterii României din războiul antisovietic şi a întoarcerii armelor împotriva hitleriştilor...

— Este fără îndoială un punct de vedere pe care se cuvine să-l luăm în consideraţie, fu căpitanul Frunză de acord.

— Iţi mulţumesc, căpitane! Replica şefului exprima voie bună şi nicidecum ironie.

— Oho! Lucian agita caietul. De la 11 septembrie 1944, autoarea sare direct la 18 august 1945.

— Timp de un an de zile n-a fost deranjată! Remarcă Frunză cu o anumită suspiciune, ca şi cum, în mod

surprinzător, ar fi adulmecat o urmă.

„18 august 1945, citi Lucian. Timp de două săptămâni am fost plecată împreună cu Săftica şi soţul ei la Buşteni.

Astăzi, întorcându-ne la Bucureşti, am găsit casa devastată. Arăta ca garsoniera lui Codruţ după percheziţie. Din fericire, nu mi s-a furat nimic din casă, deci nu erau nişte răufăcători de rând. „Hoţii” au căutat nu bijuteriile mele, ci plicul lui Codruţ. Noroc că am avut fericita idee să închiriez un seif la Banca Naţională.

De acolo nu are cum să mi-l ia. Mi-am amintit de Dan Niţulescu. Iritată cum eram, m-am hotărât să-l chem la telefon. Mi-a răspuns soacra lui cum că, împreună cu soţia, au părăsit ţara încă de anul trecut şi s-au stabilit în Anglia.

7 octombrie 1945. După-amiază am fost la cimitir.

M-am întors destul de târziu, se întunecase. Când am intrat în casă, Săftica mi-a spus că în sufragerie mă aşteaptă de mai bine de jumătate de oră un ziarist englez care vorbeşte şi franceză. „Iată, au început să apară şi străini!” mi-am zis. Am intrat. Un bărbat foarte manierat, foarte respectuos, mi s-a adresat în franceză. Îl cheamă Dave Mitford, e ziarist şi e sosit în ţară de două zile. După o scurtă şi plăcută introducere, dl. Mitford a intrat prudent în fondul problemei. Că-mi aduce o veste, dar pentru ca să mi-o comunice, mi-a cerut să-i făgăduiesc că voi da dovadă de tărie sufletească. I-am făgăduit. M-am lăudat, cred. Căci când l-am auzit ce îmi spunea, era cât p-aci să mă prăbuşesc... „Doamnă Anghelini, fiul dv. a studiat la Cambridge... Pe Codruţ, acolo l-am cunoscut... am fost colegi. Doamnă, fiul dv. Codruţ trăieşte...”

— Cum, cum?! Izbucni colonelul Panait, de parcă n-ar fi auzit bine.

Lucian repetă: Doamnă, fiul dv. Codruţ trăieşte.

— Fruntea încruntată a colonelului se îmbroboni brusc; şi-o şterse cu dosul palmei. Ţipă la Lucian:

— De ce te-ai oprit?

... Fiul dv. Codruţ trăieşte. La ora actuală se află peste hotare, în cadrul unui plan mai vast de acţiune. Mi-e interzis însă să vă spun în ce ţară şi în ce localitate locuieşte... În schimb, v-am adus din partea lui o scrisoare.”

Lucian îl văzu pe colonel căutând nervos în paharul cu cele peste douăzeci de creioane colorate unul care să-i convină în clipa aceea şi se opri din lectură...

„Cafeniu?! Se miră Lucian urmărindu-şi şeful. Culoarea asta chiar că nu ştiu ce exprimă...”

— Ce ai, căpitane, mereu te opreşti din lectură? Se răsti colonelul, deloc în glumă, la Lucian.

„Dave Mitford a aşteptat să-mi revin din şocul emoţiei, apoi a scos un plic. Înainte de a mi-l înmâna, a ţinut să-mi atragă atenţia că trebuie să citesc scrisoarea în prezenţa lui, după care trebuie să i-o înapoiez. Pe plic nu scria nici o adresă. L-am deschis. Am recunoscut imediat scrisul lui Codruţ şi am izbucnit într-un hohot de plâns.

Săftica care era dincolo a auzit hohotele mele şi s-a speriat. A deschis uşa să vadă ce s-a întâmplat. I-am făcut semn să mă lase singură. Printre lacrimi am citit ruga lui Codruţ să-l iert pentru toate suferinţele ce mi le-a provocat mie şi familiei; dar n-a avut încotro, n-a avut de ales.

Întotdeauna interesele naţionale primează celor individuale sau familiale; că tot ceea ce s-a întâmplat şi se va întâmpla de acum încolo face parte din riscul nobil al carierei ce şi-a ales-o. Din lectură scrisorii, mi-au rămas neşterse în memorie cuvintele: „Iubită mamă, îţi cad în genunchi şi-ţi cer iertare. Trăiesc, mamă, şi asta vindecă dintr-o dată toate rănile... Nimeni însă din familie nu trebuie

să cunoască taina mea. De aici, de unde mă găsesc, o să-ţi port de grijă. Te sărut! Codruţ”. Mai era un P.S. În josul paginii. Codruţ mă avertiza că după lectură să înapoiez scrisoarea aducătorului. Sub ochii înduioşaţi ai ziaristului străin, am citit şi recitit scrisoarea. Îmi venea greu să mă despart de ea. În cele din urmă i-am înapoiat-o. Sub ochii mei, dl. Dave Mitford a dat foc scrisorii la flacăra unei brichete. După asta, a mai stat puţin şi a plecat făgăduindu-mi că voi fi ajutată ca familia noastră să îndure ceva mai uşor greutăţile de după război.”

Sesizând că Frunză se pregătea să intervină, colonelul Panait îl opri explicându-şi decizia:

— Precum vedeţi, caietul ne furnizează multe lovituri de teatru. Nu are nici un rost să mai întrerupem lectura cu comentariile noastre ce se dovedesc, în cele din urmă, inutile. De pildă, judecând după această ultimă însemnare, am putea să tragem uşor concluzia că mesajul lui Codruţ, ajuns la noi peste douăzeci de ani, nu reprezintă absolut nici o valoare... N-ar fi exclus ca, după nu ştiu câte pagini, să aflăm că Anghelini a fost iarăşi pus la zid şi împuşcat...

Aşadar, până la capătul lecturii nimeni nu mai întrerupe!

Ordin!

„20 octombrie 1945. Un comisionar mi-a adus astăzi un colet destul de mărişor. Mi-a spus că-l aduce din partea unui ziarist străin instalat la Athenee Palace. Nu-i ştie numele. Mi-am închipuit că venea din partea d-lui Dave Mitford. L-am desfăcut: era o cutie plină de delicatese: de la ciocolată până la praf de lapte. Numai produse americane, în sărăcia care bântuie, coletul înseamnă o adevărată binefacere.

20 noiembrie 1945. Am mai primit un colet pe aceeaşi cale. Nici o carte de vizită, nici un nume. Doar lămurirea

dată de comisionar... Un ziarist străin de la Athenee Palace. „Acelaşi?” l-am întrebat. „Nu, altul!”

20 decembrie 1945. Eram sigură că de sărbătorile Crăciunului, Codruţ o să-mi facă o surpriză. Domnul Dave Mitford a venit din nou să mă viziteze. M-am bucurat extrem de mult. M-a lămurit că rămâne în ţară câteva zile, că a primit din partea ziarului unde lucrează comanda să realizeze un ciclu de reportaje despre foametea din Moldova şi ajutorul american. Nu l-am lăsat să termine... alta mi-era durerea: voiam veşti de la Codruţ. Mi-a înmânat bucuros o scrisoare. Cu prilejul Crăciunului şi al Anului Nou, Codruţ ne ura sărbători fericite. Am sărutat fiece rând al lui. Nu scria prea mult, dar îmi dădea speranţa că într-o zi o să ne revedem... Însă de “ultima dorinţă” nu amintea nimic şi asta m-a mirat. Nu-mi scria cum trebuie să procedez mai departe cu plicul. Să-l păstrez, să-l distrug? L-am întrebat pe dl. Dave Mitford dacă n-aş putea şi eu să-i adresez câteva rânduri. În timp ce scrisoarea lui Codruţ ardea în scrumieră, ziaristul m-a lămurit că în acest sens nu are nici o indicaţie, deci nu are voie să ia nici măcar un rând de-al meu. A plecat lăsându-mă mai liniştită decât data trecută. Un ceas mai târziu, primeam un colet cu alimente, însoţite de tradiţionala urare:

„Sărbători fericite!” Nimeni n-o semna.

24 ianuarie 1946. Spre seară, a trecut pe la mine dl. Mitford, după ce, în prealabil, m-a chemat la telefon anunţându-şi vizita. La fel de ceremonios, de atent, mi-a predat o nouă scrisoare a lui Codruţ. Nu era prea lungă.

Am citit-o în voie. Parcă-i auzeam glasul. Îmi dădea de ştire că-i bine, sănătos, că se bucură ori de câte ori dl Mitford îi povesteşte despre mine. „Este posibil ca într-un viitor apropiat să ne revedem, îmi scria Codruţ, fie că o să

vin eu în ţară, fie că o să vii dumneata în străinătate.” În încheiere îmi transmitea că de vreau să-i scriu, s-o fac fără nici un fel de grijă. Dealtfel, şi dl. Mitford, de data asta, m-a informat că era gata să-i transmită lui Codruţ o scrisoare din partea mea, numai că, din păcate, nu mai avea când să treacă s-o ridice, aşa că m-a rugat să trec eu a doua zi, la ora 11, pe la hotel. Mă va aştepta.

Toată noaptea m-am zbuciumat dacă să-i scriu sau nu ce să fac cu plicul. În cele din urmă, m-am hotărât să-i scriu voalat. „Desigur, puiul mamei, mi-ai provocat multe dureri şi lacrimi, dar ai avut grijă să-mi laşi şi o „rază de lumină". În jurul ei s-a concentrat existenţa mea. Am păstrat-o... o păstrez... o veghez... aşa cum ţi-a fost dorinţa din urmă.” Sunt convinsă că el o să înţeleagă la ce mă refer.

25 ianuarie 1946. Ce bine e să ai de-a face cu nişte gentlemeni! La ora 11, dl. Mitford mă aştepta în holul hotelului. I-am predat scrisoarea. El m-a invitat la o cafea.

Am refuzat. La despărţire, mi-a sărutat mâna. Doamne, de-aş primi mai curând răspunsul lui Codruţ! Seara, acasă, m-am pomenit cu un nou colet cu alimente.

23 februarie 1946. Niciodată nu poţi să ştii de unde vin surprizele. Începuse să-mi fie dor de dl. Mitford. Se împlinea luna şi aşteptam un semn. Când colo, m-am pomenit chemată la telefon de Norma Taylor. O uitasem. Din ziua în care am aflat din scrisoarea adusă de dl. Mitford că fiul meu trăieşte, am dat-o uitării. Telefonul ei m-a surprins cu atât mai mult, cu cât n-o văzusem niciodată.

Cred că ştia chiar de la Codruţ cât de mult o dispreţuiam.

M-a informat că numai ce a sosit din străinătate, că are pentru mine o veste importantă. Convorbirea a avut loc în jurul orei 11 dimineaţa. Am convenit să treacă pe la mine la ora 6 seara.

A fost punctuală. De la fereastră, am zărit-o coborând de la volanul limuzinei. Era singură. M-am dus s-o întâmpin. În fotografii era frumoasă, dar în realitate era de nu ştiu câte ori şi mai frumoasă. Nu mă mai încerca faţă de ea nici un sentiment de duşmănie, dar nici de afecţiune. Am poftit-o în sufragerie. S-a uitat lung la mine şi ochii i s-au umezit. Şi-a dat însă seama că manifest o oarecare rezervă, aşa că a trecut direct la subiect. Venea din străinătate. De mai bine de un an de zile locuieşte sub acelaşi acoperiş cu Codruţ. Unde? N-are voie să-mi spună. După asta, mi-a predat o scrisoare de la Codruţ. Era răspunsul lui la scrisoarea mea expediată prin bunăvoinţa d-lui Mitford. Codruţ era bine, sănătos. Citind rândurile mele, a plâns. Iar în legătură cu „raza de lumină”, el îmi scria: „Dragă mamă, nu mai am pentru ce să-mi menţin „ultima mea dorinţă”. Fie că-i predai plicul Normei, fie că-l deschizi în prezenţa ei şi, împreună îl distrugeţi. Operaţia asta este absolut necesară. În prezent, am o altă dorinţă, să te aduc aici, lângă mine, iar apoi să ne binecuvântezi, pe mine şi pe Norma... Ea va fi o femeie liberă, divorţată...” Norma cunoştea conţinutul scrisorii. Se aştepta ca eu să fiu tandră cu ea, viitoarea mea noră, dar a greşit în socotelile ei. Nu sunt o fiinţă care să-mi schimb firea de la o zi la alta. I-am explicat că nu ţin plicul acasă, ci la Banca Naţională într-un seif. Vestea a amuzat-o. Am rugat-o să treacă mâine după-masă şi o să vedem cum o să procedăm. Despre căsătoria lor n-am scos un cuvânt. Am vrut să păstrez scrisoarea de la Codruţ, dar şi ea, ca şi dl. Mitford, mi-a răspuns că una ca asta nu se poate şi a dat foc scrisorii. Mi-a promis însă că o să treacă mâine, la ora 6.

24 februarie 1946. Am scos de la Banca Naţională atât plicul lui Codruţ, cât şi bijuteriile. De ce să le mai fi lăsat?

Am anulat contractul de închiriere al seifului. Imediat după

prânz, Safti şi cu Grigore au plecat de acasă. Am rămas singură în aşteptarea viitoarei mele nurori. Devenisem nerăbdătoare. Dar ea n-a venit nici la 6, nici la 7, nici la 8. I s-o fi întâmplat ceva, mi-am zis, dar oricum, politeţea obligă, baremi să-mi fi dat un telefon, să mă fi avertizat sau să se fi scuzat. La ora 8 am simţit cum mă cuprinde teama pentru plic. L-am ascuns în bucătărie sub o ladă de cartofi.

25 februarie 1946. Ziua s-a scurs într-o lungă şi chinuitoare aşteptare. De la Normă nici un semn. Am intrat la idei. În câteva rânduri, am ridicat receptorul să-i telefonez, dar am renunţat. Nu, cine ştie ce imprudenţă aş fi săvârşit. Am scos plicul de sub ladă de cartofi şi l-am ascuns într-un şifonier vechi din magazie.

26 februarie 1946. N-am ieşit din casă. Am pândit toată ziua telefonul, strada. Când a venit Grigore acasă, de la serviciu, mi-a adus ziarul „Semnalul” de alaltăieri. Pe pagina întâi scria cu litere mari: „Drama pasională din Capitală. Cunoscutul om politic Cristian Panaitescu-Slănic îşi împuşcă cu cinci gloanţe soţia — apoi îşi zboară creierii”. N-am avut putere să citesc mai departe... Nici pe Grigore nu l-am lăsat să-mi povestească. Am stat toată noaptea îngenuncheată la icoane şi m-am rugat pentru sufletul păcătos al Normei şi pentru sănătatea lui Codruţ.

7 iulie 1946. Nu mai am nici o ştire de la Codruţ. Au trecut 4 luni de la vizita Normei Taylor şi 2 ani de la „înmormântarea” lui Codruţ. Ce să întreprind? Să mă duc la cimitir? Să nu mă duc? Sunt la capătul puterilor... Plicul e la mine; îl ţin ascuns... Din instinct... Dacă mâine sau poimâine totuşi o să se prezinte cineva din partea lui Codruţ şi o să-mi ceară plicul? Am înţeles că el nu poate fi distrus decât în prezenţa cuiva trimis de Codruţ... Safti nu ştie nimic. M-a întrebat la ce oră să mergem la cimitir.

Am jucat teatru în toată regula şi am plâns. Pe unde eşti tu, Codruţ, băiatu' mamei? Şi de ce nu-mi scrii?

— Cu însemnarea asta. Răsună glasul sugrumat de tulburare al lui Lucian, se încheie caietul Măriei Anghelini.

Se întinse o tăcere grea în care pieriseră toate zgomotele. Colonelul rămase cu ochii aţintiţi asupra creionului ce închipuia pe suprafaţa mesei o linie cafenie. Frunză îşi lipise spinarea de spătar, lăsându-şi braţele să cadă moi, neputincioase, de ziceai că doreşte să atingă, cu vârful degetelor, parchetul. Ascultând liniştea ce-i ferecaseră brusc, Lucian nu se hotăra să lase caietul din mână. Numai un cuvânt sau un semn al şefului deţinea acea putere de a le reda dreptul la mişcare, la vorbire. Iar colonelul, fermecat parcă de culoarea creionului, îşi întârzia decizia... Se scurseră astfel minute greoaie şi nesuferite.

Într-un târziu, Panait îşi înălţă fruntea, tăiată de-a curmezişul de două cute adânci; se trase şi el spre spătarul scaunului, întinzându-şi braţele spre marginea mesei pe care o apucă între degete ca nişte cleşti. Vorbi, încet, liniştit, ca şi când ar fi urmărit să destrame fără durere ţesătura deasă a tăcerii:

— Băieţi, la urma urmei, ce legătură există între Tiberiu Pantazi şi afacerea Codruţ Anghelini?

Cuvintele colonelului avură rezonanţa unei întrebări, dar la fel de bine aveau şi rezonanţa unui avertisment:

„Să fim cu ochii în patru, în canavaua asta se ascunde un fir care-i leagă pe cei doi, ce uneşte prezentul de trecut!”

— Dacă îmi permiteţi, tovarăşe colonel, i se adresă Lucian lăsând cu smerenie caietul din mână. Capul lui Panait se înclină aprobator. Aş vrea să reamintesc că mâine seară la ora şase, acel Pavel Diugan o să se prezinte la Măria Anghelini să ridice plicul. Nu ne rămâne decât să-l aşteptăm

şi cu asta măcar una din numeroasele probleme vă fi ca şi rezolvată.

Lucian nu reuşi să-şi dea seama dacă colonelul era sau nu satisfăcut de perspectiva zilei de mâine. Interveni însă Frunză.

— Voi reaminti şi eu câteva date. Vorbea ca un om supărat pe interlocutorii săi, fără să-i învrednicească cu vreo privire. Îşi fixase ochii pe brichetă şi pe pachetul de ţigări.

1) Proces cu uşi închise...

2) Sicriu închis...

3) Dosarul procesului dispărut. Alte documente dispărute şi ele...

4) O ultimă dorinţă a unui condamnat la moarte care, după ce este executat, reînvie şi trăieşte undeva, peste hotare...

— Unde vrei să ajungi? Îl opri Panait din avânt.

— La întrebarea: Codruţ Anghelini trăieşte sau ba?

Ochii pătimaşi În clipa aceea ai căpitanului Frunză se îndreptară tăioşi spre Panait. Din datele furnizate de caietul Măriei Anghelini rezultă cu certitudine o concluzie — că procesul lui Codruţ Anghelini a fost o înscenare. Întocmai ca un procuror ce îşi rosteşte rechizitoriul, Frunză întinse acuzator braţul spre dosarul deschis din faţa colonelului şi încheie pe un ton categoric, fără drept de apel:

Ceva, pentru autorii înscenării, nu s-a mai „potrivit cu socoteala din târg”. Nu nouă, puterii populare, ne era destinat „testamentul”. Iată acum, datorită „mesajului de dincolo de mormânt”, suntem pe cale de a descoperi un plan urzit în trecut, cu implicaţii în prezent. Şi ca să ne convingem că aşa stau lucrurile, propun să cerem deshumarea mormântului lui Codruţ Anghelini! Sunt sigur că vom găsi în el cărămizi!

Frunză continuă să facă o mutră de om supărat.

Transpirase, iar acum îşi căuta prin buzunare batista. Pe Lucian îl încercă râsul, socoti însă momentul mult prea grav pentru a-şi da frâu liber pornirilor.

— Ai dreptate, căpitane Frunză, toate elementele converg către concluzia asta, se arătă Panait de acord cu subalternul său, dorind astfel să-i risipească supărarea.

Izbuti chiar: chipul lui Frunză trecu treptat la expresia sa firească, de mucalit. Vom cere Procuraturii un ordin de deshumare, vom...

— Sunt convins că Anghelini trăieşte, îşi reafirmă Frunză concluzia.

Lucian îl contrazise:

— Nu crezi că în acest răstimp i-ar fi dat mamei sale vreun semn?

— Dacă n-am cunoaşte legile severe ale spionajului şi contraspionajului... aminti Frunză. Poate că la ora asta Anghelini locuieşte în Bucureşti, că are o altă înfăţişare, o altă identitate? Iar legile profesiunii îi interzic să treacă pragul casei părinteşti, sau să-i trimită mamei vreun semn?

Panait bătu din palme chemându-i la ordine.

— Gata, băieţi! Până la o eventuală deshumare, vom iniţia două acţiuni. Prima... Se uită la ceas, se arătă mulţumit, încă în seara asta, o să-i faceţi o vizită fostului arhivar al S.S.I.- ului, Ceampelea Sandu, şi o să-i cereţi sprijinul. Vedeţi că-i un tip cam acru, ciufut, dar serviabil la o adică. Locuieşte lângă aeroportul Băneasa, pe strada Herăstrăului 31... A doua va fi iniţiată mâine seară, în legătură cu Pavel Diugan...

— Sunteţi pentru reţinerea lui Diugan? Întrebă Frunză.

— Ai o altă soluţie? Panait aşteptă răspunsul subalternului.

— Mda!... Ca să-l lăsăm în voie, cedă Frunză, ar trebui ca Măria Anghelini să-i predea plicul... Or plicul a fost deschis...

Panait se ridică brusc în picioare. Cei doi căpitani îl urmară mecanic.

— Plicul? Vorbi Panait ca pentru sine cu încordarea omului gata să descopere ceva. Plicul?! Ştiţi, la chestia asta o să mă mai gândesc... Până mâine dimineaţă, să mă tot gândesc. Surâse obosit. Se uită iarăşi la ceas: Băieţi, luaţi-l pe Vasiliu al vostru şi repeziţi-vă: tu Lucian, la Ceampelea, avem mare nevoie de memoria lui, iar tu, Frunză, la aeroport... Vezi ce faci cu stewardesa.

VI. Pasiunea fostului arhivar

1

Fostul arhivar Sandu Ceampelea locuia la marginea de nord a Bucureştiului, dincolo de podul Băneasa, pe una din acele străduţe intime, liniştite, ce tind a intra parcă în coasta aeroportului; cu căsuţe modeste, despărţite între ele de mici grădini, proprietate a unor foşti tehnicieni şi lucrători ai Lares-ului de pe vremuri, acum ieşiţi la pensie. Cu vreo cinci minute în urmă, Lucian îl lăsase pe Frunză la aeroport să-şi aştepte stewardesa ce se „repezise” din nou până la Paris. Se despărţise de el cu părere de rău, căci în tovărăşia lui se mişca parcă mai degajat.

Frunză însă avea de elucidat o chestiune de prim ordin: dacă Pantazi din fotografie era una şi aceeaşi persoană cu cea care părăsise ţara pe calea aerului.

— Mi-ar plăcea şi mie ca la bătrâneţe să am o căsuţă p-acilea, zise şoferul pe neaşteptate, cu o tristeţe ce dădea a înţelege că numai de aşa ceva n-o să aibă parte în viaţă.

— Lasă, nene Vasiliu, că nu-i o zonă chiar atât de binecuvântată, încercă Lucian să-i schimbe gândul. Aeroportul, zgomotele, poluarea sonică... Şi ăsta-i doar începutul...

— Nu de zgomote e vorba! Întrebă: Unde vă las?

— La un colţ de stradă. Nu băga maşina pe Herăstrăului...

Lucian coborî din maşină. Simţi dintr-o dată o boare

răcoroasă şi respiraţia îi deveni mai uşoară... Înainta încet, fără să se grăbească, pe strada îngustă, lăsată de vehiculele capitalei în seama copiilor care se zbenguiau într-o siguranţă deplină. În văzduh dăinuia mireasma dulce a unor flori ce aşteptaseră amurgul pentru a-şi deschide petalele.

Tăbliţe emailate indicau numărul casei pe fiecare poartă. Lucian ar fi dorit să-şi prelungească drumul, însă ajunse la casa fostului arhivar mult mai curând decât îşi închipuise. În curte, un bărbat mărunţel de stat trecea cu o stropitoare de la un strat de flori la altul. Stătea cu spatele la stradă, uşor aplecat de mijloc. Lucian nu avea cum să-l vadă la faţă. Înainte de a-l smulge din îndeletnicire, căpitanul îl urmări cu invidie pentru răbdarea cu care stropea fiecare răsad în parte. Apoi îşi mută privirile spre căsuţa cu muşcate în ferestrele deschise. „Hm, murmură el, o fi ştiind şi Vasiliu ceva!” Bătu în poartă. Omul întoarse capul, fără însă a se opri din stropit. Ofiţerul nu fu prea sigur că grădinarul ar putea să fie chiar fostul arhivar în persoană, totuşi întrebă direct:

— Domnul Ceampelea?

I se răspunse pe un ton ursuz:

— Da, eu... ce doriţi?

Lucian dădu să intre impetuos, aşa cum îi era pornirea firească, dar poarta era blocată pe dinăuntru.

— Nu pot să vă spun din stradă...

După felul cum întârzia să ia o decizie, Lucian pricepu că Ceampelea era nemulţumit de vizită inopinată care îl scotea din programul său zilnic. În cele din urmă, strigă pe cineva: „Caterina!” şi părăsi stropitoarea. Din spatele casei se ivi o femeie obeză, cu un cap mare ce-i strivea parcă, sub greutatea sa, gâtul, legându-se direct de trupul ei rotund ca

un butoiaş.

— Mă caută cineva, i se adresă el cu blândeţe. Vino tu de stropeşte florile...

Caterina privi scurt spre poartă (Lucian abia îi zări ochii înecaţi în grăsime), apoi, ascultătoare, se apucă să continue îndeletnicirea bărbatului. Schimbul se făcu în tăcere, Lucian auzi târşind pe pământ nişte saboţi: erau cei din picioarele stăpânului. Ceampelea venea spre poartă şi, pe măsură ce se apropia, Lucian descoperea urâţenia pensionarului: avea un cap mic, cu o faţă suptă, brăzdată de cute şi riduri... Sprâncenele-i stufoase, cu părul ca mătasea porumbului, se arcuiau zburlite în jurul găvanelor negre ale ochilor totuşi arzători. Venea spre poartă ştergându-şi mâinile ude şi pline de ţărână de pantalonii vechi, cârpiţi, folosiţi în casă, la treburi gospodăreşti...

Înainte de a trage zăvorul de la poartă, pensionarul îi aruncă vizitatorului o privire iscoditoare, încercând să stabilească dintr-un foc cu cine avea să aibă a face. Izbutise, cel puţin aşa i se păru lui Lucian.

— Ce doriţi? Îl întrebă cercetându-şi în continuare musafirul, cu o vagă bănuială în glas.

Lucian afişă un zâmbet prietenos.

— Vin la dumneavoastră în interes de serviciu. Doriţi să vă arăt legitimaţia aici sau în casă?

Ceampelea îi deschise poarta. N-ar fi fost exclus să-l nemulţumească faptul că oaspetele îl găsise îmbrăcat sărăcăcios — cămaşa decolorată de atâta spălat se potrivea perfect cu pantalonii vechi, pătaţi şi cârpiţi în tur.

— Să intrăm în casă! Îl pofti, în sfârşit, fostul arhivar, cu un glas muiat în zeamă de lămâie. O luă înainte, spre cele trei trepte de la intrare.

Lucian îl urma supus; în drum, surprinzând privirile

curioase ale nevestei lui Ceampelea, îi zâmbi. Măgulită, ea îi răspunse tot cu un zâmbet.

— Să cultivi astăzi flori în Bucureşti e un lucru grozav! I se adresă Lucian.

Femeia roşi deodată până în vârful urechilor, de parcă până la acest musafir în puterea vârstei, tânăr şi puternic, nimeni nu se încumetase să-i vorbească. Trecu stropitoarea dintr-o mână în cealaltă şi zise cu o voce scăzută, lipsită de respiraţie:

— Alţii cu ceapă, cu ridichile, cu roşiile, noi cu trandafirii, cu daliile.

— Pe aici, vă rog! Îl îndemnă Ceampelea.

„Oho! Afurisit mai e şi nenea ăsta, îl cântări Lucian.

Acru şi ursuz ca toţi arhivarii de profesie.”

Intrară într-o încăpere a cărei fereastră deschisă dădea în spatele curţii. Din pricina amurgului, lumina era scăzută, dar nu într-atât încât să necesite aprinderea lămpii. Totuşi, gazda umblă la comutator.

— Legitimaţia!

„Ia te uită, de parcă m-ar soma, se înveseli Lucian fără motiv. Şi ce cap de mort are! Dacă te loveşti pe întuneric de ăsta, poţi să mori de spaimă!”

Cât timp fostul arhivar îi cercetă legitimaţia, Lucian îşi roti privirea prin cameră: avu revelaţia unei odăi mobilate pestriţ şi modest. Pe pereţi, fotografii mari şi mici, vechi şi mai puţin vechi. Printre ele şi un tablou încadrat de o ramă grea, aurită: capul lui Ceampelea lipit de cel al soţiei. Amândoi tineri, dar într-o aşteptare încordată, „E făcută cu mii de ani în urmă,” îşi spuse Lucian înveselit.

— Ia loc, tovarăşe căpitan! Îl invită Ceampelea, înapoindu-i legitimaţia. Aici n-o să ne deranjeze nimeni.

Glasul căpătase un timbru de bunăvoinţă, în vreme ce

expresia feţei era în continuare acră. Despre ce-i vorba? Ia să aud... Se aşeză şi el, dar nu pe un scaun, ci pe un taburet, sprijinindu-se cu palmele de rotula genunchilor.

Lucian se strădui ca, tot susţinând privirile gazdei, să nu-şi piardă din jovialitate.

— Dacă nu mă înşel, sunteţi maior?

— Exact... În rezervă.

— Tovarăşe maior, rosti Lucian urmărind în mod deliberat să-l flateze, am fost trimis la dumneavoastră de colonelul Munţiu, şeful Arhivelor, pentru a vă solicita sprijinul. Mai exact, pentru a apela la memoria despre care...

Ceampelea îl întrerupse cu un gest scurt şi dur:

— Să lăsăm asta! Memoria e şi nu e... Intră în fondul problemei!

— În 1944, aveaţi în supraveghere arhiva Secţiei „57” al Serviciului secret...

— Ştiu, căpitane, ştiu... Să lăsăm introducerile...

— În vara anului 1944, la Curtea Marţială a Comandamentului Militar al Capitalei, s-a judecat procesul unui cadru (vru să pronunţe cuvântul „agent”, îşi dădu însă seama, la vreme, că ar săvârşi o greşeală) al S.S.I.- ului, Codruţ Anghelini, condamnat la moarte prin împuşcare şi executat...

Fostul arhivar ridică braţul drept, să-l oprească, adică clar, nu mai trebuie să-ţi baţi gura.

— Cunosc câte ceva din această afacere!

Lucian se bucură. Aşadar, nu se deplasase zadarnic până aici; nu zadarnic suporta mutra nesuferită a lui Ceampelea.

— În legătură cu afacerea asta am vrea să ne daţi o mână de ajutor...

Exact în clipa în care Lucian îşi considera acţiunea încununată de succes, fostul arhivar se ridică brusc în

picioare, însoţindu-şi gestul de o explicaţie categorică:

— Îmi pare rău, dar informaţii cu privire la unele evenimente din trecut, din activitatea mea de fost arhivar al „Secţiei 57”, nu le dau decât la sediul ministerului şi numai cu şeful dumitale de faţă, secondat şi el de colonelul Munţiu. Îmi laşi bon la Informaţii. Tovarăşe căpitan Viziru Lucian — ţi-am reţinut corect numele? — Să-mi laşi şi un număr de telefon. Mâine la ora nouă fix, voi fi la minister...

Curmarea discuţiei exact în momentul în care Lucian o considera deschisă aşternu între cei doi, preţ de câteva secunde, o linişte de vid. Căpitanul se ridică dezorientat însă, în momentele următoare, îşi regăsi cumpătul şi se văzu nevoit să recunoască, fără părtinire, că dreptatea era de partea fostului arhivar: nu, nu din prudenţă, ci era conştient că informaţiile deţinute de el reprezentau secrete de stat; în consecinţă, puteau fi dezvăluite doar într-un cadru juridic corespunzător. Cum de nu intuise o asemenea reacţie din partea lui Ceampelea?

— Cred că aveţi dreptate, dădu Lucian glas gândurilor sale. Aş vrea să-i telefonez şefului meu...

— N-am telefon...

— Notaţi, vă rog, numărul nostru... Lucian îi întinse pixul şi Ceampelea scrise pe marginea unui ziar numărul dictat de căpitan. Atunci, pe mâine la ora nouă!

„Capul de mort” al fostului arhivar se înclină, aprobator. Ajungând lingă ieşire. Lucian, ros parcă de un gând, se opri şi, cu curiozitatea celui care citeşte un roman poliţist şi ar dori să afle mai din timp cine-i asasinul, îl întrebă:

— L-aţi cunoscut pe Codruţ Anghelini?

Fostul arhivar răspunse tot printr-o clătinare a capului: da, îl cunoscuse.

— A fost condamnat la moarte cu adevărat?

Ca şi cum şi-ar fi pierdut dintr-o dată graiul, Ceampelea încuviinţă din cap: da, a fost executat. „De ce oare nu voia să deschidă gura? Al dracului de vigilent mai era!”

Chiar la ieşirea din casă, doamna Ceampelea le tăie calea. Stropise florile şi se grăbea, inutil, să-şi ia în primire rolul de amfitrioană. Pe cât îi era soţul de ursuz şi de ciufut, pe atât părea ea să fie de comunicativă şi surâzătoare. Zise cu voie bună:

— Gata?! Aţi şi plecat? Din pricina obezităţii, respira anevoie, printr-o sită parcă. Şi eu care aş fi dorit să vă servesc cu o vişinată de casă...

„Cu plăcere”, intenţiona Lucian să accepte ideea, dar omul ei de-o viaţă se repezi:

— Las', Catrino, că n-au intrat zilele-n sac... O să mai treacă dumnealui pe la noi. Apoi îşi îndreptă „amabila” voce spre musafir: Ei, tovarăşe căpitan, la revedere şi pe mâine!

Nevasta fostului arhivar nu schiţă nici un gest de a salva onoarea familiei; învăţase, probabil, odată cu scurgerea anilor de căsnicie, să nu iasă din cuvântul soţului.

Se însera blând. Dinspre aeroport, se auzea vuietul când crescând în intensitate, când slăbind, al unor motoare de avion. „Păcat că e atâta zgomot pe aici”, gândi Lucian în timp ce se îndrepta agale către locul unde parcase maşina. Apoi îşi aminti de găvanele întunecate ale ochilor lui Ceampelea. „Un chip bătrânicios, urât, pe un trup încă viguros.”

Şoferul îl aştepta pe trotuar, lingă portiera deschisă, răbdător ca întotdeauna. Se aşezară în tăcere.

— Spre sediu! Zise Lucian, iar după ce maşina porni, ridică receptorul şi-l chemă la telefon pe colonelul Panait. Îi raportă scurt şi concis rezultatul întâlnirii sale cu Ceampelea.

— Foarte bine, încuviinţă colonelul, deşi precauţia lui mi se pare cam exagerată. Este însă vorba de persoana lui şi are dreptul să dispună de ea cum crede de cuviinţă.

— Mă îndrept spre minister...

— Nu e cazul... Te du şi tu o dată acasă mai devreme.

Lia şi ăl mic o să se bucure...

— Mulţumesc! De la căpitanul Frunză aveţi vreun semn?

— Ah, am uitat! Da, s-a văzut cu stewardesa, i-a arătat fotografia lui Pantazi... Ei bine, află că Pantazi-elveţianul nu-i una şi aceeaşi persoană cu Pantazi-bucureşteanul!...

— Înseamnă că Pantazi al nostru n-a părăsit ţara! Exclamă Lucian cuprins de o nervozitate stăpânită.

— Dacă o să coroborăm scrisul de pe declaraţiile vamale ale elveţianului cu informaţiile Marcelei Vişoianu şi le confruntăm apoi cu scrisul de pe epistola adresată ţie, ajungem la concluzia fermă că Pantazi al nostru, cum îl numeşti tu, n-a părăsit ţara.

— Nu e cazul să vin la minister?

— Nu, nu, du-te liniştit acasă... Ne vedem mâine dimineaţă.

— Tovarăşe colonel... sări Lucian străfulgerat de o idee. În cazul ăsta, trebuie să-l dăm în urmărire, pe ţară, să expediem şi fotografia lui.

— Aşa e, îl aprobă Panait pe un ton patern, adică nu-ţi fă tu din chestia asta probleme, că am avut eu grijă să iau toate măsurile. Hai, hai, du-te acasă. Închise telefonul.

Se apropiau de Arcul de Triumf, când Lucian, îngândurat, murmură:

— Ce zici, nene Vasiliule, mă duci acasă?

2

Zărindu-l pe Frunză, Marcela Vişoianu se bucurase, dar imediat, amintindu-şi poate de o impresie neplăcută sau de o decizie luată mai de mult în forul ei intim, se oprise locului, mai mult ţeapănă decât crispată, aşteptând încruntată ca ofiţerul de securitate să se apropie de ea. La ceasul acela de seară, aerogara era ca şi pustie.

— Săru' mâinile... o întâmpina el cu voie bună şi cu o intimitate în priviri, de s-ar fi spus că se cunosc de mult.

Observase în atitudinea ei o răceală ostentativă, nu dezarmase însă, căci surprinsese pe chipul ei o fulgerare de bucurie. I s-a adresat ca şi când s-ar fi înţeles s-o aştepte şi, iată, ea s-a înapoiat cu bine din cursă Bucureşti-Paris-Bucureşti, iar el s-a ţinut de cuvânt.

— Ce doriţi de la mine, tovarăşe căpitan? Uniforma de stewardesă o făcea încântătoare, în ciuda faptului că îl privea de sus, cu un dispreţ căutat, dar nu prea convingător.

Frunză continua să-i surâdă curtenitor.

— Cum a fost zborul? Calm? Fără peripeţii?

Nu eşti...

— Vă rog să vă controlaţi expresiile, îl repezi ea. Încă n-am ajuns să ne tutuim...

Frunză simţea cum faţa i se lungeşte, amărât că pierduse jocul.

— Dacă aveţi ceva de discutat cu mine, să mergem la fratele meu, propuse fata cu un glas dur, scoţându-l definitiv din rolul de curtezan.

— L-am căutat şi eu... E plecat... Dealtfel, n-o să vă reţin mult...

— Sper...

Era pentru prima oară când Frunză nu izbutise să-şi ascundă tristeţea ce-l năpădise, deşi încercase să-şi pună în faţă masca seriozităţii profesionale. Pregătise din vreme în buzunarul drept al hainei, fotografia lui Pantazi.

— Îl cunoaşteţi?

Stewardesa îşi petrecu geanta de voiaj pe umărul stâng şi luă fotografia din mâna ofiţerului cu o vie curiozitate.

— Cine-i tipul? Se interesă după ce o cercetase cu atenţie. Fără voia ei, ochii i se opriseră pe chipul lui trist.

— Nu-l cunoaşteţi? Uitaţi-vă bine la el!

— Nu, nu-l cunosc... Nu cred că l-am văzut vreodată...

— Nu-i Tiberiu Pantazi?

— Glumiţi, tovarăşe căpitan. Ca întotdeauna, glumiţi... Şi doar v-am sfătuit, când vă opriţi asupra unui pretext, meditaţi ceva mai îndelung! Ironia îi conferi chipului ei strălucirea omului victorios. Îi înapoie fotografia. Regret... Ca să mă vedeţi, nu este absolut necesar să inventaţi pretexte profesionale... La revedere!...

—- O clipă! O reţinu el într-o pornire dramatică ce-i smulse stewardesei un zâmbet. Nu glumesc... Dacă va fi cazul, o să ne puteţi da şi în scris?

Abia atunci Marcela Vişoianu înţelese că ofiţerul nu glumise.

— Oricând! Mai spuse. Vă asigur că nu este el... Ce monsieur n'est pas Tiberiu Pantazi de Lausanne. Şi ca să-i mai îndulcească tristeţea eşecului, îi zâmbise... un zâmbet neutru, profesional. Apoi se îndepărtă, semeaţă — se ştia urmărită cu privirea — spre biroul Tarom-ului.

Frunză părăsi aeroportul indispus de rezultatul verificării, de insuccesul său personal. Datele se amestecaseră bine între ele. Dacă insul care-i adresase lui Lucian scrisoarea de

adio nu era monsieur Tiberiu Pantazi, atunci de ce Pantazi alias Datcu şi-a abandonat garsoniera, dând totuşi organelor de securitate impresia că a părăsit definitiv ţara? Unde naiba dispăruse şi, mai cu seamă, ce motive l-au îndemnat să aleagă calea asta? Pe urmă, cine era de fapt monsieur Tiberiu Pantazi din Lausanne? Cu ce scop intrase şi ieşise din ţară cu această identitate? Ce legături existau între acest monsieur şi domnul Pantazi alias Datcu? Frunză se opri în faţa aerogării. Se întunecase; fuseseră aprinse luminile multicolore ale balizelor. Îşi aminti că imediat după război fusese la o chermesă organizată de U.T.C. Într-o grădină împodobită feeric cu beculeţe colorate... Devenise melancolic privind stăruitor feeria aeroportului. Se hotărî în cele din urmă să pornească pe jos, spre oraş...

De mai bine de treizeci de minute păşea agale, gândindu-se când la atitudinea rezervată a Marcelei Vişoianu, când la întorsătura pe care o lua cazul după declaraţia stewardesei. Mergea pe partea dreaptă a şoselei, pe sub castanii bătrâni, cu coroane bogate... În dreapta sa, pe băncile ascunse în întuneric, ghicea, după chicoteli, perechi de îndrăgostiţi. Curând, ajunse la Arcul de Triumf.

Altă dată acest monument pe care-l ştia de când făcuse ochi îi trezea în suflet imaginea unor idile; Arcul de Triumf era ca un start, de aici — loc al întâlnirilor sale — porneau în „cursă” unele idile. Acum însă monumentul, luminat puternic de jos în sus de câteva reflectoare, îi amintea de revederea de duminică noaptea cu Pantazi.

Imaginea gentlemanului începuse să-l sâcâie. „Gata! Îşi spuse. Ajunge! M-am săturat!” Năduşise. Simţea cu ardoare nevoia unui duş rece. Opri primul taxi ce trecu pe lângă el şi-i spuse şoferului cu un glas înalt, de conducător de oşti: „înainte, tovarăşe!”

Şoferul îi zâmbi, adică îi acceptă porunca. Străbătură în viteză şoseaua, iar când se apropiară de Piaţa Victoriei, şoferul întrebă:

— Pe Calea Victoriei? Pe Ana Ipătescu? Pe Ştefan cel Mare?

Nu răspunse imediat, de parcă s-ar fi pomenit pe neaşteptate în faţa unei grave dileme.

— Pe Ana Ipătescu! Hotărî Frunză cu acelaşi glas înalt. Dar dacă şoferul l-ar fi întrebat de ce pe aici şi nu pe Victoriei, n-ar fi avut cum să-şi explice decizia.

Din pricina aglomeraţiei, viteza taxiului scăzu. Frunză privea drept înainte spre Piaţa Romană care venea spre el scăldată în lumină. În general, descoperea că centrul Bucureştiului, dincolo de Piaţa Romană, era scăldat în lumină... Taxiul înainta acum încet în urma unui troleibuz, chiar lângă bordura trotuarului. Frunză se uită curios la trecători, ca un ins sosit atunci în capitală... Zări pe neaşteptate o tânără ce mergea şi ea în direcţia maşinii, solitară... Tresări — duduia Tereza! Şi crezând că în stânga sa se află Vasiliu, apucă cu un gest intim cotul şoferului.

— Ce-i? Întrebă şoferul alarmat.

— Opreşte ceva mai încolo!

— Dincolo de „Podgoria”?

— Dincolo!

Se buzunări, plăti în fugă, sări din maşină uitându-se în urmă. Dintr-acolo, după un minut-două, gândea el, se va ivi ea — Tereza Cozma! Într-adevăr, o regăsi puţin mai târziu printre trecători. Nu, nu era bine să se pomenească unul în faţa celuilalt. Din fericire, chiar în vecinătatea clădirii ce adăpostea localul „Podgoria” se căscau porţile unui gang cufundat în semiobscuritate. Spre a nu fi zărit, se refugie acolo.

Nu se înşelase — ea era. Din semiobscuritatea gangului, o

văzuse clar în clipa când, purtată de şuvoiul bulevardului, trecu prin faţa lui.

„Te-am găsit, i se adresă Frunză în gând, cu o bucurie răutăcioasă. Te-am găsit! Ei acum, ia să vedem noi cu ce te ocupi mătăluţă la ora asta?”

Ieşi din gang şi se luă după ea, având grijă să păstreze o distanţă nu mai mare de zece metri. Animaţia bulevardului îl ocrotea, aşa că se avânta fără prea multă bătaie de cap în urmărirea celei care, după impresia să pe care nimeni nu i-o putea şterge din memorie, îl trecuse, cu câteva lovituri fulgerătoare, în lumea visurilor...

Tereza Cozma traversă intersecţia bulevardului Magheru — Cosmonauţilor, ajunse în dreptul blocurilor date de curând în folosinţă şi care adăposteau la parter birourile O.N.T.- ului, elegantul magazin Eva. Se opri brusc; simţise ceva sau un gând ivit pe neaşteptate încerca s-o abată din drum? Frunză se opri şi el. Nu pentru mult timp, căci prietena Marcelei Vişoianu se îndreptă spre vitrinele magazinului Eva, le trecu răbdătoare în revistă. Un bulevardist, după ce îi dădu târcoale, se lăsă păgubaş.

De pe terasa hotelului Lido răzbătea în interpretarea orchestrei restaurantului un purpuriu de arii de operetă.

„O, Baiadera!” se pomeni Frunză fredonând. Ce dracu'!

Toate orchestrele îi dau cu Silvia şi cu Baiadera!”

În dreptul benzinăriei de peste drum de Ambasador, Tereza Cozma se opri iar, şovăind parcă.

„Sunt sigur, îşi spuse Frunză, că fetiţa se întreabă:

„Intru la Lido sau mă duc la Katanga? Ah, dilemele astea!

Nu, Tereza Cozma nu părea atrasă de intrarea din stradă a Terasei şi-şi văzu mai departe de drum. Trotuarul din dreptul bufetului Expres era ceva mai aglomerat.

Frunză o zări pe Tereza Cozma făcând cu eleganţă slalom

printre trecătorii care, nu puţini, întorceau capul după ea. Surpriză se produse după câţiva paşi când, vrând parcă anume să răstoarne presupunerile ofiţerului, tânăra vecină a lui Tiberiu Pantazi intră în hotelul Lido cu siguranţa insului obişnuit de mult cu această instituţie. Decizia Terezei Cozma îl derută. De ce îşi închipuise că această „plimbare” se va consuma foarte liniar? Să se ia sau nu după ea? Era îndreptăţită această urmărire? Pe ce temei?

Cu ce drept? Se lăsă, ca şi în alte dăţi, în seama intuiţiei profesionale. Intră şi se opri în holul ce lega intrarea din stradă cu cea de la recepţie, căci Tereza se oprise şi ea la recepţie. Spre marea sa stupoare, îl văzu pe funcţionarul hotelului înclinându-se în faţa ei respectuos, după care, cu aceeaşi amabilitate de serviciu, îi înmâna o cheie, evident a unei camere. De astă dată cu un aer absent şi parcă plictisit, tânăra intră în lift şi dispăru.

„Nu cumva mi s-a părut? Fu prima reacţie a lui Frunză.

Doar n-am început să am halucinaţii, s-o văd acum peste tot pe duduia Tereza? S-o fi confundat? Atunci asemănarea ar fi perfectă!” Fără să-şi facă prea multe scrupule, Frunză intră în hotel îndreptându-se direct spre recepţie, îl salută pe funcţionar şi, invitându-l mai la o parte, se legitimă discret... După ce acesta se lămuri că are de-a face cu un reprezentant al autorităţilor, îl rugă să-i spună cine era femeia care numai ce-şi ridicase cheia camerei.

— O străină, răspunse prompt funcţionarul, din Anglia.

Deşi îi venea să urle, Frunză îşi păstră, cu preţul unui efort dificil, un calm exterior perfect:

— Din Anglia?

Funcţionarul dădu dovadă de o memorie deosebită:

— O cheamă Styron Eveline şi ocupă camera 305...

— De mult?

— De mai bine de trei săptămâni...
— Singură?
— Nu chiar... A sosit însoţită de un bătrânel, tot din Anglia... John Bertrand... stă la 304.
Şi pentru că Frunză rămăsese locului îngândurat, funcţionarul, după un timp, socoti de datoria lui să-l întrebe:
— Vă mai pot fi de folos cu ceva?
Frunză făcu ochii mari, de parcă omul i-ar fi răsărit pe neaşteptate în cale. Stingherit de propria sa reacţie, mulţumi şi se grăbi să iasă în stradă.
Descoperirea îl tulburase, căci pe măsură ce reconstituia secvenţă cu secvenţă filmul surprinzătoarei întâmplări, îşi punea întrebarea dacă nu cumva ochiul îl înşelase — poate din pricina oboselii sau a căldurii toride sau a unei obsesii ce-i încolţise în minte pe nesimţite.
Căută o cabină telefonică şi-l sună pe Lucian acasă.
Barem lui să-i împărtăşească, prieteneşte, vedeniile. Dacă vedenii au fost. Desigur, el o să-l asculte şi o să-i recomande un concediu medical. Îi răspunse Lia. Destul de amabilă. Nu-l luase, ca altădată, la rost: „Pe unde hoinăriţi voi, nătărăilor? Vă ascundeţi în spatele unor misiuni şi uitaţi că mai aveţi casă, masă, familii!” ci îi răspunse că Lucian nu ajunsese încă acasă. Îi telefona atunci la sediu; nu era nici acolo. Îl sună pe colonelul Panait. Acesta îl ascultă cu răbdare ca, în cele din urmă, să-l dojenească:
— Mă băiete, anume nu v-am mai chemat, ca într-o seară să vă duceţi şi voi mai devreme acasă, să vă odihniţi, că mâine ne aşteaptă o zi grea. Şi tu? Tu ce faci, mă?
Peste tot n-o vezi decât pe Tereza Cozma, prima femeie din lume care te-a făcut knock-out... Hai, du-te la culcare!
Frunză nu mai insistă. Ieşi din cabina situată în preajma barului Katanga. Peste drum, în dreptul cinematografului

Scala, strada se umpluse de trecători; se ieşea sau se intra la film... „Cum se bagă oamenii în sală, pe căldura asta?... Fraieri mai sunt!”

Opri iarăşi un taxi: indică şoferului adresa, apoi se închise în sine. Înciudat, şi până la destinaţie nu mai scoase o vorbă.

De cum ajunse acasă se vârî sub duş şi, mai bine de zece minute, se lăsă biciuit de apă rece, închipuindu-şi că astfel va scăpa de obsesia domnişoarei Eveline Styron...

Duşul însă nu-i fu cu nimic de folos. Se întinse pe cearşaful de pe studio: închise ochii, dar imediat sub pleoape îi răsări Tereza Cozma. O vedea aievea pe bulevard, îl despărţeau de ea doar cincisprezece metri; se îndrepta spre Lido, clătinându-şi elegant şoldurile potrivite cu statura-i nu prea înaltă. „Hm! Eveline Styron!” Aprinse veioza. Sări din pat, luă cartea de telefoane şi căută centrala hotelului Lido. Formă numărul găsit, ceru centralistei legătura cu camera 305.

— Alo! Răspunse un glas de femeie.

— Domnişoară Cozma, bine că, în sfârşit, am dat de dumneavoastră, o luă Frunză direct, şmechereşte.

— Greşeală, domnule, greşeală, se apără în engleză glasul acela.

— Ei lasă. Parcă nu te-am văzut!

— Greşeală!

Frunză rămase dezorientat, cu receptorul în mână. Procedase oare bine dând curs acestui impuls bizar de a-şi lua în serios vedeniile? La urma urmei ce căuta Tereza Cozma, vecina lui Tiberiu Pantazi, la Lido, şi încă cu un paşaport britanic? E clar, se mustră el. Am luat-o razna!

Şi ca să se liniştească, formă numărul de telefon al lui Pantazi. „La aparat căpitanul Frunză, se recomandă el în

momentul când, de la celălalt capăt al firului, îi răspunse un bărbat. Cu cine vorbesc?” „Cu locotenentul Toma”. „Te rog să-mi spui, auzi ceva zgomote venind din garsoniera vecină „Din garsoniera domnişoarei Cozma?” îl întrebă locotenentul... O cunoşti?” se încordă Frunză. „Păi cum să n-o cunosc... toată după-amiaza a stat la soare în şezlong”, îl informă locotenentul cu bucuria bărbatului care văzuse el ce văzuse. „Deci a dat pe acasă! Spuse Frunză dezolat. Noapte bună!

Aruncă receptorul în furcă. Stinse veioza. Se întinse pe spate, îşi strigă cu glas tare: „Eşti un dobitoc!' Închise ochii şi adormi pe dată.

3

Lumina lămpii de birou se răsfrângea orbitor pe o parte din suprafaţa cristalului. Dăinuia o tăcere nocturnă, spartă în răstimpuri de câte un vehicul în trecere sau de către chiotul îndepărtat al unui chefliu. Colonelul Panait stătea la fereastra deschisă, privind în noapte, copleşit de gânduri. Pe birou îl aştepta un set de documente aduse de la Arhive. Încă nu se apucase să le studieze. Afacerea Anghelini trezise în sufletul său amintirea anului 1944.

În aprilie, unitatea să ocupase poziţii de luptă pe nişte dealuri la nord de Iaşi. Într-una din acele zile, primise de la Bucureşti o scrisoare codificată din partea legăturii superioare de partid; i se cerea să lase totul baltă şi să vină în capitală; i se indica în scrisoare şi adresa unde să locuiască. Dezertă, ajunse cu bine în Bucureşti la casa conspirativă a „tovarăşului Pandele”, unde stătuse ascuns mai bine de două săptămâni, cât a durat fabricarea noilor

acte, prin care căpăta noua identitate — „Panait Aelenei”.

O vreme, i se dăduse ca sarcină să organizeze reţeaua de transport a partidului. Mai spre vară însă, fusese trecut în colectivul care, printre altele, avea ca sarcină culegerea de informaţii cu privire la identificarea unor obiective militare germane aflate în Bucureşti şi în suburbiile lui.

Aşa se făcuse că la începutul lunii august, cu vreo douăzeci de zile înainte de izbucnirea insurecţiei, i se încredinţase misiunea să se intereseze ce era cu „Lagerwald” -ul de lângă Otopeni, cu fortul construit de nemţi după primul bombardament american asupra Bucureştiului. Se zvonea de instalarea, în fort, a unei aparaturi moderne legate de existenţa unor arme ultrasecrete. Se mai zvonea de prezenţa în perimetrul respectiv al unui puternic post de radio „lise 2”.

Amintindu-şi, pe neaşteptate, de toate acestea, Panait revăzu cu ochii minţii incursiunile solitare sau mai puţin solitare; ziua când, îmbrăcat în uniformă de colonel de aviaţie, pătrunsese în „Legerwald”, dar nu reuşise să culeagă prea multe informaţii. În schimb, izbutise să afle date preţioase în legătură cu postul de radio „lise 2”.

Acesta nu se afla la Otopeni, ci într-o pădurice din apropierea comunei Tîncăbeşti. Iar noutatea lui consta în faptul că era un post mobil, puternic, instalat pe o platformă alcătuită din mai multe camioane. Da, şi mai stabilise un amănunt pentru care conducerea Comisiei speciale îl felicitase, iar la porecla sa conspirativă, Panait, i se mai adăugase gradul de „colonel”, ca aluzie la uniforma ce-o purtase cu atâta putere de convingere. Studioul de unde se emitea era amenajat în interiorul fortului, dar „lise 2” mai era dotat şi cu un „studio” mobil. În eventualitatea că legăturile cu fortul ar fi fost întrerupte...

Un vânt de noapte începu să adie răcorindu-i faţa înfierbântată. Instinctiv, Panait se aplecă în afară, peste pervaz, vrând să simtă din plin acea pală de vânt. Au trecut douăzeci de ani de atunci şi iată, acum îi era dat să afle că un oarecare Codruţ Anghelini, din Biroul C-4 al Serviciului secret de informaţii, purtând indicativul „P-41”, a izbutit să pătrundă în fort, în căutarea, evident, a unor secrete... El, Panait, cu timpul dăduse uitării fortul, misiunile sale. Nu de mult şi cu totul întâmplător, la o conferinţă prilejuită de marea sărbătoare, aflase că în zilele insurecţiei generalul german Gerstenberg îşi organizase acolo comandamentul. Ce-i cu acest Codruţ Anghelini? Şi-a îndeplinit misiunea? Sau a căzut într-o capcană întinsă de Abwehr? Dar dacă povestea asta nu-i decât o înscenare a S.S.I.- ului, având în vedere reorganizarea postbelică a aparatului de informaţii şi contrainformaţii? Judecând după mesajul lui Codruţ Anghelini, s-ar părea că acesta a murit ca un adevărat erou. În timp ce caietul de însemnări al mamei sale demonstra, în final, contrariul. Unde-i adevărul?

Panait se răsuci spre masa de lucru; văzut din întuneric, conul de lumină cuprindea în raza sa colţul unui dosar. „La treabă, băiete!” Se depărtă de fereastră, se reinstală în fotoliu animat de dorinţa de a smulge din taina documentelor puse la îndemână adevărul în legătură cu moartea lui Codruţ Anghelini.

Sub ochi îi căzu o adresă prin care unul din serviciile ministerului îi comunică următoarele date:

1. Colonel magistrat Băltăţeanu Petre: decedat 13 II 1946 2. Maior Protopopescu Vladimir: decedat 3. V.1948 3. Părintele maior (r) Sofronie Penelea: decedat 1950 4. Dr. Popa Jak: dispărut fără urmă în bombardamentul din 24. VIII. 44 5. Mircea Rahău: fugit din ţară în mai 1946 6.

Niţulescu Dan: fugit din ţară în 1945 7. Marin Nită: Fost agent al S.S.I. Pensionar. Domiciliază în Bucureşti, Calea Ferentari nr. 315 8. Petrescu Tudor: pensionar; domiciliază în Bucureşti, str. Bradului nr. 175 9. Avocat Braşoveanu Manole: profesează, domiciliază în Bucureşti, str. Dr. Lister nr. 155 10. Avocat Leordeanu Cămil: decedat 4.X.1957 Panait îşi mai aruncă o dată privirile peste această Notă şi trase concluzia că bilanţul, la urma urmei, nu era chiar atât de sumbru. Desigur, dacă preşedintele completului de judecată, colonelul Petre Băltăţeanu, ar fi trăit enigma procesului lui Anghelini ar fi fost ca şi dezlegată.

„În schimb, se gândea Panait, trăieşte şi profesează apărătorul din oficiu al lui Anghelini, avocatul Manole Braşoveanu. Un om care a ţinut şi el în mână dosarul procesului.

Deci un pic de noroc tot mai avem.”

Cel de-al doilea document reprezenta, de fapt, o sinteză după fişa lui Cristian Panaitescu-Slănic.

Fiu al Aglaiei şi al lui Paul Panaitescu. Născut în 1896, la Slănic-Prahova. Studii superioare la Berlin, Licenţiat în drept. În 1926 intră în Partidul Ţărănesc condus de Ion Mihalache. Rămâne în acest partid şi după unificarea cu Partidul Naţional prezidat de Iuliu Maniu. Moşier.

Membru în Comitetul executiv al Pe. Ne. Ţe. Începând din 1927 îl găsim deputat de Slănic, în fiecare legislatură.

Filogerman convins. În 1935 devine acţionând şi avocatul unei firme germane... Un an mai târziu este contactat de Serviciul economic german. Apare în evidenţă cu indicativul „D-4”. Din 1940. Apelează la serviciile sale şi colonelul Roeder, şeful Abwehr-ului din România. Membru marcant al Asociaţiei România-Germania. În 1937, se căsătoreşte cu actriţa Norma Taylor de la Teatrul de revistă Alhambra, pe

numele ei adevărat Agripina Prunău, o femeie mai tânără decât el cu 20 de ani. Bănuită de a întreţine, în acelaşi timp, legături de concubinaj cu o înaltă personalitate din S.S.I...”

Un zâmbet de resemnare destinse subit faţa încordată de lectură a colonelului Panait. „Cum o să se menţioneze numele „înaltei” personalităţi? Îşi zise Panait. Fir-ar să fie, până şi dintr-un document ca ăsta au radiat numele lui Codruţ Anghelini... Totuşi, decât nimic...” Se apucă iarăşi de citit:

Cristian Panaitescu-Slănic se sinucide la 23 februarie 1946, după ce mai întâi îşi împuşcă soţia. Motivul sinuciderii nu a fost elucidat.

Sinteza era însoţită de un text decupat din ziarul „Semnalul” din 24 februarie 1946, pe care Panait îl citi cu un interes aparte, căci, printre altele, lectura avu darul să-i reamintească de reportajele-bombă de altădată:

DRAMA PASIONALĂ DIN STRADĂ ROMA CUNOSCUTUL OM POLITIC PANAITESCU-SLĂNIC ÎŞI ÎMPUŞCA CU CINCI GLOANŢE SOŢIA, APOI ÎŞI ZBOARĂ CREIERII. DEZNODĂMÂNTUL TRAGIC AL UNEI POVEŞTI DE DRAGOSTE DINTRE O ARTISTĂ — NORMA TAYLOR — ŞI UN POLITICIAN — PANAITESCU-SLANIC. CERCETĂRILE CONTINUĂ.

„Vecinii au auzit împuşcăturile, dar n-au acordat prea multă atenţie acestui fapt. Strada Roma, cum bine se ştie, nu e o stradă oarecare din capitală, ci se include în cartierul protipendadei bucureştene. În Tei sau în Pantelimon o împuşcătură ridică în picioare toată mahalaua. Pe strada Romei însă aşa cum ne declară cunoscutul chestor al Sectorului Galben, dl. Nicu Chişcu, au răsunat şapte împuşcături, dar nimeni n-a fost curios să afle cine şi de unde a tras. E drept, trăim vremuri de izbelişte, când

comisarul Alimăşteanu, cu echipa sa fulger, se deplasează în Capitală la orice oră din zi sau din noapte, pentru a curăţa oraşul de răufăcători răsăriţi după război ca ciupercile după ploaie. Să-şi fi închipuit distinşii vecini ai politicianului Panaitescu-Slănic că echipa lui Alimăşteanu şi-a făcut simţită prezenţa pe strada Roma?

Prânzul de adio. Nimic nu prevestea drama care avea să zguduie până la lacrimi cuplul Norma Taylor—Panaitescu-Slănic. Cunoscuta stea a Teatrului de revistă Alhambra sosise în ajun din străinătate, după o absenţă îndelungată din ţară.

Revederea cu soţul ei, eternul politician al Pe.Ne. Ţe., a fost, aşa cum ne declară servitorii din vila de la numărul 153, emoţionantă. În seara următoare, dl. Cristian Panaitescu-Slănic intenţiona să dea o recepţie în onoarea fermecătoarei sale soţii. Se afirmă că nimic, dar absolut nimic nu prevestea furtuna ce avea să curme două vieţi. (Suntem totuşi în posesia unor informaţii pe care le vom dezvălui în numărul de mâine T.N.). Ziua a început normal pentru soţii Panaitescu. Dl. Panaitescu-Slănic s-a aflat toată dimineaţa la şedinţa convocată de dl. Iuliu Maniu la sediul Pe.Ne. Ţe., în timp ce actriţa Norma Taylor a trecut pe la teatru să-şi revadă colegele. Soţii s-au reîntâlnit la ora 14,30, în eleganta sufragerie din stradă Roma, unde li s-a servit prânzul. „Au mâncat cu poftă, erau veseli, ne relatează cu lacrimi în ochi lacheul Vasile Nemeş, care de mai bine de zece ani se află în slujba marelui politician. Au băut şampanie... Doamna povestea anecdote auzite la Paris... După prânz, stăpânul mi-a cerut să aduc la cunoştinţa servitorilor că, ţinând seama de recepţia de a doua zi, sunt liberi până la orele opt şi jumătate.”

Atunci să se fi născut în mintea politicianului gândul

actului funest? Suntem înclinaţi să răspundem afirmativ, din moment ce şi-a concediat pur şi simplu servitorii. În fine, aceeaşi idee o împărtăşeşte şi domnul chestor Nicu Chişu.

Ce s-a întâmplat în după-amiaza zilei?

Soţii au rămas singuri în somptuoasa lor vilă de pe str. Romei. Fapt stabilit cu certitudine. Către ora 17,30 celebra artistă şi-a scos limuzina din garaj şi a plecat într-o direcţie necunoscută. (Ne vom strădui s-o aflăm T.N.).

N-ar fi exclus ca cercetările să dea la iveală, aşa cum se întâmpla de obicei, existenţa unui triunghi fatal.

(Îi asigurăm pe cititorii noştri că ne vom strădui să fim primii care să aducă la cunoştinţă amănuntele care probabil nu vor întârzia să se ivească.) Unde a fost Norma Taylor între ora şase şi şapte seara? Nimeni nu poate răspunde la această întrebare. Imediat după plecarea soţiei sale, a părăsit vila, la volanul maşinii, şi dl. Panaitescu-Slănic. Să fi pornit în urmărirea frumoasei actriţe?

Tot ce este posibil. Să fi constatat cu ochii lui infidelitatea frumoasei femei? Nici asta n-ar fi exclus. Cercetările însă au stabilit că la vilă s-a înapoiat mai întâi Norma Taylor, apoi, după vreo zece minute, şi soţul ei. Să fi fost orele 19,30. Ce s-a petrecut între cei doi soţi nu este greu de imaginat...

Un ţipăt de groază. Camerista Lia Lascăr a revenit la serviciu ceva mai devreme decât ceilalţi servitori ai casei, deoarece, aşa cum declară, doamna ar fi rugat-o ca la ora opt să se prezinte în buduarul ei, să o pregătească pentru o vizită.

Domnişoara Lia Lascăr, cu care am stat de vorbă, a fost foarte mirată să constate încă din stradă că aproape toate camerele vilei erau puternic luminate. S-a strecurat în camera ei prin intrarea de serviciu şi, nebănuind nimic din ceea ce se petrecuse în casă, s-a dezbrăcat în linişte, şi-a

pus rochia de serviciu, ca la ora opt fix să bată la uşa buduarului doamnei.

Aşa cum şi-a propus, aşa a procedat. A intrat în saloanele pustii ale vilei, dar luminate a giorno, şi mirată de liniştea ce domnea pretutindeni în încăperi, s-a îndreptat spre buduarul doamnei unde, ciocănind de câteva ori în uşă, n-a primit nici un răspuns. S-a îngrijorat, căci văzuse lumină în camera doamnei. A mai ciocănit de câteva ori. Neprimind nici un răspuns, a îndrăznit, după un lung proces de conştiinţă, să încerce clanţa. (Doamna îi interzisese categoric să intre în buduar dacă nu aude invitaţia ei. T.N.) Când a deschis uşa, i s-a înfăţişat un tablou macabru...

Lângă taburetul din faţa oglinzii de toaletă, Norma Taylor zăcea pe covor într-o baltă de sânge. La câţiva paşi de ea, zăcea prăbuşit stăpânul ei. Sub cap i se lăţise o pată mare de sânge. Lângă braţul drept al bărbatului se află arma ucigaşă — un Walther de 6,75. Înnebunită de groază, camerista Lia Lascăr a început să ţipe, să urle. Cuprinsă de panică, s-a repezit la ferestrele ce dădeau în stradă şi a strigat după ajutor. Aşa s-a aflat de drama pasională din stradă Roma.

Părerea autorităţilor: Simpaticul procuror Grigore Burciu, aflat de puţin timp la începutul carierei sale, dar care s-a făcut remarcat în „afacerea zahărului” pentru probitatea sa profesională, a avut amabilitatea de a sta de vorbă cu noi.

Domnia sa, studiind cu atenţie locul tragicului deznodământ, presupune că între cei doi soţi a avut loc o cumplită discuţie. Frumoasa artistă şedea pe taburet la oglindă şi-şi aranjă toaleta. Nu s-a găsit nici o scrisoare, nici un document care să explice gestul funest al soţului. Ce-l putea scoate din minţi pe lucidul om de afaceri şi politician Cristian Panaitescu-Slănic? În toiul discuţiei, în timp ce

actriţa se pieptăna, bărbatul a scos pistolul pregătit din vreme. Este de presupus, mai susţine dl. procuror Burciu, că soţia şi-a văzut ucigaşul reflectat în oglindă, în momentul în care a îndreptat arma spre ea. Au fost trase din spate nu mai puţin de cinci gloanţe. După care, soţul şi-a zburat creierii.

„Gelozia! Presupune chestorul Chişu. Iată motivul dramei. Să nu uităm că frumoasa artistă era cu douăzeci de ani mai tânără decât soţul ei şi era foarte, foarte curtată.”

În ceea ce priveşte motivul dramei, domnul procuror Burciu are şi el ipoteza sa... Nu exclude ca dl. Chişu să aibă dreptate, dar mai afirmă: „Dacă am găsi o scrisoare... câteva rânduri... o explicaţie... care să elucideze actul sinuciderii, treabă ar fi simplă, susţine domnia sa. Dar atâta timp cât nu există nimic, avem obligaţia să căutăm şi alte motivări.” „De ce natură?” i-am pus întrebarea, la care dl. procuror a ridicat neputincios din umeri.

La ora la care scriem rândurile de faţă, cadavrele soţilor Panaitescu-Slănic sunt supuse unei expertize medico-legale. Cercetările continuă. Mai aflăm, înainte de închiderea ediţiei, că dl. Iuliu Maniu, şeful Pe.Ne. Ţe., a refuzat să facă orice fel de declaraţie în legătură cu drama pasională din stradă Roma. Dar a fost oare o dramă pasională?”

TRAIAN NICOARĂ

„Nimic de zis, îşi spuse colonelul Panait, combate bine dl. Nicoară.” Şi amintindu-şi de celebra replică a lui Caragiale din „O noapte furtunoasă”, izbucni în râs. Se potoli însă imediat, căci în liniştea adâncă ce-l înconjura, găsi propriul râs ca nespus de zgomotos şi bizar.

Reportajul din „Semnalul” era însoţit de o ştire decupată

din paginile numărului următor al ziarului. De astă dată, reporterul semna cu iniţialele T.N. şi aducea la cunoştinţă că, aşa cum prevedea un testament prezentat în mod surprinzător de notarul Valentin Cîrjan, soţii Panaitescu vor fi înmormântaţi în cavoul familiei din cimitirul târguşorului Slănic-Prahova... Nimic altceva; se părea că această ultimă notă punea punct tuturor reportajelor şi informaţiilor cu privire la „drama pasională din stradă Roma”.

Reflectând asupra celor citite, colonelul Panait se arătă totuşi mulţumit de unele amănunte furnizate de reporterul ziarului „Semnalul”. Oare el mai trăia? Dar chestorul Chişu? Dar.. simpaticul” procuror Burciu? În eventualitatea că sunt în viaţă, o ascultare a lor nu ar fi decât binevenită...

„Totuşi, scriind despre gestul funest al lui Panaitescu-Slănic observa colonelul, reporterul nu amintea nimic de idilă Normei Taylor cu Codruţ Anghelini. Să se fi consumat acest amor într-o taină perfectă? Greu de acceptat.

Regulile nu exclud excepţiile...” Se gândi însă la reporter; îi confirmase prin textul său un fapt semnalat şi în caietul Măriei Anghelini. Norma Taylor părăsise vila la volanul maşinii, într-o direcţie necunoscută. Şi mai atrăgea reporterul atenţia asupra unui amănunt pe care mama lui Codruţ Anghelini nu avea de unde să-l ştie. După toate aparenţele, soţul îşi urmărise soţia.

Copleşit de gânduri, Panait îşi lăsă încet fruntea în palme, sprijinind-o. Apariţia surprinzătoare a actriţei în casa Măriei Anghelini, cea care urma să-i devină soacră, apoi scrisoarea lui Codruţ Anghelini adresată mamei sale prin mijlocirea amantei atestau că fostul agent «P-41» nu numai că trăia, dar şi insistă ca plicul să fie distrus. Din acest punct de vedere, totul părea foarte clar şi se putea conchide că procesul a fost o înscenare. Cu ce scop? Cine trebuia indus

în eroare. Se vede treaba că pe parcursul desfăşurării înscenării au intervenit elemente neprevăzute, ce au cerut modificarea „scenariului” iniţial. Iată însă că în toată această ţesătură de fapte obscure intervine deznodământul neaşteptat al Normei Taylor şi al soţului ei, agent încă din perioada antebelică al Abwehr-ului, şi care, prin natura datelor, ridica o nouă şi gravă întrebare: „Dacă agentul «P-41» n-a fost împuşcat şi continua să existe, de ce după moartea amantei nu a mai trimis mamei sale nici un semn că trăieşte?” Să-l fi copleşit vestea morţii iubitei sale şi să-şi fi pus şi el capăt vieţii? Oricum, un semn tot ar fi trimis familiei.

„Da, suspină colonelul înălţându-şi fruntea, sunt prea puţine datele arhivistice ca să pot să răspund cu sorţi de izbândă la întrebările privind destinul agentului «P-41» “.

Îi veni în minte numele lui Traian Nicoară. Fără îndoială că acest reporter trebuie să fi acumulat în legătură cu „drama pasională” mult mai multe informaţii decât cele aduse la cunoştinţa opiniei publice. Dealtfel, dă şi de înţeles. „Ah, dacă l-aş găsi!” Simţi dintr-o dată nevoia stringentă a unei certitudini: reportajul şi autorul său i se înfipseseră dureros în creier, ca un spin ce se cerea neapărat scos. „Cine oare ar putea să mă ajute?” Aproape automat, memoria îi scoase din unul din miraculoasele sale sertăraşe numele unui scriitor. Se înveseli ca un copil răutăcios la gândul că, chemându-l de îndată pe scriitor la telefon, îl va scula din somn. Scopul scuză mijloacele, iar după părerea sa, scriitorul în cauză cunoştea foarte bine acest adevăr. Deschise carneţelul cu numere de telefoane la litera Z. Fără să mai zăbovească, formă numărul... Nu aşteptă prea mult până să audă în receptor un glas bărbătesc:

— Alo!

— Casa scriitorului Z? Se interesă Panait, Cel întrebat exclamă cu o nestăvilită bucurie:
— Ehei! Pe cine aud? Pe Petrică! Mă puşlama, când ai sosit la Bucureşti? Unde eşti? În gară, la liotei?
— M-ai recunoscut deci? Se jucă Panait.
— Păi tu ce crezi, mă, că aş mai scrie eu cărţi poliţiste?...
—... şi de spionaj, îl completă colonelul.
—... Da, şi de spionaj dacă n-aş avea un auz fin o perspicacitate înnăscută?
Sincer amuzat, Panait izbucni în râs şi se desconspiră:
— Vă apreciez perspicacitatea... La telefon e colonelul de securitate Panait.
Scriitorul rămase fără replică. Colonelul îl chestionă?
— Mai sunteţi pe fir? Îl întrebă colonelul.
— Formidabil! Se minună Z. Da' ştiţi ce bine vă asemănaţi la glas cu un prieten de-al meu! Apoi izbucni şi el într-un râs plin de voie bună. M-aţi prins...
— Se întâmplă la case şi mai mari, îl linişti colonelul.
— Vreţi să mă invitaţi la vreo acţiune? Sunt gata. În două minute mă îmbrac şi vin...
— Nu, nu, vreau doar să vă cer sfatul într-o chestiune... Spuneţi-mi, aţi auzit de ziaristul Traian Nicoară?
— „Bună seara!” „Bună seara!” „Aveţi „Seara”?
„Avem „Seara”! „Daţi-mi „Seara”! „Poftim „Seara”!
O clipă, Panait fu înclinat să creadă că Z. o luase razna, dar îşi aminti şi el de o reclamă de pe vremuri...
— Bună seara!
— Ei bine, e reclama lui Traian Nicoară, îl informă Z., a lucrat o vreme la „Seara”. Iscălea reportaje senzaţionale. Nu scria deloc prost. Însă perioada lui de aur a fost după război, la „Semnalul”.
Evident, Z. avea chef de vorbă. Panait îl întrerupse!

— Ce ştiţi despre el, trăieşte, a murit?
— Deci ăsta era scopul telefonului?
— De data asta, recunosc că aţi fost perspicace...
Râzând, Z. spuse:
— E pensionar. Şi după un vechi obicei, trece zilnic să bea un filtru la Capsa.
Panait răsuflă uşurat; neliniştea care până în acea clipă se zbuciumase în sufletul său se potoli.
— E abordabil? Stă bine cu memoria?
— E un causeur admirabil... La un coniac, tot să-l asculţi şi să-l asculţi... Pe unde nu se băgau pe vremuri reporterii?!
— Mulţumesc, conchise Panait. Iar dacă v-am deranjat, vă cer scuze...
— Mi-a făcut plăcere. Noapte bună!
Punând receptorul în furcă, Panait rămase preţ de câteva minute cu ochii pe aparat; pe chip i se ivi o expresie de recunoştinţă; ce bine că telefonul fusese inventat, că exista, că-i dăruise certitudinea de care avusese atâta nevoie la acest ceas de noapte.
Trecu ceva mai înviorat la studierea documentului următor: un proces-verbal de ascultare, încheiat încă la primele ore ale dimineţii, din ordinul generalului. Citi:
Întrebare: Numele şi pronumele?
Răspuns: Bărbulescu Eugen întrebare: în timpul războiului, aţi lucrat în Serviciul secret de informaţii?
Răspuns: Da. Am lucrat.
Întrebare.: Ce funcţii aţi deţinut?
Răspuns: Am deţinut funcţia de şef al Biroului
Întrebare: Până la ce dată aţi ocupat această funcţie?
Răspuns: Această funcţie am deţinut-o din mai 1941 şi până în luna ianuarie 1945.
Întrebare: Aţi fost schimbat?

Răspuns: Am demisionat, căci ştiam că voi fi epurat.
Întrebare: Pentru ce aţi fost condamnat?
Răspuns: Pentru spionaj, participare directă la activitatea organizaţiei „Sumanele negre”.
Întrebare: Ce ne puteţi spune despre Cristian Panaitescu-Slănic?
Răspuns: Acest politician şi om de afaceri a colaborat cu nemţii, a prosperat mult pe lângă ei. A făcut spionaj economic în favoarea Germaniei, deoarece era şi membru activ al Serviciului economic german. Imediat după izbucnirea războiului antisovietic, Panaitescu-Slănic a fost folosit şi de Abwehr. Colaborarea însă cu Serviciul german de spionaj din România fiind oficială, activitatea lui se înscria într-un cadru legal. De pildă, nu se ferea de noi. Când avea ceva de discutat cu Roeder, trecea mai întâi pe la S.S.I. şi ne aducea la cunoştinţă.
Întrebare: Ce ne puteţi spune de Normă Taylor, soţia lui Panaitescu-Slănic?
Răspuns: Era în atenţia noastră. Se întâlnea des cu Roeder. Soţul ei nu ştia nimic de aceste întâlniri. Noi nu le-am putut determina natură: erau întâlniri amoroase sau de alt ordin; sau şi una şi alta... La rândul său. Manfred von Killinger o invita des la recepţiile Legaţiei... În 1942, putea fi văzută şi la recepţiile date de doctorul Rester care, deşi neamţ la origine, făcea un joc dublu, cu precădere de partea englezilor...
Întrebare: I s-a adus Normei Taylor vreo acuzare?
Răspuns: Serviciul nostru nu, în nici un caz, nu.
Întrebare: Ce ne puteţi spune despre reţeaua „Pro Patria”?
Răspuns: E pentru prima oară când aud de o asemenea organizaţie.
Întrebare: Vă mai menţineţi declaraţia făcută anterior cu

privire la Normă Taylor şi anume că se găsea în atenţia serviciului pe care l-aţi condus?

Răspuns: Da, îmi menţin aceste declaraţii.

Întrebare: Pe ce perioadă s-a întins această supraveghere?

Răspuns: Pardon. Am afirmat atenţia şi nu supravegherea.

Întrebare: Această atenţie?

Răspuns: Pe aproape toată perioada războiului antisovietic.

Întrebare: În cazul acesta, ne puteţi preciza ce legături extraconjugale întreţinea Norma Taylor?

Răspuns: Multe. Şi toate în înalta societate.

Întrebare: Ce ne puteţi spune, de Codruţ Anghelini?

Răspuns: N-am auzit de acest nume.

Întrebare: Pentru ce şi-a împuşcat Panaitescu-Slănic soţia?

Răspuns: Nu cunosc motivul. Dar într-o zi tot trebuia să afle că soţia îi era infidelă şi de aceea gestul său cumplit mi se pare explicabil.

Întrebare: Norma Taylor a fost în atenţia Biroului «C-4». Atunci trebuie să ştiţi dacă a compărut ca martoră a acuzării într-un proces de înaltă trădare... În iulie 1944...

Răspuns: Nu mi s-a raportat.

Întrebare: Ce ne puteţi spune despre agentul «P-41» din cadrul Biroului «C-4» şi de procesul ce i s-a intentat în iunie 1944?

Ascultarea a fost întreruptă de o criză cardiacă a lui Bărbulescu Eugen. Transportat la spitalul penitenciarului, medicul de specialitate a stabilit că deţinutul a suferit un infarct al cordului.

„Păcat! Păcat! Murmură Panait cu o adâncă părere de rău. Tipul era în cunoştinţă de cauză. Acum trebuie să aşteptăm până ce o să se facă bine sau să căutăm alte surse... Păcat!

Se ridică din fotoliu, se reaşeză, rândui documentele într-o

anumită ordine şi trecu apoi să elaboreze un plan de măsuri.

VII. Mort, mort de-a binelea

1

În dimineaţa următoare, la ora şapte şi un sfert, colonelul îşi invită colaboratorii la o şedinţă operativă. Dorea că încă înainte de întâlnirea cu fostul arhivar Ceampelea să treacă în revistă, împreună cu căpitanii Lucian şi Frunză, planul de măsuri şi de acţiune al zilei. Dormise doar patru ore, dar fusese un somn adânc, odihnitor, pe un pat tare de campanie. Frunză i se aşezase în dreapta, sobru, cu gura strânsa ca nu cumva deschizând-o să-i scape nu se ştie ce taină ascunsă a sufletului său.

— Mai ai vedenii? Îl întrebă colonelul zâmbindu-i prietenos. Apoi, fără să mai aştepte răspunsul lui Frunză, i se adresă lui Lucian. Te-a informat?

— M-a informat...

Lucian se aştepta ca şeful să deschidă cale subiectului adus în discuţie, dar mare-i fu mirarea când îl auzi pocnind cu palma dosarul de sub ochi şi spunând:

— De ce ţineţi cu tot dinadinsul să mă supăraţi? De ce, fără să-mi cereţi aprobarea, o luaţi pe direcţii ce nu le-am stabilit aici, la masa noastră de lucru? Sau vi s-a urcat la cap? Ce-i cu disciplina voastră? De ce s-a luat Frunză după domnişoara asta, cum dracu-i spune, Eveline? Pentru că i s-a părut de fapt că e faimoasa Tereza Cozma. Ei, nu e... Tereza Cozma a revenit la domiciliul ei...

A primit vizite... A dormit acasă... E clar?

Frunză îşi lăsă vinovat capul în piept, după ce, cu puţin înainte, îi ceruse din priviri lui Lucian să-i sară în apărare. Dar şi acesta şedea acum stingher, dezolat; replica şefului fusese tăioasă, de mult nu mai fuseseră puşi la punct în stilul ăsta — cu atât mai tăios, cu cât dreptatea, fără îndoială, era de partea sa...

— Să nu vă mai prind că vă băgaţi nasu' unde nu vă fierbe oala! Puse colonelul punctul pe i. Avem misiunea noastră şi voi ce faceţi? Alergaţi după cai verzi pe pereţi.

Panait se potoli puţin câte puţin; mai întâi îşi informă succint colaboratorii cu privire la documentele consultate în timpul nopţii, după care le înfăţişă planul de acţiune.

— Ne aşteaptă o zi încărcată. Când rostise aceste cuvinte, Panait îşi revenise la calmul său iniţial. Problema numărul unu: discuţia de la ora 9 cu Sandu Ceampelea.

În raport cu ceea ce o să ne dezvăluie, vom căuta să acţionăm în consecinţă şi cât mai operativ. Îmi pun mari speranţe în această discuţie. Problema numărul doi: orele 18, Pavel Diugan, insul care urmează s-o viziteze pe Măria Anghelini pentru a intra în posesia plicului. Şeful îi aruncă o căutătură lui Lucian.

Sigur pe sine, Lucian răspunse:

— Împreună cu căpitanul Frunză o să-l aştept acolo unde urmează să-şi facă apariţia... În acest scop o să cerem permisiunea Măriei Anghelini...

— De acord? Îl întrebă Panait pe Frunză care continua să stea cu bărbia în piept, spăşit.

— De acord! Răspunse. Îşi întoarse pentru o secundă capul în direcţia şefului, pentru ca apoi să-l lase din nou în piept.

— Eu însă nu sunt de acord cu acest plan. Ştiind că spusele sale vor surprinde, Panait se uită când în stânga,

când în dreapta, de parcă ar fi urmărit un meci de pingpong. Îi veni să râdă sesizând cât de intrigaţi erau cei doi căpitani; nu voia să-i necăjească şi mai rău. Am ordonat să mi se pregătească un plic identic cu cel parvenit de la Codruţ Anghelini...

De parcă ar fi descoperit o eroare de calcul în planul şefului şi care se cerea înlăturată imediat, Frunză izbucni:

— Dar scrisul? Scrisul lui Anghelini de pe plic?

— Nu va lipsi nici el, îi asigură colonelul. O mână măiastră - am apelat la sprijinul celui mai bun desenator al Monetăriei Statului — va aşterne pe plic cuvintele lui Codruţ Anghelini... adresate nouă.

— Lăsăm în plic textul original? Se interesă Lucian curios.

— Desigur... Trebuie s-o rugăm pe doamna Anghelini să i-l înmâneze lui Pavel Diugan. În nici un caz să nu opteze pentru distrugerea plicului acolo, cu ea de faţă. Să găsească o motivare... o motivare strict sufletească. După care o să ne ocupăm de persoana lui Pavel Diugan... E clar? Sunteţi de acord?

Lucian recunoscu în sinea sa că planul propus de şef oferea o perspectivă mai largă acţiunii. Zise:

— E clar, tovarăşe colonel!

Şi Frunză îşi clătină capul aprobator; dojana aspră a colonelului îi mai stăruia în minte; se simţea însă mai vinovat faţă de Lucian decât faţă de şef. Îl băgase şi pe Lucian în ciorbă asta cu gust confuz şi îndoielnic.

— Bineee! Sublime Panait. Totuşi, ar fi nimerit ca unul dintre voi, cu acordul gazdei, să fie prezent în casă şi să asiste discret la întâlnire.

— Cel mai potrivit în vederea îndeplinirii acestei misiuni ar fi căpitanul Viziru, propuse Frunză. A mai fost în casa bătrânei, a stat cu ea de vorbă...

— E în regulă, aprobă colonelul şi faţa i se lumină, căci era sincer satisfăcut de modul cum „curgea” şedinţa de lucru. Problema numărul trei... Făcu o pauză şi-şi privi colaboratorii cu acea expresie a omului care doreşte să afle dacă interlocutorii săi ghicesc cam ce ar dori să spună.

„Ei, hai! Îi îndemnau ochii lui, luaţi-mi-o înainte! Nu mă supăr!” Dar tot el sparse tăcerea: Vă amintiţi că în caietul ei Măria Anghelini pomeneşte de tânărul avocat Manole Braşoveanu?

— Apărătorul din oficiu? Întrebarea porni din gura lui Frunză ca din praştie. Îşi ridică capul, uitând ca prin minune de ceea ce până atunci îl determinase să şi-l ţină în piept, crispat.

— Trăieşte? Izbucni şi Lucian stimulat de acea curiozitate profesională ce nu-l părăsea nici în somn.

— Da, trăieşte... Profesează. Domiciliază în Bucureşti, pe strada Dr. Lister 155. Dacă mai are şi o memorie perfectă, atunci...

— Să nu şi-o fi „pierdut” între timp! Observă Frunză cu uşoară ironie în glas, semn că-şi regăsise vioiciunea.

— De el o să te ocupi tu, preciză colonelul Panait.

Telefonează-i, vezi, stabileşte cu el o oră aşa încât omul să stea liniştit de vorbă.

— Aveţi şi numărul lui de telefon?

Panait îl luă prieteneşte în derâdere:

— Poftim! Muieţi îs posmagii?

Frunză se înveseli şi raportă:

— Chiar astăzi am să încerc să ajung la el.

— Şi mai am câteva noutăţi: aflaţi că dintre protagoniştii „cazului Anghelini”, mai sunt în viaţă două personaje: agentul Marin Niţă şi grefierul Tudor Petrescu.

Chiar astăzi o să trimit un lucrător să stea de vorbă cu ei.

Vedem noi pe urmă. A, da! Am invitat la mine pe un fost ziarist, Traian Nicoară, care în 1945 a scris în „Semnalul” despre deznodământul Normei Taylor şi al soţului ei. Cu el am să stau eu de vorbă. Dacă nu mai aveţi nimic de adăugat, consider şedinţa de lucru încheiată. E ora opt şi douăzeci. Până la sosirea lui Ceampelea sunteţi liberi.

2

Nici unul dintre cei trei ofiţeri de securitate angrenaţi în lămurirea cazului Pantazi-Anghelini nu se îndoia de punctualitatea, specifică militarilor, a fostului arhivar Sandu Ceampelea. Chiar şi comportarea sa din ajun, când refuzase orice discuţie în afara sediului Securităţii, vădea o disciplină militară bine aşezată, în care respectarea cuvântului dat ocupa un loc de seamă. De aceea, când se făcu ora nouă şi un sfert, iar cel aşteptat nu dădu nici un semn să fi sosit, Panait îşi exprimă nedumerirea.

— Ascultă, Luciane, ai reţinut bine ora?

Lucian nu se arătă supărat de neîncrederea şefului în memoria sa; îl asigură încă o dată că nu avea de ce şi cum să se înşele în privinţa orei...

Frunză ceru voie să sune Informaţiile. Colonelul, desigur, încuviinţă. Chipul său exprima însă un scepticism elocvent. „Dacă n-a venit până acum, nu mai vine.” Informaţiile răspunseră prompt: Ceampelea Sandu n-a apărut încă la ghişeu.

Rămaseră tustrei într-o aşteptare încordată; îşi pândeau ceasurile într-o tăcere adâncă, prevestitoare de rele. La nouă şi jumătate, Panait se ridică de la birou şi se îndreptă

îngândurat, cu mâinile la spate, spre fereastra deschisă şi scăldată în lumina fierbinte a soarelui de iulie. Zăbovi acolo privind în gol mai bine de cinci minute. Apoi vorbi moale, fără vlagă, de parcă până în clipa aceea se luptase cu o fiinţă nevăzută şi fusese învins:

— Luaţi-l urgent pe Vasiliu şi repeziţi-vă la Ceampelea să vedeţi motivul întârzierii. Dacă-i bine-merci, în dinţi mi-l aduceţi!

Înainte de a părăsi cabinetul şefului, lui Frunză i se îngădui să mai cheme o dată Informaţiile. Nici urmă de Sandu Ceampelea!

Nu vă mai pierdeţi timpul! Le ceru Panait întorcându-se spre ei. Repet! Ne aşteaptă o zi grea.

Vasiliu înţelese că se crease o situaţie de „extremă urgenţă” şi îşi puse în joc întreaga sa măiestrie de şofer.

După nici zece minute, Volga intră pe strada Herăstrăului, iar la indicaţia lui Lucian, Vasiliu opri în dreptul casei lui Ceampelea.

Când cei doi ofiţeri coborâră din maşină, sesizară aproape simultan că dincolo — adică peste gard, în curtea casei fostului arhivar, se petrecuse ceva... un fapt ireparabil, judecând după bocetul prelung al unei femei. Se priviră îngrijoraţi şi se îndreptară spre poartă: era dată în lături.

Şi, înainte de a intra în curte, Lucian şi Frunză se opriră iarăşi datorită prezenţei neaşteptate a unor femei şi bărbaţi care şuşoteau între ei, în timp ce din casă răzbea un bocet. Deodată, fură văzuţi; o femeie atrăsese atenţia celorlalte din preajma ei. Privirile lor se îndreptară dintr-o dată spre cei doi bărbaţi de la poartă.

— Să intrăm! Şopti Lucian tulburat de ceea ce bănuia a se fi petrecut. Cred că Ceampelea e mort!

Fără voia sa, în mintea lui Frunză răsări o replică

năstruşnică: „Deci omu' a avut un motiv temeinic să nu se prezinte”. Îl urmă pe Lucian mistuindu-şi în tăcere replica. Bocetul din casă se stinse; şi oamenii reţinură acest amănunt. O clipă mai târziu, în întâmpinarea lui Lucian ieşi chiar nevasta lui Ceampelea palidă, îmbrăcată în doliu, cu ochii congestionaţi de plâns.

— Domnule dragă, izbucni ea, Săndică al meu s-a prăpădit! S-a prăpădit sărmanu, s-a prăpădit!

Ar fi vrut să-şi însoţească vorbele de jale cu o clătinare a capului, dar din pricina obezităţii, nu prea izbuti.

— S-a prăpădit! S-a prăpădit!

Lui Frunză îi veni să râdă; apoi se supără pe sine că, în faţa unei femei copleşite de doliu, reacţionase astfel.

„Parcă-i un desen făcut de copii. Un cerc — capul, un cerc ceva mai mare — trupul, două franzele — picioarele, iar alte două...” Ghicindu-i gândurile, Lucian îi aruncă o privire dojenitoare.

— Doamnă, să intrăm, i se adresă nefericitei.

O luă respectuos de cot şi trecură împreună pragul locuinţei. Se opriră în antreu: de acolo, prin uşa deschisă, se vedea un pat înalt, metalic. Pe albul imaculat al unei perne mari se odihnea capul fostului arhivar. Privea pe sub pleoape în sus, în tavan, cu o expresie de totală împăcare pe chipul său galben ca lămâia. Trupu-i neînsufleţit era acoperit cu un cearşaf alb până aproape de braţele aşezate cuminte pe piept. Mortul mai păstra pe el cămaşa de noapte, cu arnici la gât. Între degetele uscate şi pământii cineva îi fixase o lumânare al cărui strop de lumină se juca pe faţa-i împietrită.

— S-a prăpădit! S-a prăpădit! Îşi reluă văduva tânguiala după ce socotise că cei doi priviseră îndeajuns mortul în tăcere.

Lucian o apucă din nou de cot şi o împinse discret în odaia unde, în ajun, stătuse de vorbă cu Ceampelea. Instinctiv, nevasta fostului arhivar îşi dădu seama că musafirii ei aveau de gând să discute cu ea o problemă foarte serioasă, de aceea încetă să mai bocească, mulţumindu-se doar să-şi tamponeze cu batista ochii bulbucaţi.

Nu se aşezară; nu era cazul şi nici momentul. Lucian o întrebă:

— Cum s-a întâmplat?

— În somn, domnule dragă, în somn... Nici măcar n-am auzit... căci aţi văzut, patul meu e doar alături de al lui.

Din locul unde se oprise, Frunză o vedea dintr-o parte.

„Povesteşte de parcă ar fi vorba de un străin... E ca un automat... Acum, apasă pe un buton şi plânge... Acum, apasă pe un altul şi nu mai plânge...”

— De când îl ştiu, relata văduva, se trezea în zori, la cinci şi jumătate. Mă trezeam şi eu. Deschideam ochii şi, de sub plapumă, mă uitam cum se dă jos din pat şi se duce, vă rog să mă scuzaţi, ştiţi dumneavoastră unde...

Nu-şi mai tampona ochii; uitase, pesemne, fascinată de propria-i povestire. Azi de dimineaţă, din obişnuinţă, m-am trezit, am deschis ochii şi am aşteptat să-l văd pe Sandei dându-se jos din pat... Nu s-a dat şi am crezut că-i devreme, dar nu era. „Sănduţule”, l-am strigat, el însă nimic. Da' ştiţi, absolut nimic. L-am apucat de umăr şi l-am scuturat. „Sănduţule!” îi zic. Nici gând să se trezească, să-mi răspundă... Am sărit din pat („Tare aş vrea să te văd şi eu sărind din pat”, îi vorbi Frunză în gând) şi-am trecut de cealaltă parte a patului. L-am zgîlţîlit, l-am strigat. Nimic. Sănduţul meu era mort... mort de-a binelea...

„Acum o să apese pe buton, gândi Frunză, şi o să, plângă”.

Într-adevăr, aşa, ca de la sine, ochii văduvei, independenţi

parcă de restul feţei, se umplură de lacrimi.

Nescăpând-o nici o clipă din vedere, Lucian se întrebă cum de izbutise Ceampelea să vieţuiască ani în şir lângă o asemenea fiinţă, nevinovată din toate punctele de vedere. „întortocheate mai sunt şi căile Domnului!” se mulţumi el să-şi explice fenomenul. O întrebă:

— Suferea de inimă?

— Aş! Părea mirată că tânărului ei vizitator îi trecuse prin minte o idee ca asta. Sănduţu al meu era sănătos tun. Femeia nu mai plângea. N-avea nici pe dracu! Speriată de propria ei expresie, îşi făcu înfrigurată semnul crucii. Era sănătos... Ba cred — ce zic cred, ba sunt sigură — că avea şi una cu care trăia... o ibovnică...

Într-adevăr, era uimitor cum Ceampelea care, prin natura profesiunii sale din trecut, fusese un om cu studii înalte şi — cu siguranţă — inteligent, acceptase să trăiască sub acelaşi acoperiş cu o femeie care n-avea, desigur, nici o vină că suferea de un dezechilibru hormonal.

Poate din pricina urâţeniei lui?!

— Aseară, după ce am plecat, v-a spus cine sunt?

— Da... „Omu ăsta-i de la Interne”, mi-a spus. Am crezut că aţi trecut pe la el ca să-i măriţi pensia...

Lucian făcu un efort să fie răbdător, căci dialogul cu proaspăta văduvă a lui Ceampelea îi displăcea.

— Nu v-a spus cu ce scop l-am vizitat?

— V-aţi găsit şi cine să deschidă gura şi să-mi vorbească?! Nici în ruptul capului. După ce aţi plecat dumneavoastră, a plecat şi el...

Lucian deveni bănuitor.

— Unde a plecat?

— Eu cred că la amanta lui, la aia cu care trăia... L-o fi ostenit prea tare, săracu!

— De ce sunteţi atât de sigură că a fost acolo?
— Păi, înainte să plece, s-a spălat, s-a râs, s-a schimbat...
Numai când se ducea la aia, se spăla şi se schimba.
Eu, ce să-i zic? Nu-i ziceam nimic! Lasă-l, Doamne, dacă mai duce doru femeii, de ce să nu-l las? Judecă ea simplu, cu o blândeţe plină de înţelegere.
„Parcă asist la un scheci de calitate îndoielnică”, se gândea Frunză regretând că nu-i era îngăduit să-şi aprindă o ţigară.
— S-a întors târziu acasă?
— Pe la ora unşpe. Eu eram în pat, m-am făcut că dorm. El n-a zis nici pâs, a mâncat ceva la bucătărie, s-a dezbrăcat, s-a băgat în pat, iar Dumnezeu l-a chemat la el... Cu pensia mea, ce credeţi, o să se aranjeze repede?
Întrebă ea îngrijorată de perspectiva zilei de mâine.
— Se aranjează, o asigură Lucian. Copii aveţi?
— Nu, nu m-a învrednicit Dumnezeu!
— Pe ibovnica asta, de care pomeneaţi, unde pot s-o găsesc? O cunoaşteţi?
Văduva tresări speriată şi ţinu să-i avertizeze:
— Dacă-i vorba de pensia de urmaş, eu sunt aia legitimă, să ştiţi! Am trăit cu el mai bine de treizeci de ani, domnule dragă... Numai eu ştiu câte am îndurat. Nu vreau ca acum să vină una... o curvă, domnule... şi să-mi ia pensia! Brusc, în fiinţa asta obeză se răsuci o a doua fiinţă, nu mai puţin ridiculă, de luptătoare. Merg la judecată...
Pentru dreptate sunt în stare de orice, domnule dragă!
Lucian o linişti, îi dădu din nou toate asigurările că n-o să fie nevoie de nici o judecată; că din moment ce era soţia legitimă a decedatului, totul se va rezolva automat, în favoarea văduvei. De mult Lucian nu mai văzuse o femeie atât de fericită în nefericirea ei.

„Lucian ăsta, gândea Frunză, uneori zici că ar fi pastor... Un pastor la amvon... are un glas şi o intonaţie că aceea pe care trebuie s-o fi avut Isus când a rostit cuvintele: Lăsaţi copiii să vină la mine!”

— Vă spun numele şi adresa, da' să n-o văd aici că fac moarte de om! Locuieşte pe strada Polonă nr. 174 şi o cheamă Lisette Vrancea...

La auzul acestui nume, Frunză tresări: „Femeia asta nu-i în toate minţile! Ce să caute pocitania asta de Ceampelea la Lisette Vrancea? Se uită animat de curiozitate la prietenul său. Desigur, Lucian nu auzise nicicând de Lisette Vrancea... Îşi continua dialogul.

— Ce alţi prieteni mai avea soţul?

— Prieteni! Exclamă văduva uluită de întrebare, de parcă ar fi întrebat-o: „Cu ce regi din lume întreţine soţul dumneavoastră legături de prietenie?” Nu, domnule dragă, Sănduţu era un om ursuz... Nu tu prieteni, nu tu duşmani, un om nu ne trecea pragul... Mă credeţi, niciodată n-am văzut atâţia oameni în curtea casei noastre ca astăzi. Îşi aminti că dincolo zăcea trupul neînsufleţit al bărbatului ei şi începu iarăşi să plângă.

— Condoleanţele noastre! Murmură Lucian gândindu-se la zicala: „Mai bine mai târziu decât niciodată”. Îi făcu semn lui Frunză cu ochiul. „Gata. E în regulă!” Ne daţi voie să intrăm în camera mortului?

— Vai de mine! Cum puteţi să întrebaţi una ca asta?

Sunteţi doar de la Interne, iar soţul meu de acolo primea pensia...

Lucian înainta spre căpătâiul mortului, cu paşi mici, sfioşi. Frunză rămase ceva mai în urmă; nu-l prea atrăgea tabloul. Între ei se interpuse văduva care prinse a se văita în surdină. Frunză îi vedea spinarea tremurând sub rochia

neagră.

De cum se apropie de defunct, Lucian observă un amănunt insesizabil de la distanţă; în jurul gurii lui Ceampelea pielea căpătase o culoare violacee. Constatarea asta nu-i plăcu deloc. Se uită peste umăr la Frunză şi-i făcu semn să se apropie. Acesta se supuse!

— Ce vezi? Îl întrebă Lucian în şoaptă.

— Te referi la culoarea pielii din jurul gurii?

— Exact!...

— Mie nu-mi place nici stropul acela de salivă din colţul drept al gurii.

— Să mergem!

Se retraseră împreună cu văduva lui Ceampelea în antreu. Acolo Lucian se interesă dacă medicul Circumscripţiei trecuse şi constatase decesul.

— Trebuie să vină dintr-un moment în altul, răspunse femeia care, observând şoaptele dintre cei doi, simţi că ceva nu-i în regulă şi din nou ochii i se bulbucară.

— Doamnă, i se adresă Lucian cu o politeţe exagerată anume aleasă, ştiind din capul locului că tonul lui va avea efectul scontat, doamnă, sunt convins că sunteţi o femeie curajoasă, care toată viaţa a suferit.

— Vai, domnule, de-aţi şti cât am suferit! Se lamentă ea şi, în mod vizibil, încercă să-şi însoţească cuvintele cu o clătinare a capului care, bineînţeles, nu-i reuşea.

Lucian nimerise în plin; femeii îi plăcea să fie compătimită.

— Ştiu, doamnă, aţi avut parte de un bărbat sever, ursuz... Dumnezeu să-l ierte!

— Să-l ierte! Prelua ea oftând.

— De aceea, sunt convins că o să înţelegeţi ce o să vă spun... E necesar să-i facem defunctului o autopsie.

Doamna Ceampelea duse speriată mâna la gură.

— Auleu! Otopsie!? De unde bani pentru otopsie?

Lucian îi dădu toate asigurările că n-o s-o coste un şfanţ, că autopsia se va efectua pe cheltuielile autorităţilor. Văduva se mai linişti.

— Noi ieşim afară, la poartă, o să-l aşteptăm acolo pe medic.

Lucian şi Frunză ieşiră. În urma lor, se auzi iar bocetul femeii. În curte se strânsese şi mai multă lume. La trecerea lor, oamenii se dădură în lături, deschizându-le un coridor viu.

În stradă, amant din cale afară, Lucian i se adresă lui Frunză:

— Hotărât lucru, cu afacerea Pantazi-Anghelini nu ne merge... Eu o să rămân aici să-l aştept pe medicul de cartier...

Frunză nu-l lăsă să termine:

— Mă, tu ştii cine-i ibovnica mortului? Tonul îi era ironic.

— De unde naiba să ştiu?

— O altă fostă vedetă a teatrului de revistă, nu de la Alhambra, ci de la Cărăbuş, de la teatrul lui Tănase...

Deşi explicaţia lui Frunză era de-a dreptul revelatorie şi surprinzătoare, implicând de la sine un ton grav, copleşitor, Lucian izbucni zeflemisitor:

— Întotdeauna te-am invidiat pentru cultura ta generală!

— Ehei, nu mi-a fost deloc uşor să mi-o însuşesc... Ce să-i faci?! Ce-mi izbuteşte mie, nu-ţi izbuteşte şi ţie...

— Râdem, râdem, dar... Până în prezent în „spectacolul” Anghelini sunt „distribuite” două foste vedete. Ei bine, o să te duci imediat la Lisette Vrancea... Ne interesează dacă Ceampelea a trecut pe acolo.

— N-am nimic împotrivă... E o misiune plăcută!

— Aşteaptă să-i raportez mai întâi şefului, preciza Lucian.

Portiera maşinii era deschisă. Lucian se instală lingă Vasiliu care-i urmărea liniştit, cu o expresie de deplină înţelegere a situaţiei, şi ridică receptorul. Panait îi răspunse imediat. Ascultă raportul căpitanului fără să-l întrerupă şi când Lucian tăcu, răspunse:

— E limpede, am atins un sistem de alarmare a duşmanului din umbră. Ei ne văd, iar noi, deocamdată, nu...

De acord cu ce vrei să întreprinzi... Încercaţi să refaceţi itinerarul din ajun al lui Ceampelea... E ora unsprezece...

Lasă mortu' în seama doctorului... să anunţe el procuratura, că-i de datoria lui... Pe urmă, înapoiază-te la sediu...

Între timp eu o să stau de vorbă cu fostul ziarist Traian Nicoară...

— 'nţeles, tovarăşe colonel! Puse la loc receptorul şi i se adresă lui Vasiliu: Te predau căpitanului Frunză. Ai grijă de el, se duce în vizită la o actriţă... Să nu-şi piardă băiatu capul!

Lucian coborî de la locul său şi, asemenea unui majordom, deschise larg portiera pentru a-l lăsa pe Frunză să treacă pe locul ce-l eliberase.

— Mulţumesc, zise Frunză şi se căută prin buzunare în căutarea unor monezi.

— Nu vă osteniţi! Râse Lucian îmbrâncindu-şi prietenul în maşină.

Şi pentru a-şi sfida amicul, Frunză scoase pachetul de ţigări şi rosti agresiv:

— Ce bine că am scăpat de tine! Mai pot şi eu să mă bucur de libertate... Ţigări, actriţe! Ce viaţă veselă ne aşteaptă, nene Vasiliu... Dă-i drumu'! Strada Polonă...

Lucian mai rămase un timp locului până ce Volga o coti pe o altă stradă şi nu se mai văzu.

3

Tot fumând şi gândindu-se întruna la întâlnirea cu fosta vedetă a Teatrului Cărăbuş, Frunză ajunse la concluzia că n-ar fi rău să se oprească, mai întâi, la secţia de miliţie pe a cărei rază domicilia Lisette Vrancea, pentru a se consulta cu sectoristul cartierului respectiv. Imposibil ca acesta să n-o cunoască, să nu poată să-i ofere câteva elemente menite să-i uşureze misiunea. Se interesă prin telefon în ce circumscripţie figura strada Polonă 174, apoi îi dădu şoferului noua adresă.

La secţia de miliţie se descurcă destul de operativ, căci avu norocul să-l găsească pe comandant în sediu. Acesta, un maior cu o faţă spânateca, după ce îi studie îndelung legitimaţia şi-şi trecu în agenda sa de lucru toate datele actului, îl pofti pe Frunză să-i destăinuiască păsul. Îl ascultă cu atenţie.

— Sectoristul e un locotenent major, îi explică maiorul. Deodată, râse: îl cheamă Matei Corvin... Ce să-i faci?

Se mai întâmpla...! Îşi scuză maiorul subalternul. Iar acum e în teren... Când o veni...

Frunză părăsi nemulţumit biroul comandantului; pierduse inutil minute preţioase. Se apropia doar ora prânzului şi n-ar fi vrut s-o găsească pe Lisette Vrancea într-un moment nepotrivit unei conversaţii. Când să iasă din sediu, căpitanul se lovi de ofiţerul de serviciu, un tânăr locotenent major. Îşi aminti că ofiţerii de serviciu, precum şoferii, ştiu totul, chiar şi ceva în plus. Dintr-o pornire spontană, îl abordă.

Locotenentul major se uită la ceas, dădu din cap urmărind

parcă să sublinieze ceva ştiut numai de el, apoi spuse surâzând; — La ora asta, mai mult ca sigur că-l găsiţi la „Şiretul”.

— La restaurantul de pe Ştefan cel Mare?

—... colţ cu Polonă, îl completă ofiţerul de serviciu.

E ora lui de gustărică...

— Eşti cineva, locotenente! Îl lăudă Frunză şi o luă la picior.

Restaurantul „Şiretul” le era în drum, aşa că Frunză decise să încerce; cu puţină perseverenţă orice obiectiv poate fi atins.

— Dacă stăm ceva mai mult acolo, fu de părere Vasiliu, ce-ar fi să luăm şi noi o gustărică?

— Ai flămânzit, nene Vasiliu?! Se prefăcu Frunză impresionat. Nevasta nu ţi-a pregătit, drăguţa de ea, vreun pacheţel? Vai de mine! Atunci, de ce mai eşti căsătorit, nene Vasiliu?

— 1—0 pentru mătăluţă! Se recunoscu şoferul învins.

Ei da, avu noroc. De cum intră în grădina înghesuită a restaurantului, Frunză zări o uniformă şi-şi zise; „Asta e omu' meu!” Matei Corvin era la masă cu doi civili.

Vorbeau, râdeau... Îşi povesteau pesemne anecdote. Ofiţerul de miliţie simţi că-i observat şi întoarse ochii spre Frunză. Acesta nu ezită să-l cheme la dânsul printr-un semn cu degetul. Fascinat parcă de acel semn, ofiţerul se ridică de la masă fără nici o explicaţie şi porni spre Frunză, încheindu-şi nasturii de la veston. Chipiul îi rămăsese însă pe scaun.

— Sunteţi locotenentul major Corvin? Aş vrea să vă vorbesc... Să ne retragem pe undeva, să nu stăm proţăpiţi aici! Propuse Frunză cu un glas ce şi-l voia simplu, amical.

— Cu cine am onoarea?

Frunză îi răspunse doar când ieşiră în stradă. Îl prezentă omului în uniforma albastră legitimaţia. Matei Corvin îl cercetă cu interes.

— Cum de m-aţi găsit? Vru el să ştie.

Ochii verzi, jucăuşi străluciră câteva secunde de o vie curiozitate. Frunză nu i-o satisfăcu. Intră direct în subiect:

— Mă interesează Lisette Vrancea.

— Actriţa?! Ofiţerul de miliţie se înveseli, ca şi când ar fi auzit din gura căpitanului o vorbă de duh... Avea părul blond şi rar, pe sub care se îngrămădiseră broboane de sudoare. Nu-i în toate minţile, tovarăşe! Când vreţi să mergeţi la ea?

— Acum.

— Vreţi cumva să vă însoţesc? Întrebarea fusese pusă cu jumătate de gură.

Frunză îl linişti; voia de la el doar câteva date: cu cine locuia, dacă era sau nu măritată?

Sectoristul se înveseli şi mai mult şi, înainte de a răspunde, se scărpină la ceafă.

— Locuieşte p-aici, p-aproape... Într-o căsuţă proprietate personală... singură în curte... Are 63 de ani, dar când te uiţi la ea nu-i dai vârsta. Se ţine bine, cotoroanţa...

Nu locuieşte singură. Are o menajeră... fosta ei cameristă de la teatru... Nebună şi ea... Se tutuiesc, se ceartă, ba, tovarăşe, se şi bat... Râse scurt, cu gândul, pesemne, la o întâmplare.

— Nu-i măritată?

— N-a fost niciodată măritată... Casa i-a dăruit-o, în '39, un moşier... Judecând după fotografiile ei din tinereţe, merita...

— Din ce trăieşte?

— Pensie de merit... lunar, 2500 de lei bătuţi pe muche!... Replica asta o rosti cu o vădită plăcere, de-ai fi zis că lui îi

aparţine meritul pensionării actriţei. Fiţi liniştit, tovarăşe căpitan, că n-o duce rău... Lumea-i a ei... Acum doi ani a fost în Suedia, acum se pregăteşte să plece în Franţa. Baremi dacă am avea şi noi parte, când om ieşi la pensie, de o bătrâneţe ca asta!...

— Are totuşi vreun prieten mai intim? Stărui Frunză.

— Nu ştiu! Se scuză Matei Corvin. Da' de prieteni nu duce lipsă... ceaiuri, partide de pocher... actori şi actriţe de pe vremuri.

Frunză consideră că îşi formase cât de cât o idee despre Lisette Vrancea şi „teritoriul” pe care avea să pătrundă. Mulţumi şi vru să plece, dar Matei Corvin îl reţinu:

— Tovarăşe căpitan, v-aş da un sfat... Veselia de pe chip i se risipi, iar Frunză înţelese că interlocutorul său se pregătea să-i dezvăluie ceva de preţ. Umblaţi cu atenţie! E cam într-o ureche...

— Muşcă? Glumi Frunză.

— Mai' rău! Eu am păţit-o... de aceea vreau să vă avertizez... În sfârşit, scoase o batistă şi-şi şterse sudoarea de pe creştet, apoi de pe faţă. Are o idee fixă... De pe vremea când era tânără şi frumoasă. I se pare că toţi bărbaţii se îndrăgostesc de ea şi neapărat o şi doresc...

— Ia te uită! Exclamă Frunză şi deveni numai ochi şi urechi.

— Cu un an în urmă, a găzduit pentru vreo trei săptămâni o rudă din provincie, fără să fi cerut viză de flotant. M-am dus la ea şi i-am atras atenţia că a contravenit legilor în vigoare. Mă cunoştea ca pe un cal breaz... că mai trecusem pe acolo... M-a primit frumos... nimic de zis... m-a servit şi cu un coniac de „Segarcea”, de ăla fain, de pe fostele domenii regale... Şi, ca să mă împace, mi-a arătat fotografii, mi-a cântat... No să mă credeţi, da' mi-a şi dansat... Să mori

de râs, nu alta... Pe urmă m-a apucat de braţ şi m-a tras dincolo...

Frunză intui şi întrebă:

— În dormitor?

— Da! Să-mi arate ea o fotografie de acum patruzeci de ani, unde era ca şi goală. Uite, tovarăşe, îţi jur, nici astăzi nu ştiu cum, m-am împiedicat de o blană de urs, m-am dezechilibrat şi am căzut pe pat. Cum naiba, că a căzut şi ea lângă mine. De-atâta a fost nevoie! A început să ţipe că am vrut s-o violez... Cu reclamaţia asta s-a dus şi la comandant... Poftim, asta mi-a făcut! Acum un an! Când avea 62 de ani... Norocul meu a fost că m-a reclamat pentru tentativă de viol... Şi toţi şi-au dat seama că au de-a face cu o obsedată... Nu râdeţi, tovarăşe!

Frunză îl rugă să nu se supere, dar întâmplarea, prin desfăşurarea sa, era hilară.

— Cum s-a terminat însă cealaltă poveste cu viză de flotant? Şi-a recunoscut vinovăţia?

— Ei, că nu-i chiar nebună de tot, deveni Matei Corvin mai îngăduitor. A plătit amendă, iar după o vreme, când a mai găzduit o rudă, a declarat-o imediat la miliţie...

— Deci ce sfat îmi daţi?

— Dacă urmăriţi să staţi de vorbă cu ea, mai luaţi pe cineva cu dumneavoastră. Să nu fiţi singur, să aveţi un martor... În eventualitatea că i-ar trăsni vreo idee... Încă ceva: să-i spuneţi „domnişoară Lisette”.

Cu sau fără voia sa, Frunză zâmbi superior: ehei, cu mine nu ţine figura. Mulţumi şi se îndreptă grăbit spre maşina care-l aştepta puţin mai încolo de intrarea în restaurant. Strigă de cum deschise portiera:

— Pe Polonă, nene Vasiliu! La 174!

Frunză îşi aprinse o ţigară la bricheta maşinii. Nu se uită în

urmă; îl văzu însă pe Matei Corvin apărând şi dispărând în oglinda retrovizoare de pe aripa maşinii. Îi prinsese bine discuţia cu colegul său de la miliţie. „E ţicnită rău, tovarăşe!” Zâmbi. Ultima oară o văzuse pe Lisette Vrancea — când, când? — A, da! În vara lui 1945, în spectacolul „Revista Păcii”. Ultimul spectacol al lui Tănase, dar nu şi al ei... Pe afişe, numele îi era scris cu litere de-o şchioapă. Rivala Normei Taylor de la Alhambra — Lisette Vrancea. Câţi ani trecuseră de-atunci?

Nouăsprezece! Cu trecerea anilor o dăduse uitării şi pe vedeta Cărăbuşului şi pe cea de pe scena lui Vlădoianu.

Iată că în prezent i-a fost dat să se reîntâlnească cu ele într-un alt timp şi pe o altă scenă.

„E ţicnită rău, tovarăşe! Auzi iar aievea cuvintele lui Matei Corvin. Dar şi pe atunci era ţicnită. „Doamne, ce nebună e Lisette!” exclamau fascinaţi spectatorii. „Ce aiurită e şi viaţa asta! Filozofă Frunză trăgând din ţigară.

Acum douăzeci şi cinci de ani, când începusem să mănânc teatrul de revistă pe pâine, am încercat de câteva ori să pătrund în culisele Cărăbuşului, s-o văd mai de aproape pe „nebunateca Lisette”, iar acum — poftim! — O să stau de vorbă cu ea...”

— Ne apropiem... avertiză şoferul.

— Nu opri chiar la 174...

— S-a făcut! Raportă Vasiliu parcând maşina lângă bordura trotuarului.

Frunză coborî să-şi continue drumul pe jos. Coroanele castanilor întindeau pe ambele trotuare umbre răcoroase. După vreo douăzeci de metri ajunse. Deşi stăpânit de neliniştea curiozităţii, nu se grăbi să intre. Era un imobil vechi, greoi, cu marchiză, având intrarea principală în curte... O latură a clădirii, marcată de două ferestre înalte,

dădea înspre stradă. Poarta mică din fier forjat era deschisă. În sfârşit, păşi în curte. Un stejar bătrân crescut nefiresc între clădiri părea că străjuieşte de la vreo câţiva metri distanţă cele patru trepte ce urcau spre marchiză. O linişte ciudată, de casă părăsită şi abandonată paraginei, dăinuia pretutindeni. Frunză urcă treptele. Geamurile marchizei erau totuşi curate. Sub sonerie, observă o plăcuţă cu numele actriţei. Apăsă pe buton. După un minut sau două, sună iarăşi. Senzaţia că se afla în faţa unei case pustii spori. Fu gata să creadă că actriţa nu era acasă, când de dincolo, după a treia apăsare, se auzi un glas cristalin:

— Elviro, iubiţico, tu eşti? O clipă, draga mea, o clipă!

Frunză tuşi înadins. Avertizată în felul acesta, gazda întrebă:

— Cine sună?

— O caut pe domnişoara Lisette Vrancea.

Nu se deschise uşa, ci o fereastră înaltă şi îngustă, iar în cadrul ei, prin broderia de fier forjat a marchizei, Frunză recunoscu de îndată chipul dăltuit parcă în marmoră al actriţei, cu sprâncenele arcuite uşor a mirare deasupra unor ochi mari, negri, pătrunzători. N-o găsi prea mult schimbată. „A fost şi a rămas o femeie frumoasă!”

Îşi aminti ce anume îl adusese la uşa acelei case. Printr-o firească asociere de idei, îi răsări în faţă chipul golit de sânge, stacojiu, încrustat de riduri şi cute al fostului arhivar şi nici în ruptul capului nu izbuti să-şi imagineze pe femeia din faţa lui în braţele lui Ceampelea.

— Eu sunt Lisette Vrancea! Vocea energică, puţin teatrală, trăda o fiinţă încă tânără.

Pentru a doua oară în cursul acestei săptămâni, Frunză se văzu nevoit să intre în rolul pe care, nu încăpea nici o îndoială, îl stăpânea cel mai bine — al bărbatului timid.

Un zâmbet vag îi juca pe faţă, cu rostul de a se prezenta interlocutoarei ca un om timid. Exclamă uluit şi convingător:

— Domnişoara Lisette Vrancea?! Dumneavoastră sunteţi?! Doamne, se „bâlbâi” el deodată, dar trebuia să-mi dau seama!

— Ce nevoie aveţi de mine?

Lăsându-se purtat de acel val de inspiraţie spontană care nu o dată îl ajutase să iasă cu bine din multe împrejurări, îşi explică prezenţa:

— Am fost şi am rămas un mare admirator al dumneavoastră.

Nu, nu minţea, de aceea fu şi convingător. Actriţa îi deschise. Intrând în marchiză, ofiţerul vorbi în continuare precipitat, ca şi cum ar fi urmărit să-şi ascundă complexul de timiditate:

— Acum, când v-am văzut... cum să vă spun... m-am zăpăcit de-a binelea, Mi-am amintit de grandioasă revistă „Cărăbuş în jurul lumii”!

Lisette închise uşa în urma lui. Era îmbrăcată într-un halat lung de nailon, azuriu, cu flori tot azurii, şi transparent... indecent de transparent.

— Poftiţi... poftiţi în casă! Îl invită ea Privindu-l de sus. Părul platinat, pieptănat peste cap dar tapat, închipuind o inedită pălărie, îi încadra faţa. Frunză se lăsă condus. Aţi văzut „Cărăbuş în jurul lumii?” întrebă ea mărturisind o oarecare neîncredere.

— Vai, domnişoară Lisette! Aţi lansat atunci şlagărul „Sunt o puică de drac, cocoţată în copac!”

Zâmbi flatată, descoperindu-şi o dantură albă, sănătoasă, de invidiat.

— Bine, domnule, când aţi apucat să vedeţi revista, că sunteţi foarte tânăr?

Se opriră într-o încăpere cu storurile de la fereastră lăsate. Te pomeneşti că m-a băgat direct în dormitor?” îşi aminti Frunză de avertismentul ofiţerului de miliţie.

Gazda aprinse luminile, trezind astfel la viaţă un mare şi inedit spectacol — al afişelor şi al fotografiilor. Pereţii, de jos până sus, chiar şi tavanul erau tapetaţi într-o viziune estetică aparte, care încânta ochiul şi sublinia trecutul strălucitor al fostei vedete de revistă: Frunză avu o sinceră exclamaţie de încântare. Se răsuci în jurul propriului său corp, murmurând la nesfârşit:

— Doamne! Doamne ce frumos e!

Multe din afişele unor spectacole le citise, în trecut, pe multe garduri din Bucureşti. Datorită unui asemenea afiş pe care scria „Fast! Montare! Lux!” făcuse cunoştinţă, în anii adolescenţei, cu spectacolele de revistă.

Voise neapărat să vadă cu ochii lui cam ce însemnau cuvintele „Fast! Montare! Lux!” Lisette îl lăsă să-i admire în voie pereţii. Îl auzi murmurând extaziat: „Cărăbuş excentric! Cărăbuş în paradis!” După un timp, îl invită să ia loc. În mijlocul încăperii era o măsuţă scundă, turcească, în jurul ei. În loc de scaune, perne...

Abia atunci Frunză descoperi stilul oriental al încăperii: covoraşe, mese de alamă, mătănii, brăţări şi podoabe, chiar o narghilea...

Lisette se aşeză firesc — era obişnuită cu această poziţie — descoperindu-şi picioarele dincolo de genunchi; avea o carnaţie frumoasă, marmoreană. Nu se grăbi să-şi tragă halatul. În schimb, luă de pe masă un ţigaret lung, alese din pachetul de „Camel” o ţigară, o fixă în ţigaret. Frunză se repezi cu bricheta. Aprinzându-şi ţigara, ea îi mulţumi şi-i împinse pachetul să se servească. Ofiţerul n-o refuză.

— Deci, stimate domn, sunteţi un admirator al meu!

Frunză desluşi în cuvinte un timbru ameninţător care-i suna cam aşa: „în cazul ăsta, lasă că-ţi arăt eu!”

— Da, domnişoară... Deşi până în prezent nu m-am ocupat cu istoria teatrului („Ce mi-a venit?” se miră el) aş dori ca, pornind de la pasiunea mea pentru teatrul de revistă, să scriu de-acum încolo o istorie a genului în România...

Lisette Vrancea îl privi lung, apăsător, prin fumul ţigării, apoi replică batjocoritor:

— Hai, domnule, lasă poveştile pentru copii de o parte, se vede cale de-o poştă că eşti securist.

Fusese un contraatac surprinzător şi Frunză avu nevoie de un oarecare răgaz ca să-şi poată reveni din surprindere.

— Domnule, i se adresă ea acum cu o mai mare înţelegere, ajutându-l să iasă din încurcătură. Şi eu dacă aş fi fost în locul dumitale aş fi reacţionat la fel...

Frunză zâmbi stingherit şi o întrebă tulburat:

— Totuşi, domnişoară Lisette, m-aţi ghicit. Cu ce anume m-am trădat? Căci, de pildă, pasiunea mea pentru teatrul de revistă nu-i o născocire, ci profund sinceră.

Actriţa zâmbi din nou, seducător şi poate desuet, arătând ca în fotografiile ei de altădată.

— Domnule, nu te impacienta. Nu arăţi a securist...

Recunosc că m-a impresionat plăcut faptul că ai evocat un şlagăr de succes — „Sunt o puică de drac, cocoţată în copac”. Pur şi simplu mi-a telefonat un necunoscut, care a ţinut să mă anunţe că voi fi vizitată de un securist.

Asta-i explicaţia! Izbucni într-un hohot de râs.

Frunză îşi simţi inima strângându-se dureros. „Matei Corvin! Licheaua! Îşi spuse. Numai el mi-a făcut-o”. Îşi regăsi stăpânirea de sine. Râse şi el.

— Când aţi primit acest telefon?

— N-are importanţă! Bagateliza ea toată întâmplarea.

Dealtfel sâmbăta, peste trei zile, plec la Paris. Şi ori de câte ori plec în străinătate primesc vizita unor colegi de-ai dumitale. Surâse insinuant. Mici servicii... Vă ascult acum, despre ce-i vorba?

Frunză remarcă nuanţa: adică mai făcuse unele servicii, iar acum aştepta să i se ceară tot un serviciu?

— „îi arăt eu şpriţarului ăluia!” îi prezentă legitimaţia.

Actriţa părea amuzată de întâmplare, de faptul că i se oferise prilejul să mai verifice o dată legitimaţia unui ofiţer de securitate.

— Vă ascult! Zise ea binevoitoare, ţinându-şi elegant, între degetele încărcate cu inele, ţigaretul lung.

Lui Frunză nu-i mai rămase decât să pună întrebările în ale căror răspunsuri era interesat. Era însă dezolat căci dispăruse „jocul”, acea „mişcare în scenă” care-l stimula.

— Printre admiratorii dumneavoastră se numără şi un oarecare Sandu Ceampelea...

— De ce un oarecare? În primul rând, admiratorii mei nu sunt constituiţi din inşi oarecare. Cel mai bun exemplu eşti chiar dumneata... Iar bunul meu prieten Ceampelea e maior în rezervă, grad superior îmi pare.

Aşa că nu poate fi vorba fie un oarecare. Actriţa îl pusese la punct pe ofiţerul de securitate imprimând glasului ei un timbru prietenos. Mă rog, ce vă interesează în legătură cu el?

— Când v-a vizitat ultima oară?

— Chiar aseară... fără să se anunţe, ceea ce m-a mirat...

De obicei, îmi telefona cu douăzeci şi patru de ore înainte. De astă dată, m-am pomenit cu el...

— În jurul cărei ore?

Cuprinsă de o vagă presimţire, actriţa rămase încruntată cu ţigaretul între degete.

— I s-a întâmplat ceva? Zise într-un târziu, cu o expresie de îngrijorare pe faţa-i albă. Cred că se făcuse ora zece şi jumătate.

— A motivat într-un fel această apariţie?

— Da, deşi eu nu-i cerusem s-o facă. I s-a oferit prilejul să plece într-o vacanţă la Bran şi a trecut să-şi ia rămas-bun... Fusese mai întâi în vizită la domnul Paşcanu, un general pe jumătate ramolit, pe jumătate nebun. Fiindu-i în drum, a îndrăznit. A încercat să-mi telefoneze în prealabil, dar cică telefonul ar fi fost ocupat sau deranjat. Totuşi, socot că este de datoria dumneavoastră să-mi spuneţi dacă prietenului meu i s-a întâmplat ceva?

Frunză strivi delicat mucul ţigării în scrumieră. Nu şedea prea comod pe pernele acelea orientale, dar nu mai avea încotro. Se uita stăruitor la chipul ei frumos şi expresiv. „Unii oameni chiar şi când îmbătrânesc rămân frumoşi, reţinu el admirând-o. Ce prietenie putea să existe între o artistă frumoasă şi un bărbat urât aşa cum a fost arhivarul?” Zise:

— Domnişoară Lisette, prietenul dumneavoastră Ceampelea s-a sinucis.

Actriţa zvâcni în picioare, îl privi pe Frunză ca pe un ieşit din minţi, făcu nervoasă câţiva paşi prin încăpere.

— Glumiţi!

Frunză rămase în picioare, lângă pernele de pe care se ridicase.

— Nu obişnuiesc să fac asemenea glume...

— Bine, dar... se revoltă ea. E absurd ce susţineţi... e de necrezut!... A fost la mine aseară să-şi ia... rămas bun.:.

Doamne! Tăcu brusc. Ţigara înfiptă în ţigaret i se stinse.

Cu mişcări nervoase, dar totuşi sigure, şi-o aprinse din nou.

— Cum vi s-a părut, nervos, agitat, când şi-a luat rămas bun?

— Dimpotrivă... Actriţa se reaşeză obligându-l şi pe Frunză să-şi reia poziţia chinuitoare. Glumea tot timpul pe seama generalului Paşcanu, pe seama planului său de invazie a Angliei...

— A Angliei?!

— Am spus doar că-i nebun, îi aminti ea. Nu, nu, era liniştit şi mulţumit că scapă de nevastă-sa, că pleacă la munte... S-a sinucis? Eu cred că la mijloc e o eroare...

Nu văd ce motive l-au împins către gestul ăsta funest.

A lăsat o scrisoare, o explicaţie?

Frunză clătină din cap şi dădu să-şi scoată pachetul de ţigări. Gazda însă îi sesiză intenţia şi-l îndemnă să se servească din pachetul ei.

— De necrezut! A stat cu mine mai bine de un ceas şi a plecat vesel, bine dispus... Nu, nu, nu cred că s-a sinucis... Prostii! Dumneavoastră desigur ştiţi mai bine.

Rămase pe gânduri; după un timp vorbi cu o tristeţe nedisimulată: Acum înţeleg de ce-aţi ajuns la mine...

Nevasta sa v-a povestit de mine, de ibovnica lui Sandu!

Aş râde în hohote, dacă n-ar fi fost vorba de moartea celui mai devotat prieten al meu...

— Vă iubea? Întrebă Frunză cu o sfiiciune ce n-o dorise prezentă în vocea sa.

Actriţa îl cercetă iarăşi lung, iscodindu-l prin fumul ţigării.

— Nimeni nu mă poate obliga să răspund la întrebări ca astea. Dacă totuşi o fac, ei bine, o fac în memoria lui Sandu... I se cuvine cu prisosinţă. O mai fac şi pentru că nevastă-sa a introdus în prietenia mea cu Sandu cuvântul ibovnică. Nu că m-ar irita cuvântul... În viaţa mea de vedetă, soţiile unor amanţi de-ai mei mi-au aruncat în faţă

vorbe şi mai urâte, însă am rămas întotdeauna indiferentă. Tănase, marele Tănase, avea pentru noi un sfat: „Fetelor, eu vă fac vedete... stele ale „Cărăbuşului”, în rest vă interesează pe voi să vă faceţi viaţa frumoasă... Eu n-am bani pentru toaletele voastre...” Ceampelea a fost unul dintre bărbaţii înnebuniţi după mine...:

Înainte de război avea o situaţie materială bună. Era însă conştient de urâţenia, de complexul său de inferioritate, de aceea niciodată n-a îndrăznit să fie insinuant, grosolan, să revendice faţă de trupul meu vreo pretenţie... Mă iubea în felul său, cu un devotament fără margini.

L-am acceptat în anturajul meu mai bine de douăzeci şi cinci de ani! În ciuda urâţeniei sale fizice, avea un suflet frumos, nobil, un caracter ales... Lisette Vrancea zâmbi amar şi dureros. Mi-au plăcut, stimabile, bărbaţii frumoşi... Independenţa mea materială mi-a permis să-mi aleg amanţii... Nu, te asigur, între mine şi Sandu, în afara unei prietenii sincere şi dezinteresate, n-a existat nimic altceva... Tot ceea ce îmi cerea era doar să-l las să mă privească în voie... Îmi încânt şi eu ochii, scumpă Lisette”, îşi explică el pasiunea. Mai aveţi vreo întrebare?

— Aseară aţi mai avut şi alţi musafiri?

— A! Domnule, nu e seară să nu am musafiri. Iţi mai aduci aminte de Silly Vasiliu? Dar de soţii Siomin? I-am servit şi lui Sandu o cafea, un coniac...

Frunză se înveseli subit la auzul acestor nume cândva celebre pe afişele teatrelor de revistă.

— I-am avut ca musafiri la o partidă de bridge... Se ridică brusc. Domnule, îmi eşti simpatic, cu atât mai mult cu cât eşti un admirator al genului revuistic... Mi-ai adus însă în casă o veste neagră... şi m-ai obosit, domnule...

Lăsă capul în piept şi mărturisi cu o amărăciune

sfâşietoare: Sunt totuşi o femeie bătrână! Poftim! O să vă conduc... Ultimele cuvinte îl dezarmară pe Frunză; clarificând natura relaţiilor dintre Ceampelea şi artistă, pe care, dealtfel o presupusese, ar fi avut chef să mai zăbovească, să-şi satisfacă o dorinţă mai veche, refulată de mult, de a pătrunde, prin mijlocirea amintirilor actriţei, în culisele „Cărăbuşului”. Dar Lisette Vrancea o porni înainte, îndreptându-se spre ieşire. Invitaţia era clară:

La uşă, Frunză mai spuse:

— Regret că am fost pus în situaţia de a vă aduce o veste neagră...

— Nu e vina dumitale...

— Mi-aţi îngădui ca, din când în când, să mai trec pe la dumneavoastră? Tare aş vrea să mă mai uit la fotografii, la afişe...

— Cu plăcere... După ce o să mă întorc din Franţa.

— Când plecaţi?

— Sâmbătă! Mai prind oare înmormântarea?

— Nu ştiu... Doriţi să fiţi la înmormântare?! Frunză nu-şi ascunse satisfacţia faţă de hotărârea actriţei.

Drept răspuns, îi întinse mâna să i-o sărute. Frunză se supuse cu plăcere şi nici nu simţi când se pomeni dincolo de uşă, faţă în faţă cu stejarul acela, rătăcit ca un moşneag uriaş şi pribeag printre clădiri.

Îl găsi pe Vasiliu mîncând — avusese totuşi un pacheţel ce-l desfăcuse: câteva felioare de brânză, roşii, un castravecior... Vasiliu înghiţise ultimul dumicat de pâine, când Frunză i se adresă dojenitor:

— Sunt sigur că mie nu mi-ai lăsat nimic...

— Pe burlacii declaraţi nu-i invit să se ospăteze din pacheţelele pregătite de nevastă-mea. Răspunse el categoric.

— Te supăraşi, nene Vasiliu...
— Încotro?
— Înapoi la Firetul, poate îl mai prind acolo pe şiretul ăla de Matei Corvin...
Îl prinse desigur; se pregătea tocmai să părăsească grădina. Când îi zări pe Frunză, nu mai aşteptă să fie chemat; se îndreptă voios spre el. Ieşiră iarăşi în stradă.
— Ei? Ofiţerul de miliţie se uita încruntat la căpitan.
Frunză îşi făcu ochii mici, mânioşi, şi-i vorbi ameninţător:
— Ascultă, de ce i-ai telefonat? De ce ai avertizat-o că o să trec pe la dânsa?
Faţa lui Matei Corvin se lungi, deveni mai întâi gravă, apoi ameninţătoare.
— Cum de vă permiteţi, tovarăşe căpitan? Se revoltă sectoristul. Vă daţi seama de natura acuzaţiei? Sau poate credeţi că numai dumneavoastră depuneţi jurământul de credinţă? Aţi fi putut, mai întâi, să mă întrebaţi: I-aţi telefonat ticnitei? Nu să mă luaţi la sigur... În ceea ce priveşte chestiunea, iată, vă dau cuvântul de onoare că n-am telefonat nimănui. Doar n-am înnebunit. Vă invit să mergem la comandant.
Frunză îşi dădu seama că greşise, şi încă destul de grav.
De aceea, se grăbi să-şi ceară scuze, şi să-l roage pe Matei Corvin să-i înţeleagă circumstanţele.
— Mi-a spus-o limpede: „Te aşteptam. Cineva mi-a telefonat şi m-a anunţat că o să primesc vizita unui securist.”
— Aţi întrebat-o cine i-a telefonat şi la ce oră?
Lui Frunză i se făcu ruşine; îşi aminti că încă din primul moment îl bănuise pe ofiţerul de miliţie. Se mulţumise cu explicaţia şi nu-i mai pusese artistei nici o altă întrebare. Îşi ceru din nou scuze, iar Matei Corvin, acceptându-le, îl dojeni

cu cuvintele:
— Ei vedeţi! Ei vedeţi!
Şi se despărţiră, sectoristul refuzând invitaţia căpitanului Frunză de a-l conduce cu maşina până la Secţie...

4

În timp ce căpitanul Frunză se delecta citind afişele expuse în „salonul-muzeu” al actriţei Lisette Vrancea, colonelul Panait îl convocă pe Lucian la el pentru a audia banda magnetică rezultată de pe urma convorbirii cu fostul ziarist Traian Nicoară.
— Merită să-l cunoşti, se însufleţi Panait amintindu-şi de discuţie. E tipul jurnalistului de pe vremuri, cu tupeu — Îl dai afară pe uşă şi-ţi intră pe fereastră. E cam trecut, săracul: arată mult mai bătrân decât e în realitate... Încolo, omul e vioi, cam cinic. Îl întreb: „Aţi avea ceva împotrivă dacă am realiza, pe marginea convorbirii noastre o stenogramă?” „Nu, îmi răspunde el. Dar aş prefera, dacă se poate, o înregistrare pe bandă de magnetofon”. „Se poate, îi răspund, da' de unde preferinţa asta?” „Nu mi-am auzit niciodată vocea. Cică te încearcă o senzaţie aparte, când o auzi.” I-am satisfăcut omului dorinţa... Era tare emoţionat...
N-o să-ţi pun toată banda, am selectat fragmentul care interesează.
Şeful, în picioare, trebăluia la magnetofon, iar Lucian îl urmărea îngândurat. Încă nu se despărţise de imaginea lui Ceampelea întins pe pat, cu mâinile aşezate cuminte pe piept, cu lumânarea înfiptă între degete. Medicul confirmase supoziţiile sale şi ordonase deschiderea unei

expertize. Nu părăsise locuinţa fostului arhivar până ce nu-i văzuse pe brancardieri scoţând pe uşă corpul neînsufleţit al acestuia.

Panait luă loc în capul mesei de şedinţă, avându-l ca întotdeauna, în stânga sa pe Lucian.

— Acum ascultă! Îl îndemnă Panait şi declanşa magnetofonul.

Panait: în reportajul la care mă referеam, le dădeaţi cititorilor speranţa că a doua zi o să reveniţi cu date noi privitoare la „Drama pasională din stradă Roma”. N-aţi mai revenit. Din ce motive?

Nicoară: Domnule colonel, aţi stârnit în mine un val de amintiri! Plăcute şi neplăcute... amare şi dulci... Înţeleg foarte bine că nu m-aţi invitat aici la o şuetă... De aceea am să fiu foarte lapidar.

P.: Vă rog, serviţi cafeaua, coniacul!

N.: Mulţumesc!... Aşa e, într-adevăr, le promisesem cititorilor noi şi senzaţionale amănunte, dar nu mi-am onorat cuvântul dat şi nu din vina mea. Vedeţi dumneavoastră, noi, reporterii de ştiri senzaţionale, am fost nişte fiinţe neastâmpărate. Nu ne găseam locul, eram într-o continuă mişcare, ne viram peste tot. şi unde trebuia, şi unda nu trebuia. Aveam antenele noastre, chiar şi informatorii noştri.

P.: Oho! Cum trebuie să înţeleg chestia asta cu informatorii?

N.: Foarte simplu, domnule colonel... Coniacul e excelent... mulţumesc! Îi recrutam din rândurile servitorilor, cameristelor, chelnerilor. N-o să mă credeţi! Până şi în poliţie aveam comisarii mei. Să nu vă mire... Pentru o sumă oarecare, primeai un telefon, erai avertizat: „Meştere, vezi că stăpînu' dă astă seară o serată”... sau „Don' ziarist, vino

urgent pe strada X, la numărul cutare, că s-a comis o crimă!” Aşa se făcea că eram mereu pe fază...

Patronul ziarului era mulţumit. Eu aşijderea.

P.: E limpede!

N.: Din asemenea surse am aflat — nu mai ţin minte cine-mi vânduse pontul — că în dimineaţa zilei de 21 februarie soseşte în Gara de Nord, cu „Orient-Expresul”, frumoasa actriţă Norma Taylor, soţia lui Panaitescu-Slănic... Pontul s-a dovedit adevărat. Iar eu, vă declar pe cuvânt de onoare, că datorită surselor mele am fost singurul ziarist din Capitală care a văzut-o pe Norma Taylor coborând din tren...

P.: Era aşteptată?

N.: Îmi place, domnule colonel, cum orientaţi direcţia!

Aveţi fler! Mi-o demonstrează întrebările dumneavoastră. Ei bine, n-o aştepta nimeni. De parcă ar fi sosit incognito, în schimb, din tren n-a coborât singură, ci la braţul unui bărbat bine, elegant. Mi-am dat imediat seama că dădusem de un filon de aur. N-am făcut imprudenţa să mă reped la actriţă să-i iau un interviu... sau să mă reped la telefon şi să transmit la redacţie ştirea că Norma Taylor a revenit în ţară. În faţa gării îi aştepta un „Ford”, la al cărui volan se găsea un cunoscut ziarist occidental, Pierre Hassel. A murit, Dumnezeu să-l ierte, că avea condei!

P.: Deci erau aşteptaţi şi ştiau acest lucru?

N.: Da, s-au dus direct la maşină, fără căutări de prisos.

Nu m-am lăsat nici eu şi am continuat să-i urmăresc.

Hassel şi-a lăsat prietenii la Athenee Palace. Dealtfel, şi el locuia acolo...

P.: Cei doi au cerut camere separate?

A'.: De astă dată vă cam grăbiţi, domnule colonel!

P.: Recunosc!

N.: Norma şi cu însoţitorul ei păreau să fie într-o mare

intimitate. Bărbatul vorbea cu Normă româneşte, cu Hassel engleza, iar cu funcţionarii de la recepţie franceza.

Urmează clou-ul: după ce s-au instalat în două camere separate, Norma Taylor a comandat un taxi şi cu o parte din bagaje a plecat acasă la ea pe Romei, adică la bărbatul ei.

P.: La câte zile după sosirea ei s-a produs drama?

N.: A doua... Asta-i!

P.: Sub ce nume se înregistrase la hotel bărbatul cu care Norma Taylor a sosit în ţară? Mai ţineţi minte?

... Cu părere de rău, colonelul se văzu nevoit să întrerupă audiţia. Sună telefonul. Se duse să vorbească.

Ridică receptorul şi, recunoscând glasul lui Frunză, îi ordonă:

— Raportează!... Da... Da... Înţeleg... Generalul Paşcanu?! Parcă am auzit de el... Uite, iţi dau un număr de telefon... De la Comitetul Naţional al Veteranilor... Aşa!

Roagă-i pe cei de acolo să-ţi dea adresa generalului... Dezechilibrat sau nu. Încearcă să stabileşti un singur amănunt, dacă Sandu Ceampelea a trecut aseară pe la el şi în ce dispoziţie era. Da, da, e aici. O să-i transmit. Hai, hai, nu lungi vorba.., Colonelul reveni la masa de şedinţe. „Frunză îţi transmite un salut călduros!” zise. Umblă la magnetofon, derula puţin banda, ca apoi s-o pună din nou pe direcţia de audiţie. Se auzi:

Nicoară: A doua zi... Asta-i!

Panait: Sub ce nume se înregistrase la hotel bărbatul cu care Norma Taylor sosise în ţară? Mai ţineţi minte?

N.: Cum să nu. Era un oarecare Virgil Obretin, supus britanic.

P.: Virgil Obretin? Hm! Dar acest nume — Codruţ Anghelini — nu vă spune nimic?

N.: Codruţ Anghelini?... Codruţ Anghelini?... Unde şi când

am auzit de el? Că de auzit am auzit... În mod cert!

Da, da... Staţi!... Parcă în timpul războiului am auzit de el... Nu cumva a fost amestecat într-un proces de spionaj?

P.: Aşa s-ar părea!

N.: Ei da! Mi-am amintit şi încă foarte bine. Pontul cu procesul de spionaj de la Curtea Marţială mi l-a vândut un grefier. Da' vedeţi dumneavoastră, erau evenimente unde-mi băgăm direct nasu, altele unde aprobarea patronului era necesară. El era boss-ul, el plătea. „E război! Mi-a zis dumnealui, nu ne vârâm în ciorbă mareşalului şi a lui Eugen Cristescu... Mai cu seamă a lui Cristescu, iar aici e ciorba lui. Şi am stat cuminte în banca mea.

P.: Să revenin la Normă Taylor...

N.: Aşa cum vă povesteam, de la hotel ea s-a dus la domiciliul ei. Am urmărit-o. Acasă, Panaitescu-Slănic în persoană o aştepta. Da, îmi ziceam, am pus mâna pe un subiect gras. Aş fi putut să public un reportaj chiar în foaia următoare. Însă n-avea rost să mă pripesc, era mai bine să-l las să se închege... Şi s-a închegat! Vai de capu' meu cum s-a închegat!

P.: Stimate domnule. Nicoară, sprijinul dumneavoastră ne este absolut necesar... Urmărind cu atenţie tot ce mi-aţi relatat — pentru care vă sunt recunoscător — doresc să vă pun o întrebare puţin jenantă.

N.: Puneţi-o, domnule colonel, puneţi-o! Nu există pentru mine întrebări jenante. N-aş mai fi fost autor de reportaje şi ştiri senzaţionale.

P.; Unde vă găseaţi la ceasul când, pe strada Roma, se dezlănţuia marea dramă pasională?

N.: Sunteţi formidabil, domnule colonel! Aţi intuit imediat! Aveţi fler! Mă găseam chiar acolo, pe strada Roma, în preajma vilei lui Slănic.

P.: Aşadar aţi urmărit-o? Aţi văzut pe cine a vizitat înainte de a fi împuşcată?

N.: Aşa e... am urmărit-o în tot cursul zilei... Pas cu pas... şi de aici era cât p-aci să mi se tragă rău de tot...

P.: Mai întâi, v-aş ruga să ne spuneţi pe cine a vizitat Norma Taylor înainte de a fi împuşcată?

N.: La cine a fost, nu vă pot spune cu exactitate... O să vă explic de ce... Pe unde a fost în după-amiaza zilei, asta da... Ştiu pe ce stradă, ştiu şi în ce casă dacă, între timp, n-a fost demolată. Undeva prin Parcul Domeniilor...

P.: De ce în reportajul dumneavoastră n-aţi pomenit nimic de vizita actriţei în casa din Parcul Domeniilor?

N.: Mereu intuiţi ceva şi puneţi punctul pe i, domnule colonel... Două motive m-au determinat să nu dau în vileag aspectul ăsta. În primul rând, nu aflasem încă în casa cui fusese şi cu cine se întâlnise. Reportajul trebuia să apară a doua zi, în zori, practic nu mai aveam când să-mi fac investigaţiile. Îmi propusesem ca a doua zi să lămuresc şi chestia asta... Iar în al doilea rând... Îmi permiteţi? Foarte bun coniacul! Să trăiţi domnule colonel!...

În al doilea rând, în ziua următoare, spre seară, pe când mă îndreptam spre casa din Parcul Domeniilor, mi s-a întâmplat o chestie de necrezut. M-a ajuns din urmă o maşină, din care au coborât doi vlăjgani... şi aşa m-am pomenit umflat direct de pe stradă!

P.: Era maşina poliţiei, a Siguranţei?

N.: Nu ştiu şi nici nu mi-am chinuit creierul să aflu misterul... Însă din tot ce s-a petrecut cu mine în seara aia, am dedus un lucru: că şi eu, la rândul meu, urmărind-o pe Norma Taylor, am fost urmărit...

P.: Deci doi vlăjgani v-au umflat direct de pe stradă.

Continuaţi, vă rog...

N.: M-au împins pe bancheta din spate, m-am trezit precum Hristos între doi tâlhari, iar după ce maşina a pornit, mi-au pus pe nas ochelari orbi... După ce m-au plimbat aiurea prin tot oraşul, m-am pomenit introdus într-un cabinet, aşezat pe un scaun în faţa unui birou şi pocnit peste ochi cu o lumină puternică, orbitoare. Ca în filmele americane... Cineva, de dincolo de birou, mi s-a adresat cam în felul următor: Ascultă, mă Nicoară, de ce nu vrei tu să fii un băiat de treabă?” După voce părea să fie un bărbat mai în vârstă. M-a luat, de parcă m-ar fi ştiut de când lumea... Că de ce îmi vâr nasu unde nu-mi fierbe oala? „Că dacă ar şti Bumbeşti — ăsta-i fostul meu Patron — harcea parcea m-ar face. N-are rost să întind povestea... Am primit o sumă frumuşică...

P.: Acolo, pe loc?

N.: Da! Despăgubiri! Ca să tac, să nu mai scriu nimic de „drama pasională” şi, în mod special, să nu mai dau târcoale casei din Parcul Domeniilor, să-mi văd de alte treburi, dacă doresc să nu am cu totul şi cu totul „întâmplător” un accident de maşină sau ceva asemănător... Am luat banii, am mulţumit şi am încheiat capitolul... Iar de ieşit de acolo, am ieşit tot aşa, ca în filme. Lumina aia orbitoare s-a stins. Am auzit cum partenerul meu de afaceri părăsea pe întuneric încăperea. Pe urmă, în scenă au intrat din nou cei doi vlăjgani. Mi s-au pus pe nas ochelarii orbi... şi dus am fost. Nici până în prezent nu ştiu unde s-a tratat cu mine, cine a tratat, cine mi-a plătit tăcerea, ce-i drept, cu o sumă destul de mare...

P.: După aventură asta, chiar n-aţi mai întreprins nimic, aşa ca să vă satisfaceţi curiozitatea?

N.: Ei, ceva tot am mai întreprins eu, bineînţeles, cu discreţie. Ziaristul e tot ziarist... Din născare e curios.

Eram curios să ştiu ce s-a mai întâmplat cu acel bărbat pe care Norma Taylor îl lăsase la hotel.

P.: Cu supusul britanic, Virgil Obretin? Şi aţi izbutit?

N,: Cum să nu. A doua zi sau a treia zi de la sosire, Virgil Obretin a părăsit ţara cu un avion militar occidental.

P.: Iar în legătură cu casa din Parcul Domeniilor n-aţi mai întreprins nimic?

N.: Nimic. Mi-am dat cuvântul, trebuia să mi-l respect...

P.: În reportaj, daţi cititorilor de înţeles că Panaitescu-Slănic ar fi pornit, cu maşina sa, în urmărirea soţiei. Într-adevăr a urmărit-o?

N.: Nu. A luat-o în cu totul altă direcţie.

Colonelul întrerupse magnetofonul, adresându-i-se lui Lucian:

— Asta-i, stimabile! Acum spune-mi ce-ai priceput din tot ghiveciul ăsta?

Lucian nu se grăbi să răspundă, nu pentru că întrebarea ar fi fost prea dificilă, ci pentru că îl copleşise o toropeală deprimantă; poate din pricina acestei afaceri din trecut a cărei duhoare răzbea, peste decenii, acolo, în biroul lor. Dimineaţă — Ceampelea cu petele sale vizibile de otrăvire. La prânz — Norma Taylor — Panaitescu cu drama lor urât mirositoare... Iar pentru după-amiază îi aştepta o acţiune, poate decisivă, în casa Măriei Anghelini... Cine ştie ce o să mai aducă cu sine şi Pavel Diugan!

În aşteptarea răspunsului, Panait luă un creion şi începu să se joace cu el atent, ca şi când i-ar fi fost teamă să nu-l frângă... Lucian îl urmări un timp, apoi, ştergându-şi faţa transpirată cu o batistă îmbibată şi ea de transpiraţie, se hotărî să vorbească:

— Desigur că „amintirile” ziaristului nu sunt lipsite de interes. Ele vin să confirme exactitatea unor însemnări din

caietul Măriei Anghelini, ceea ce pentru noi, în absenţa unor date de arhivă, e foarte important. De aici poate şi întrebarea — care presupun că vă frământa: Cine să fi fost bărbatul cu care Norma Taylor a sosit în ţară?

Panait dădu aprobator din cap, îmbărbătându-l astfel pe calea deducţiilor. Nu cumva sub identitatea lui Virgil Obretin se ascundea chiar Codruţ Anghelini?... Tovarăşe colonel... Glasul brusc ridicat al subalternului îl făcu pe Panait să-şi înalţe fruntea şi să se uite cu o atenţie încordată la el... Tovarăşe colonel, acum, după ce Ceampelea ne-a făcut figura şi ne-a părăsit ducând cu el o sursă importantă de informaţii, trebuie neapărat şi cât se poate de urgent să rezolvăm o problemă care totuşi depinde de noi...

— Care-i aia?

— Deshumarea... Lucian tăcu; venise rândul său să aştepte răspunsul şefului care-şi reluase, dus pe gânduri, jocul cu creionul.

— Interesul lui Pantazi-bucureşteanul, vorbi el într-un târziu, pentru familia Anghelini, moartea suspectă a lui Ceampelea ne demonstrează că, în ciuda celor două decenii ce s-au scurs de la procesul lui Codruţ Anghelini, există un interes prezent faţă de această afacere... Trebuie să fim pregătiţi pentru noi surprize... Cineva din umbră s-a alarmat... Un pion a cărui valoare n-o putem estima încă a fost eliminat din joc... Mă refer la Ceampelea... S-a sinucis? A fost lichidat? Nu ştim încă... tot ce ştim e că deznodământul fostului arhivar s-a produs după ce noi i-am cerut sprijinul în cazul Anghelini...

— Aseară, după ce am plecat, îşi îngădui Lucian să intervină, Ceampelea s-a îmbrăcat şi a ieşit în oraş... A trecut pe la generalul în retragere Paşcanu, a mai trecut pe

la Lisette Vrancea... Cu care dintre ei o fi comunicat?

Colonelul zâmbi sarcastic, ceea ce avu darul să-l indispună pe Lucian.

— Vezi, căpitane, cum eşti? La un moment dat am avut sentimentul că fugi de întrebările care răsar şi tot răsar ca ciupercile după ploaie...

— Peste două-trei ceasuri o să cunoaştem rezultatul expertizei medico-legale...

— Foarte bine, expertiza însă n-o să ne ofere şi răspunsul la întrebarea dacă Ceampelea s-a sinucis sau a fost scos din joc. N-o să ne ofere nici răspunsul dacă în afară de vizitele făcute generalului Paşcanu şi actriţei Lisette Vrancea, a mai fost în vizită şi la o a treia persoană...

Se auziră câteva bătăi în uşă; în prag se ivi ofiţerul de serviciu şi-i ceru colonelului Panait permisiunea de a se adresa căpitanului Lucian. Panait aprobă.

— Vă caută la telefon tovarăşa Măria Anghelini... într-o chestiune foarte urgentă. De la biroul dumneavoastră a fost sfătuită să vă sune aici.

— Ce mai aştepţi, dă-i legătura! Decise colonelul.

Ofiţerul execută un „stânga-mprejur” perfect şi ieşi.

Panait îi indică lui Lucian aparatul de la care urma să vorbească. Căpitanul se grăbi să ridice receptorul.

— Alo! La telefon căpitanul Lucian! Săru' mâinile!

Auzi glasul sugrumat al bătrânei.

— Domnule Viziru! Gemu ea Domnule Viziru!

Respiraţia anevoioasă a bătrânei îl îngrijoră brusc şi se hotărî să-i iasă în întâmpinare:

— S-a întâmplat ceva?

Sesizând neliniştea subalternului, Panait ridică cel de-al doilea receptor al aparatului şi-l duse la ureche:

Vocea bătrânei i se păru şi lui înspăimântată.

— Cu câteva minute în urmă, povestea Măria Anghelini abia trăgându-şi sufletul, un necunoscut m-a chemat la telefon. Bătrâna se sufocă însă şi tăcu.

— Doriţi să vin la dumneavoastră? O întrebă el.

— Nu, nu, se împotrivi ea.

— Ce v-a spus acel necunoscut?

— Doar câteva cuvinte şi alea — doamne! Doamne! Se vaită bătrâna. Grele cuvinte mi-a mai spus: „V-aţi trădat fiul, pe Codruţ. Nu trebuia să predaţi plicul autorităţilor comuniste...” Măria Anghelini izbucni în plâns.

După câteva minute de tăcere, Lucian o întrebă din nou:

— Şi ce altceva a mai spus?

Măria Anghelini făcu un efort ca să continue.

— A mai spus: „Codruţ trăieşte... Abia acum o să moară... când comuniştii vor da de el”. Atât! N-am apucat să scot o vorbă căci mi-a închis telefonul.

Alarmat şi mai mult de starea femeii, Lucian zise:

— Vin numaidecât la dumneavoastră... Iau o maşină şi...

Panait dădu din cap semn că-i aprobă hotărârea.

— Nu, vă rog!... Nu-i cazul...

— Da' nu vă e rău? Insistă Lucian.

— E adevărat... Da' nu sunt singură... e şi fiica mea acasă. Doar atât am avut să vă comunic! Bună ziua!

Lucian nu mai apucă să-i mulţumească. Se auzi un declic. Rămase cu ochii fixaţi pe aparat, în liniştea ce se aşternuse, auzi deodată cuvintele: „Biata femeie!” şi-şi ridică privirile spre colonel.

— Pavel Diugan! Şopti căpitanul cu tristeţe. S-a dus şi ultima noastră speranţă...

— Iar eu care am pregătit un „plic” identic cu cel de pe vremuri al lui Anghelini! Suspină şi Panait. În ce hal o fi adus-o pe bătrâna telefonul necunoscutului.

— Ce facem?

Colonelul desluşi în întrebarea subalternului o undă de disperare.

— Măria Anghelini a fost chemată la telefon de un necunoscut, îşi exprimă colonelul părerea. Noi presupunem că necunoscutul ar fi Pavel Diugan. Dar la fel de bine ar putea să nu fie. De aceea, acţiunea noastră rămâne în vigoare. O să te duci după-amiază la locuinţa Măriei Anghelini... Cine ştie, poate că răsare totuşi un Pavel Diugan...

— Trag concluzia că bătrâna a fost supravegheată.

Cu deshumarea cum rămâne?

— Trebuie să căutăm o bază legală, fu de părere Panait. Măria Anghelini trebuie să ceară deschiderea unei asemenea acţiuni. Încearcă să stai de vorbă cu ea...

Deşi te-ai întrebat: Vom deshuma, şi?... Vom găsi în sicriu un schelet, poate şi urmele împuşcăturilor... Ca să putem stabili dacă acel schelet îi aparţine lui Codruţ Anghelini, e nevoie de timp... Metoda suprapunerilor, cea a lui Gherasimov, cere-vreo două luni.

— În perioada asta, îşi susţinu Lucian în continuare punctul de vedere, este absolut necesar să ştim dacă în sicriu se află un cadavru sau nişte pietroaie... — E în regulă! Să vedem mai întâi cu ce se întoarce Frunză...

5

De cum păşi în antreu, Frunză simţi în nări un miros scârnav de murdărie de pisică şi se îngreţoşă — Pe aici, zise femeia, luând-o înainte... Se pomeni într-o odaie

întunecoasă, cu mobilă veche, cu covoare făcute sul şi rânduite în picioare, unul în altul într-un colţ. Dăinuia acelaşi aer închis, stătut, ca şi, când ferestrele n-ar fi fost niciodată deschise. Insă-şi dea seama de ce în plină zi însorită, lumina pătrundea palidă, vlăguită parcă. Nu apucă să se dumirească, căci din pricina prafului care se stârnea la cea mai mică mişcare, îl cuprindea strănutul. “Unde naiba am nimerit? Se întrebă Frunză enervat. Casă de general e asta?”

— Parlez-vous francais?

Căpitanul avu o tresărire. Cine i-a pus întrebarea?

Oare femeia care-i deschisese uşa şi-l condusese în „depozitul” ăla?

— Nu, doamnă...

— Domnişoară...

—... domnişoară... o imită Frunză stăpânindu-şi nervii.

— Paşcanu...

— Sunteţi domnişoara Paşcanu?! Era sincer uluit de prezentare, de cele ce vedea şi auzea. Şi el, care o luase drept femeie de serviciu. Din vina ei, desigur.

— Vă rog, luaţi loc!

Frunză se hotărî cu greu să se aşeze; îi era teamă să nu stârnească în jurul său alte valuri de praf şi aerul să nu devină astfel de nerespirat. Se aşeză şi strănută din nou, mai puternic.

— Sunteţi răcit? Îl întrebă domnişoara Paşcanu cu o inocenţă ce te făcea să zâmbeşti îngăduitor. „Unde oi fi nimerit? Se întrebă Frunză cuprins de furia a mii de draci... Şi ce-i cu monumentul ăsta de neglijenţă dinaintea ochilor mei?”

— Să vă servesc cu un pahar de apă?

— Nu, nu, sări el speriat de imaginea posibilă a paharului,

de limpezimea apei.
— N-aţi mai fost la noi, nu-i aşa?
Distincţia cu care vorbea contrasta izbitor cu rochia neagră ce cădea largă şi şleampătă pe trupul ei parcă fără forme... cu papucii vechi şi rupţi în picioare... N-avea vârsta... Părul însă, pieptănat neglijent peste cap, îi era cărunt.
— Aş vrea să vorbesc cu tatăl dumneavoastră, îi explică Frunză rostul său în depozitul acela de lucruri, ce se voia şi sufragerie.
— Cu domnul general Paşcanu? Spuse ea, ca şi când musafirul încurcase protocolul, iar ea urma să-l descurce.
— Da, cu domnul general...
— La ora asta? Se miră ea cu o voce care, în intimitatea odăii, răsuna cam infantil.
— De ce nu?
Ea se aşezase pe marginea scaunului şi se uita la Frunză din ce în ce mai nedumerită; cum de nu ştia că la ora asta generalul se retrăgea în cabinetul său pentru a medita în linişte la problemele păcii şi ale războiului.
— Da' bine, domnule, încă nimeni n-a îndrăznit să-l deranjeze la ora asta! Ochii ei se rotunjiră, părea impresionată de temeritatea bărbatului.
— Spuneţi-i că vin din partea domnului Ceampelea.
— Îl cunoaşteţi? Explodă ea bucuroasă că aflaseră, în sfârşit, o cunoştinţă comună. Ce om plăcut şi simpatic!
Aseară a trecut pe la noi să-şi ia rămas bun...
Ultimele cuvinte ale domnişoarei Paşcanu îl determinară pe Frunză s-o privească atent.
— Nu ştiam că pleacă!
— În vacanţă, pe mai multă vreme... Când a auzit domnu' general, s-a necăjit rău de tot!
— De ce să se necăjească?

— Domnul Ceampelea nu v-a spus nimic? Pentru întâia oară glasul îi deveni şovăitor.

— Ei, ceva tot mi-a spus, minţi Frunză încercând să salveze aparenţele. Deodată, zări desprinzându-se dintr-un ungher, un cotoi negru, dolofan, care se întinse leneş lungindu-se enorm, ca apoi să se adune la loc şi să se furişeze în vestibul prin uşa întredeschisă. Simţi din nou acel miros scârnav şi se îngreţoşă. „Doamne, de-aş scăpa mai repede de aici!”

— Vreţi chiar să vorbiţi cu domnu' general Paşcanu?

Acum parcă-l compătimea pe musafir pentru intenţia sa, de neclintit, iar această compătimire i se instalase şi în voce. Domnul general nu e sănătos... Domnul general a suferit, în timpul bombardamentului american o contuzie... De atunci... Tăcu brusc, înduioşată de cele povestite...

Eu îi port de grijă... Numai pe mine mă mai are... Cu domnul general nu ştiu cum o să vă înţelegeţi... Să vă fac o cafea? Sări ea la un alt gând. Lui domnul Ceampelea îi place tare mult cum prepar eu cafeaua. Şi aseară i-am pregătit o ceşcuţă... A băut şi un coniac... Părea bucuroasă că-i picase ca din cer un om să mai schimbe un cuvânt.

— Domnul Ceampelea cum vorbeşte de se înţelege atât de bine cu domnul general?

— Ehei, dumnealor se cunosc de mult şi se înţeleg...

Domnul Ceampelea ştie boala tatei şi nu-l contrazice...

Nici dumneavoastră să nu-l contraziceţi!

Frunză se ridică impetuos în picioare, desigur stârnind praful în juru-i, şi zise:

— Vă rog să mă anunţaţi domnului general... Strănută o dată, şi încă o dată.

O uşă se deschise şi, pe neaşteptate, în pragul ei se ivi generalul răcnind îngrijorat:

— Sevastiţo, ceva îmi spune că un străin a pătruns în bunker!

Dădu cu ochii de Frunză şi încremeni. Sevastiţa se ridică încet şi i se adresă cu o bunătate copleşitoare:

— Papa! Pe dumnealui domnul Ceampelea l-a trimis la noi!

— Aha! Exclamă el, de parcă şi-ar fi adus aminte de ceva. După ce-l măsură din tălpi şi până în creştet, i se adresă cu o voce baritonală. După mine!

Domnişoara Paşcanu îi zâmbi lui Frunză îmbărbătându-l din priviri: „Îndrăzneşte! Te acceptă... l-ai devenit simpatic...”

Frunză nu-şi găsi chiar atât de uşor stăpânirea de sine; îl zăpăcise apariţia surprinzătoare a generalului: înalt, cadaveric, purtând uniforma vechii armate, cu pieptul încărcat de decoraţii. Înainta spre uşă şi intră în cabinetul lui de lucru. Luminile erau aprinse; unica fereastră a încăperii era complet camuflată. Pe un perete atârna o hartă uriaşă a Europei împunsă în zona Canalului Mânecii cu tot felul de steguleţe albe şi roşii. Generalul se aşeză la birou, cu spatele la Frunză şi-l întrebă morocănos:

— Ce grad ai?

— Căpitan! Răspunse Frunză privind ceafa subţire şi năpădită de puf argintiu a generalului.

— Vorbeşti engleza?

— Nu!

— Dar franceza?

— Nu!

Generalul răcni din nou, fără însă să se uite peste umăr la interlocutorul său:

— Atunci cum vrei să duci la îndeplinire misiunea?

Cum vrei să debarci pe insulă fără să cunoşti limba lui Churchill? Doar l-am rugat pe Ceampelea să-mi aleagă nişte

agenţi buni, cu experienţă, culţi... Deodată începu să se vaite: N-am, domnule, n-am cu cine să finalizez INVAZIA! Uite harta... Operaţia-i gata! Oştile stau faţă-n faţă... Un ordin, un singur ordin, şi insula se duce-n pastele măsii. Căpitane!

— Vă ascult, domnule general! Răspunse Frunză supus şi gata să-i ducă la îndeplinire orice poruncă.

— Părăseşte imediat bunkerul! Vezi să nu te repereze contrainformaţia inamicului. Te strecori până în portul Playmouth şi observi mişcarea flotei regale britanice!

Ai înţeles? Dacă le distrugem englezilor flota, îi avem pe insulari în buzunarul ăl mic. Ai înţeles?

— 'nţeles!

— Cunoşti cifrul!

— Îl cunosc!

— Dumnezeu să te ajute, căpitane!

Frunză înţelese că era concediat; mai cuprinse o dată cu privirea acel univers demenţial şi ieşi. Generalul rămase mai departe împietrit în fotoliu, cu ochii fixaţi pe hartă, acolo unde steguleţele albastre efectuaseră de-acum invazia Angliei.

Domnişoara Paşcanu îl aştepta în picioare, cu o anumită nelinişte pentru deznodământul discuţiei dintre cei doi militari. Se lumină văzându-l pe „trimisul” lui Ceampelea şi fu de-a dreptul bucuroasă să-l întâmpine cu cuvintele:

— E bolnav, săracu'! Ştiţi, contuzia... E stăpânit de o idee fixă: invazia Angliei!

Frunză năduşise complet; cămaşa i se lipise de spinare. Se îndreptă în tăcere spre ieşire. Voia să scape cât mai repede din strânsoarea „bunkerului” aceluia sufocant, să iasă la aer... În antreu fu cât p-aci să calce în picioare cotoiul. Când se văzu afară, se uită instinctiv la cer şi se bucură că există,

că era adânc, azuriu şi senin... După câţiva paşi, privi peste umăr; domnişoara Paşcanu se oprise în cadrul uşii, de parcă i-ar fi fost frică să-l treacă.

Pe faţa-i palidă, obosită de suferinţă, i se înstăpînise un surâs de recunoştinţă.

“Doamne! Îşi zise Frunză, pornind în căutarea maşinii. Mare ţi-e grădina!”

6

Colonelul Panait îşi abandonase creioanele; obosise sau se plictisise. Ascultase raportul lui Frunză cu capul în piept şi ochii închişi, gata parcă să se avânte înainte, ca un berbec... Braţele şi le lăsase în jos, într-o relaxare totală... Nici când îl întrebă pe căpitan: „Care-ţi sunt concluziile? Nu-şi ieşi din încremenire.

— Concluzii, tovarăşe colonel, cred că e prea mult spus. Am enunţat însă două ipoteze...

— M-am săturat de ipoteze... mărturisi Panait cu o sinceritate dezarmantă. Ceampelea a murit otrăvit. Ne confirmă Institutul de medicină-legală. Otravă cu efect întârziat... cinci, şase ore...

Frunză nu era obişnuit să-şi vadă şeful în postura de om vlăguit şi gata să se recunoască învins.

— Cinci-şase ore cu aproximaţie, preciza Panait. În sânge i s-a găsit alcool... Un procent moderat... cofeină, resturi de mâncare nedigerată... S-a sinucis sau a fost lichidat? Asta-i întrebarea! Deschise ochii şi-şi înălţă capul căutând să surprindă pe faţa căpitanului reacţia provocată de spusele sale. Te văd bucuros. De ce?

Frunză nu-şi mărturisi motivul bucuriei sale lăuntrice, în

schimb răspunse fără să şovăie la cealaltă întrebare a colonelului:

— Ceampelea s-a sinucis. Motivul sinuciderii trebuie căutat în trecutul său. Intrăm însă în domeniul ipotezelor, dacă-mi permiteţi?

Panait se foi pe scaun, îşi aţinti privirile spre paharul cu creioane şi, spre liniştea sufletească a lui Frunză, alese unul roz — optimist şi nu prea, după părerea subalternului.

— Ei, hai, intră! Consimţi colonelul suspinând.

— Apariţia neaşteptată a căpitanului Lucian în casa lui Ceampelea, sprijinul ce i l-a cerut în.. Afacerea Anghelini” l-au alarmat. Pesemne că se simţea cu musca pe căciulă. Poate că în 1944 a avut un rol în dispariţia sau distrugerea unor piese de la arhivă? Poate că după 1944 a trăit tot timpul cu teama să nu fie descoperit?

Şi deodată primejdia se concretizează. Înţelege că nu mai are cum s-o evite. Găseşte un motiv plauzibil să amâne discuţia. Drept urmare, a luat o hotărâre proprie spionilor calificaţi, de a se sinucide. Înainte de a-şi pune capăt vieţii, trece să-şi ia rămas bun de la doi prieteni: generalul Paşcanu şi Lisette Vrancea. Şi într-un caz, şi în celălalt, îşi explică vizita sa inopinată prin plecarea sa, undeva departe, într-o vacanţă mult visată. Se întoarce acasă. La generalul Paşcanu a băut un coniac, o cafea...

La Lisette Vrancea, de asemenea... Alcoolul i-a aţâţat foamea. Acasă încearcă să şi-o potolească pentru ultima oară... Desigur, ţin seama de resturile de mâncare nedigerate găsite la autopsie. Înghite otravă, care-i cu efect întârziat...

Colonelul zâmbi admirativ:

— Povesteşti frumos, băiete!

— Nu numai frumos, ci şi logic, spuse Frunză mucalit;

adică dragă doamne, a spus-o în glumă, dar de ce nu poate fi luat şi în serios.

— Îţi mor ţie câteodată lăudătorii... Dintr-un aparat izbucni, pe neaşteptate, ceva asemănător unui bâzâit.

Ăsta-i Lucian, zise Panait cercetându-şi ceasul de mână.

Se ridică şi se duse să ia legătura cu maşina lui Lucian.

Auzi în receptor:

— Raportează căpitanul Lucian!

— Te ascult, căpitane!

— După telefonul de azi dimineaţă. Măria Anghelini nu se simte bine... În faţa casei s-a oprit o maşină sanitară...

Se pare că e a Policlinicii de cartier...

— Fii atent! Îl avertiză Panait. Cineva din echipă să verifice dacă aparţine Policlinicii şi ce doctor a consultat-o... Şi acum ce ai de gând să întreprinzi?

— Să aştept ca medicul să plece şi să intru eu în scenă, să stau de vorbă cu ea.

— Se apropie ora fatală. Tot mai speri în apariţia lui Pavel Diugan?

— Dintotdeauna mi-a plăcut să sper, tovarăşe colonel...

— Bine! Ţine-mă la curent!

Panait reveni îngândurat la locul său, se uită chiorâş la Frunză, ca şi când ar fi încercat să-şi aducă aminte de unde-l cunoaşte sau ce căuta acolo, în dreapta sa.

— Unde am rămas?

— La „îţi mor ţie câteodată lăudătorii!”

— Deci elimini ipoteza lichidării lui Ceampelea?

— Exact, tovarăşe colonel. Dacă o accept, înseamnă că îmi creez dilema: generalul Paşcanu sau Lisette Vrancea? Şi cum, să-mi fie iertată expresia, generalul e sonat rău, nu de ieri, nici de alaltăieri... Rămâne Lisette Vrancea... Ori legătura cu ea de aproape un sfert de veac nu avea nimic

conspirativ în ea. Ca Lisette Vrancea să-l lichideze, trebuie să acceptăm ideea de a fi fost legătura lui superioară...

— Logic, recunosc.

— Mai e ceva, de care am amintit. Atât domnişoara Paşcanu, cât şi Lisette Vrancea au arătat că Ceampelea a trecut să-şi ia rămas bun... Dacă Lisette Vrancea ar fi fost „mâna ucigaşă”, nu ar fi dat o explicaţie asemănătoare cu cea a domnişoarei Paşcanu...

— Logic... Logic... râse colonelul. Dar de ce refuzi tu existenţa unei a treia persoane, prezentă între cele două, şi pe care Ceampelea a vizitat-o tot aseară?

Frunză înălţă din umeri şi răspunse fără prea multă convingere:

— Am încercat, cu aproximaţie desigur, să reconstitui itinerarul de aseară al lui Ceampelea. De la văduva sa ştim la ce oră a plecat de acasă, în jurul cărei ore s-a întors... Nu, nu, în mod cert n-a avut când să viziteze o a treia persoană.

Din nou se auzi bâzâitul acela de semnalizare. Panait se repezi la aparat:

— Da, căpitane, te ascult!

— Maşina sanitară a plecat, raportă Lucian. Locotenentul Stancu se va interesa de ea... Mă pregătesc să intru la Măria Anghelini.

— Succes!

După ce se reaşeză, Frunză zise pe un ton vădit serios:

— Nu ştiu cum se descurcă acolo fără mine!

— Să vedem cum o să te descurci tu fără el. Aşadar să acceptăm ipoteza ta. Ceampelea a venit acasă în jurul orelor 23.30... A venit hotărât să se sinucidă... A mâncat ceva frugal, a luat otrava, s-a băgat în pat în jurul orei... De acord?

— De acord! Se învoi Frunză curios să vadă pe ce drumuri

intenţiona şeful să-l plimbe.

Colonelul scoase dintr-o mapă rezultatul expertizei medico-legale:

— Otravă cu efect întârziat... Cinci-şase ore de la introducerea sa în organism... Noi să ne oprim la o medie cinci şi jumătate. Deci dacă regretatul nostru Ceampelea a înghiţit otrava la ora 12 noaptea, el şi-ar fi dat sufletul la cinci şi jumătate dimineaţa... Şi acum, fii atent ce se certifică aici! Panait agită în aer documentul aşa a Frunză să-l vadă mai bine. La ora 13,30, Ceampelea Sandu era mort de aproape treisprezece ore... Hai să zicem douăsprezece ore şi jumătate! Dacă facem o elementară operaţie de scădere, constatăm că Ceampelea a murit în jurul orei 1,30 dimineaţa. Facem acum a doua operaţie de scădere şi aflăm că otrava a fost înghiţită în jurul orelor.

1, 30... Unde se găsea la această oră?

— Plecase de la generalul Paşcanu, dar nu ajunsese încă la Lisette Vrancea, răspunse Frunză consternat.

— Şi atunci? Ochii de culoarea oţelului ai şefului se opriră apăsători pe faţa subalternului care, în momentul acela, exprima o dezorientare elocventă.

— Cum rămâne cu ipotezele?

— N-am cunoscut rezultatele autopsiei, se apără Frunză, susţinând bărbăteşte privirile şefului.

— Vezi, căpitane, d-aia ţin eu la voi, că nu vă lăsaţi copleşiţi de părerile mele. Aşa e... N-ai avut la îndemâna datele acestea. Acum le ai. Meditează! Odihneşte-te fă-ţi un duş, căci vreau, în timp ce Lucian îl aşteaptă zadarnic pe Pavel Diugan, să-i faci o vizită avocatului Manole Braşoveanu. Ai adresa lui? Foarte bine. Voi fi toată noaptea la birou... Te salut!

Se ridică în picioare şi îi întinse colaboratorului său mâna,

semn că nu-şi pierduse complet optimismul în ceea ce priveşte dezlegarea enigmei Tiberiu Pantazi — Codruţ Anghelini — Sandu Ceampelea — Pavel Diugan...

Doamne, numai de nu ar apărea la orizont şi un al cincilea!

Lucian se văzu în situaţia de a apăsa în câteva rânduri pe butonul soneriei. A treia sau a patra oară i se deschise. Se uită fugitiv la ceas: doar douăzeci de minute îl mai despărţeau de ora când Pavel Diugan urma să-şi facă apariţia.

— A, dumneavoastră sunteţi?

Săftica Albuşoiu stătea în prag, înciudată că nu avusese suficientă tărie să nu deschidă. Acum însă părea hotărâtă să nu cedeze şi Lucian înţelese acest lucru încă din prima clipă.

— Aş vrea s-o văd pe mama dumneavoastră, i se adresă ofiţerul privind-o stăruitor în ochi.

Femeia ripostă imediat, dârz şi categoric:

— Îmi pare rău, nu se poate... A văzut-o doctorul...

Are ceva cu inima... I-a recomandat repaus total...

— Doamnă! Lucian vru să facă un pas spre vestibul, dând de înţeles că n-ar dori să continue discuţia la uşă, însă Săftica Albuşoiu îi bară calea într-un mod surprinzător de violent, ceea ce pe ofiţer îl dezarmă.

— V-am spus că nu se poate! Roşise toată, de încordare, şi o cuprinsese un tremur stăpânit. Doctorul mi-a explicat, vorbi ea răstit, că emoţiile pot să-i fie fatale...

Doriţi cumva să... Îşi dădu seama că era să-i scape o gravă necuviinţă şi tăcu.

Cu gândul la Pavel Diugan care putea să-şi facă apariţia dintr-un moment în altul, Lucian încercă s-o îmbuneze:

— Doamnă, nu trebuie să vă enervaţi... Nu ştiu dacă mama dumneavoastră v-a informat...

— M-a informat, nu m-a informat, i-o reteză ea, vă declar că m-am săturat de toată povestea asta. Înţelegeţi? De douăzeci de ani nu aud decât de drama fratelui meu! Gata! Îmi ajunge! Îşi muşcă nervos buzele. Când o să se facă mai bine, o să vă chem la telefon, mai adăugă şi închise uşa.

Discuţia îi lăsă lui Lucian un gust amar. Înţelegea foarte bine că izbucnirea nestăpânita a fiicei Măriei Anghelini îşi avea originea în istoria contradictorie a morţii sau dispariţiei fratelui ei, dar sentimentul că o acţiune a serviciului lor rămânea nefinalizată îl îndemnase să stăruie. Acum nu-i mai rămânea nimic de făcut decât să se retragă şi, laolaltă cu ceilalţi colegi, să pândească eventuala apariţie a lui Pavel Diugan?

Traversă curtea, ieşi în stradă... Maşina îl aştepta la o distanţă de vreo cincizeci de metri, în dreptul unei alimentare. De acolo avea perspectiva străzii până dincolo de locuinţa Măriei Anghelini. Se îndreptă spre „Volga”. Se gândea cu părere de rău că varianta atât de bine concepută de şef nu se va mai realiza. „Plicul” lui Codruţ Anghelini era la el şi bine ar fi fost dacă ar fi ajuns în buzunarul lui Pavel Diugan... O să vină oare?

Un ceas mai târziu, o dată cu lăsarea amurgului, încordarea-i cedă; toată nemulţumirea acumulată împotriva Săfticăi Albuşoiu se risipi. Pavel Diugan întârzia să se arate, se dovedea astfel că era una şi aceeaşi persoană cu necunoscutul care îi telefonase Măriei Anghelini în cursul zilei. Ridică receptorul şi-i raportă şefului situaţia!

— Nu mă miră, răspunse colonelul, mă aşteptam.

— Ce-mi ordonaţi?

— Măria Anghelini şi toţi ai casei se cer protejaţi.

Atenţie să nu se întâmple ceva ireparabil. Atenţie sporită în cursul nopţii... Tu vino la sediu, imediat!

— 'nţeles! Aşteptă ca Panait să pună jos receptorul şi apoi, prin radio, luă legătura cu şeful echipei ce avea misiunea să asigure protecţia familiei Anghelini.

DOCUMENTE

Declaraţie

Subsemnatul Marin Nită, pensionar, domiciliat în Bucureşti, strada Arsenalului 215, în legătură cu înmormântarea lui Codruţ Anghelini declar următoarele:

Am fost agent al Siguranţei Capitalei, Corpul detectivilor, brigada a 2-a, în calitatea asta am primit, la începutul lunii iulie 1944 — nu-mi amintesc exact data — misiunea de a mă deplasa la Cimitirul Belu pentru a supraveghea o înmormântare. Până atunci n-am mai primit asemenea misiuni. Personal şeful brigăzii, comisarul Ilie Lăzărescu, m-a chemat la el în birou şi mi-a expus ce am de făcut la cimitir.

1. Să supraveghez cu stricteţe că nu cumva să-i treacă cuiva prin cap să deschidă coşciugul.

2. Coborârea mortului să nu se facă mai târziu de ora 15, 30.

3. Dacă cineva din asistenţă voieşte să ţină o cuvântare, să-l împiedic, să-l legitimez şi dacă refuză să-l reţin şi să-l duc la Siguranţă.

4. După terminarea înmormântării să mai rămân prin preajmă 3-4 ceasuri şi să supraveghez mormântul.

Declar că am îndeplinit misiunea fără nici o dificultate. Nimeni n-a încercat să deschidă coşciugul. Dealtfel, era bine bătut în cuie. Ora coborârii mortului în groapă a fost respectată de familie. N-a fost cine să ţină cuvântări; nu erau decât câteva persoane.

După înmormântare, aşa cum preciza misiunea, am rămas locului. Asistenţa plecase. Familia la fel... Cred că era ora

cinci şi jumătate când am văzut pe aleea ce ducea la mormânt o femeie îmbrăcată toată în doliu, cu un buchet mare de garoafe roşii. M-am dat pe lângă cavouri, să nu mă observe... Am văzut-o presărând flori pe mormânt...

A stat mult şi a plâns la crucea mortului. Nu ştiu cine era, dar când a ridicat voalul şi i-am văzut faţa, atunci am constatat cât de frumoasă era. Mai mult n-am avut de-a face cu cazul Codruţ Anghelini.

La întrebarea „Dacă în legătură cu greutatea sicriului mi s-a părut a fi ceva suspect”? Declar că nu mi s-a părut nimic suspect.

12 iulie 1964 NITĂ MARIN

Declaraţie

Subsemnatul Petrescu Tudor, pensionar, în vârstă de 82 de ani, domiciliat în Bucureşti, str. Bradului nr. 175, în legătură cu procesul spionului Anghelini Codruţ declar următoarele:

Sunt bătrân şi bolnav şi nu-mi mai aduc aminte nimic.

Tot ce îmi amintesc e că într-adevăr am ridicat de la locuinţa spionului o fotografie a actriţei Norma Taylor, pe care o păstrez şi în prezent. Nu-mi amintesc numele avocatului care a asistat, împreună cu mama spionului, la aplicarea hotărârii judecătoreşti.

11 iulie 1964

PETRESCU TUDOR

VIII. Memoria avocatului

1

În toamna anului 1939, tânărul avocat Braşoveanu Manole, căsătorindu-se, a intrat În posesia unei căsuţe tip vilă în frumosul şi distinsul cartier al Cotrocenilor.

Acolo, cu concursul generos al socrului — un cunoscut comerciant de delicatese — îşi amenajase un cabinet care, foarte curând, îi aduse o binemeritată faimă. Pledase într-un proces care, la vremea respectivă, făcuse vâlva:

Soţia unui înalt demnitar bucureştean, într-un moment de depresiune psihică, îşi împuşcase iubitul — un tânăr ofiţer de cavalerie — în timp ce acesta ieşea de la Capsa.

Desigur, izbucnise un scandal de proporţii, întreţinut şi amplificat de ziarele-bombă — „Tempo” şi „Credinţa”.

Drept urmare, soţul — Pan Maltopol — se văzuse nevoit să-şi dea demisia din înalta sa funcţie guvernamentală, hotărât însă să nu-şi abandoneze soţia care-i pricinuise un munte de necazuri. Spre surprinderea Baroului Capitalei, soţul asasinei nu a apelat la serviciile vestitului Istrate Micescu şi nici ale celebrului scriitor Ionel Teodoreanu, ci la ale unui cu totul necunoscut slujitor al justiţiei — tânărul avocat Manole Braşoveanu. Alegerea apărătorului a fost cu atât mai surprinzătoare cu cât Pan Maltopol trecea drept unul dintre cei mai înstăriţi demnitari ai ţării. Reporterii, cei care supravegheau fără contenire sala „paşilor pierduţi” de

la Palatul Justiţiei, ştiuseră să speculeze şi această hotărâre derutantă a soţului inculpatei. Numele avocatului începuse să apară pe pagina întâi a ziarelor, cules cu majuscule. În câteva rânduri apăruse şi fotografia acestuia. Optând pentru un tânăr şi necunoscut apărător, scria „Universul”, dl. Pan Maltopol n-a făcut altceva decât să contribuie la pedepsirea infidelei şi pătimaşei sale soţii.

Se înţelege de la sine că opinia publică bucureşteană aştepta cu nerăbdare „marele spectacol”. Procesul se desfăşurase patru zile cu uşile deschise, oferindu-i tânărului avocat posibilitatea ca printr-o strălucită pledoarie să răstoarne speculaţiile presei şi să obţină achitarea inculpatei.

Procesul „Crimei de la Capsa” avusese darul să-l consacre definitiv pe Manole Braşoveanu şi cabinetul său de pe strada dr. Lister.

Toate aceste amănunte, nu lipsite de importanţă, căpitanul Frunză le aflase de la un bătrân jurist al Ministerului de Interne, pe care-l întâlnise întâmplător pe când cobora scările. „Când a absolvit facultatea era un tânăr sărac, dar ambiţios şi tenace. S-a înavuţit însă destul de repede pe seama negustorilor şi a boierilor...”

La orele 19, Frunză, cu forţele complet refăcute după cele două ceasuri de odihnă, suna la uşa avocatului, aşa cum convenise cu acesta într-o scurtă convorbire telefonică, îi deschise o femeie îmbrăcată elegant.

— Soţul meu vă aşteaptă, îi zâmbi ea, cu condescendenţă şi-l invită s-o urmeze.

„Ah, dumneaei e fiica negustorului de delicatese”, îşi aminti Frunză cu satisfacţie.

Din vestibul, fu condus într-un salonaş destinat cândva solicitanţilor în aşteptare.

— Pe aici, poftiţi! Îi deschise o uşă capitonată ce dădea într-o cameră luminată doar de o lampă de masă.

Mami, a venit tovarăşul pe care-l aştepţi...

De la un birou din stejar masiv, se ridică un bărbat de statură potrivită — abandonase lectura unei cărţi voluminoase — şi ieşi în întâmpinarea ofiţerului.

— Dragă Kitty, se adresă el tandru soţiei, fii drăguţă şi aprinde luminile...

Femeia îl ascultă. În timp ce strângea mâna avocatului, Frunză, stimulat de expresia prietenoasă de pe faţa acestuia, îşi mărturisi fără înconjur gândurile:

— Nu ştiu de ce, îmi făcusem despre dumneavoastră o cu totul altă imagine: că sunteţi înalt, voinic, brunet, foarte sprâncenat, cu părul negru, vâlvoi...

— Oho! Râse Manole Braşoveanu. Ai auzit, Kitty? Cu asemenea calităţi, tovarăşe, aş fi devenit pe scenele noastre un june prim pe viaţă...

Doamna Braşoveanu chicoti şi părăsi biroul. Frunză îşi roti nestânjenit privirile, furat de bibliotecă de specialitate a juristului: erau cărţi vechi, îmbrăcate în piele, majoritatea scrise în latină, altele în germană şi franceză.

Din pricina bibliotecii, şi ea din lemn masiv, respectând astfel stilul întregului mobilier, cabinetul părea strâmt.

Sincer impresionat, Frunză îşi exprimă admiraţia, ceea ce-l flata pe avocat.

— O avere am băgat în cărţile astea! I se destăinui el.

De, fiecare om cu pasiunea lui! Pe mine pasiunea asta m-a mistuit şi mă mistuie — cărţile de specialitate. Numai că, vedeţi dumneavoastră... Bărbatul se uită spre uşa pe unde îi dispăruse soţia şi continuă cu o voce scăzută.

Marea mea durere e că nu avem copii. Cui o să-i rămână casa, biblioteca? Doar n-o să le luăm cu noi pe lumea

cealaltă! Iar apoi, trecând la un ton mai vesel, adăugă: Ei, dar asta-i altă poveste. Să ne aşezăm şi să-mi spuneţi ce vânt vă aduce pe la mine?

Pe Frunză îl cuceri simplitatea gazdei ce contrasta cu stilul savant, apăsător, al mobilei şi în special al bibliotecii; simplitatea-i era întărită până şi de ţinută — purta o cămaşă cu mâneci scurte, pantaloni uzaţi, tăvăliţi prin casă; în picioare, papuci. „Aşa grăsuţ cum e, pe deasupra şi chel, îmi aminteşte de un băcan de pe vremuri, din Grant.”

Se aşezară pe o canapea cu arcurile cam slăbite; Frunză la un capăt, avocatul la celălalt; distanţa era destul de mare, încât să se poată studia reciproc şi în voie.

— Cu ce pot să vă fiu de folos? Deschise avocatul discuţia. Pe măsuţa din dreptul canapelei, o pipă veche stătea sprijintă de o scrumieră. O luă şi o duse, în joacă, la gură.

M-am lăsat de fumat, de cafea... Ştiţi, cu anii, colesterolul, tensiunea şi alte marafeturi ale organismului. Medicii m-au sfătuit să dau dracului fumatul... Vocea-i era plăcută, melodioasă, dar în acelaşi timp şi energică.

Frunză îi întinse legitimaţia. Braşoveanu o cercetă cu interes.

— Căpitan?! Vă ascult, tovarăşe căpitan! Rosti după ce-i înapoie documentul. Se întinse în colţul său picior peste picior şi, în aşteptare, prinse a se juca cu pipa de-a fumatul. Însă de la bun început doresc să vă atrag respectuos atenţia că dacă-i vorba de un client, ştiţi, conform statutului nostru, nu vă voi da nici o informare ce ar putea prejudicia poziţia în instanţă a clientului meu...

— Tovarăşe avocat, intuiţi ceva, ceea ce nu-i rău, căci într-o oarecare măsură îmi uşuraţi misiunea... Îmi permiteţi să fumez?

— Vă rog, se bucură avocatul. Cu prilejul ăsta mai trag şi

eu în piept puţin tutun.

— Într-adevăr, este vorba de un client, vorbi Frunză după ce îşi aprinse ţigara, însă de unul de-acum douăzeci de ani.

— De acum douăzeci de ani?! Se arătă avocatul surprins.

— Cu un nume frumos ce nu se uită uşor — Codruţ Anghelini.

— Oho! Izbucni Braşoveanu radios; şi faţa-i blondă, rotofeie, se înveseli, ca şi când numele clientului i-ar fi amintit de o trăsnaie din anii tinereţii. Cazul Anghelini!

Misteriosul caz Anghelini... Tinereţea mea de jurist...

Ia staţi aşa!... Căzu pe gânduri un timp, ca apoi să şoptească: Iunie, iulie... Chiar aşa! În luna asta se împlinesc douăzeci de ani!

Doamna Braşoveanu îşi făcu din nou apariţia în cabinet, ca să pună pe măsuţa din faţa celor doi bărbaţi o tăviţă de argint.

— Mami, ţie nu ţi-am făcut cafea, îşi mângâie ea soţul cu o voce catifelată. Da' un pic de coniac tot ţi-am adus!

Avocatul se uită pieziş la ofiţer dând nefericit din cap, vrând parcă să-i sugereze: „Vezi ce soartă ne paşte de la o anumită vârstă?”

— Vă rog să serviţi! Se adresă ea, de astă dată amândurora, după care părăsi încăperea abia auzit.

— Codruţ Anghelini... suspină avocatul cu melancolie. Deci de el e vorba. Vă stau cu plăcere la dispoziţie. Dar mai întâi vă propun să gustaţi din coniacul ăsta formidabil!

Frunză duse păhărelul la gură. Avocatul nu exagerase; nu mai băuse un asemenea coniac. Încercă zadarnic să-i stabilească marca, nu izbuti.

— Ce ziceţi? Fain, nu-i aşa? Îl întrebă avocatul.

„Martell” 5 stele. Cadou din partea unui client care, în loc de zece ani, a luat numai opt! Râse, dar când îşi aminti cu

ce scop îl vizitase ofiţerul de securitate, pe faţă îi răsări o expresie de nostalgie amestecată cu tristeţe. Afacerea Anghelini! Încă de pe atunci am socotit-o obscură, încărcată cu tot felul de enigme. S-ar putea să exagerez, căci pe atunci pregătirea mea juridică era încă destul de plăpândă, nu se sfii să recunoască cel ce trecea, în prezent, ca şi în trecut, drept un avocat erudit. Căzu iar pe gânduri, privind cu oarecare încordare licoarea din păhărel. Aştept întrebările dumneavoastră...

„Să mă bată Dumnezeu, dacă ştiu de unde şi cum să încep! Se frământă Frunză descumpănit de cuvintele „Aştept întrebările dumneavoastră”. El aşteaptă, iar eu...”

În cele din urmă, se lăsă în voia soartei şi-i mărturisi, cu sinceritate, stângăcia.

— Tovarăşe avocat, îmi cereţi să vă pun întrebări, vă declar însă fără ocol că nu ştiu cu ce întrebări să deschid discuţia, deoarece, efectiv, nu ştim mai nimic despre ceea ce numiţi „afacerea Anghelini”.

Avocatul, pe bună dreptate, se miră:

— Cum vine treaba asta, nu ştiţi nimic? Şi totuşi sunteţi aici şi dumneavoastră aţi adus vorba de Codruţ Anghelini, nu altcineva!

— E drept, sunt aici, ştiu că aţi fost apărătorul din oficiu al lui Anghelini, dar despre acest caz, despre proces nu ştim nimic. Frunză puse paharul de coniac pe tavă, lângă ceşcuţa de cafea.

Nu, avocatul nu-l privea cu neîncredere, ci mai curând contrariat de metoda ofiţerului, căci nu credea că Securitatea nu ştie ce a reprezentat procesul Anghelini. În acest sens şi spuse:

— De ce n-aţi consultat dosarul procesului? V-aţi fi format o idee.

— Ca să-l consultăm, trebuie, mai întâi, să existe.
Nu-i aşa?
— Posedaţi doar o arhivă, de ce nu apelaţi la ea?
Existenţa profesională a lui Codruţ Anghelini a fost strâns legată de cea a Serviciului secret de informaţii, de arhivele sale, replică Braşoveanu trădându-şi, de astă dată, neîncrederea în explicaţiile puerile ale căpitanului.
— Ce există şi ce ştim despre Anghelini este egal cu zero.
— Incredibil! Avocatul se apucă să-şi treacă nervos pipa dintr-un colţ al gurii în celălalt.
— Desigur, dacă am inversa rolurile, i se destăinui Frunză amărât, cu siguranţă că aş reacţiona şi eu la fel.
Asta-i însă realitatea şi v-aş ruga să mă credeţi.
— Cum de-aţi ajuns ca după două decenii să vă ocupaţi de cazul Anghelini?
Frunză găsi întrebarea justificată.
— Ne-a vizitat, nu de mult, mama lui Anghelini.
— Mai trăieşte? Sări în sus Braşoveanu uluit, dar şi încântat. Domnule, femeia aceasta e colosală! N-am mai întâlnit o asemenea fiinţă!...
Dornic să fie cât mai convingător, căpitanul adăugă:
— De la ea ştim că aţi fost apărătorul din oficiu al fiului ei.
— V-a povestit atunci şi de ziua aceea sinistră când, împreună cu reprezentantul Parchetului, am intrat în garsoniera lui Codruţ Anghelini?
Frunză dădu afirmativ din cap, se aplecă, luă ceşcuţa de cafea şi ascultându-l pe avocat avu senzaţia că, în sfârşit, descoperiră că au cunoştinţe comune, fapt menit să-i apropie şi să-i determine să se încreadă ceva mai mult unul în celălalt.
— Dacă mi-e îngăduit să aflu, ce dorea doamna Anghelini de la dumneavoastră?

— Să facem lumină, nu întârzie răspunsul căpitanului Frunză şi sorbi cu plăcere din cafea.

Din nou pe chipul gazdei răsări un surâs nostalgic.

— Se confirmă deci zvonul care circulase după proces, şi anume că tânărul Anghelini a lăsat familiei o „ultimă dorinţă”, un „testament”, rugămintea ca după un număr de ani să se ceară redeschiderea procesului. Nu mai reţin în ce împrejurare am întrebat-o ce-i cu zvonul ăsta.

Ea s-a ferit să-mi dea un răspuns clar, iar eu n-am insistat...

Pe dinaintea ochilor lui Frunză trecu imaginea lui Lucian citind caietul Măriei. Anghelini: bătrâna consemnase în ce împrejurări Braşoveanu ceruse o confirmare sau o infirmare a zvonului. Amintindu-şi de caiet, deveni mai optimist asupra cursului ce-l va lua discuţia. Dosarul procesului dispăruse; aceeaşi soartă o avusese şi un număr de documente ale S.S.I.- ului. Iată că acum acel modest caiet devenea un document, chiar de bază, al cercetărilor.

— E adevărat! S-au împlinit două decenii şi s-a prezentat să ceară redeschiderea procesului. Iar noi, aşa cum am mai spus, nu avem cum s-o ajutăm, căci nu deţinem nici un document de referire la acest caz, la proces... De aceea, ne-am propus să apelăm la bunăvoinţa dumneavoastră...

— La memoria mea, îl corectă avocatul, amuzat parcă de scopul vizitei ofiţerului de securitate.

—... mai cu seamă la memorie, îi dădu Frunză dreptate.

— Ce mai, tovarăşe căpitan, o să încerc să fac faţă.

Ridică păhărelul cu „Martell” îndemnându-l şi pe Frunză să-l imite. Acesta o făcu bucuros — cafeaua şi coniacul erau de calitate.

Avocatul îşi reluă poziţia sa comodă în colţul canapelei; aşa cum stătea cu braţele întinse lateral amintea de poziţia

unui boxer care, din colţul ringului, aşteaptă gongul...

Frunză socoti că sosise momentul potrivit pentru a-şi scoate pixul şi carnetul său de lucru.

— De la bun început afacerea Anghelini mi s-a părut plină de semne de întrebare, de enigme, de obscurităţi, începu Braşoveanu să povestească degajat. Se vedea clar că nu se găsea în situaţia de a face un efort de memorie pentru a-şi depăna amintirile. Mi-am întărit şi mai mult această convingere după proces, când... Avocatul se ridică şi se îndreptă spre un dulap aflat în bibliotecă din spatele biroului său de lucru şi-l deschise aşa cum a-i deschide o fereastră. De la locul său, Frunză văzu rânduite frumos zeci şi zeci de dosare. Vedeţi, tovarăşe căpitan, aici — şi arătă cu mâna în care ţinea pipa spre dosare — păstrez, din considerente strict profesionale — sinteze ale proceselor în care am pledat, procese importante şi mai puţin importante, din trecut, ca şi din prezent... sunt compartimentate pe cazuri... Le păstrez cu un ţel ce mi l-am propus încă din anii studenţiei, şi anume să scriu o carte sau mai multe, care să îmbogăţească literatura de specialitate... Ei bine... Închise, fereastra şi reveni la locul său. Ei bine, repetă el, şi sinteza procesului Anghelini...

Frunză, stăpânit de nerăbdare, izbucni:

— Să nu-mi spuneţi că a dispărut!...

Braşoveanu râse condescendent:

— N-am încotro! Mă văd obligat s-o declar,... „Sinteza” a dispărut din arhiva mea nu mult după 23 August 1944. Odată cu dispariţia dosarului a dispărut şi un student — Mircea Tabacu — pe care-l ţineam pe lângă mine ca un fel de secretar... Dus a fost... fără urmă... Desigur, ar fi absurd să susţin că dispariţia sintezei a reprezentat enigma cea mai importantă a procesului. Nu, nu... actul acesta n-a făcut

decât să-mi întărească definitiv convingerea că tot procesul n-a fost decât o enigmă... Dacă Sinteza ar fi existat, prezenţa noastră discuţie ar fi fost mult uşurată... De aceea, o să vă rog să-mi puneţi întrebări.

— Ce acuzaţii i s-au adus lui Anghelini, că instanţa n-a putut evita sentinţa condamnării la moarte?

— Acuzaţii, în timp de război, grave. A fost acuzat că a făcut spionaj în favoarea inamicului.

— Unui anume inamic?

Braşoveanu se înveseli iar.

— Vedeţi ce bună e metoda întrebărilor?! Nu în favoarea unui anume inamic, ci în favoarea Naţiunilor Unite.

— Ca apărător din oficiu, desigur că vi s-a oferit posibilitatea să cunoaşteţi piesele de la dosar?

— Da, însă cu un agent al Serviciului secret lângă mine... Dealtfel, pe toată durata procesului am avut credinţa că am fost supravegheat.

— În fond, ce acuzaţii concrete s-au formulat?

Frunză îşi reaminti de caietul Măriei Anghelini şi curiozitatea sa spori căci, în acelaşi timp, i se oferea prilejul să verifice memoria şi sinceritatea avocatului.

— Ca funcţionar superior al Serviciului secret de informaţii călcase jurământul... Lui îi revenea obligaţia, în calitatea ce o deţinea, să menţină legătura cu reprezentantul Abwehr-ului în România...

— Numele neamţului a fost consemnat?

— Nu, şi nici la proces n-a compărut ca martor al acuzării. N-ar fi fost exclus să fi fost totuşi prezent în sală, căci în ciuda caracterului ultrasecret al procesului, am zărit în sală doi sau trei observatori... Din probele administrate la dosar rezultă că Anghelini se întâlnea destul de des cu omologul său, fie pe „teritoriul” S.S.I.- ului, fie pe cel al „Abwehr” -

ului. Mai rezultau apoi următoarele acuzaţii:

1. Abuzând de calitatea sa, calitate ce-i îngăduia să viziteze anumite obiective militare germane amplasate pe teritoriul României, a c plăcea pasiunea şi chiar înfrigurarea cu care tânărul ofiţer îşi formulă întrebările.

— Agentul Naţiunilor Unite se numea Tiberiu Pantazi şi care, în clipa când urma să fie arestat, s-a sinucis, înghiţind cianură de potasiu...

Când auzi de Tiberiu Pantazi şi de aşa-zisul său deznodământ de acum douăzeci de ani, Frunză îngheţă; îşi auzea distinct şi dureros bătăile inimii.

— Ca atare, sublinie avocatul prefăcându-se a nu fi observat reacţia oaspetelui, Tiberiu Pantazi n-a apărut în boxă alături de Anghelini.

— A existat totuşi un martor al apărării?

Din pricina tulburării, în prima secundă nu-şi recunoscu glasul. Arătând indirect că-i înţelege starea, gazda îi sări în ajutor, schimbând pentru câteva minute subiectul:

— Mai beţi un coniac?

Fără să mai aştepte răspunsul ofiţerului, se ridică şi ieşi din încăpere ca, după puţin timp, să revină cu sticla de „Martell”. Umplu păhărelele, îl ridică pe al său şi rosti cu prietenie:

— Vă doresc noroc! Îl lăsă pe Frunză să bea, apoi continuă. Martori ai apărării n-au existat, în schimb...

Privirile avocatului alunecară într-o parte de parcă ar fi pornit în căutarea unui gând. Părea să-l fi găsit şi faptul acesta nu-i făcu deloc plăcere, căci se întristă... În schimb, acuzarea într-adevăr a izbutit să aducă în faţa instanţei un singur martor... pe amanta acuzatului, pe cunoscuta actriţă Norma Taylor. Pare incredibil, nu-i aşa? Îşi întoarse ochii trişti spre Frunză. Femeia asta, frumoasă ca o zeiţă, a

depus mărturie împotriva iubitului cu un sânge rece care m-a revoltat...

— Ce anume a declarat?

— Cei doi se întâlneau, de obicei, în garsoniera lui Codruţ Anghelini, povesti avocatul, evident indispus de aceste aduceri aminte. Ea deţinea o cheie şi intra în garsonieră la orice oră din zi sau din noapte. Într-una din zile, curând după repetiţie, nu s-a mai dus la ea acasă. A urcat În garsoniera lui Anghelini. Îl ştia plecat din Bucureşti.

Dar l-a găsit sus, şi nu oricum, ci studiind nişte microfilme… Aştepta pe cineva… care de altfel a şi apărut: era acest domn Tiberiu Pantazi...

Frunză se arătă surprins:

— Cum de a săvârşit Codruţ Anghelini o asemenea imprudenţă, să transmită informaţii de faţă cu o altă persoană?

Braşoveanu îi explică, pe îndelete, cu răbdare:

— Faptele s-au petrecut astfel... Tipul mai era la uşă când el a rugat-o să treacă în baie... Ei bine... chiar de acolo ea a auzit discuţia lor, împinsă apoi de curiozitate, s-a uitat prin gaura cheii şi a văzut cum Anghelini îi transmitea vizitatorului său microfilmele... Mie toată povestea asta mi s-a părut artificială, cusută cu aţă albă, ducând, printre altele, mi s-a dat de înţeles că Norma Taylor are relaţii cu spionajul german şi că, de fapt, datorită ei, Anghelini a fost dibuit şi arestat, m-am lămurit. Şi iată aşa a fost condamnat la moarte, pus la zid şi împuşcat. Răscolit de propriile sale cuvinte şi amintiri, Braşoveanu apucă nervos păhărelul de coniac şi-l goli dintr-o suflare. Norma Taylor şi-a primit, în cele din urmă, răsplata, zise el deodată cu o satisfacţie răutăcioasă, a murit şi ea împuşcată... a tras în ea nu plutonul de execuţie, ci soţul ei.

Unde-i, domnule, Shakespeare-ul nostru? Ce material de dramă, de tragedie, chiar şi de comedie... acolo! Braşoveanu arătă cu braţul în direcţia dulapului unde-şi ţinea închise „Sintezele” proceselor...

— A fost un proces greu?

— Greu?! Aş! Procesul n-a fost decât o simplă formalitate...

— Cum asta? Se miră Frunză.

— Pentru simplul motiv că acuzatul n-a făcut nici un efort întru apărarea sa, n-a respins nici o acuzaţie... Nu era de loc combativ... Cum să vă spun, un acuzat se înfruntă, se transformă din acuzat în acuzator. Nu recunoaşte totul, sau dacă o face, nu dintr-o dată... E un joc de-a „hoţu şi vardistu”, mă înţelegeţi? În cazul lui Anghelini, ai fi spus că abia aştepta să fie condamnat la moarte... Uneori, pe parcursul desfăşurării procesului, mă cuprindea şi senzaţia că asist la o piesă de teatru... la un spectacol. Enigmele de care pomeneam, de aici îmi pare că decurg... Prea mirosea totul a spectacol, a înscenare chiar...

— Procedura a fost legală?

— Nici nu se putea una mai legală! Exclamă avocatul cu sarcasm. Ceea ce mi-a întărit şi mai mult senzaţia de proces înscenat a fost declaraţia ce mi s-a cerut după „căderea cortinei”. Am fost invitat la preşedintele completului de judecată, magistratul Băltăţeanu — a murit, Dumnezeu să-l ierte! — Care, în prezenţa unui reprezentant al Serviciului secret de informaţii, mi-a cerut să dau o declaraţie în scris precum că, ţinând seama de natura juridică a procesului, de starea de război în care se găseşte ţara, mă angajez să păstrez secretul procesului... Toate acestea au avut loc în iunie-iulie 1944, iar o lună mai târziu Antonescu se prăbuşea, Eugen Cristescu de asemenea, iar ţara noastră întorcea armele. Au venit vremuri noi şi iată

că, după două decenii, cineva şi-a adus aminte de un împuşcat, de un om care, la proces, după ce i s-a citit sentinţa, a strigat: „Trăiască Victoria Naţiunilor Unite!”

Mai vorbiră multă vreme, dar faţă de datele cuprinse în caietul Măriei Anghelini, căpitanul Frunză nu mai reţinuse nimic nou. Trecuseră mai bine de două ceasuri de când începuse discuţia. În acest răstimp, Manole Braşoveanu nu dăduse nici un semn de oboseală sau de plictiseală, ci dimpotrivă...

— E timpul să plec! Zise Frunză ridicându-se şi vârându-şi în buzunar pixul şi carneţelul. Îi zâmbi avocatului ca unui vechi prieten. Nu-i ascunse gândul că, în preajma lui, datorită felului său comunicativ de a fi, s-a simţit bine. Îi lăsă numerele sale de telefon, iar la despărţire îi ceru îngăduinţa să-l mai deranjeze.

— Ori de câte ori, o să aveţi nevoie, tovarăşe căpitan, vă stau la dispoziţie! Noapte bună!

2

Lia îi spuse: „Hai, dormi şi tu!”, se răsuci pe o parte şi adormi imediat. În liniştea dormitorului, devenită mai grea din pricina întunericului, se auzea pufăitul ei uşor şi regulat. În speranţa că va adormi şi el, Lucian închise ochii şi ascultă un timp respiraţia femeii. Somnul însă îl ocolea, iar el nu se îngrijoră, nu se întrebă cu desperare: unde mi-e somnul? De ce nu dorm? Ci rămase întins pe spate, resemnat, cu privirile în tavan — ecran cenuşiu — peste care, în răstimpuri, datorită unor vehicule din stradă, alunecau în viteză umbre sinistre... Apoi, furat de gânduri, ecranul se

şterse. Şedinţa operativă, convocată de colonelul Panait şi încheiată cu o oră în urmă, sistematizase, ce-i drept, noutăţile zilei, dar nu adusese nici o rază de lumină în bezna tainei Pantazi-Anghelini-Ceampelea... Dimpotrivă, sistemul de apărare a secretului lor se dovedea din ce în ce mai trainic. Avocatul Manole Braşoveanu îi dezvăluise lui Frunză un fapt de-a dreptul senzaţional:

Tiberiu Pantazi fusese implicat în procesul lui Anghelini, într-o perioadă când el trecea drept rezidentul reţelei de spionaj „Argus-1” (reţeaua „Argus-2” se constituise după evenimentele de la 23 August 1944, mai exact, după 6 martie 1945 — n.a.), deci ca reprezentant al unui serviciu „inamic”. Legătura dezvăluită de avocat părea logică. „Animat de sentimente patriotice, începu Lucian să-şi povestească, Codruţ Anghelini, membru al grupului „Pro Patria”, sustrage din fortul german documente de mare importanţă, pe care apoi le transmite chiar la locuinţa sa unui oarecare Tiberiu Pantazi. De ce la locuinţa sa şi nu în altă parte? Pentru că era cel mai sigur şi mai ferit loc. Până în acest punct faptele au o înlănţuire logică, firească. Zăpăceala însă începea de-acolo de unde tot avocatul Manole Braşoveanu relatase că acel Tiberiu Pantazi, amestecat în afacerea de spionaj Anghelini, s-a sinucis. Şi actul ăsta ar putea fi considerat ca verosimil — pentru partea adversă un rezident preţuieşte cât o comoară. Capturarea acestuia echivalează de obicei cu prăbuşirea întregii reţele de spionaj. S-ar putea deci deduce că pentru a salva reţeaua, rezidentul s-a decis să se sinucidă. Bine, de acord, se învoi Lucian, ăsta a fost destinul lui Tiberiu Pantazi de atunci, din timpul războiului, să se sinucidă!

Iată însă că după 23 August 1944, apare un nou Tiberiu Pantazi! Cu acesta am avut de-a face în 1952. Dovadă

concretă — dosarul „Spionului fantomă”! Cine-i atunci sinucigaşul din '44? Nu cumva Tiberiu Pantazi nu-i decât un simbol, un nume ce este trecut de la un rezident la altul? Paşaportul elveţianului era şi el pe numele de Tiberiu Pantazi. Da, dezvăluirile lui Manole Braşoveanu sporeau confuzia, iscau noi dileme, îngreunau cercetările... Poate că Pantazi din '44 nu s-a sinucis? Aşa cum nici Anghelini n-a fost pus la zid şi împuşcat. Nici această ipoteză, luată în consideraţie, nu avea darul să lumineze un colţişor, fie el şi neînsemnat, al enigmei. Lucian susţinu stăpânit, „Uf! Ce ciudă mi-e! E clar că un Pantazi a rămas în ţară... Bătrânul gentleman! Memorialistul! S-a ascuns şi acum ne joacă, ne provoacă. Cu ce scop? Care-i miza provocării? Ce l-a apucat să ne deschidă atâtea fronturi? De la ce sau de la cine încearcă să ne abată atenţia?

Trecu apoi cu gândul la Anghelini, la agentul „P-41”.

Dacă atunci când analiza elementele în legătură cu Pantazi, imaginea spionului îi apărea limpede înaintea ochilor, aşa cum îl cunoscuse în 1952 sau cu câteva zile în urmă, nu acelaşi lucru îl putea afirma în cazul lui Codruţ Anghelini. Absenţa oricărei fotografii îl stânjenea îngrozitor. Când şi-l imagină ca pe un bărbat viguros, inteligent, capabil de sentimente nobile, înălţătoare... Când imaginaţia îi oferea un Codruţ perfid, fără nimic sfânt în el, apt să-şi chinuiască mama, să-şi trădeze uşor crezul — dacă asemenea inşi mai au în viaţă vreun crez... „Anghelini e un erou sau e personajul sinistru al unei „piese de teatru”, montată de regizorii Serviciului secret de informaţii, „piesă” ce avea în vedere viitoarea evoluţie social-politică a României? Deshumarea, gândea Lucian, n-ar aduce imediat nici o clarificare, Colonelul are dreptate.

Dacă-i vorba de o înscenare, atunci cu siguranţă că

„regizorul” nu şi-a permis să vâre în sicriu altceva decât un cadavru. Iar pentru a reconstitui „chipul” mortului, după metoda suprapunerii, ar dura prea mult. Sigur, o să apelăm şi la metoda asta dacă o să fie cazul... Interesant e că şi avocatul Braşoveanu mărturiseşte că, la timpul respectiv, a avut şi el senzaţia că asistă sau participă la un „spectacol de teatru”. Hm! Ce cale să urmăm?” Cu întrebarea asta în minte adormi. Somnul nu-i fu prea lung, nici trei ore nu dormi. Auzi în somn telefonul; câteva secunde i se păru că visează, dar aparatul, continuând să sune, îi spulberă iluzia. Lia se trezi o dată cu el şi gemu:

„Luci, telefonul... sună!” Se dădu jos din pat şi se repezi să ridice receptorul. În tăcerea nopţii ţârâitul era de-a dreptul asurzitor. Recunoscu vocea colonelului Panait.

— Te-am sculat din somn, căpitane... Îmi pare rău...

— La ordin, tovarăşe colonel! Îşi preciza Lucian poziţia şi căscă somnoros.

— Îmbracă-te urgent... Acum e ora trei şi un sfert...

Am trimis o maşină după tine. Te ia de acasă şi te duce la aeroportul Băneasa... Acolo întrebi de maiorul de aviaţie Anton... Te aşteaptă cu un elicopter... Zbori la Timişoara... Mă auzi?

— Vă aud, tovarăşe colonel! Lucian se trezi de-a binelea. A intervenit ceva nou?

— Marţi dimineaţa, organele de miliţie au descoperit pe şoseaua Timişoara-Stamora Moraviţa cadavrul unui bărbat în etate... Nu l-au putut identifica, nu avea nici un act asupra lui... Însă după ce noi l-am pus pe Pantazi în urmărire şi am expediat fotografia lui în ţară, identificarea pe această bază e ca şi stabilită. Ai înţeles?

— Pantazi! Izbucni Lucian.

— Copăcel! Îl domoli Panait. Mai întâi să vezi şi pe urmă să

te minunezi. Şoferul o să-ţi aducă şi ordinul de serviciu... Dacă într-adevăr e vorba de cadavrul lui Pantazi, iei acolo toate măsurile... Te întorci la Bucureşti tot cu elicopterul. E limpede?

— Da, să trăiţi!

— Roag-o pe Lia să mă ierte pentru deranj...

De dincolo, din dormitor, Lia trăsese cu urechea şi întrebă şoptit: „Ce-i, Luci, trebuie să pleci?” Auzind răspunsul afirmativ al bărbatului, coborî din pat.

— Încotro, fată?

— Să-ţi fac un ceai, zise ea resemnată.

— Continuă-ţi somnul, o rugă el în timp ce se îmbrăca.

— Lasă că un ceai n-o să-ţi strice! Îl îmbie ea, dispărând în bucătărie.

3

Se făcuse aproape miezul nopţii când Frunză, după obişnuitele exerciţii cu haltere în faţa oglinzii, se întinse pe studio în căutarea somnului. Într-adevăr, fusese o zi grea, plină de evenimente. „Să fie ziua asta apogeul cazului Pantazi-Anghelini, cărora li s-a alăturat şi Ceampelea?” Se răsuci pe o parte, închise ochii, hotărât să adoarmă. După câteva minute se răsuci nervos pe cealaltă parte. Nu se putea elibera chiar atât de uşor de gândurile cărora, în ciuda orei înaintate, numai de somn nu le ardea... La şedinţa operativă unde se făcuse bilanţul zilei, convorbirile cu Lisette Vrancea, cu generalul Paşcanu, iar în final cu avocatul Manole Braşoveanu fuseseră bine apreciate.

Totuşi... „Ah! Acest cuvânt! Se lamenta Frunză în sinea sa. Totuşi ce? Parcă poţi să le cuprinzi pe toate dintr-odată?” Desigur, observaţia colonelului era îndreptăţită; nu trebuia să treacă chiar atât de repede peste întâmplarea cu acel telefon bizar primit de Lisette Vrancea.

Un necunoscut o avertizase să se aştepte la vizita unui securist... Când a auzit de chestia asta, prima reacţie a fost să se gândească cu indignare la locotenentul major Matei Corvin... Acum, tardiv, îi vin în minte tot felul de întrebări. „Vă rog, domnişoară Lisette, să-mi precizaţi în jurul cărei ore aţi primit acel misterios telefon?” „Vocea vi s-a părut cunoscută?” „Nu aţi încercat să prelungiţi convorbirea. “Poate că, din capul locului, răspunsurile artistei l-ar fi ajutat să-l scoată pe Matei Corvin din cauză.

Căci în afară de sectorist cine putea s-o mai avertizeze?

Probabil un vecin de-al lui Ceampelea, care-i cunoştea taina amoroasă... unul care se găsea în curte amestecat printre cei ce alcătuiau îndurerata adunare... „Mâine am să trec din nou pe la Lisette şi o să încerc să clarific aspectul ăsta, îşi propuse Frunză. Se răsuci pe spate, închise ochii, dar pleoapele în loc să-i devină grele şi le simţea ce două petale. Ceampelea a fost otrăvit... Îşi aminti Frunză demonstraţia convingătoare a colonelului Panait. Nu încape nici o îndoială... Conform demonstraţiei colonelului, Ceampelea a mai vizitat pe cineva aseară... Pe cine? De unde dracu să ştiu? E clar că Ceampelea n-a plecat de acasă aşa, în dorul lelii... Cererea ce i-a adresat-o Lucian de a-l sprijini pe cât posibil în elucidarea cazului Anghelini, l-a alarmat... S-a simţit deodată cu musca pe căciulă... A şters-o imediat de acasă să ia contact cu legătura superioară, să se sfătuiască, iar acel cineva i-a închis gura...” De parcă întunericul camerei l-ar fi strigat pe neaşteptate, Frunză se

ridică în capul oaselor. „Cine i-a închis gura? Repetă el cu glas tare formulă care începuse să-i placă din ce în ce mai mult. Cine? Generalul? De ani de zile e bolnav. Încă de pe vremea lui Antonescu.

Operaţia „Invazia Angliei” l-a subjugat definitiv. Domnişoara general? Te uită, dom'le, ce poate să-mi treacă prin cap?” Se întinse din nou pe spate, închise ochii şi-şi porunci: „Şi-acum dormi!” în noaptea aceea însă firea i se răzvrătise şi nu părea deloc dispusă să-i asculte ordinele... „Ei atunci să ştii că domnişoara Lisette i-a închis gura! Hotărî el. Râse în surdină. Eşti nebun! Există după miezul nopţii un ceas când tu înnebuneşti! Şeful ţi-a demonstrat destul de concludent: cel care l-a lichidat pe Ceampelea trebuie căutat pe itinerarul artistă-general.

Undeva la mijloc. Păcat! Nu mi-ar fi displăcut ca Lisette Vrancea să fie implicată în acest spectacol de revistă...”

Fu cât p-aci să aţipească, dar sună telefonul. Sări de parcă-l aşteptase cu încordare. Cu o mână apăsă pe butonul veiozei şi aprinse lumina, cu cealaltă ridică receptorul; era convins că va auzi în receptor glasul colonelului Panait.

— Tovarăşul Frunză?

— Da, eu...

— Tovarăşe căpitan, de la bun început îmi cer scuze, dar n-am avut încotro. Omul vorbea stins, precipitat, speriat, ca şi când cineva i-ar fi stat cu pistolul în coastă.

Avocatul Braşoveanu la telefon...

Frunză se ridică în picioare şi exclamă uluit:

— Dumneavoastră?!

— Eu, eu... confirmă avocatul cu un glas umil, timorat. După plecarea dumneavoastră s-a petrecut ceva..

Ceasuri în şir m-am zbătut în dilemă asta, dacă să vă

chem sau nu! Am decis... Tovarăşe căpitan, vă rog să veniţi imediat la mine!

— E chiar atât de grav?

— Pentru mine, da... Nu cred că e potrivit să ne întâlnim la lumina zilei... Mi-e teamă! Mi-e teamă să şi vorbesc la telefon.

— Bine... căzu Frunză de acord. În douăzeci de minute sunt acolo.

— Vreau să vă mai rog ceva, să nu mi-o luaţi în nume de rău şi să vă supăraţi. Trebuie. Evitaţi intrarea principală. Mai există una lăturalnică...

Imaginea avocatului calm, bonom, stăpân pe cunoştinţele sale juridice, aşa cum şi-o făurise cu câteva ceasuri înainte, se risipi; simţi la celălalt capăt al firului un om sfârşit, care „făcuse în pantaloni”. Întrebă:

— Da' de ce să ocolesc intrarea principală?

— Sunt sigur că-i ţinută sub observaţie...

— De cine?

— Nu pot să vă spun prin telefon... Nu vă supăraţi...”

Vă aştept chiar eu la intrarea de serviciu.

—- Bine... Aşteptaţi-mă!

„Ce naiba l-a apucat? Ce s-a petrecut cu el? Părea un om distrus.” Formă numărul de telefon al şefului: sigur, nu plecase acasă; îi răspunse imediat, apoi ascultă răbdător raportul lui Frunză.

— Eşti hotărât să te deplasezi?

— I-am promis. - Tovarăşe colonel, se explică Frunză — Te-aş fi vrut odihnit pentru mâine. Panait oftă.

Dacă-i aşa, îţi trimit imediat o maşină... Când ajungi la Braşoveanu, şoferul să coboare şi el, să te urmeze de la distanţă, să vadă unde intri...

— 'nţeles!

— Cum termini, nu ţii seama de oră, mă chemi la sediu şi-mi dai raportul! Ai înţeles?

Şi pentru că Frunză întârzia cu răspunsul, colonelul îl luă la rost:

— Ai amuţit? Ce-i cu tine?

— Ce să fie, tovarăşe colonel! Mă gândeam şi eu că pe mâine aş avea nevoie de un şef odihnit...

— Hai, nu fi linguşitor! Îl repezi Panait şi izbucni în râs. Acţionează!

— 'nţeles!

... Avocatul îl aştepta; era în pijama, iar peste pijama îşi pusese un halat de cală uşor, din mătase. Din prima clipă, Frunză îi simţi nervozitatea, iar când ajunseră în cabinetul lui, ofiţerul îi descoperi chipul răvăşit.

— Nu-i nimic că e lumină, zise el fără nici o legătură, am lăsat jos jaluzelele de la fereastră. Să nu se vadă nimic din stradă.

„Fără îndoială că omului i s-a întâmplat ceva grav, judecă Frunză constatând cu propriii săi ochi ceea ce la telefon intuise doar. E speriat, dacă nu chiar înfricoşat”.

Braşoveanu îl invită să ia loc, dar nu pe canapeaua unde şezuseră cu câteva ceasuri înainte, senini, liniştiţi, amândoi foarte mulţumiţi de cursul discuţiei, ci pe scaunul din faţa biroului său masiv. Se aşeză şi gazda; înainte însă de a deschide gura, îşi acoperi cu palmele sale albe plinuţe faţa-i răvăşită. Când şi-o descoperi din nou, zise:

— Vă rog să mă iertaţi...

— Să lăsăm scuzele, propuse Frunză pe acelaşi ton amical cu care îi vorbise când se despărţiseră. Era şi el sincer impresionat de frământarea acestui bărbat călit la focul atâtor procese. Numai ceva deosebit putea să-l pună pe jar în halul ăsta. Mai bine povestiţi-mi ce s-a petrecut...

Avocatul, cu braţele sprijinite pe cele ale fotoliului, aducea în crisparea sa cu pasagerul unui avion ce aştepta clipa desprinderii de la sol. Câteva secunde se uită peste birou la Frunză, fără să-l vadă, apoi, coborându-şi privirile spre sertarele din dreapta mesei de lucru, vorbi:

— Pe la ora zece, zece şi un sfert... mă aflam în dormitor, întins pe pat, citeam. Deodată, am auzit soneria de la intrare. „Cine să fie la ora asta?” m-a întrebat soţia. Şi pe mine faptul m-a frapat. M-am dus să văd cine e... La uşă, am dat de un bărbat la vreo cincizeci şi cinci de ani, cu un trup viguros, aş spune chiar atletic.

„Ce doriţi?” îl întreb. „Să stau de vorbă cu dumneavoastră...!” îmi răspunde. „Cu mine? Ripostez eu. La o oră atât de nepotrivită?” în timp ce povestea, avocatul fixa la nesfârşit unul şi acelaşi punct invizibil de pe suprafaţa biroului. Expresia de deznădejde de pe chip împietrise parcă şi, nu se ştie prin ce minune, doar buzele se mai mişcau ajutându-şi stăpânul să se exprime. „Sunteţi avocatul Braşoveanu, nu-i aşa?” „Cu cine am onoarea?”

„Mai întâi v-aş ruga să mă poftiţi în casă, iar pe urmă o să vă răspund cu plăcere.”

Frunză îl prinse în focul privirilor; preludiul întâmplării îl captivase şi aştepta nerăbdător să audă ce s-a petrecut mai departe. Avocatul vorbea însă agasant de rar, cu pauze nesuferite.

— L-am invitat aici, s-a aşezat pe scaunul unde şedeţi acum... Mi-a întins o legitimaţie... În sfârşit, îşi ridică ochii obosiţi căutându-i pe ai lui Frunză. Da, da, o legitimaţie... emisă de Consiliul Securităţii Statului.

— O legitimaţie de-a noastră? Ţinu Frunză să-i mai confirme o dată.

Avocatul clătină din cap afirmativ:

— Da, pe numele maiorului Tudoran Constantin...

Staţi, vă rog nu vă grăbiţi să trageţi vreo concluzie. Imediat m-am gândit la dumneavoastră. M-am întrebat... Pleacă un căpitan, vine în vizită un maior?” în clipele alea încă îmi mai ardea de glumă. Mi-am zis: „Iar după ce o să plece maiorul, o să mă pomenesc cu un locotenent-colonel”. Povestitorul încercă zadarnic un zâmbet. N-am apucat să-mi exprim nedumerirea. Luându-şi înapoi legitimaţia, necunoscutul a izbucnit în râs... Într-un râs arogant, jignitor... După asta, mi s-a adresat pe un alt ton: Domnule Braşoveanu... Vă rog, tovarăşe Frunză, să reţineţi că până atunci fusesem „tovarăşul Braşoveanu”... Vă'propun să ascultaţi banda...

Frunză reacţiona nedumerit.

— Ce bandă?

— De casetofon, îl lămuri avocatul.

— Ce casetofon?

— Am cumpărat acum doi ani unul pe litoral, de la un străin. E o piesă utilă. Îl folosesc cu succes în profesiunea mea, îl lămuri Braşoveanu.

Frunză se îngrijoră şi întrebă cu o voce din care dispăruse tonul prietenos:

— Nu cumva aţi înregistrat şi convorbirea noastră anterioară?

Braşoveanu răspunse zâmbind nervos:

— Cum o să-mi permit aşa ceva?... Vă asigur... Iar dacă doriţi, vă pot pune la dispoziţie toate benzile... Aparatul îl ţin în sertarul ăsta, al doilea din dreapta... Iar microfonul se găseşte ascuns în vraful de cărţi de pe birou.

Frunză urmări braţul avocatului ce indica ascunzătoarea microfonului.

— Când un client mă mai vizitează pe acasă şi ţine morţiş

să discute cu mine între cei patru pereţi ai cabinetului, declanşez casetofonul.

— Cu vizitatorul dumneavoastră nocturn aţi procedat la fel? Se interesă ofiţerul.

— Da. Şi o să vedeţi de ce. Braşoveanu părea acum ceva mai puţin crispat. Scoase casetofonul din sertar şi-l puse pe birou. Era un „Naţional” japonez. Derulă banda, apăsă pe „stop”. Vă rog să fiţi atent! Îl avertiză gazda.

Din casetofon se auzi glasul mieros al unei femei:

„Domnule avocat, ajutaţi-mă... nu mai pot... trebuie să divorţez.”

— E o clientă, explică Braşoveanu, imediat...

„... mă terorizează... are pe altcineva... o altă femeie cu care trăieşte... Deţin probe. N-aş vrea nici să-l pun într-o situaţie delicată... Ştiţi doar ce funcţie deţine...”

„Doamnă, voi face totul, se auzi glasul cald al avocatului. Veţi câştiga procesul...”

Braşoveanu ridică arătătorul pentru a-l preveni, pe ofiţer:

— Urmează discuţia...

Preţ de câteva secunde, banda se derula în gol, apoi, în tăcerea ce se aşternuse, explodă glasul autoritar al unui bărbat:

— V-aţi speriat, domnule Braşoveanu? (râsete) Liniştiţi-vă. Domnule avocat! Nu reprezint securitatea (pauză).

Vă înţeleg stupoarea (pauză). O să vă rog să-mi iertaţi introducerea, jocul...

— Reacţia mea este normală, se auzi vocea sugrumată a avocatului. N-ar fi normal să ştiu, la urma urmei, cu cine am de-a face?

— Am venit în cazul procesului lui Codruţ Anghelini (pauză). Oare numele acesta nu vă mai spune nimic?

(pauză).

— Nu mi-aţi spus încă cine sunteţi... (vocea lui Braşoveanu nu mai răsuna chiar atât de gâtuită) Aţi contestat doar identitatea de pe legitimaţia ce mi-aţi arătat-o... Trebuie totuşi să ştiu cu cine stau de vorbă...

— Legitimaţiile se fabrică greu, dar totuşi se fabrică...

— Nu cred că m-aţi deranjat la ceasul acesta de noapte pentru ca să-mi vorbiţi de... Vă rog să părăsiţi imedi...

— Observ că din clipa în care aţi aflat că nu reprezint securitatea, curajul dumneavoastră e în creştere.

De dincolo de birou, avocatul mormăi înciudat:..

Ce tupeu! Ce tupeu!

— Domnule, oricine-aţi fi, întreceţi măsura... Nu uitaţi că sunteţi în casa mea. Consider discuţia încheiată.

Braşoveanu îi şopti ofiţerului:

— M-am ridicat în picioare şi am aşteptat ca şi el să se ridice. Nu s-a ridicat.

— Nu vă impacientaţi, domnule avocat... Vă rog să vă reluaţi locul (pauză) Aşa acum douăzeci de ani aţi fost apărătorul din oficiu al lui Codruţ Anghelini, nu-i aşa?

Mă bucur că vă reamintiţi. Cu acest prilej aţi binevoit să semnaţi, la cererea Serviciului secret de informaţii, un document, o declaraţie prin care v-aţi angajat să păstraţi secretul cazului Anghelini... Aşa e sau greşesc?

— Nu, nu greşiţi.

Braşoveanu apăsă pe una din clapele casetofonului şi-l opri. Zise abia auzit:

— La început, am fost înclinat să cred că, în urma discuţiei noastre, aţi hotărât să mă supuneţi unei verificări... E caraghios, desigur, dar astea erau gândurile ce mi-au trecut prin cap.

Frunză îl privea în tăcere: nu-i era la îndemâna să-i spună că întreruperea audiţiei îl sâcâia. În ciuda stării sale de

surescitare, avocatul înţelese ceva şi conectă iarăşi aparatul.

— Doriţi să vă arăt documentul pe care l-aţi semnat în vara anului 1944?

— Dacă îl aveţi asupra dumneavoastră... de ce nu?

— Îl am în fotocopie (pauză) Poftim! V-aţi convins?

— M-am convins, însă îmi vine foarte greu să înţeleg ce vă aduce totuşi în casa mea, şi încă la acest ceas de noapte?

— V-aţi angajat să păstraţi secretul... Noi însă am fost la vreme informaţi că l-aţi călcat. Ba mai mult, că aţi realizat chiar şi o sinteză după dosarul procesului. Datorită secretarului pe care l-aţi avut pe atunci, sinteza a intrat în posesia noastră.

— V-aş ruga să nu omiteţi că sunt doctor în drept şi, ca atare, ştiu să situez documentul semnat atunci în contextul legislativ trecut şi prezent. Nu m-am angajat faţă de o persoană particulară sau faţă de un organism de peste hotare, ci faţă de o instituţie recunoscută de constituţia şi legislaţia acelor ani...

— Nu am de gând să vă contrazic... De fapt, domnule Braşoveanu, ne bazăm pe perspicacitatea şi inteligenţa dumneavoastră profesională... Sunt împuternicit să vă...

— Cum aţi spus? Că sunteţi împuternicit? De cine?

Bineînţeles dacă mi-e permis să aflu.

— Sunt împuternicit să vă aduc la cunoştinţă că angajamentul semnat îşi păstrează chiar şi după douăzeci de ani valabilitatea.

— Documentul respectiv trece în mod automat în jurisdicţia actualei organizări statale şi, deci, legislative...

Aşadar, dacă aveţi ceva cu mine, vă rog să mă convocaţi unde se cuvine, iar acolo, cu legea în mână, să-mi aduceţi învinuirile ce le veţi crede de cuviinţă. Şi-apoi, nu mi-aţi

răspuns la întrebare: Cine v-a împuternicit? E timpul...

— Încă nu e cazul să vă ridicaţi. Vă sfătuiesc să mă ascultaţi cu răbdare şi înţelepciune până la capăt. E drept, nu sunt maior de securitate. În ceea ce mă priveşte — şi vă rog să mă ascultaţi atent — mai aparţin încă vechiului aparat, adică Serviciului secret de informaţii... Sper că m-am făcut înţeles?

— Din păcate, nu v-am înţeles... De fapt, ce doriţi de la mine?

— Înainte de a vă răspunde la întrebare, aş vrea să vă mai dezvălui un lucru — ştiu că n-o să vă facă plăcere, dar n-am încotro... Nu întâmplător aţi fost numit apărătorul din oficiu al lui Anghelini... Nu, nu... Numirea a fost făcută la sugestia S.S.I. Repet: la sugestia S.S.I.- ului.

— Interesant! Dacă ora n-ar fi atât de înaintată, mi-aş lua permisiunea să mă amuz pe seama acestei dezvăluiri.

La vremea respectivă n-am ştiut că mă bucur la S.S.I. de o asemenea încredere..

— Vi se deschisese chiar şi o... fişă.

— Domnule!

— Ascultaţi-mă până la capăt... Pe urmă, dacă o să credeţi de cuviinţă, o să chemaţi miliţia, securitatea...

Aţi fost legionar, nu-i aşa? (pauză) E necesar să repet întrebarea?

— Ei, şi ce-i cu asta? În septembrie 1940 devenise o modă... Cămaşă verde, pantaloni negri, diagonală...

— Sigur, pentru unii devenise o modă... Însă în ianuarie 1941, după lichidarea rebeliunii legionare, l-aţi ascuns aici, chiar în casa asta, pe Horia Sima. În timp ce autorităţile îl căutau... Noi ştiam că-i aici... Din motive superioare nu l-am ridicat de aici. De ce nu mai zâmbiţi, domnule Braşoveanu?

— Unde vreţi să ajungeţi?

— După rebeliune, când s-au mai potolit lucrurile, aţi dat o declaraţie publică de repudiere a legionarismului şi de credinţă faţă de mareşal. Vedeţi, şi asta ştim... Şi asta figura pe fişa ce vi s-a întocmit.

— Şi ce vreţi de la mine?

— Nimic altceva decât tăcerea dumneavoastră cu privire la procesul Anghelini.

— Aţi avut-o şi până acum. Nu-mi amintesc să fi trăncănit vreodată de Anghelini, deşi a fost pentru prima şi ultima oară când apăream în postura de apărător din oficiu... Şi-apoi, au trecut douăzeci de ani...

— Scuzaţi-mă că vă întrerup... Suntem informaţi că securitatea a început să se intereseze de afacerea Anghelini... Probabil că vor ajunge şi la dumneavoastră. Şi încă foarte curând.

— Bine, dar există arhivă, dosarul procesului... De ce să ajungă la mine când au totul de-a gata?

— Nu mai există nici un dosar al procesului, aşa cum nu mai există nici sinteza ce aţi întocmit-o cândva... Ceea ce vă cerem acum e să vă ţineţi gura... E o condiţie sine qua non ca să ne-o ţinem şi noi...

— Poftim! După douăzeci de ani în ce situaţie mă pomenesc!

— Nu dramatizaţi, domnule Braşoveanu... Zău, nu e cazul... Situaţia dumneavoastră e uşoară. Au trecut anii...

Nu mai staţi prea bine cu memoria... et caetera, et caetera... et caetera. Tot ce vă mai amintiţi: proces de înaltă trădare, spionaj, condamnat la moarte şi executat prin împuşcare. Asta-i tot ce vă cerem. De acord? (pauză)

— N-am încotro!

— A! Şi încă o precizare: suntem cu ochii pe dumneavoastră... Vă asigur, domnule Braşoveanu, că vă

bucuraţi de toată stima şi consideraţia noastră. N-am dori însă să ne puneţi în situaţia de a o lăsa văduvă pe doamna Braşoveanu...

— Staţi! O clipă doar... Aţi venit, aţi redeschis un capitol uitat din trecutul meu politic şi acum mă părăsiţi fără să-mi declaraţi cu cine am avut totuşi onoarea, unde vă mai pot găsi? Bineînţeles, dacă am nevoie de dumneavoastră...

— Deocamdată, pentru dumneavoastră sunt un oarecare Ionescu sau Popescu... Nu de noi depinde dacă o să ne mai întâlnim vreodată.

— Tot timpul vorbiţi de noi... noi.

— Da, noi, cei care alcătuim gruparea “Pro Patria „(pauză). Dacă văd bine, aţi rămas cu gura căscată, domnule avocat!

— Cum să ştiu că nu sunteţi de la Securitate? Că n-aţi venit să mă controlaţi? Ca să mă aduceţi într-o situaţie limită?

— Liniştiţi-vă, domnule Braşoveanu. Trei persoane au ştiut de sinteză realizată de dumneavoastră în 1944: secretarul, care nu mai e demult în viaţă, dumneavoastră şi cu mine. E un semn, cred eu elocvent, nu-i aşa?

— Încă o întrebare: cum îl chema pe funcţionarul S.S.I. care mi-a luat declaraţia?

— (Râsete) Deci nu v-am convins... Poftim: Grigore Petran...

— Mă dau bătut în faţa acestor detalii pe care Securitatea, într-adevăr, nu are cum şi de unde să le cunoască.

— Ei, cu asta convorbirea noastră s-a încheiat... Vă rog să mă iertaţi că v-am deranjat... Doriţi să mai spuneţi ceva sau mă înşel?

— Domnule, aş dori, la despărţire, să vă fac o precizare. Dacă voi fi chestionat de securitate pe tema Codruţ Anghelini, prea multe n-o să-mi aduc aminte. Îmi voi

respecta cuvântul dat... În acelaşi timp însă, v-aş ruga să transmiteţi prietenilor dumneavoastră, celor din „Pro Patria “, să nu conteze că, mai devreme sau mai târziu, aş putea să fiu atras în nu ştiu ce activitate... La prima propunere directă ce-o să mi se facă, voi divulga existenţa dumneavoastră. Sânt în vârstă, doresc să-mi trăiesc ultimii ani ai existenţei aşa cum i-am trăit şi până acum, în bunăstare şi libertate. Să pot să-mi scriu lucrările...

— E clar... Nici nu vom forţa nota. Noapte bună!

— Vă conduc!

Banda de magnetofon fâsâi un timp în gol, apoi gazda deconectă casetofonul. Se aşternu o tăcere grea, mormântală. Braşoveanu încremenise descumpănit în fotoliu; părea că abia acum realiza cu adevărat gravitatea situaţiei...

Copleşit deopotrivă de dezvăluirile benzii, ca şi de liniştea ce căzuse peste ei ca o lespede, Frunză nu îndrăzni să caute ochii interlocutorului; treptat, în sufletul său îşi croise un sentiment inexplicabil de jenă. Casetofonul sau, mai exact, individul care nu se jenase să-şi decline apartenenţa la o organizaţie subversivă, dezvăluise şi un episod nu prea onorabil din existenţa politică a avocatului pe care acesta, desigur, l-ar fi dorit uitat, şi încă pentru totdeauna. Sentimentul acela de jenă îşi avea originea în faptul că, după prima lor întâlnire, se despărţiseră ca doi oameni ce se cunoşteau de mult. Acum devenise limpede, cel puţin pentru Frunză, că îi despărţea ceva, şi încă ceva de neîmpăcat: deşi omul din faţa lui făcuse un gest civic, de toată lauda, demn — Îl chemase imediat la telefon şi-l informase asupra celor petrecute —, deşi gestul ăsta îi fusese dictat de frică sau de oportunism.

În fond, îşi exprimase crezul destul de elocvent... doresc

să-mi trăiesc ultimii ani ai existenţei aşa cum i-am trăit şi până acum, în bunăstare şi libertate. „Nu poţi să ceri fiecărui individ, filozofă Frunză, să fie călăuzit de un mod ideal de viaţă.”

— Mă înţelegeţi? Sparse avocatul tăcerea. Mă înţelegeţi de ce v-am deranjat la o oră atât de nepotrivită? Nu sunteţi supărat pe mine, nu-i aşa? Îl privea pe Frunză cu ochi obosiţi, congestionaţi.

— Domnule Braşoveanu, apreciez iniţiativa luată...

Sunt sigur că şi şefii mei o vor aprecia. Deci nu aveţi nici un motiv de îngrijorare... Mai cu seamă că ceea ce a fost de discutat, noi am discutat...

Un surâs vag se ivi pe chipul amărât al avocatului.

Spuse:

— Banda sau dacă doriţi şi casetofonul vă stau la dispoziţie.

— Vă mulţumesc, voiam chiar să vă adresez rugămintea.

Braşoveanu începu să umble la aparat, să-l decupleze.

Urmărindu-i mişcările încete şi ostenite, ofiţerul îl întrebă cu o voce neutră:

— Necunoscutul a făcut nişte referiri la trecutul dumneavoastră politic. Ce-i adevărat şi ce nu-i adevărat?

Avocatul încetă să mai trebăluiască la casetofon. Ţinu să-şi privească interlocutorul în faţă:

— Totul. Numai că vizitatorul nu a avut de unde să ştie că la intrarea mea în Colegiul de avocatură nu mi-am ascuns rătăcirile politice... Ele sânt cunoscute. Dumneavoastră sunteţi tânăr... Înainte vreme, avocaţii se avântau într-o proporţie considerabilă în cariera politică... Iar eu, ca avocat, n-am mai apucat existenţa numeroaselor partide burgheze...

— La ce dată l-aţi găzduit pe Horia Sima?

— L-am ţinut ascuns doar două nopţi. Dacă nu mă înşel, 26 şi 27 ianuarie 1941. În noaptea de 28 spre 29, a venit o maşină germană şi l-a luat de la mine... De atunci n-am mai avut nici un contact cu mişcarea legionară. Nimic din ceea ce vă spun n-am ascuns, după 23 August 1944, puterii populare...

Frunză lăsă de înţeles că nu mai avea nici o întrebare de pus, de aceea Braşoveanu îşi reluă îndeletnicirea.

— Gata, zise avocatul mulţumit de cum încheiase treaba. Puteţi să-l luaţi! Se ridică şi împinse aparatul spre ofiţer. Pe bandă mai sunt înregistrate două sau trei convorbiri cu clienţii mei. Vă rog să aveţi grijă să nu mi le ştergeţi...

Frunză se ridică, cercetă cu interes aparatul; era o piesă frumoasă, lucrată cu migală: „Japonezii ăştia au mâini de aur!”. Înainte de a-l ridica, îi mai adresă avocatului o rugăminte:

— Îmi puteţi face o descriere a tipului care v-a vizitat?

— Desigur...

Frunză se căută prin buzunare după un pix. Îşi scoase şi carneţelul:

— Să începem cu înălţimea! Propuse Braşoveanu, trecând de partea cealaltă a biroului. De statura mea — eu am 1, 75 m. Mai tânăr decât mine cu 5-6 ani... Eu sunt grăsuţ... Început de burtă... viaţă oarecum sedentară. Dumnealui era bine făcut, statură atletică. De înotător. Faţa mai mult rotundă decât ovală... Bronzat, căci se vedea că a stat mult la soare... un soare marin... Părul şaten, tuns scurt, pieptănat peste cap... Frunte înaltă, de om inteligent... Nas drept. Gură cu buze subţiri. Purta un costum bleumarin, dintr-un fresco uşor, ce nu se găseşte prin magazinele noastre... Croială modernă. Butoni mari, de aur, la mânecile cămăşii... Asta-i tot ce pot să vă spun...

— Vă mulţumesc, zise Frunză. O să ies tot pe unde am intrat.

Braşoveanu dădu din cap afirmativ. În timp ce-şi conducea oaspetele, mai zise:

— Vă rog să nu uitaţi ameninţarea proferată de individ... Nu vreau nici o clipă să simtă că mi-am călcat cuvântul...

— Liniştiţi-vă, domnule Braşoveanu, avem noi grijă să nu vi se întâmple nimic rău... Vă mulţumesc... Casetofonul o să vi-l aduc de îndată ce ne terminăm treaba.

Noapte bună sau bună dimineaţa, zău, nici eu nu mai ştiu.

Afară, simţi ca pe un miracol, boarea răcoroasă a nopţii.

IX. O zi furtunoasă

1

Se lumina de ziuă când elicopterul pilotat de maiorul de aviaţie Anton ateriza pe aerodromul Timişoarei. În tot timpul zborului, căpitanul Lucian se chinuise cu somnul, cu oboseala, cu zgomotul. Aţipea — dar după un minut sau cel mult două, se trezea brusc, dureros, în huruitul motoarelor. Coborî din elicopter ameţit, cu senzaţia că unul din motoarele aparatului de zbor i se pitise undeva în cutia craniană şi continua să funcţioneze. Aerul proaspăt al zorilor îi veni însă în ajutor; îl învioră, îi limpezi mintea de vuietul acela sâcâitor... Se uită cu invidie după maiorul Anton; aşa cum îi spusese puţin mai înainte, se retrăgea să se odihnească, desigur, până la noi ordine...

Lângă una din clădirile aerodromului, îl aşteptau doi bărbaţi în haine civile. De la distanţa care-i despărţea, Lucian nu le desluşi feţele. Unul dintre ei însă îi făcu semn cu mâna, el le răspunse la fel. Nu, nu-i cunoştea. Primul care-i întinse mâna şi-i ură un „Bine aţi venit” se recomandă:

— Maior Sachelarie Ion de la Securitatea regiunii — Maior Popovici, şeful Judiciarului de la miliţie.

— Aha, se bucură Lucian, cu dumneavoastră o să colaborez.

Şeful Judiciarului era un bărbat de statură potrivită, vânjos la trup. Se vedea că practicase atletica grea, că ridicase

halterele acelea care-ţi îndeasă muşchii în trup.
— Suntem informaţi, i se adresă maiorul Sachelarie cu un puternic accent transilvănean, că totul o să se desfăşoare în mers, de aceea nu o să vă întreb dacă doriţi să trageţi un pui de somn.
Confirmându-i că aşa stau lucrurile, Lucian le mărturisi totuşi o dorinţă.
— Aş vrea ca acolo unde o să stăm de vorbă, să beau o cafea, dar una tare.
Maiorul Popovici râse cu voioşie:
— Cafeaua?! „Drogul” nostru cel de toate ceasurile! O să stăm de vorbă la miliţie, în biroul meu, aşa că de cafea eu mă ocup.
— Vă las pe mâini bune, tovarăşe căpitan, îl asigură mai în glumă, mai în serios, maiorul Sachelarie. Să mergem! Maşina ne aşteaptă.
Treizeci de minute mai târziu, Lucian se afla instalat în biroul Judiciarului, sorbind cu nesaţ dintr-o ceaşcă mare de cafea.
— Cum e, căpitane? Se interesă maiorul cu o bună dispoziţie care, se vede treaba, nu-l părăsea niciodată.
— Merge! Îi zâmbi Lucian cu prietenie.
— Cu ce începem? Să-ţi descriu cazul său vrei să citeşti dosarul? Fumezi?
— Nu, m-am lăsat. Aş vrea să mă uit prin dosar şi pe urmă, dacă o să fie cazul, o să te rog să-mi dai explicaţii.
— S-a marcat!
Se simţeau şi îşi vorbeau de parcă s-ar fi cunoscut de mult. Maiorul Popovici desigilă un fichet şi scoase la iveală un dosar pregătit din vreme.
— E cam subţirel, aprecie Judiciarul, dar e clar şi convingător... „Bitte!” Şi-i puse dosarul lângă ceaşca de

cafea. Eu o să mă bag în fotoliul ăla din colţ şi o să-i trag un somnuleţ... Când o să ai nevoie de mine, să nu-ţi faci probleme... să mă trezeşti că nu mă supăr...

Lucian îl urmări cu simpatie cum se lasă în singurul fotoliu din încăpere.

— Ştii cum sunt? Se lăudă maiorul. Un adevărat fenomen al naturii! Închid ochii şi gata, adorm imediat.

Într-adevăr, „fenomenul” se produse imediat, chiar sub privirile uluite, dar şi invidioase ale lui Lucian. Nu, maiorul nu se prefăcea. Dormea în toată puterea cuvântului.

Căpitanul deschise dosarul şi primul act care-i căzu sub ochi fu o declaraţie scrisă de o mână nu prea obişnuită să folosească creionul.

Subsemnatul Ghinea Dragomir, domiciliat în comuna Stejăriş, regiunea Timiş, membru în C.A.P. „30 decembrie”, declar următoarele:

Astăzi, 9 iulie 1964, ieşind în zorii zilei pe tarlaua de lângă şoseaua ce duce de la Timişoara la punctul de frontieră Stamora Moraviţa am zărit încă de departe în câmp ceva care mi s-a părut suspect. („Se vede că la compunerea declaraţiei l-a ajutat şi şeful de post!” deduse Lucian). Când m-am apropiat, am văzut un sac de nailon, iar în sac un bărbat mort, ce stătea întins cu faţa-n sus... Şi sacul şi mortul erau congelaţi aşa cum sunt păsările tăiate de se vând la oraş, la „Alimentara” (Lucian simţi fiori de gheaţă pe şira spinării. Îşi întoarse capul spre Judiciar: omul dormea adânc, cu o expresie de mulţumire infantilă pe chip. Dintr-o pornire firească, voia să-l întrebe dacă într-adevăr chestia cu congelatul s-a confirmat, dar renunţă.) Am dat fuga în comună şi l-am anunţat pe şefu' de post, pe tov. Plut. Maj. Voinea Marin care, împreună cu mine, s-a deplasat la locul cu pricina...

Mai declar că trebuie să fi fost ora 6 dimineaţa când am descoperit cadavrul.
Pentru care semnez DRAGOMIR GHINEA

Lucian trecu înfrigurat la cel de-al doilea document.
Citi:
PROCES-VERBAL întocmit astăzi 9 iulie 1964 de către plutonierul major Voinea Marin, şeful Postului de miliţie din comuna Stejăriş, regiunea Timiş, în prezenţa tov. Ghinea Dragomir, membru în C.A.P. „30 decembrie”.
În dimineaţa zilei de 9 iulie 1964, ora 7,15, am fost informat de către tov. Ghinea Dragomir că pe tarlaua C.A.P.-ului, ce se învecinează la sud de comună cu şoseaua naţională Timişoara-Stamora Moraviţa, s-ar afla cadavrul unui bărbat băgat într-un sac de nailon şi congelat.
M-am deplasat imediat, însoţit de sus-numitul Ghinea Dragomir, la locul cu pricina, unde am constatat că informaţia este adevărată. La o distanţă de circa 30 m de şosea, pe partea dreaptă când se vine dinspre Timişoara, am găsit cadavrul unui bărbat congelat într-un sac de nailon. Gura sacului era bine legată, având şi un belciug.
Am telefonat imediat la Regiune şi am raportat cele constatate.
Plut. Maj. VOINEA MARIN
Lucian nu mai avu răbdare să citească documentele dosarului înşiruite într-o riguroasă ordine cronologică şi trecu la studierea fotografiilor realizate pe parcursul cercetărilor. Foto 1: Sacul de nailon văzut de la distanţă; era îngust, de statura unui om, parcă anume confecţionat pentru a ţine locul unui sicriu. Foto 2: Sacul surprins de aproape. Din pricina congelării şi a opacităţii nailonului, faţa cadavrului nu se distingea decât foarte vag.

Foto 3: Gura sacului. Se observă cum era legată cu un fir special din nailon şi prevăzută cu un belciug. Foto 4: Sacul deznodat, iar faţa cadavrului descoperită. Lucian încremeni. Din fotografie îl privea cu ochi ficşi şi înspăimântaţi Tiberiu Pantazi. Obiectivul aparatului surprinsese, mai jos de bărbie, papionul de la gulerul cămăşii, acel „fluture” pe care gentlemanul îl purtase în noaptea când se revăzuseră după mai bine de zece ani. „Adio, domnule căpitan!” îşi aminti Lucian de cuvintele cu care se încheia scrisoarea ce i-o adresase spionul. Lucian simţi cum bătăile inimii i se înteţeau, cum un val de fierbinţeală îi cuprindea trupul. „Ce ţi s-a întâmplat, bătrâne?” i se adresă căpitanul în gând. Ce ţi s-a întâmplat din momentul în care ne-am despărţit?” Fierbinţeala aduse cu sine şi un val de tristeţe, de tristeţe asemănătoare cu aceea ce i-o lăsaseră acum câteva nopţi dezvăluirile unui bătrân spion abandonat şi uitat de şefi...

Fotografia următoare, marcată cu numărul 5, fusese de-acum luată la morgă şi înfăţişa cadavrul dezbrăcat de sac şi întins pe o masă, cu faţa în sus. Cercetând-o, Lucian constată că Tiberiu Pantazi, înainte de a-şi părăsi locuinţa din Vasile Lupu, nu apucase să se schimbe. Murise îmbrăcat în acelaşi costum de şantung crem pe care-l purtase duminică noaptea la restaurant. Foto 6: Trupul neînsufleţit al spionului fusese dezbrăcat, iar obiectivul aparatului înregistrase în dreptul inimii lui Pantazi, cu o claritate uimitoare, un orificiu provocat de un proiectil.

„Aşadar, a fost împuşcat! Se gândea Lucian cu mâhnire.

Un glonte... unul singur... În inimă!” Foto 7: Spatele cadavrului. Nici un orificiu de ieşire... Glontele aducător de moarte rămăsese îngropat undeva, în trupul celui împuşcat. Urma un şir de imagini peste care Lucian nu mai zăbovi.

Expertiza medico-legală confirma moartea violentă

provocată prin împuşcare. Glontele tras cu precizie perforase inima victimei. Fusese găsit şi proiectilul, de 6,35 mm.

Moarte violentă şi fulgerătoare. Congelarea cadavrului îngăduise medicilor legişti să stabilească cu uşurinţă că asasinarea lui Tiberiu Pantazi se produsese cu douăzeci şi patru de ore în urmă.

Lucian citi apoi lista cu obiectele găsite asupra lui Tiberiu Pantazi:

1. Un portofel de piele neagră, cu trei bancnote a una sută lei.
2. Una fotografie înfăţişând o tânără femeie.
3. Un lanţ cu patru chei.
4. O bucată de hârtie albă pe care erau scrise cu creionul două numere de telefon: 1 65 38 şi 1 23 47
5. Un pieptene.

„Asta-i tot ce s-a găsit asupra lui Tiberiu Pantazi! Constată Lucian cu surprindere. Nici un act de identitate, deşi poseda două Buletine! Nici o valiză; şi doar plecase de acasă cu una. “În schimb, două numere de telefon, notate fugitiv, pe un petic de hârtie. Hm!

1 23 47!... Păi ăsta e numărul de telefon al Măriei Anghelini, îşi aminti el. Se uită spre maiorul Popovici; continua să doarmă adânc, în aceeaşi poziţie. N-am încotro...

Trebuie să-l trezesc...”

Nu fu o problemă. Aşa cum adormise, la fel de brusc se trezi şi se uită la Lucian ca şi când n-ar fi „absentat” nici o clipă.

— Gata! Îşi consultă ceasul. Nu peste mult timp începe şi programul. Îşi trase un scaun şi se aşeză în faţa ofiţerului de securitate. Aştept întrebările! Sau vrei să-ţi mai fac o cafea?

Lucian îi mulţumi printr-un zâmbet.

— Fotografia expediată de voi, începu Judiciarul să-i relateze, ne-a uşurat mult cercetările. Asupra victimei, aşa cum, desigur, ai putut să constaţi, nu s-a găsit nici un act. Identificarea cadavrului s-a făcut strict pe baza fotografiei. El e, nu-i aşa? Tiberiu Pantazi, cel pe care-l căutaţi?

— Da. El e...!

— Ştii cine a fost?

Lucian nu ezită să-i mărturisească.

— Un spion formidabil.

— I-auzi, dom'le! Se miră sincer Judiciarul. Pentru mine dumnealui reprezintă un caz cu totul şi cu totul aparte.

— Cum asta? Fu rândul lui Lucian să se mire.

— Din punct de vedere criminalistic, tragicul său deznodământ conturează un mod de operare nesemnalat încă la noi... Mai întâi, victima a fost împuşcată în inimă... După aceea, asasinii l-au introdus într-un sac de nailon, iar sacul l-au ascuns într-un camion frigorific ce transporta carne. L-au agăţat de un cârlig şi l-au congelat. Să ştii că din punctul de vedere al cercetărilor noastre s-a lucrat foarte rapid... Te interesează?

— Cum să nu... chiar dacă am citit dosarul.

— După părerea mea, el a fost asasinat departe de Timişoara, dacă nu chiar la Bucureşti... Cadavrul a fost transportat cu un camion frigorific până aici, în regiunea noastră. Când camionul a ajuns la 15 kilometri de punctul de frontieră Stamora Moraviţa, autorii asasinatului au abandonat cadavrul. Congelarea, belciugul de la gura sacului — toate aceste elemente asociate cu urmele depistate pe şosea... urme ce ne indicau staţionarea unui autovehicul uriaş — ne-au determinat să ne extindem cercetările şi la punctul de frontieră. Imaginează-ţi că la ora

când cooperatorul Ghinea Dragomir descoperea „frumoasa comoară”, un camion frigorific aparţinând unei firme străine, în tranzit prin România, părăsea ţara cu destinaţia Italia... Prinde orbu, scoate-i ochii!

— Ce te face să crezi că tocmai camionul ăsta este implicat în crimă?

— Itinerarul lui, vorbi Judiciarul cu o siguranţă care îşi avea originea în seriozitatea cu care îşi desfăşurase investigaţiile. Camionul se afla duminică în Bucureşti... a părăsit Capitala în noaptea de duminică spre luni. Cei doi şoferi au sosit la Timişoara luni seara, au înnoptat la hotelul „Central”, de unde au plecat în jurul orei cinci...

— E clar... se învoi Lucian.

— Identitatea victimei, faptul că a fost spion, explică prezenţa asasinilor sosiţi de peste hotare... Cu ce pot să-ţi mai fiu de folos?

— Trebuie să pornesc din nou la drum! Suspină Lucian. Dosarul o să-l iau cu mine.

— Să nu uit să-ţi dau şi punga cu obiectele găsite asupra victimei, îşi aminti maiorul. Se ridică de pe scaun îndreptându-se din nou spre dulap.

— Rămâne ca Serviciul medico-legal al regiunii să expedieze cadavrul în condiţiile sanitare prevăzute de lege, preciza Lucian. Aveţi aici un telefon direct cu Bucureştiul?

— Cum să nu... Vezi telefonul de lângă perete... al doilea, îi explică maiorul. Scoase din fichet o pungă de plastic, prin transparenţa căreia se vedeau cele câteva obiecte.

În timp ce Lucian forma numărul de telefon al colonelului Panait, îl rugă pe Judiciar să deschidă punga.

— Arată-mi fotografia fetei!

De la Bucureşti, îi răspunse chiar colonelul Panait.

— Tu eşti, Lucian? Se bucură şeful. Ia zi, băiete!

Căpitanul îi raportă că, într-adevăr, Judiciarul timişorean nu se înşelase — era vorba de cadavrul lui Pantazi.

Îi prezentă apoi în linii mari datele cuprinse la dosar.

Când îşi încheie informarea, îl auzi pe colonel oftând dureros în receptor:

— S-ar zice că l-am găsit pe Pantazi... Când ai de gând să te întorci?

— Cred că de aici decolez în jumătate de oră şi ar fi bine... Cuvintele însă îi rămaseră în gât. Ochii îi căzură pe fotografia ce i-o întindea maiorul: era a Terezei Cozma.

— De ce-ai tăcut? Vru Panait să ştie.

Lucian înghiţi un nod.

— Tovarăşe colonel, ar fi bine ca, în acest răstimp, Frunză să se intereseze cărui abonat îi este repartizat telefonul cu numărul 1 65 38... Pantazi şi l-a notat alături de numărul Măriei Anghelini.

— Am reţinut...

— Şi ar mai fi ceva, continuă Lucian şovăind.

— Da' vorbeşte omule, o dată! Ce tot te poticneşti se supără colonelul.

— În portofelul lui Pantazi s-a găsit fotografia Terezei Cozma...

— Poftim! Se revoltă colonelul. Acum începi şi tu cu duduia Tereza! Bine, o să vedem noi... Mai ai ceva de raportat? Dacă nu, la revedere... Drum bun! De la aeroport să vii direct la sediu!

— 'nţeles. Cu mişcări încete, de ai fi zis că trebuie să-şi cumpănească fiecare gest, Lucian lăsă receptorul în furcă. Şi de data asta fu surprins de reacţia şefului. A-şi chinui însă mintea pentru a înţelege cauza unui asemenea efect reprezenta un act inutil.

— Ce zici, trecem la încheierea procesului-verbal? Întrebă

maiorul Popovici, readucându-l pe solul realităţilor timişorene.

— Da, da... Formele de predare-preluare sunt absolut necesare, încuviinţă Lucian fixând-o cu o înverşunare inexplicabilă pe Tereza Cozma, ai cărei ochi vicleni îl înfruntau nu fără un oarecare dispreţ. A, da! Te-aş mai ruga să dai un telefon la aerodrom... să le comunici că în jumătate de oră voi fi acolo, gata s-o iau din loc...

— S-a făcut, căpitane! Îi surâse Judiciarul înţelegător.

2

Nu se făcuse ora opt, când căpitanul Frunză reveni în cabinetul colonelului Panait pentru a-i raporta constatarea unui fapt care-l tulburase profund. Se opri la un pas de biroul şefului, în poziţie regulamentară.

— Îmi permiteţi, tovarăşe colonel?

Panait nu-şi ridică imediat ochii din dosarul pe care-l citea, dar când îşi înălţă privirea, Frunză îşi dădu seama cât era de obosit după noaptea albă petrecută între pereţii biroului... Noi ne mai mişcăm... mai călătorim cu elicopterul... dar el?”

— Ai amuţit sau mi se pare? Îl luă şeful la rost, dar în secunda următoare tonul îi deveni mai grav. Ce-i cu mutra asta acră?

— Tovarăşe colonel, sarcina ce mi-aţi dat-o am îndeplinit-o, îşi începu Frunză raportul. Am controlat... Fără voia sa, vocea i se gâtui. Numărul de telefon 1 65 38 aparţine actriţei Lisette Vrancea.

— Oho! Exclamă Panait şi vestea îl ridică în picioare, iată o

altă mare şi neaşteptată surpriză. Ieşi de după birou începu să facă trei paşi spre uşă, alţi trei paşi înapoi...

(Pantazi-Anghelini-Ceampelea şi acum Lisette Vrancea) Lui Frunză îi mai stătea pe limbă un nume — Tereza Cozma — dar cum, prin forţa împrejurărilor, asistase în urmă cu două ceasuri la convorbirea telefonică a şefului şi Lucian şi reţinuse replica tăioasă a colonelului: „Acum începi şi tu cu duduia Tereza!”, preferă să-l înghită.

— Tovarăşe colonel, îndrăzni Frunză, aş vrea să vă amintesc un amănunt care, în lumina numărului ăsta de telefon găsit la Pantazi, capătă un alt sens, poate o nouă dimensiune.

Panait se opri în dreptul căpitanului; era mai înalt şi mai voinic decât subalternul său.

— Te ascult, băiete!

— Mâine e sâmbătă, ziua în care Lisette Vrancea urmează să plece la Paris...

Ochii obosiţi ai colonelului deveniră şi mai mici. Mâniaţi parcă. Îşi reluă plimbarea, cu mâinile la spate, gânditor.

— Aş vrea să vă mai amintesc încă un amănunt, sparse Frunză tăcerea.

Panait trecu la masa de lucru, nu se aşeză, ci rămase în picioare.

— Chestia cu telefonul, cu necunoscutul care a avertizat-o că o să fie vizitată de un ofiţer de securitate? Zise el dîndu-i subalternului dovada că se gândeau la unul şi acelaşi aspect al cauzei.

— Exact, tovarăşe colonel!

— Ai vreo propunere?

— Da. Să-i fac chiar acum o vizită inopinată... Să mă arăt în continuare interesat de viaţa artistică de pe vremuri... şi să încerc să lămuresc chestia cu telefonul... Şi aş mai

propune o măsură...
— Să ne ocupăm de ea ceva mai atent, ghici din nou colonelul gândurile lui Frunză. Mâine pleacă, ce facem?
— Până mâine mai avem timp să lămurim un aspect nu lipsit de importanţă. Printre altele, ea a afirmat că, în ajunul plecărilor ei peste hotare, primea vizita unor lucrători.
— Să controlăm dacă e sau nu adevărat? I-o luă colonelul înainte.
— Exact!
— De acord, se învioră Panait, am să iau imediat măsurile ce se impun... Deşi.. Ochii i se micşorară iarăşi.
—... deşi un simplu număr de telefon găsit asupra unui cadavru nu reprezintă încă o probă, fu rândul lui Frunză să intuiască gândurile superiorului.
— Cam aşa...
— Ne dă însă dreptul s-o includem în cercul bănuiţilor... Îşi susţinu Frunză punctul de vedere care nu se deosebea, de fapt, de cel al şefului.
— Mda! Mormăi Panait. O să te duci la ea, nu inopinat... nu vreau să-i trezeşti vreo bănuială. O chemi la telefon — chiar de-aici s-o chemi — Şi să-ţi anunţi frumuşel vizita.
— Cum motivez?
— Foarte simplu... Vrei s-o rogi să-ţi facă un mic serviciu... să-ţi aducă de la Paris un medicament sau să ţi-o aducă pe Brigitte Bardot... Vezi şi tu ce-i ceri... Iar cu ocazia asta caută să afli cine a vizitat-o pentru a-i cere anumite servicii. Hai telefonează-i!
Frunză se repezi la aparat, formă numărul. După câtva timp, îi răspunse un glas de femeie. Nu, nu era al actriţei.
— Cu domnişoara Lisette Vrancea!
— Cine întreabă?
— Căpitanul Frunză!

— Domnule căpitan, domnişoara Vrancea a plecat la aeroport... cred că la ora asta e de-acum în avion...

Frunză nu se putu stăpâni:

— Cum? Astăzi pleacă în Franţa, nu mâine?

— Astăzi, domnule căpitan, astăzi!

Frunză trânti telefonul în furcă şi se uită disperat la colonel. Murmură:

— Aţi înţeles? M-a dus... m-a driblat... m-a indus în eroare... Mi-a declarat că pleacă sâmbătă. Îşi cercetă ceasul. E opt şi un sfert. Cursa de Paris pleacă la nouă şi treizeci... Ştiu asta precis. Ce facem, tovarăşe colonel? Întrebă Frunză înfrigurat.

— Îl iei pe Vasiliu şi te repezi fulger la Băneasa, vorbi Panait cu un calm ce i se transmise şi căpitanului.

Ai dat de ea întâmplător acolo... Mă înţelegi?... Te bucuri c-o vezi... că poţi să-ţi iei rămas bun de la ea... Mă înţelegi?

Între timp eu o să raportez tovarăşului general situaţia creată... Îl voi alarma şi pe căpitanul Vişoianu... Acţionează!!

— 'nţeles! Acţionez!

În maşină, Frunză mai continuă un timp să se ginească la Lisette Vrancea, la „fentele” ei subtile, apoi, din pricina oboselii, poate şi a căldurii, aţipi. Şi avu un vis, scurt cât un fulger. Se făcea că la aeroport era aşteptat de Marcela Vişoianu; purta uniforma ei cochetă de stewardesă. Când l-a văzut, s-a repezit la pieptul lui îmbrăţişându-l. Un val de fericire îl năpădise auzind-o şoptindu-i la ureche: „Ce dor mi-a fost de tine, dragule!' „Şi mie!” răspunsese el ameţit de neaşteptata bucurie ce îi era dat trăiască...

— Ai spus ceva? Întrebă Vasiliu trăgând cu coada ochiului la căpitan.

Frunză deschise ochii. Filmul se curmă brusc. Se uită

buimac în juru-i. Văzu în depărtare podul Băneasa şi se trezi de-a binelea.

— Ai spus ceva? Îl întrebă şoferul din nou.

— Da, suspină Frunză, că nu-i rău să visezi...

— Dacă mai e timp şi pentru o treabă ca asta, nu-i rău, replică şoferul cu simţul său practic. Dormim ca soldaţii, adânc şi fără vise...

Cu gândul la fărâma aceea de vis, Frunză medita: „Uite aşa, omu îşi construieşte din iluzii un castel unde îl aşteaptă o domniţă. Iluziile!! Cel mai la îndemână şi cel mai ieftin material de construcţii. Iar când castelul e gata, apare cineva care te întreabă: Ai spus ceva? Şi castelul se năruie.”

Se apropiau de aeroport şi începu din nou să se gândească la revederea cu Lisette Vrancea. Nu şi-o putea imagina altfel decât şezând pe perne, la măsuţa orientală, picior peste picior, fumând dintr-un ţigaret lung... fumând şi privindu-l cu o căutătură seducătoare.

Maşina viră în viteză, la dreapta — Frunză simţi virajul — descrise un semicerc şi frână în dreptul intrării principale a aeroportului.

— Nici zece minute n-am făcut, îl informă Vasiliu cu o mândrie îndreptăţită. Nou record personal!

Frunză îl felicită pentru izbânda, ieşi glonţ din maşină şi se îndreptă cu un pas mare, elastic, spre intrare. Când trecu de uşa rulantă, se pomeni lângă el cu un necunoscut.

— Sunt căpitanul Vişoianu! Mi s-a telefonat... Am primit ordin să vă ajut...

— Foarte bine... Să ne grăbim!

Frunză îl cercetase doar câteva secunde şi făcuse o constatare plăcută: avea ochii Marcelei. Întrebă:

— Cât mai e până la plecarea avionului?

— Mai e... mai e... Îl linişti Vişoianu.

Mergeau amândoi în acelaşi ritm, îndreptându-se spre punctul de control al paşapoartelor. Dincolo de el, se vedeau călătorii care aşteptau ca, dintr-un moment într-altul, să fie invitaţi să se îmbarce în avion. Deodată, Frunză o zări pe Lisette Vrancea; şedea cufundată într-un fotoliu, picior peste picior, şi fuma absentă dintr-un ţigaret lung.

— Rămâi mai în urmă! Îi sugeră Frunză celuilalt.

— Dacă nu te însoţesc, grănicerul n-o să-ţi permită să treci!

Frunză îi făcu prieteneşte cu ochiul, semn că-i dădea dreptate. Acesta mai spuse:

— Lasă-mă pe mine s-o iau înainte.

Frunză îşi încetini mersul. Un maior de grăniceri îl salută pe Vişoianu ca pe o veche cunoştinţă. Căpitanul îi explică în şoaptă ceva. Frunză văzu cum privirile maiorului se îndreptară spre el, îndemnându-l să se apropie.

— Legitimaţia dumneavoastră, îi ceru.

— Îl iau pe răspunderea mea, preciza Vişoianu cu o stăruinţă care-l nemulţumi pe maior.

— Desigur îl iei, eu însă vreau să-i controlez legitimaţia.

Din pricina acestui scurt dialog, Frunză o pierdu pe Lisette Vrancea din raza sa vizuală, dar nu pentru mult timp. O regăsi mai târziu; se ridicase din fotoliu şi descoperindu-l pe Frunză la punctul de trecere, încremenise cu o expresie de uluire şi spaimă pe chip. Frunză îi expedie un zâmbet tandru, ea îl captă, dar fără să-şi iasă din nemişcare.

— Poftim, intraţi, spuse maiorul, ducând din obişnuinţă mina la chipiu, să-i salute trecerea.

Frunză îşi ascunse legitimaţia şi-i făcu fratelui stewardesei semn să-l urmeze. Apoi, totul se petrecu fulgerător. O văzu pe Lisette Vrancea prăbuşindu-se ca un trunchi retezat de la rădăcină. Se auzi o bufnitură, apoi câteva ţipete. Frunză

se repezi într-acolo şi îngenunche lângă trupul artistei.
— I s-a făcut rău! Strigă o femeie.
— Doctoru!
— Un doctor! Ţipă o altă călătoare.
Frunză încercă s-o ridice, dar după rigiditatea corpului înţelese că Lisette Vrancea îşi luase rămas bun de la viaţă. Instinctiv, îşi mută privirile spre colţul gurii şi zări pe buze sticlind resturile mărunte lăsate de fiola spartă între dinţi.
— La o parte! Îl auzi Frunză strigând pe căpitanul Vişoianu. Îi luaţi aerul! Nu mai poate să respire!
Frunză întoarse capul spre el şi-i strigă cuprins de o disperare stăpânită:
— Doctoru! O brancardă, imediat! S-o transportăm de aici!
Căpitanul se repezi să execute ordinul. Frunză continuă să sprijine pe braţul său capul din ce în ce mai greu al artistei. Ceru celor din jur un ziar; un bărbat îi sări în ajutor, întinzându-i „Sportul”. Îl luă şi, folosindu-l ca pe un evantai, se apucă să-i „răcorească” moartei fruntea.
Spera că, în felul ăsta, să abată atenţia celorlalţi de la faţa crispată şi din ce în ce mai palidă a Lisettei Vrancea.
Din fericire, brancardierii veniră destul de repede. Supravegheaţi de o doctoriţă în vârstă, ridicară cu grijă trupul artistei. O călătoare îi puse poşeta la picioare. Frunză întâlni ochii dezorientaţi ai căpitanului Vişoianu şi-i spuse:
— Identifică-i bagajele! Eu mă duc cu ea la cabinet.
— Am înţeles...
Când se văzu dincolo de maiorul de grăniceri, Frunză răsuflă uşurat. Se ţinu după brancardieri şi intră în cabinetul medical o dată cu ei.
— E moartă! Rosti rece un brancardier, după ce trupul actriţei fu aşezat pe canapeaua îngustă acoperită cu un cearşaf alb.

— Gura! Îl repezi doctoriţa.
— Da' ce-am spus, doamnă doctor? Se apără omul. Se vede cale de-o poştă c-a dat ortu popii!
Scoţându-i pe brancardieri din cabinet, doctoriţa se lovi de Frunză şi-l luă şi pe el, nervoasă, la întrebări:
— Dumneavoastră cine sunteţi? Ce căutaţi aici?
Fără să-şi ia ochii de pe chipul parcă cioplit în marmoră al artistei, Frunză întinse cu mişcări încete şi moi legitimaţia. Doctoriţa o cercetă superficial:
— O însoţeaţi? Se interesă ea fără prea multă convingere. Nu mai aşteptă răspunsul. Cu mâinile înfundate în buzunarele halatului imaculat, se apropie de canapeaua pe care fusese culcat trupul neînsufleţit al femeii. A murit! E moartă de câteva minute... Ce femeie frumoasă a fost... Nu ştiu de unde o cunosc... Se uită peste umăr la ofiţerul de securitate. Nu-i cumva Lisette Vrancea, fosta actriţă de la „Cărăbuş”?
Telefonul sună strident. Doctoriţa, oftând, se duse să răspundă. Alarmat de cele întâmplate, comandantul aeroportului se interesa de starea călătoarei. De la locul său, Frunză auzea clar glasul metalic al comandantului, întrebările lui. Doctoriţa îl informă că de faţă era şi un ofiţer de securitate. „Ce întâmplare?! Şi cum, chiar a murit?” mai întrebă el o dată, sperând într-o minune. Apoi, resemnat, adăugă: „Bine că s-a petrecut acasă, pe pământ, şi nu în avion!”:
Doctoriţa reveni lângă cadavrul artistei. Se mai uită o dată la ea, cu mai multă luare-aminte. I se adresă lui Frunză, fără să-l învrednicească cu o privire:
— N-a murit de moarte naturală... Dacă asta vă interesează... Copleşită apoi de eveniment, murmură abia auzit: Nu ştiu ce să întreprind... Înălţă din umeri şi se

întoarse spre ofiţer implorându-i sprijinul.

Lui Frunză i se păru că doctoriţa era gata să izbucnească în plâns şi căută s-o liniştească:

— O să chemăm procurorul. O să vină însoţit de reprezentantul Institutului de medicină legală. În jumătate de oră decedata o să fie ridicată de aici.

Apăru căpitanul Vişoianu; era emoţionat nu trecuse încă prin asemenea situaţii — iar din pricina asta obrajii i se îmbujoraseră. Îi raportă lui Frunză că valizele, două la număr, plus un sac de voiaj, adică tot ce Lisette Vrancea trecuse în declaraţia vamală, fuseseră găsite şi aduse într-un birou.

— Pasagerii au fost conduşi la avion, comunică el.

Spiritele s-au calmat.

În mod vădit, prezenţa lui Vişoianu avu darul s-o liniştească pe doctoriţa aeroportului. Îi căuta mereu ochii... acele lumini care lui Frunză, în ciuda frământărilor sale năvalnice, îi aminteau de stewardesă. Zise:

— Aş vrea să dau un telefon...

Doctoriţa îi veni în întâmpinare.

— Puteţi telefona de aici. Dacă trebuie eu pot să ies...

Se uita la căpitanul Vişoianu de parcă ar fi vrut să-l întrebe: „Am procedat bine?”

— E direct? Se interesă Frunză.

— Da, confirmă doctoriţa îndreptându-se spre uşă.

— Nu, nu, vă rog! O opri Frunză.

Îl chemă pe colonelul Panait şi îi raportă situaţia.

— Cianură de potasiu? Se interesă Panait.

— Cu siguranţă... moarte fulgerătoare...

— Bagajele le-ai găsit?

— Da, sunt într-un loc sigur, îl informă Frunză şi îşi văzu în gând şeful jucându-se nervos cu un creion negru.

— Rămâi locului şi-l aştepţi pe procuror... După ce se încheie procesul-verbal, preiei bagajul, precum şi toate celelalte obiecte.

Amintindu-şi deodată de ţigaretul artistei, Frunză se îngrijoră; nu-l mai văzuse... Nu cumva s-a rătăcit? Nu cumva a rămas uitat pe locul unde Lisette Vrancea se prăbuşise?

— Ai înţeles? Dori Panait o confirmare.

— Am înţeles!

— Îmbrăcămintea, obiectele, totul, dar absolut totul, trebuie să le supunem unui control minuţios, îi contura colonelul ceva mai precis misiunea.

— Am înţeles!

După ce puse receptorul în furcă, Frunză rămase preţ de câteva minute cu ochii aţintiţi asupra artistei; şi moartă era frumoasă. Îşi îmbrăcase un taior albastru uşor, de călătorie; şi multe, multe podoabe. La gât, la mâini, pe degete... Zări poşeta, îşi aminti iarăşi de ţigaret şi-l întrebă pe căpitanul Vişoianu dacă nu-l văzuse...

— Era acolo, căzut lângă fotoliu. L-am ridicat, îl asigură fratele stewardesei.

Da, fără îndoială, băiatu' ăsta-i era simpatic. O clipă, Frunză fu dornic să se intereseze pe un ton intim de sora — „Apropo, ce mai face Marcela?” zâmbi obosit:

— Nu ne rămâne decât să aşteptăm cu răbdare apariţia procurorului, a medicului legist... Fumaţi, tovarăşă doctor?

Doctoriţa clătină indispusă din cap: da, fuma!

3

Copleşit de gânduri, colonelul Panait îşi lăsă fruntea peste

braţele aşezate „pernă” pe birou. Tâmplele îi zvâcneau ca nişte ciocănele delicate; iar aşa cum stătea cu tâmpla dreaptă lipită de braţul descoperit, auzea distinct impulsurile — era ca un tic-tac surd stârnit de un deşteptător neobişnuit, montat în chip miraculos înlăuntrul organismului său.

Nu, nu voia să scape de gânduri — ar fi fost şi imposibil — ci doar să şi le rânduiască. În ultimele douăzeci şi patru de ore s-au „tras” şi continua să se „tragă” din toate direcţile cu „gloanţe reale”, cu „gloanţe oarbe”... Care erau cele reale? Care erau cele oarbe? Cum să le distingă? Focul, oricum derutant, se intensifică. Nu apucau să cerceteze o direcţie, că proiectilele începeau să plesnească în altă direcţie.

După descoperirea cadavrului lui Tiberiu Pantazi, alias Datcu, devenise clar că erau obligaţi, prin logică lăuntrică a faptelor, să se întoarcă spre momentul iniţial al declanşării cazului. Aşadar duminică noaptea, Pantazi îl invitase pe căpitanul Lucian cu scopul de a-i propune un târg: memoriile sale, plus alte informaţii, contra unui paşaport. Dacă îmi aduc bine aminte, analiză Panait primele secvenţe ale filmului, printre celelalte informaţii, Pantazi pomenise de faptul că depistase pe urmaşul său sau pe urmaşul urmaşului său din fruntea reţelei „Argus”. Fapt de-a dreptul senzaţional...

Pantazi însă, pe care doar pentru un timp îl crezuseră fugit din ţară, fusese găsit asasinat.

„Ce trebuie să deducem de aici? Se întrebă colonelul.

Că Pantazi nu ne-a indus în eroare atunci când vorbea de memoriile sale şi de alte informaţii. Memoriile sale există... sau au existat... Asasinarea lui Pantazi ne indică precis faptul că şi el, la rândul său, fusese urmărit... Probabil că

foştii lui stăpâni descoperiseră interesul bătrânului şi abandonatului spion pentru reţeaua pe care cândva a condus-o... Aşa se explică şi intervenţia lor în ultima clipă... În momentul în care urmăritorii l-au văzut stând la, masă cu Lucian — poate că au şi interceptat convorbirea — au socotit că a bătut ceasul intervenţiei lor rapide.

Dar cine sunt asasinii prezumtivi ai bătrânului spion mistuit de dorinţa de a intra în posesia averii sale din Elveţia?”

Panait îşi ridică fruntea, se uită buimac prin birou, apoi şi-o lăsă din nou peste braţ.

„Cu câteva săptămâni înainte de a fi fost asasinat fostul spion — rezident al reţelei „Argus-2”, trecu colonelul la altă secvenţă, trei străini au intrat în ţară: Perech Wilhelm, Wagner Udo şi... Tiberiu Pantazi... Primii doi au tras la Lido. Domiciliul celui de-al treilea, celui mai periculos dintre ei, n-a fost încă stabilit. Modul cum a părăsit domiciliul flotant de pe strada Plugului, apoi domiciliul stabil de pe strada Vasile Lupu, urmată de acea scrisoare de „adio” adresată căpitanului Viziru, demonstrează că bătrânul a fost luat prin surprindere... I s-a arătat paşaportul celuilalt Pantazi, biletul de avion. L-au obligat, pentru a ne deruta complet, să-i adreseze lui Lucian o scrisoare de adio. Mai mult ca sigur, judecă Panait, fostul rezident s-a încrezut total în acţiunea foştilor săi stăpâni.

A părăsit domiciliul convins fiind că pleacă din ţară... A fost apoi asasinat. În dimineaţa aceleiaşi zile, un avion de pasageri a decolat spre Paris... Printre pasageri, şi un Tiberiu Pantazi... Legătura dintre scrisoarea de adio adresată lui Lucian şi formele de ieşire din ţară a unui ins pe nume Tiberiu Pantazi este perfectă. De fapt, inducerea noastră în eroare trebuia să fie perfectă... Au lăsat în urma

lor un cadavru şi cel puţin două întrebări majore: cei trei agenţi străini au intrat sau nu în posesia memoriilor fostului rezident al reţelei „Argus-2”? Din ordinul cui au acţionat cei trei şi cine-i boss-ul pe care l-au apărat scoţându-l din viaţă pe Tiberiu Pantazi?”

Colonelul se ridică anevoie de la locul său şi începu, la fel de îngândurat, să se plimbe prin birou, în căutarea secvenţei următoare.

„De la Tiberiu Pantazi am ajuns la Măria Anghelini, îşi preciza colonelul ideea, iar de aici la descoperirea afacerii Anghelini cu tot cortegiul de confuzii şi elemente derutante. Ce legătură a existat între bătrânul spion şi cazul Codruţ Anghelini? Deznodământul tragic al lui Tiberiu Pantazi s-a produs într-un moment în care se pregătea să-şi finalizeze investigaţiile. A cunoscut, fără îndoială, taina procesului Anghelini... Iar dacă ar fi să se acorde crezare ultimelor declaraţii ale avocatului Braşoveanu, ar trebui să reţinem că, datorită, procesului, un oarecare Tiberiu Pantazi s-ar fi sinucis... şi s-a sinucis pentru că reprezenta legătura lui Anghelini... Ah! Oftă din rărunchi colonelul Panait, de aici începe toată zăpăceala... Înscenare? Caz real? A fost executat sau trăieşte? E erou sau trădător”? Braşoveanu, apărătorul lui din oficiu, deci omul care a ţinut în mână dosarul procesului, îl prezintă, în perspectiva timpului, ca pe victima unei înscenări... Bătrâna lui mamă nu ezită să ne prezinte „învierea” agentului „P-41” după ce, mai înainte, participase la înmormântarea lui... Ziaristul Traian Nicoară semnalează prezenţa unui bărbat care a coborât din tren, la braţ cu Normă Taylor... Într-un moment când bătrâna Anghelini afla şi ea, dintr-o scrisoare a fiului ei reînviat, că în sfârşit se va căsători cu femeia cu care, dealtfel, convieţuia de ani de zile... Putem deduce de aici că individul

Virgil Obratin era una şi aceeaşi persoană cu Codruţ Anghelini? Ipotetic, da... Rămâne însă un alt mare semn de întrebare: de ce de la tragicul sfârşit al Normei Taylor până acum, nu de mult, nimeni nu s-a mai zbătut să intre în posesia mesajului lui Codruţ? De ce s-a aşteptat împlinirea a două decenii de la procesul lui Codruţ pentru ca disputa să reînceapă?”

Panait se opri în mijlocul încăperii cu privirile îndreptate spre fereastra deschisă; afară se stârnise un fleac de vânt, iar perdeaua se umflă şi se dezumflă ca într-un joc de sine stătător.

„Mi-e clar, reluă Panait firul gândurilor de acolo de unde îl întrerupsese, că totuşi cuiva îi este teamă de „testamentul” lui Codruţ Anghelini, şi tocmai această teamă mă face să cred că nu trebuie să ignor nici cealaltă ipoteză... a acceptării ideii că Codruţ Anghelini a fost judecat şi împuşcat. Cui îi este teamă şi, mai cu seamă, pentru ce? Pentru cine? Dacă accept ipoteza asta, implicit accept ideea existenţei în trecut a unui grup „Pro Patria”! Şi uite că, deodată, avocatul Braşoveanu, care ne-a fost realmente de un mare folos, declară că, în urmă cu douăsprezece ore, a fost somat de un reprezentant al acestei grupări care ar fiinţa şi în prezent, să tăinuiască datele principale ale procesului... Deci care a fost în trecut scopul acestei grupări? Deocamdată n-am cum să-mi răspund. Ce reprezintă în prezent această grupare? Nici la întrebarea asta n-am ce să răspund... Un lucru însă e limpede: că, prin nici o acţiune, grupul nu şi-a trădat existenţa... activitatea sa împotriva orânduirii noastre socialiste. Şi atunci?!”.

Înfuriat de neputinţa sa de a-şi oferi un răspuns cât de cât încurajator, colonelul se aşeză din nou la birou, răsturnă pe suprafaţa cristalului paharul cu creioane, alese din ele unul

de culoarea ierbii, îi studie vârful ascuţit, apoi luă o coală de hârtie şi începu să deseneze tot felul de rotocoale până ce se calmă. Se întoarse atunci cu gândul la Ceampelea.

„Sinuciderea de la aeroport... Actul violent al Lisettei Vrancea, începu Panait să-şi demonstreze cu răbdare, dovedeşte că între ea şi Ceampelea a existat o legătură, că numai legătura asta poate să lămurească cine l-a lichidat pe fostul arhivar al S.S.I.- ului. Se poate presupune că urmărind să ne inducă în eroare, artista i-a servit lui Frunză cel puţin trei minciuni. Prima: Ceampelea a venit la ea în jurul orelor 22,30... În realitate, el trebuie să fi trecut în jurul orelor 21,30. A doua minciună: telefonul unui necunoscut a avertizat-o că va trece pe la ea un ofiţer de securitate. În realitate, ştiind că a strecurat în băutura prietenului ei otrava cu efect întârziat, ea se aştepta să primească vizita unui ofiţer de securitate... A unui ofiţer de securitate nu de miliţie, căci Ceampelea o informase în ce problemă Lucian îi ceruse sprijinul. Probabil că afacerea Anghelini l-a alarmat pe Ceampelea care, la rândul său, a alarmat-o pe Lisette Vrancea - legătura lui. Speriată poate de decizia luată de fostul arhivar, eventual de atitudinea ce voia s-o ia în ziua următoare, la Interne, l-a lichidat. A treia minciună: i-a spus lui Frunză că pleacă la Paris sâmbăta, când, în realitate, avea bilet pentru vineri... Apariţia neaşteptată a lui Frunză la aeroport a împins-o către gestul suprem. Ne-a prezentat astfel cartea sa de vizită - spioană de profesie... Desigur, o să mai avem de răspuns la întrebările: Pentru cine lucra Lisette Vrancea? Care a fost rolul ei în ţesătura asta greu de destrămat a afacerii Codruţ Anghelini? Şi ar mai fi o minciună, a patra: nimeni din partea aparatului Securităţii Statului nu a apelat vreodată la serviciile artistei, servicii cu care ea se lăudase în faţa lui Frunză.”

I se făcuse deodată cald. Transpirase. Îşi aminti de existenţa unui ventilator. Se ridică şi se duse să-l deschidă; stătu câtva timp cu faţa transpirată în bătaia răcoroasă a paletelor. Apoi se întoarse la birou. Nu-şi reluă locul în fotoliu, ci se mulţumi să cuprindă cu privirea, încet şi metodic, obiectele de pe birou. Când îi căzură sub ochi documentele dosarului, suspină din nou amarnic „De abia de acum încolo ne aşteaptă o treabă grea, migăloasă...

Ehei, dacă am fi avut memoriile lui Pantazi, misiunea noastră ar fi fost mult uşurată! Îşi spuse el cu gândul la viitoarele acţiuni... Frunză e la morgă, cu ce o să se întoarcă de acolo? Se uită la ceas: peste douăzeci de minute, elicopterul lui Lucian va ateriza la Bucureşti... Să văd ce-mi aduce... De fapt, el ne-a adus pe cap toată povestea asta cu Pantazi...” Colonelul îi zâmbi în gând subalternului care, la invitaţia nocturnă a unui necunoscut, nu alesese calea celei mai uşoare rezistenţe...

4

Căpitanul Lucian i-a telefonat colonelului chiar de la aeroport raportându-i că zborul decursese normal şi că aterizase cu bine. „Ai mâncat ceva?” l-a întrebat şeful.

„Da, da, l-a asigurat Lucian, am mâncat, şi încă destul de bine.” „Atunci să-ţi pregătesc o cafea tare?” „Asta da, tovarăşe colonel, şi vă mulţumesc!”

Găsise cafeaua pe masa de lucru, în dreptul scaunului ce-l ocupa de obicei în stânga şefului. Băutura îi căzuse bine; îl înviorase risipindu-i orice urmă de oboseală. Prezentase un raport laconic, dar, logic în desfăşurarea faptelor.

La rândul său, colonelul îi relată cele petrecute după plecarea sa la Timişoara — discuţia lui Frunză imediat după miezul nopţii cu avocatul Braşoveanu, apoi surprinzătoarea întâmplare de la aeroport cu Lisette Vrancea.

În momentul de faţă, Frunză se află la serviciul 1, unde asistă la verificarea bagajelor actriţei, conchise Panait uitându-se la ceasul de mână; cred că treaba e pe sfârşite.

Se priveau în tăcere, mistuiţi de aceleaşi gânduri. Într-un târziu, Panait mărturisi.

— Ştii, la început n-am crezut în existenţa memoriilor lui Pantazi. În forul meu intim, mă gândeam mai curând la o capcană întinsă de vreun serviciu de spionaj şi a cărei momeală era Pantazi... Acum cred în sinceritatea propunerilor lui, dar ce folos? Memoriile sale or fi acum undeva departe...

— Cu siguranţă că asta-i „afacerea grasă” încheiată la Bucureşti de „domnul Pantazi de la Lausanne”, afacere cu care se lăudase în avion, aminti Lucian şi colonelul reţinu nuanţa de amărăciune din glasul căpitanului.

Pe suprafaţa mesei erau înşiruite puţinele obiecte găsite asupra lui Tiberiu Pantazi. Lucian le trecu din nou în revistă: portofelul negru, cam uzat, din care toate actele dispăruseră („Din portofelul ăsta, îşi spuse Lucian, Pantazi a scos duminică noaptea cartea sa de vizită bătută la maşină”), lanţul cu chei, batista, pieptenele, cele trei bancnote de o sută şi fotografia Terezei Cozma, de mărimea unei cărţi de joc — faţa nu-şi „schimbase” căutătura dispreţuitoare. Privind fotografia, Lucian auzi aievea replica şefului la telefon: „Acum începi şi tu cu duduia Tereza?!” Colonelul însă, şi de data asta, rămase insensibil la vederea acestui document concret, poate cel mai concret.

— Frumos lucrat! Recunoscu Lucian. Totul calculat la milimetru. Presupun că Pantazi trebuie să-şi fi luat caietele cu el, în valiză, iar executanţii, după ce l-au lichidat, fără îndoială că i-au cotrobăit în valiză, au dat de caiete...

Ingenios conceput, începând cu conţinutul scrisorii de adio şi terminând, în dimineaţa dispariţiei de la domiciliu a fostului rezident, cu ieşirea din ţară a unui individ purtând numele de Tiberiu Pantazi.

—- Trebuie neapărat să aflăm unde a domiciliat acest „elveţian”, atrase Panait atenţia, dar imediat adăugă:

Ehei, dacă ar fi ăsta singurul lucru ce trebuie să-l aflăm!

„Ce-o fi, o fi, hotărî Lucian, m-o face cu ouă şi cu oţet, eu tot o să aduc în discuţie rostul fotografiei duduii Tereza.” Nu apucă să deschidă gura, că Panait ridică pe neaşteptate o altă problemă:

— Mă tot uit la lanţul cu chei şi încerc să-mi răspund ce fel de cheie o fi asta boantă. Nu are dimensiunea unei chei Yale normală... e ciuntită... retezată... scurtată... Am ţinut multe chei în mână, dar una ca asta nu prea am văzut... Tu ce crezi?

Lucian uită pentru un timp de vecina lui Pantazi, luă lanţul cu chei, îl cercetă...

— Interesant! Observă şi căpitanul. Asta e de la garsonieră, astea-s de la şifonier... Nici eu n-am mai văzut o asemenea cheie...

Colonelul se arătă într-atât de dornic se dezlege taina misteriosului obiect, încât sună pe ofiţerul de serviciu şi-i ordonă să-l cheme urgent pe „Meşter Şperaclu”.

— El e singurul om în măsură să ne ofere un răspuns, spuse Panait, bucuros că cel puţin una dintre probleme îşi va găsi, în sfârşit, dezlegarea.

— O fi de la o casetă, încercă Lucian să ghicească.

— Nu cred... De obicei, casetele n-au chei de tipul ăsta... Ce mult mai stă Frunză acolo! Zise colonelul pe neaşteptate.

— Nu uitaţi că-i vorba de o artistă... O fi luat cu ea o grămadă de boarfe...

De parcă brusc şi-ar fi amintit de ceva supărător, Panait se încruntă, îşi acoperi faţa asudată cu palmele sale mari, iar când şi le luă, zise:

— Mă roade, băiete, mă roade un lucru dezvăluit de Braşoveanu.

— Vă referiţi la „Pro Patria”?

— Da... Când am auzit, faptul ca atare mi-a apărut incredibil. Dacă un asemenea grup duşmănos ar desfăşura o cât de mică activitate vrăjmaşe cauzei noastre, i-am fi înregistrat ecourile. Nu-i aşa? Iar dacă gruparea, aşa cum ne dă de înţeles avocatul Braşoveanu, este o continuare a grupării semnalate de Codruţ Anghelini în mesajul său, atunci în ambele cazuri esenţa grupării ar fi fost una şi aceeaşi — reacţionară... Nu crezi?

— De ce la început faptul vi s-a părut incredibil, iar acum sunteţi înclinat să-l luaţi în seamă? Întrebă Lucian atras de problemă.

— Între timp a intrat în scenă Lisette Vrancea care, fără să mai aştepte căderea cortinei, a înghiţit cianură de potasiu... Ce motive a împins-o către un asemenea final?

Către o asemenea lovitură de teatru? Nu cumva şi ea, şi Ceampelea făceau parte din grupare?

Se auziră câteva ciocănituri în uşă.

La invitaţia colonelului Panait, „Meşterul Şperaclu” îndrăzni să-şi arate capul...

— Intră, nea Marine! Îl încuraja Panait.

— Să trăiţi, tovarăşe colonel!

Rămase lângă uşă, simulând voit o sfiiciune uşor demascabilă. Haina-i era descheiată şi un început de burtă i se rotunjea cam caraghios.

— Hai, hai, nu mai fă pe fata mare! Apropie-te! Lăcătuşul înaintă spre colonel. Nea Marine, ia te uită la cheiţa asta!

Lucian îi trecu lanţul cu chei şi i-l dădu lăcătuşului.

Acesta îl apucă de un capăt şi-l ridică în zare...

— Am pus rămăşag cu flăcăul ăsta că nici mata nu ştii la ce s-ar potrivi cheia aia...

—... boantă? Ghici „Meşter Şperaclu”.

— Exact! Preciza colonelul, amuzat de felul în care meşterul ţinea în sus lanţul cu chei.

— Pe ce-aţi pariat?

— Pe o învoire de o săptămână, îl minţi şeful cu plăcere.

Lăcătuşul, tot privind cheile în zare, mai întrebă:

— Adică, tovarăşul căpitan a arătat că are încredere în priceperea mea? Bine, am înţeles!

— Am şi eu încredere, îl contraatacă Panait, dar în legătură cu cheia aia, căpitanul a manifestat ceva mai multă încredere decât mine...

— Tovarăşe colonel, permiteţi-mi să vă raportez... Lăcătuşul puse frumuşel lanţul pe masă, luă poziţia regulamentară şi urmă: Aţi pierdut rămăşagul. Cheia cu pricină este proprie tipului de chei folosită de Poşta centrală la cutiile poştale închiriate cetăţenilor.

Panait deveni deodată grav. Se ridică de pe scaun şi întrebă:

— Eşti sigur?

— Precum mă vedeţi şi vă văd! Aduse lăcătuşul un argument suprem.

— Nea Marine, se tulbură colonelul, îţi mulţumesc!

— Dacă n-o fi aşa, să-mi tăiaţi învoirea ce o am de anul trecut şi de care încă nu m-am bucurat...

Tustrei izbucniră în râs. Lăcătuşul dădu să se retragă.

— Meştere! Îl reţinu Panait. Uite ce vreau să te rog: să-l însoţeşti pe căpitanul Lucian într-o misiune chiar acum... Bănuieşti unde? Se opri în faţa lăcătuşului şi, în aşteptarea răspunsului, îl privi cu recunoştinţă.

— Cum să nu ştiu, tovarăşe colonel! La Poşta Centrală.

Panait îşi întoarse capul spre Lucian — acesta îşi rezemase mâna stângă de spătarul scaunului pe care şezuse.

O lăsă să-i cadă de-a lungul trupului când şeful începu să-i explice în ce constă obiectivul misiunii:

— Doresc ca încă astăzi să ştiu dacă am pierdut sau nu pariul... De aceea, o să te duci imediat la Serviciul evidenţă a cutiuţelor de la Poşta Centrală... Controlezi dacă se află vreo cutiuţă pe numele lui Pantazi sau poate al lui Datcu... Dacă da, îi iei numărul... Ai cheia, controlezi să vezi... Panait tăcu, uitându-se stăruitor în ochii căpitanului.

Lucian îi ghici gândul care-l îndemnase să formuleze misiunea:

— Credeţi că Pantazi acolo şi-a ascuns însemnările?

— De ce nu? Oricum, cutiuţa a fost închiriată cu un rost. Poate că dăm de o fărâmă din rostul ăsta, îşi trăda colonelul optimismul.

— Dacă în afară de cele două legitimaţii, Datcu-Pantazi mai deţinea un buletin de identitate fals? De ce.

Colonelul nu-l lăsă să-şi ducă părerea până la capăt!

— Înţeleg! Se îndepărtă câţiva paşi de cei doi, reveni, căută ochii adormiţi ai lăcătuşului. Dumneata ce crezi, meştere?

— Dacă-i aşa cum raportează tovarăşul căpitan, vorbi cel întrebat, există şi în situaţia asta o ieşire... Cheiţa aceea...

„Meşter Şperaclu” întinse un deget acuzator spre lanţul cu chei de pe masă. Cheia aceea nu se potriveşte decât la o singură broască... Nu poţi să deschizi cu ea alte cutiuţe... Aşa că nu ne rămâne decât să le luăm la rând, una după alta... Câte or fi? O sută... cinci sute... o mie... Musai să se potrivească la una...

Colonelul îşi îndreptă din nou privirile spre căpitan şi constată că Lucian părea satisfăcut de soluţie.

— O să vă deplasaţi chiar acum... Ce te rog, dacă nu-i trecut nici Pantazi, nici Datcu, şi trebuie apelat la formula propusă de „Meşter Şperaclu”, interesează-te mai întâi de statutul juridic al cutiuţelor... Nu vreau să mă ia pe urmă şefii la rost. Priceput-ai? Dacă da, atunci la treabă! Să nu uitaţi cheile aici! Aştept cu nerăbdare să-mi raportaţi că am pierdut pariul... Şi Panait îi conduse până la uşă.

Misiunea se dovedi a fi mult mai uşoară decât îşi închipuise căpitanul Lucian. Un funcţionar de resort, după ce cercetă legitimaţiile celor doi reprezentanţi ai Securităţii Statului, se uită într-un registru divizat alfabetic.

La litera D nu dădu peste nici un Datcu Tudor. În schimb, la litera P, figura un Pantazi Tiberiu, domiciliat în Bucureşti, strada Vasile Lupu. Depusese o cerere la 5 iunie 1964, rezolvată la 9 iunie: la data de 10 iunie Pantazi Tiberiu achitase taxele necesare, repartizîndu-i-se cutiuţa 105.

— Cutiuţele, le explică funcţionarul, se găsesc la parter.

În timp ce coborau, Lucian îl apucă pe Marin de braţ şi i-l strânse voiniceşte:

— Bagă de seamă, învoirea mea e în mâinile tale...

Dacă cheia nu se potriveşte şi-i de altundeva, ne-am ras!

Lăcătuşul râse şi întrebă cu o inocenţă pe care Lucian nu i-o cunoştea:

— Chiar crezi în chestia cu învoirile?! Eu am atâtea învoiri

aprobate şi neîndeplinite încât, dacă le-aş aduna, ar da, nu exagerez, o jumătate de an de concediu...

Iar în privinţa cheiţei, te-ai fi liniştit pe loc arătându-i-o funcţionarului...

— Ce rost mai avea din moment ce Pantazi figurează în catastiful lor? Înţelese şi Lucian.

Se duseră direct la cutiuţa poştală nr. 105. Misiunea de onoare de a potrivi cheia în broască şi de a o deschide îi reveni, bineînţeles, „Meşterului Şperaclu”. Cheia se potrivea, ceea ce îi prilejui lăcătuşului exclamaţia sa preferată:

— Voila!

Cutiuţa însă era pustie şi bucuria celor doi se spulberă ca o floare de păpădie.

— Ehei, filozofă „Meşterul Şperaclu”, dacă toate ar merge ca pe roate, ar fi bine!

Amărât din cale-afară, Lucian se îndreptă spre o cabină telefonică spre a-i raporta colonelului rezultatul misiunii, îi răspunse ofiţerul de serviciu:

— E la laborator!

— Şi Frunză e acolo?

— Da!

Nu părăsi cabina. Chemă laboratorul şi-l ceru pe colonelul Panait.

— Raportează! Vocea şefului i se păru sugrumată de o tulburare inexplicabilă.

— Am pierdut amândoi pariul, fură primele cuvinte ale căpitanului. Apoi îl informă succint cum se desfăşurase îndeplinirea misiunii. În final, spuse cu durere în glas: „Cutiuţa-i goală! Înţelegeţi? E goală!”

— Nu-i nici un bai, căută colonelul să-l liniştească.

Glasul însă îi era la fel de tulburat. Vino urgent aici, la

laborator.

Rămase câteva secunde în cabină, îngândurat. Rareori vocea şefului se lăsa influenţată de vreun şoc emotiv.

„S-a descoperit ceva, presupuse Lucian, ceva care l-a smuls pe colonel din conduita lui.” Ieşi brusc, îl apucă pe „Meşter Şperaclu” de braţ şi-l trase spre ieşire.

— Să ne grăbim! Spuse Lucian.

— De ce? Se interesă lăcătuşul cu un aer de om neştiutor. Intri de îndată în învoire?

La laborator, Lucian fu întâmpinat de Frunză; era bine dispus. Îl luă deoparte şi-l informă că şeful se găsea, în momentul acela, la tovarăşul general.

— Şi ştii de ce? Frunză radia o bucurie de-a dreptul indecentă faţă de starea de încordare lăsată de Lucian în urmă cu o oră şi jumătate. În frumosul ţigaret al actriţei Lisette Vrancea am găsit un microfilm... Într-una din brăţările de la mână, un alt microfilm... În brichetă, un al treilea microfilm... Şi aşa mai departe... Iar toate microfilmele luate la un loc ştii ce reprezintă? Frunză nu-şi lăsă colegul să deschidă gura: Me-mo-rii-le lui Pan-ta-zi! Înţelegi? Izbucni într-un hohot năvalnic de râs.

Făcând pe supăratul, Lucian observă:

— Mă, ţie femeile ţi-au purtat întotdeauna noroc!

X. „Centaurul” renaşte

1

— Ei, băieţi, v-aţi odihnit? Colonelul Panait îşi privi colaboratorii pe sub sprâncene, cu o căutătură şăgalnică.

Atât Lucian, cât şi Frunză îşi încredinţară şeful că somnul le-a priit, că se simt minunat, cu forţele refăcute.

— Fiind sâmbăta, arătă Lucian, ne vedem chiar capabili să petrecem un week-end pe măsura misiunii ce ne-a fost pregătită.

Colonelul îl ameninţă pe Lucian cu un creion portocaliu — după părerea lui Frunză, optimist.

— Băgaţi de seamă, nu va fi week-end pentru nici una din părţi... Glumit-ai, căpitane, ştiu, dar punând lucrurile la punct, nu urmăresc altceva decât să vă atrag atenţia încă o dată că misiunea-i foarte delicată... Ca să ieşim victorioşi este absolut necesar să operăm cu migala marilor chirurgi... Suntem informaţi de unitatea comandată de tovarăşul colonel Iftode, că astă-seară în jurul orelor 17,30 un Taurus albastru, înmatriculat în străinătate, va pleca din faţa hotelului Lido în direcţia Snagov şi se va opri în mod sigur la restaurantul de pe malul lacului. La volanul maşinii se va găsi un străin al cărui nume voi l-aţi aflat cu totul şi cu totul întâmplător.

— John Bertrand, izbucni Frunză, de la 304?

Colonelul îşi mişcă afirmativ capul.

— Bravo, căpitane, ai o memorie bună!

— Desigur, însoţit de Eveline Styron de la 305! Reacţiona Frunză din nou.

Preţ de câteva secunde, Panait îşi privi dojenitor colaboratorul, intenţionând să-i taie avântul.

—- Uite, asta încă n-o ştim! Zise. Să ne întoarcem la Taurusul albastru. Iată cum cred eu că ar fi bine să acţionăm...

Soarele asfinţea încet, toropit parcă de propria-i arşiţă.

Depărtările care se pregăteau să-l înghită deveniseră portocalii, iar apoi incandescente. Domnul John Bertrand urmărea fascinat, de pe terasa restaurantului Snagov, spectacolul asfinţitului. În dreapta sa, tânăra Eveline Styron îl pândea cu ochi mici, ironici. Clipele de «romantism şi de poezie ale „bătrânului John” le găsea deşuete şi o amuzau. „E frumos aici, gândea, nimic de zis, dar nici să cazi în extaz nu e cazul. A, un asfinţit de soare pe mare, e cu totul altceva!” Cu un aer plictisit, luă de pe masă cupa de şampanie frapată şi o duse la gură; Sorbi cu plăcere savurând aroma băuturii.

Smuls din beatitudine de gestul prozaic al partenerei, John Bertrand îşi întoarse capul spre Eveline, o privi fără supărare, cu înţelegerea şi înţelepciunea ce ţi-o conferă vârsta. Îi vorbi în şoaptă, ca şi când i-ar fi dezvăluit un gând intim.

— Nu atât asfinţitul mă tulbură, cât amurgul... Vezi, draga mea, umbrele astea care se desprind fără zgomot din cer şi se întind leneşe, blânde, peste păduri, peste oglinda lacului...

Vorbea o engleză a cărei dicţie perfectă atrăgea cu sine respectul interlocutoarei. Totuşi, Eveline nu se putea abţine să nu-şi exprime ironia.

— Nu cumva, dragă John, în tinereţea ta ai scris versuri?

Bertrand se înveseli. Nu-i răspunse imediat. Ridică şi el cupa de şampanie şi o goli dintr-o răsuflare. Ştia că peste puţin timp avea să se instaleze la volanul Taurus-ului, nu-i era însă teamă de eventualul efect al alcoolului. Când lăsă din mână cupa, îi vorbi iarăşi fetei.

— Să ştii că în tinereţe am scris şi versuri. N-am publicat numai în revista liceului... Amintindu-şi brusc de o imagine foarte îndepărtată, râse înveselit. Ştiu, draga mea, ce gândeşti în momentul ăsta despre mine... că sunt un desuet... Nu-i aşa?

Tânăra nu-l menajă.

— Chiar asta gândeam!

— Ah, generaţia voastră! Exclamă Bertrand cu compasiune.

— Fii amabil, John, şi lasă-mi în pace generaţia. Deschise poşeta şi scoase dinăuntrul ei o pudrieră. Uite că fără generaţia mea nu poţi să te descurci, mai spuse ea în timp ce îşi cercetă mutrişoara în oglindă. Bertrand răspunse împăciuitor:

— Ei da, aşa e! Îşi consultă ceasul. Îmi pare rău că trebuie să mă ridic şi să părăsesc terasa. Privi nostalgic în direcţia lacului, şoptind: Mi-ar plăcea, la ceasul ăsta, să mă plimb cu barca!

Bertrand se uită atent în juru-i. Mesele, frumos aranjate, îşi aşteptau clienţii, iar pe un podium aflat la o distanţă de vreo douăzeci de metri răsăriseră cinci muzicanţi... Îşi scoteau cu mişcări moi, ostenite, instrumentele.

— Am să plec, o anunţă Bertrand. Ai reţinut ce ai de făcut?

Eveline clătină din cap. Bertrand îi făcu semn ospătarului să-i aducă nota de plată. Acesta i-o aduse imediat pe o farfurie.

— Tenchiu! Mulţumi ospătarul, arătându-i astfel generosului englez care-i lăsase bacşiş o bancnotă de zece lei că limba britanicilor nu-i era chiar necunoscută.

— Fii atentă, îi şopti Bertrand, dacă vezi că vreunul din local se ia după mine, te ridici imediat şi tu...

Eveline nu renunţă la tonul ei zeflemisitor:

— Oare toţi bătrânii sunt aşa de cicălitori ca tine?

— La cincizeci şi opt de ani, un bărbat e încă tânăr!

Răspunsul îi aduse pe chip un zâmbet superior. Nu, nu era al unui bărbat ameţit de propria sa forţă, ci al unuia care-şi cunoştea cu luciditate vigoarea fizică şi intelectuală. Am plecat...

— O.K., John! Îl aprobă ea.

Bertrand părăsi masa şi se îndreptă spre uşa ce duc la toaletă... În clipa când nu-l mai zări, Eveline se uită cu grijă, dar, mai cu seamă cu discreţie, la celelalte mese. Nici unul dintre puţinii consumatori aflaţi la ora aceea pe terasa localului nu se ridicase pentru a lua urma lui John. Îşi consultă ceasul: exact după zece minute îi venea rândul să se ridice şi să părăsească localul.

Ieşind din restaurant, Bertrand se opri locului şi iscodi semirondul destinat parcajului. În dreapta, numără opt autoturisme. „Mai mult cu două decât la sosirea noastră, constată.” În stânga însă, acolo unde Taurus-ul era aliniat lângă un Fiat-1 100, numără şapte maşini. „Atâtea au fost şi la sosire!” îşi aminti Bertrand. Scrutând împrejurimile, boschetele ce alcătuiau o „frontieră” verde chiar în spatele vehiculelor, nu reţinu nimic neliniştitor.

Coborî treptele şi porni în direcţia maşinii sale. Nu se opri în dreptul Taurus-ului, ci al Fiat-ului. Cu un gest familiar, apucă mânerul portierei din faţă, trase... portiera era descuiată şi se deschise uşor. Cu aceeaşi siguranţă,

Bertrand urcă în maşină şi se instala familiar pe banchetă, lângă volan. Un timp, cercetă prin parbriz semirondul. Încurajat parcă de pacea împrejurimilor, ridică capacul torpedoului şi scoase de acolo un tub metalic de dimensiunea unui ruj de buze, pe care apoi îl ascunse în buzunarul drept al hainei. Scrută iarăşi prin parbriz mişcarea din afara maşinii; nici de data asta nu descoperi vreun motiv să se alarmeze. Scoase atunci din buzunarul de sus al hainei un alt tub şi-l vârî în torpedoul Fiat-ului, după care, cu aceleaşi mişcări sigure, deschise portiera şi părăsi maşina... Doar câţiva paşi îl despărţeau de Taurus-ul său. Nu apucă însă să-i facă.

Dinspre boschetele din spatele vehiculelor apăru un agent de circulaţie însoţit de doi civili. Ducând mâna la chipiu, miliţianul i se adresă respectuos:

— Vă rog să-mi arătaţi permisul dumneavoastră de conducere...

Bertrand încremeni lângă portiera Fiat-ului. Nu din pricina agentului, ci a celor, doi civili. Nu se pierdu însă cu firea. Zise în engleză:

— Nu ştiu româneşte.

Agentul de circulaţie duse din nou mâna la chipiu şi repetă cu inocenţă:

— Vă rog permisul dumneavoastră de conducere...

— Sunt un turist străin, încercă Bertrand să se explice tot în engleză.

Pentru a lămuri situaţia, unul din civili interveni, adresându-i-se în limba lui Shakespeare — Domnule, vi se cere permisul de conducere!

De astă dată, Bertrand nu mai izbuti să-şi descleşteze gura. Abia atunci celălalt civil, un bărbat scund şi brunet, se vârî înveselit în vorbă.

— Ce naiba, acum nici engleza n-o mai ştie! Apoi făcu un pas înainte şi se opri chiar în faţa străinului, îl sfredeli cu privirile sale arzătoare, după care se recomandă: Sunt căpitanul de securitate Viziru Lucian... Profit de faptul că ştiu că limba dumneavoastră maternă e româna şi nu engleza, pentru a vă întreba direct: Care-i maşina dumneavoastră?

Bertrand înţelese ridicolul situaţiei. Pentru o clipă se uită în direcţia restaurantului, de unde urma să se ivească Eveline Styron.

— Aţi auzit întrebarea? Stărui Lucian.

— Da... se hotărî, în sfârşit, Bertrand să deschidă gura. Maşina mea e Taurus-ul de aici... răspunse el într-o românească perfectă.

— Cum aţi nimerit într-un Fiat care nu vă aparţine?

Ce aţi căutat în el?

Deodată, Bertrand o zări pe Eveline şi se îngrijoră.

Tânără, după ce coborâse treptele, venea liniştită spre locul de parcare al Taurus-ului. „Ce-i cu ea? Se întrebă Bertrand cu febrilitate. Nu vede că nu sunt singur? Că mi s-a întâmplat o nenorocire... o gravă nenorocire...?”

De parcă i-ar fi desluşit frământarea, Lucian, spre uluirea deplină a „englezului”, exclamă:

— Iat-o şi pe domnişoara Styron! O aşteptam şi pe dumneaei, chiar cu nerăbdare. Acum, că-i aici, putem ridica ancora. A! Domnule Bertrand, să nu care cumva să vă treacă prin minte ideea de a vă buzunări. Vă avertizez...

— Bine, dar am în buzunare cheia de contact, zise el devenind livid.

— Nu numai cheia de contact, îi zâmbi Lucian, dezarmant. Constat că vorbiţi o românească perfectă!

— Şi Taurus-ul?! Exclamă Bertrand.

— Fiţi fără grijă... Drumul spre Bucureşti o să-l faceţi cu maşina noastră, căci trebuie să ne lămuriţi ce aţi sustras din acest Fiat, proprietatea unui român... Taurus-ul o să ne urmeze... A, domnişoara Eveline Styron!

Tânăra făcu ochii mari şi, uitându-se mirată la „desuetul John”, îl întrebă în engleză:

— Ce s-a întâmplat, John? Ce vor aceşti gentlemeni de la noi?

Lucian îi spuse râzând translatorului de lingă el:

— Nu e cazul să-mi traduceţi. Domnilor, la drum!

Agentul de circulaţie duse cu un gest reflex mâna la chipiu.

Se întunecase de-a binelea, când avocatul Manole Braşoveanu, ostenit de plimbarea ce-o făcuse prin pădure, iar apoi pe malul lacului Snagov, hotărî să se întoarcă la maşina sa parcată în faţa restaurantului Snagov.

Păşea încet, gânditor, cu mâinile la spate. În răstimpuri se oprea, asculta când zvonurile înserării, când ecoul orchestrei ce se dezlănţuise pe terasă. Curând, ajungând în dreptul localului, i se făcu sete; aievea simţi în gură gustul amărui şi înţepător al berii şi-şi spuse că o halbă rece i-ar prinde cum nu se poate mai bine. Îşi aminti însă de volan, de exigenţa unor controale ale serviciului de circulaţie şi renunţă.

La lumina lămpilor de neon, avocatul îşi văzu autoturismul — părea căzut într-o încremenire solemnă. Constată, în acelaşi timp, dispariţia Taurus-ului şi răsuflă uşurat. Grăbi pasul. Deodată, auzindu-se strigat, se opri şi întoarse capul.

— Domnule avocat!... Domnule avocat!

Un bărbat venea alergând spre el şi Braşoveanu îl recunoscu imediat.

— Dumneata erai, tovarăşe căpitan! Exclamă avocatul

bucuros. Ce cauţi, dom'le, pe aici şi încă la ceasul ăsta pe seară?

Frunză se opri sincer radios la un pas de avocat şi-i răspunse cu plăcere:

— De! Ca tot omu, am ieşit şi eu la plimbare... Cu autostopu...

— Nu-i rău, nu-i rău, aprecie Braşoveanu, jucându-se în mână cu cheia de contact.

— Sunteţi cu maşina? Întrebă Frunză pe neaşteptate.

— Îhî! Uite, Fiat-ul ăla de colo e al meu, răspunse avocatul cu acea trufie specifică proprietarilor de autoturisme.

— Mă luaţi şi pe mine?

— Mai întrebi?

— Da' nu sunt singur, ci cu un prieten...

Braşoveanu izbucni în râs:

— De ce nu cu o prietenă? Nu e voie?

— Ba e... făcu Frunză pe prostu şi începu să-l strige pe Pop.

Acesta se desprinse parcă din întuneric şi veni alergând spre cei doi.

— Am rezolvat problema întoarcerii, îl informă Frunză.

Ne ia domnul avocat cu maşina lui... Faceţi cunoştinţă!

Pop se recomandă strângând mâna avocatului.

— Să mergem! Mai puţin lung îmi va părea drumul acum la întors acasă, mai spuse Braşoveanu râzând.

Se apropiară tustrei de Fiat. Frunză începu să povestească o anecdotă cu un oltean isteţ, dar, în acelaşi timp era atent la ceea ce avea să întreprindă Braşoveanu cu cheia de contact cu care se juca întruna. Un minut mai târziu, curiozitatea îi fu satisfăcută. Avocatul deschise portiera maşinii fără să se folosească de cheie.

— Aţi lăsat maşina descuiată? Se interesă Frunză

nedumerit.
— E broasca stricată, explică avocatul cu un glas egal şi liniştit. Nu-i nici o primejdie... Cine s-o fure?
Acasă o ţin în garaj...
Frunză se aşeză lângă Braşoveanu, iar Pop pe bancheta din spate.
— Ce bine că v-am găsit! Îşi manifestă Frunză încă o dată bucuria.
Avocatul apăsă pe accelerator, maşina porni încet, ca însă după vreo cincizeci de metri viteza să crească. Urmărind mişcările lui Braşoveanu, Frunză îi vorbi într-o doară:
— Ştiţi, domnule avocat, toată după-amiaza v-am căutat...
— Pe mine?! Se miră Braşoveanu.
— Da, în legătură cu casetofonul... Şeful meu doreşte urgent să stea de vorbă cu dumneavoastră... Îl interesează în mod deosebit povestea cu necunoscutul acela...
— Cu reprezentantul grupării „Pro Patria”? Se interesă Braşoveanu.
— Exact... Drumul vi-l arăt eu!

2

Se afla în sediu o încăpere care, prin mobilierul ei, risipea ca prin minune atmosfera rece, severă, de instituţie, înstăpânind una mai caldă, mai intimă. Colonelul Panait socoti acest cadru mai potrivit în vederea atingerii cu succes a obiectivului urmărit — interogarea avocatului Manole Braşoveanu. Covorul, canapeaua, lampadarul, draperia de la fereastră, bufetul, cele câteva reproduceri după Tonitza şi, în sfârşit măsuţa din mijloc, înconjurată de

patru fotolii îmbrăcate în pluş, toate la un loc urmau să-i sugereze avocatului că, deocamdată, reprezentanţii autorităţilor îl mai tratau cu o anumită amiciţie.

Înainte de a lua loc în fotoliu, Panait se mai uită o dată prin încăpere. Florile mai lipsesc! Remarcă el mulţumit de atmosfera civilă sub al cărei semn avea să aibă loc interogarea lui Braşoveanu. Ochii săi cenuşii, deloc obosiţi la ceasul acela de noapte, se opriră asupra măsuţei acoperite cu un şervet brodat.

— Căpitane Lucian, eu zic să „ridicăm cortina”. Puse pe măsuţă dosarul voluminos ce-l ţinuse până atunci în mână. Eu o să stau în capul acesta al măsuţei. Dumnealui, în celălalt, aşa ca să-l am tot timpul sub ochi. Iar voi, ca la şedinţe — unul în dreapta, celălalt în stânga...

La liberă alegere! Zâmbi colonelul. Pofteşte-l!

Lucian ieşi; lipsi doar câteva minute, în care vreme colonelul se lăsă în fotoliul moale şi confortabil. Închise ochii de ziceai că s-ar fi pregătit să aţipească. Îi deschise însă imediat, ca să mai privească o dată în juru-i. Gândi:

„De la Richard Brooke — „spionul fantomă” — parcă n-a avut un agent mai versat ca Braşoveanu... O pasăre rară. Va ceda sau nu?”

Uşa se deschise. Manole Braşoveanu, însoţit nu numai de Lucian, ci şi de Frunză, se îndreptă direct spre Panait ridicat să-l întîmpine. Conform schemei de interogare, Frunză făcu prezentările. Reţinutul trebuia încă din prima clipă să se simtă oaspete, nu un arestat.

— Vă rog, luaţi loc! Îl invită Panait, arătându-i lui Braşoveanu fotoliul ce-i fusese pregătit.

Avocatul nu părea indispus de ce i se întâmplase, de neaşteptata întâlnire, la Snagov, cu căpitanul Frunză, de discuţia lor în drum spre Bucureşti.

Fixându-l cu ochii săi tăioşi, Panait, înainte de a deschide discuţia, îşi aşeză încet palma pe dosar, ca şi cum ar fi vrut să-i sugereze „musafirului” scopul reuniunii lor nocturne. Vorbi fără a-şi retrage mâna:

— Domnule Braşoveanu, ştim cine sunteţi, ce loc ocupaţi în ierarhia reţelei Centaurul. Vocea-i era calmă, condescendentă. De aceea, am socotit să ne adresăm dumneavoastră nu ca unui agent de rând — preţios şi acela, nimic de zis — ci ca unuia superior, ca unui... rezident.

Avocatul se descheiase la haină şi se aşezase comod în fotoliu, picior peste picior, din obişnuinţă grijuliu să nu-şi boţească pantalonii. Afişase o expresie de bunăvoinţă, dar încă nu se putea spune că ar fi fost măgulit de atenţia cu care era tratat.

— Un păhărel de „Martell?” îl întrebă deodată Panait. Poate o cafea?

Braşoveanu se uită cu simpatie la Frunză, de parcă ar fi vrut să-i spună: „Sunt încântat că n-ai uitat să raportezi care-i băutura mea preferată.”

— Nu, mulţumesc... refuză „musafirul”.

— Sunteţi prea versat, domnule Braşoveanu, reluă colonelul introducerea de acolo de unde o întrerupsese, ca să nu înţelegeţi că, în situaţia în care vă găsiţi, nu există decât două căi posibile de ieşire. Depinde exclusiv de dumneavoastră pe care din ele o veţi alege.

Panait tăcu. Îşi încheiase introducerea, iar acum aştepta ca celălalt, descleştându-şi maxilarele, să-i dea un semn că l-a înţeles.

— Apreciez sinceritatea cu care v-aţi exprimat intenţiile, vorbi avocatul. În intimitatea încăperii vocea-i răsuna liniştită, melodioasă chiar. Vă mulţumesc. Pentru a alege, una din cele două căi am nevoie de probe.

„M-a înţeles, gândi Panait, încrezător în rezultatul acţiunii. Să-i ieşim deci în întâmpinare!” întrebă:

— Vreţi probe? Le preferaţi pe cele din trecut sau pe cele din prezent?

Un surâs jovial trecu peste faţa uşor transpirată al avocatului. Privindu-l pe Frunză care în momentul acela, avea pe chip o expresie neutră, răspunse:

— Pe cele din trecut vi le-am oferit chiar eu în cursul nopţii de joi spre vineri...

Panait socoti că n-ar fi rău să-şi pişte uşor „oaspetele”.

— Desigur, vă mulţumim pentru generozitate, îl ironiză şeful, spre satisfacţia ascunsă a lui Frunză. Şi pentru că tot aţi adus vorba de ceea ce ne-aţi oferit cu atâta largheţe, aş vrea să vă întreb: Pe cine l-aţi avut ca partener atunci când aţi înregistrat scheciul pe banda de casetofon?

Ochii lui Braşoveanu trădară o sclipire de îngrijorare.

Panait nu insistă să i se răspundă, reveni însă asupra întrebării anterioare:

— Aşadar, ce doriţi, probe din trecut sau din prezent?

— Din prezent, îşi exprimă avocatul preferinţa. Sclipirea de îngrijorare din priviri i se stinsese. Îşi lăsase capul uşor pe umărul drept arătând că-i pregătit să asculte cu interes istorioarele ce-i vor fi debitate.

— Mă aşteptam să manifestaţi această preferinţă, îi mărturisi cu voie bună colonelul.

Avocatul nu-şi stăpâni curiozitatea.

— Cum asta?

Colonelul zâmbea întruna. (Mai târziu, mult după consumarea cazului, Frunză avea să-i destăinuie autorului că nicicând nu-şi văzuse şeful atât de zâmbăreţ.) — Pentru că probele din prezent vă convin mai mult, şi le consideraţi prea grave, preciză el. Nu, cuvintele sale nu avuseseră

rezonanţa unei ameninţări, nici a unui avertisment. Urmărea cu luare-aminte să menţină, în continuare, o atmosferă voit cordială.

Mândru de modul cum duela colonelul, Lucian gândea:

„Şefu nu vrea să-l scape. Vrea cu orice preţ să-l aducă pe calea cea bună. A ales o tactică: „Fă-te frate cu dracu până ce treci puntea.”

— Deci, cu probele prezentului, înainte! Facă-se voia dumneavoastră!

Împrumutând tonul de veselie al ofiţerului, Braşoveanu zise!

— Numai cu cele ale prezentului, vă rog!

Privirile celor doi căpitani se întoarseră spre colonel.

„Îi lipsesc creioanele”, observă Frunză. La rândul său, Lucian se întrebă: „Cu ce o să înceapă? Tare sunt curios...

Prima mişcare! Îl văzu pe colonel scoţând din dosar un set de fotografii. „Aha, îşi spuse Lucian, demonstraţia începe de la coadă spre cap.”

— Aşa! Zise Panait din obişnuinţă şi începu să pună sub ochii „musafirului” fotografiile. Iată! Sosirea dumneavoastră la Snagov. Coborârea din maşină... Solitar prin pădure... Glasul şefului răsuna cald, intim, ca şi când, răsfoind cu nostalgie eternul album de familie, ar fi dat unui prieten explicaţiile de rigoare. O să trec acum la un alt rând de fotografii... Poftim! Sosirea unui Taurus la Snagov. Iată-l parcat lingă Fiat-ul dumneavoastră...

Domnul John Bertrand şi domnişoara Eveline Styron coborând din Taurus... Aici sunt în restaurant, la masă...

(Braşoveanu se uita de la distanţă la fotografii. Doar din când în când, alegea una din ele, o studia de parcă ar fi dorit să aprecieze valoarea execuţiei). Dacă vă interesează, sunt fotografii făcute de un tinerel, de un fotograf amator,

la început de drum... Amănuntul acesta Panait îl aminti în treacăt, ca pe un fapt oarecare. Iar avocatul, vădind nervi de oţel, nu-şi ieşise din indiferenţă.

— Vă rog să urmăriţi acum cu atenţie următoarele fotografii, îl invită Panait. Domnul John Bertrand ieşind de unul singur din local... Acelaşi domn deschizând şi nu descuind portiera Fiat-ului dumneavoastră... Iată-l în maşină! Coborând din maşină... Judecând după cum Braşoveanu căscase, plictisit, cerându-şi apoi scuze, s-ar fi putut conchide că fotografiile nu-l prea mişcaseră.

— Domnule avocat, îl cunoaşteţi pe John Bertrand, pe acest gentleman din fotografie?

— Nu, îl încredinţa avocatul.

— Cum explicaţi interesul său pentru Fiat-ul dumneavoastră?

— Sunt uluit! Consternat chiar!

— Cum explicaţi faptul că domnul Bertrand s-a furişat în maşină fără nici o dificultate, găsind portiera descuiată?

— Broasca uşii e defectă... Am mai spus-o, nu văd nimic nefiresc în asta... se explică avocatul.

— Controlul tehnic al maşinii, făcut în prezenţa dumneavoastră, a stabilit că broasca uşii nu-i defectă.

— Nu sunt mecanic... Ceva n-a mers şi mi s-a părut, se vede treaba, că broasca s-a stricat.

— Totuşi, nu găsiţi nefiresc faptul că un „necunoscut” s-a introdus în maşină şi a stat câtva timp în ea, pe bancheta din faţă? Continuă Panait să-şi aplice tactica.

Fotografia e elocventă. Străinul a urcat foarte familiar în Fiat-ul dumneavoastră... De parcă operaţia asta o mai făcuse în câteva rânduri... Ce să fi căutat în maşina altuia?

Cu un calm imperturbabil, Braşoveanu răspunse:

— Nu ştiu... O să-mi inventariez maşina, iar dacă o să-mi

lipsească vreun obiect, o să vă semnalez.

— Nu-i cazul să vă osteniţi, îl sfătui Panait şi-i avansă din nou un zâmbet prietenos. „Obiectul” ridicat de domnul Bertrand din Fiat-ul dumneavoastră ni l-a predat chiar el.

— Ei asta-i! O fi căutat omu vreo piesă de schimb? Încercă avocatul să explice mai în glumă, mai în serios, comportarea bizară a necunoscutului care-i violase maşina.

— Nu, nu, îl corectă Panait fără să-şi piardă voia bună. Repet: domnul John Bertrand e un străin... ce nevoie avea să vină în România ca să-şi procure, şi încă pe calea furtului, piese de schimb? De la un Fiat pentru un Taurus? Pur şi simplu a ridicat din torpedoul Fiat-ului tubul cu microfilmul unui raport intitulat Centaurul către Flavius... lăsând, în schimb, un alt tub...

Braşoveanu deveni deodată grav. Îşi schimbă poziţia picioarelor. Zise:

— Vă referiţi la tubul găsit în maşina mea?

— Da, în prezenţa dumneavoastră...

— Nu înţeleg! Sau încep să înţeleg...

— Presupun că începeţi să înţelegeţi... i-o luă Panait înainte. Că sunteţi victima unei provocări. Aşa e?

— Aţi intuit perfect.

— Aşadar susţineţi că nu-l cunoaşteţi pe domnul John Bertrand. Curier al lui Flavius, adică al Fundaţiei exilaţilor, paravan al Centrului, al adevăratului patron?

Avocatul nu-şi pierduse încă sângele rece şi nici nu dădea semne că ar fi avut de gând să şi-l piardă.

— Nu-l cunosc! Afirmă el pe un ton categoric.

— Bineee! Îl aprobă colonelul. O să vă citesc fragmente din două declaraţii... Panait găsi uşor între coperţile dosarului documentele la care voia să apeleze. Mai întâi, iată ce declară colaboratoarea lui John Bertrand, domnişoara

Eveline Styron. „În dimineaţa zilei de sâmbătă, 13 iulie 1964, legătura mea superioară, domnul Bertrand, l-a chemat la telefon pe domnul avocat Manole Braşoveanu. De la un telefon public l-a chemat...” Şi iată acum ce dă în scris aşa-numitul John Bertrand: „Recunosc că sâmbătă dimineaţa, 13 iulie 1964, l-am chemat la telefon pe avocatul Manole Braşoveanu!” Apoi i s-a cerut arestatului să declare cuvânt cu cuvânt desfăşurarea convorbirii telefonice. Iată ce-a scris: „Casa avocatului Braşoveanu?” l-am întrebat eu. „Da!” mi-a răspuns el.

„Chiar avocatul Braşoveanu la telefon?” „Chiar el.”

„Domnule avocat, am o belea pe cap. Mă cheamă Costică Trocan şi până nu de mult am fost gestionar la un „Ferometal”. Aş vrea să trec pe la dumneavoastră.” „Când?”

„Astă-seară... la ora şase jumătate”. „Nu pot, domnule!

Nu insistaţi... e sâmbătă... ies şi eu din oraş cu maşina.”

„E o situaţie...” „Nu insistaţi. După şase zile de trudă, am şi eu dreptul barem la un Snagov, la un restaurant pe malul lacului.”

Colonelul se opri din lectură şi îşi înălţă fruntea. Lăsă să se scurgă un timp, apoi deschise din nou discuţia.

— Domnul John Bertrand ne-a dat şi codul convorbirii... Căpitane Lucian, la ce oră a apărut Taurus-ul la restaurantul de la Snagov?

— La ora şase jumătate proprietarul Taurus-ului era în restaurant.

— Mulţumesc, căpitane! Ce facem, domnule Braşoveanu, continuăm jocul? La începutul discuţiei, mi-aţi lăsat impresia că aţi reţinut sugestia mea cu cele două căi posibile. Vă încredinţez că deţinem destule probe pentru a cere Procuraturii un mandat de arestare, apoi instanţei

judecătoreşti o pedeapsă severă.

Chiar înfăţişându-i o perspectivă atât de gravă, Panait nu abdică de la atmosfera ce o construise.

Sesizând fără echivoc că ofiţerii de securitate ajunseseră la un punct de unde erau hotărâţi să nu se mai; „joace”, Braşoveanu se interesă:

— Aveţi în vedere calea circumstanţelor atenuante?

— Da, a sincerităţii dumneavoastră.

Panait îl văzu pe Braşoveanu căzând pe gânduri. Era singurul în măsură, la ora aceea, să arunce o lumină asupra cazului Anghelini. Îl lăsă un timp să mediteze în voie. Frunză simţi cum privirile avocatului i se plimbă pe chip, cum se mută apoi pe cel al lui Lucian. În cele din urmă, juristul sparse tăcerea:

— Să revenim la probe. Mai vreau probe...

— Ar fi microfilmul ridicat de „Mister Bertrand” din torpedoul maşinii dumneavoastră. Apoi, celălalt lăsat în Fiat.

— Mă faceţi să râd, zise Braşoveanu. Şi chiar râse.

N-aş vrea să credeţi despre mine că aş fi un impertinent... Dar singur aţi afirmat că microfilmul nu l-aţi găsit asupra mea.

După cum îşi aduna sprâncenele la rădăcina nasului, Lucian şi Frunză înţeleseră că şeful intenţiona să-şi încheie „preludiul” — pregătirea psihologică a „musafirului”. Nu se înşelară.

— Domnule Braşoveanu, nopţile de vară sunt scurte, prea mult timp să stăm la taclale nu avem... De aceea, mi-aş permite să vă sfătuiesc să nu ne subapreciaţi probele. Iată, am să vă mai citesc un extras din declaraţia lui „Mister Bertrand”. Colonelul umblă la dosar; scoase câteva file scrise de mână şi prinse într-o clamă. „După căderea reţelei

Venus, scrie „Mister John Bertrand”, pe numele său adevărat Valentin Savu, Centrul a hotărât să se treacă la organizarea unei noi reţele. Misiunea aceasta a fost încredinţată unui vechi agent, aflat în „conservare” încă din anii războiului şi care se foloseşte de pseudonimul Cristian. La începutul lunii octombrie 1963, din ordinul Centrului, am făcut o călătorie în România. N-a fost o călătorie de agrement, ci una de lucru. Mi se indicase să iau un prim contact cu Cristian, să-l încunoştinţez că perioada „conservării” a luat sfârşit şi să-l ung rezident al reţelei în organizare Centaurul. Cu prilejul acestei misiuni am aflat că sub pseudonimul Cristian se ascunde un cunoscut avocat bucureştean, Manole Braşoveanu. Sosit la Bucureşti cu un paşaport fals — Pierre Watrin — i-am expediat lui Cristian o scrisoare din partea Centrului, avertizându-l că va primi vizita unui „curier”.

M-am întâlnit cu Manole Braşoveanu la Colectivul de avocaţi de care aparţine. M-a primit ca pe un client oarecare. Am discutat nestingheriţi despre situaţia creată în urma prăbuşirii reţelei Venus, apoi unele probleme de organizare a Centaurului, principiile tehnice de lucru...

În sfârşit, i-am dat şi două legături scăpate ca prin minune atunci când agenţii reţelei Venus au fost arestaţi.

Spre bucuria mea, Cristian a acceptat toate condiţiile formulate de Centru.”

Colonelul se opri din lectură. Din pricina efortului, i se congestionaseră ochii.

— Ce părere aveţi?

— Nu mi-am format încă nici una, răspunse avocatul cu o sinceritate elocventă.

— Atunci o să citesc mai departe din declaraţia lui Valentin Savu, îl anunţă colonelul. „Recunosc că sâmbătă dimineaţa,

13 iulie a. c, l-am chemat la telefon pe Cristian adică pe Manole Braşoveanu, conform unei înţelegeri prealabile.” Sar peste câteva paragrafe, spuse iarăşi colonelul. „Cristian îmi lăsa deschisă maşina lui, găseam în torpedo un tub, îl luăm, lăsam altul în loc... De data asta ştiind că peste trei zile părăsesc ţara, Cristian pregătise un raport către Centru. La rândul meu, în tubul lăsat de mine, i-am transmis un mesaj nu prea vesel...” Panait îşi luă din nou ochii de pe declaraţie îndreptându-i spre avocat şi-l întrebă: Cine-i Silvia?

— Nu ştiu... N-am auzit de ea! Se apără avocatul.

Şi-apoi tubul la care se referă individul nu l-am ridicat eu, ci oamenii dumneavoastră...

— Deci nu ştiţi cine-i Silvia? Şi pentru prima oară glasul îi deveni ameninţător. Vă înţeleg. Doriţi să aflaţi cât mai multe probe, să le cântăriţi valoarea... Sunteţi doar un jurist, şi încă de prim rang...

— M-aţi pus în faţa unei alternative. Să aleg una din cele două căi, nu-i aşa? Până acum am constatat că pentru activitatea desfăşurată nu iau mai mult de un an-doi.

Colonelul zâmbi din nou, relaxat: simţea că avocatul era pe drumul cel bun, al mărturisirilor complete.

— Conţinutul mesajului lui Savu este alcătuit doar din câteva cuvinte: „Atenţie! O sursă de la aeroport mi-a transmis că Silvia a fost nevoită să se sinucidă doar cu cinci minute înainte de îmbarcare. Ovidiu”.

Încheindu-şi fraza, Panait scoase din dosar fotografia Silviei şi i-o înmână. Luând-o, Braşoveanu o studie îndelung, cu tristeţe. Murmură:

— Lisette Vrancea!... Frumoasă femeie!

— A fost... Îl completă Panait.

— Vă asigur că n-am cunoscut-o personal, preciza „musafirul” şi puse fotografia artistei pe măsuţă, alături de

celelalte.

„A început să mă calce pe nervi. Pe deasupra mai e şi cinic”, aprecie Frunză şi se uită la Lucian, încercând să-i transmită din priviri câte ceva din simţămintele sale.

Acesta însă urmărea un alt gând şi de aceea nu captă privirile prietenului său.

— Ce ziceţi de un păhărel de „Martell”? Propuse din nou colonelul pe neaşteptate.

Şi de data asta, Braşoveanu refuză.

— Mulţumesc, nu!

— Mă rog, cum doriţi... Brusc, glasul colonelului deveni metalic şi autoritar. Domnule Braşoveanu, orice prolog trebuie să aibă şi un... epilog. Aş vrea să ajungem cât mai curând la el. În consecinţă, fac un salt peste multe alte probe şi, din dorinţa de a concentra esenţa „piesei” şi de a grăbi „căderea cortinei”, vă aduc la cunoştinţă că memoriile lui Tiberiu Pantazi, stră-strămoşul dumneavoastră la şefia reţelelor iniţiate întruna, fără succes, de Centru, se află în mâinile noastre. Microfilmele realizate după caietele lui le-am găsit la Silvia. Au fost developate. Am aici — Panait bătu cu palma dreaptă copertele dosarului — capitolul ce vi l-a consacrat bătrânul spion, ieşit definitiv la pensie.

Lucian şi Frunză se aşteptaseră să-l vadă pe avocat îngălbenindu-se, prăbuşindu-se ca o cârpă în fotoliu, recunoscându-se înfrânt. Braşoveanu însă reacţiona cu totul altfel; surâse discret, admirativ parcă. Simţind că fruntea i se îmbrobonise, îşi scoase batista. În timp ce se ştergea de transpiraţie, ceru cu încăpăţânare:

— Daţi-mi o dovadă!

— Cu plăcere, se învoi Panait. Se aplecă şi căută printre piesele dosarului ceea ce avea nevoie. În sfârşit, găsi: erau copii mărite şi executate după microfilmele ascunse de

Lisette Vrancea.

Pregătindu-se să asculte, avocatul îşi schimbă poziţia în fotoliu; rămase însă cu batista în mina.

— O să citesc un fragment în care Tiberiu Pantazi îşi deapănă amintirile în legătură cu cazul de spionaj Codruţ Anghelini. Iată ce scrie exrezidentul Argus-ului; „Aflând de procesul intentat lui Codruţ Anghelini, înalt funcţionar în cadrul S.S.I.- ului, l-am încunoştinţat pe Fabian printr-o telegramă. După câteva zile, răspunzându-mi, Fabian îmi cerea textual: Verificaţi dacă apărătorul din oficiu al lui Codruţ Anghelini, avocatul Manole Braşoveanu, este una şi aceeaşi persoană cu studentul care, în urmă cu câţiva ani, a beneficiat de bursa „Otlo Gagel”. Pentru eventualii cititori de astăzi sau de mâine...” Panait îşi întrerupse lectura şi spuse: „Se vede treaba că Tiberiu Pantazi se gândea serios să-şi publice memoriile...” apoi reluă: „... aş vrea să explic, pe scurt, cine a fost Otto Gagel şi semnificaţia burselor acordate de el. Între cele două războaie mondiale, doi mari fabricanţi de pâine au dominat piaţa Capitalei — Otto Gagel şi Iosif Herdan. Unul sas, celălalt evreu, amândoi originari din România. Se înţelege de la sine că între cei doi avea loc o concurenţă acerbă. De pe urma acestei concurenţe au tras foloase atât Gabriel Marinescu, fost prefect al Capitalei, cât şi Moruzof, şeful Serviciului secret. Într-un cuvânt, cei doi fabricanţi contribuiau cu sume însemnate la bugetul celor două aşezăminte statale. Mai subtil şi mai inteligent, şeful S.S.I.- ului l-a convins pe Otto Gagel să creeze burse universitare pentru unii studenţi. Bineînţeles, în alegerea studenţilor, S.S.I.- ul, din umbră, deţinea un rol hotărâtor. La început, studenţii bursieri nu cunoşteau sensul acestor acte filantropice. În general, fericiţii erau studenţi săraci, dar eminenţi, cu o largă perspectivă de dezvoltare înaintea

lor. S.S.I.- ul le urmărea cu atenţie evoluţia, le dibuia punctele solide ale personalităţii lor, apoi pe cele vulnerabile. Fără exagerare, bursierii reprezentau o pepinieră ingenioasă, născocită de cel ce a fost un adevărat as al culegerii de informaţii, Moruzof. Revenind la subiectul iniţial, recunosc că nu mi-a fost greu, în vara anului 1944, să aflu răspunsul cerut de Fabian. Îmi amintesc că după câteva zile, i-am şi transmis următoarea telegramă: „Argus către Fabian.

Din sursă Bebe. Apărătorul din oficiu al lui Codruţ Anghelini este una şi aceeaşi persoană cu fostul student la drept, Manole Braşoveanu, beneficiar al bursei Otto Gagel încă din 1936. Mai târziu, la sugestiile S.S.I.- ului, a aderat la mişcarea legionară. Nu s-a făcut remarcat.

După 7 septembrie 1940, S.S.I.- ul nu l-a folosit decât o singură dată: i-a cerut să-l ascundă două nopţi în casa sa pe Horia Sima. De atunci, e ţinut la conservare.”

Vorbind de acest moment trebuie să mai povestesc că Fabian mi-a confirmat primirea raportului, interzicându-mi categoric orice încercare de a-l contacta pe Manole Braşoveanu. Ordinul era clar şi m-am supus. În acelaşi timp, cerîndu-mi-se să culeg informaţii despre procesul Codruţ Anghelini, m-am lovit mereu, fără voia mea, de numele apărătorului din oficiu al celui care a fost condamnat la moarte pentru spionaj.”

Colonelul Panait puse documentul din care citise înapoi în dosar, sugerând astfel decizia sa de a pune punct tatonărilor.

— Ce părere aveţi de ultima probă? Vă satisface?

Ochii de culoarea oţelului ai lui Panait se opriră pe faţa mare şi transpirată a avocatului. Sub apăsarea lor, Braşoveanu îşi desfăcu larg braţele, declarând cu francheţe:

— Domnule colonel, aţi câştigat partida! Sunt al dumneavoastră. Vă stau la dispoziţie! Se uită pe rând la cei doi căpitani, ca şi când ar fi vrut să le spună: „Băieţi, să nu uitaţi! Aţi asistat la o înfruntare memorabilă!”

Întâlni iarăşi ochii obosiţi ai colonelului şi adăugă: Iar dacă vă mai menţineţi propunerea cu „Martell”, aş bea un păhărel!

— Trebuie să înţeleg că aţi ales cea de-a doua cale? Vru Panait să-i afle odată hotărârea.

Braşoveanu răspunse:

— Desigur... Cea de-a doua cale... A circumstanţelor...

3

Stenograma nr. 1 Avocat Manole Braşoveanu: Nu sunt un băutor... dar un strop de alcool de calitate superioară vă mărturisesc că-mi prieşte... Vă stau la dispoziţie...

Colonel Panait: Aş vrea să începem cu anii studenţiei.

Aţi beneficiat de bursa „Otto Gagel”. Din ce an?

Av. M. Br.: Din anul 2. Mă trag dintr-o familie de oameni săraci. În ciuda condiţiilor mizere de existenţă, mi-au plăcut cartea, învăţătura. Părinţii mei s-au zbătut din greu să mă ajute să răzbesc. Nu i-am dezamăgit: am fost premiantul întâi al liceului până la absolvire... Caz unic la „Mihai Viteazul”. Mă stăpânea o ambiţie ieşită din comun. Ţineam din toată fiinţa mea ca fiul sărăntocului Braşoveanu să se realizeze... Numai eu ştiu câte greutăţi şi situaţii umilitoare am îndurat... Mai ales în primul an de studenţie. Ziua, studiam; noaptea, pentru câţiva gologani, spălam vasele la „Cina”. Nu gologanii contau, ci faptul că aveam asigurate

trei mese. Slujbuliţa asta m-a ţinut pe picioare. Aşa că atunci când mi s-a acordat bursa „Otto Gagel”, m-am socotit un om norocos. Actul în sine a reprezentat o mare binefacere. În 1936, când am aflat cui datorez gestul filantropic, nu m-am necăjit. Dimpotrivă. Ca viitor avocat, dornic să fac o carieră prestigioasă, aripa ocrotitoare a Serviciului secret nu era un favor de ignorat. De aceea, când domnul avocat Matiliade m-a invitat la el acasă, la un coniac, şi mi-a cerut în numele S.S.I.- ului să le sprijin acţiunile şi să ader la mişcarea legionară, am acceptat. Am socotit firesc să fiu recunoscător celor care, în anii de facultate, mă scoseseră din mizerie.

Căpitan Frunză: Domnule avocat, mie mi-aţi declarat că aţi devenit legionar în 1940, furat de „valul la modă”.

Acum aţi menţionat anul 1936. Care-i adevărul?

Av. M. Br.: Precizez că am aderat la legionari nu din convingeri politice sau filozofice. N-am agreat niciodată ideologia morbidă, infirmă a „cămăşilor verzi”. Am intrat la ei la cererea expresă a binefăcătorilor mei.

Căpitan Lucian: în cazul acesta, socotiţi că discuţia purtată cu căpitanul Frunză, în noaptea de joi spre vineri, şi înregistrată de casetofonul dv., se cuvine reconsiderată?

Av. M. Br.: Desigur. Şi nu numai discuţia de la miezul nopţii — regizată de mine de la început şi până la sfârşit — dar şi o parte din conversaţia noastră anterioară.

Col. P.: O să revenim asupra acestui aspect. Deocamdată, să ne întoarcem la anii 1936-40. Aşadar, Serviciul secret v-a cerut să pătrundeţi în mişcarea legionară. Cu ce scop?

Av. M. Br.: Să încerc, fără prea mult tam-tam, fără cuvântări gălăgioase, pe căi subtile însă, să-mi croiesc drum către vârfurile de conducere. Şi, oricât vi s-ar părea de bizar, tactica asta m-a propulsat puţin câte puţin către

obiectivul indicat de domnul Matiliade. Între timp, absolvisem şi facultatea... cu brio... Nimic de zis, activitatea mea de avocat debutase sub un zodiac fericit. Căsătorindu-mă, am făcut o partidă foarte bună. Socrul meu, marele comerciant Bazil Niculescu, m-a ajutat foarte mult. Cu dota primită, mi-am deschis un birou de avocatură.

Col. P.: întâlnirile cu Matiliade erau regulate?

Av. M. B.: La început, nu. Dar după asasinarea bestială a lui Armand Călinescu, întâlnirile noastre au căpătat un caracter organizat. În general, activitatea mea „subversivă” îl mulţumea.

Col. P.: Ce anume cerea de la dumneavoastră?

Av. M. B.: Informaţii cu privire la planurile „mişcării verzi”. După venirea legionarilor la cârma ţării, activitatea mea a devenit mai intensă. A intervenit însă domnul Matiliade, care mi-a cerut s-o las ceva mai moale cu „zelul” meu „politic” şi să nu apar pe la tribune, să nu mă bat cu pumnul în piept pe la întruniri, într-un cuvânt, să nu mă afirm ca lider. L-am ascultat. Nu cu mult înaintea rebeliunii, mi-a cerut să mă internez într-un spital, ca nu cumva să particip la evenimentele ce se pregăteau şi care aveau să se contureze în ianuarie 1941 ca o rebeliune îndreptată împotriva lui Antonescu. L-am ascultat, m-am băgat într-un spital, de unde tot el mi-a cerut să ies chiar în zilele sângeroase ale rebeliunii. Mi-a telefonat acolo şi mi-a adus la cunoştinţă că deţine informaţii cum că Horia Sima ar dori să se ascundă la mine. „Şi ce să fac?” l-am întrebat. „Să ieşi din spital şi să vii acasă ca să poţi să-l ascunzi, mi-a indicat el. Nu te impacienta... Ai în acest sens şi aprobarea noastră.” Mult mai târziu am înţeles că, de fapt, lui Horia Sima i se sugerase locuinţa mea chiar de Serviciul secret. L-am găzduit, într-adevăr, două nopţi pe „vajnicul” luptător.

Abia după plecarea acestui oaspete nepoftit, dl. Matiliade mi-a cerut, pentru prima oară, un raport scris cu privire la discuţiile purtate cu Horia Sima în cele 48 de ore cât a stat ascuns la mine. M-a sfătuit apoi să mă desolidarizez public de mişcarea legionară.

Ceea ce am şi făcut.

Col. P.: Între ianuarie 1941 şi iunie-iulie 1944, ce alte misiuni aţi mai primit din partea S.S.I.- ului?

Av. M. Br. Nici una. Ceea ce nu însemna că legăturile d-lui Matiliade cu mine fuseseră întrerupte. Nicidecum...

Mă vizita ca şi înainte, cu regularitate... sau mă invita la dânsul acasă. Locuia pe strada Londrei. Omul îmi plăcea, era strălucitor... Desigur, urmărea un ţel precis, iar până la atingerea acestui ţel, dorea să afle starea de spirit din barou, a unor clienţi de-ai mei, reprezentând elita Bucureştiului, părerile mele despre cursul războiului german împotriva Naţiunilor Unite. Cu prilejul unei asemenea întâlniri m-a întrebat: „Eşti filoenglez?” Iar eu i-am răspuns: „Mai curând nu sunt filogerman”. A râs satisfăcut.

Era cu 15 ani mai în vârstă decât mine.

Pe la mijlocul său sfârşitul lunii iunie 1944, dl. Matiliade s-a prezentat la mine însoţit de un alt mare funcţionar de la S.S.I. Îmi amintesc că mi l-a recomandat cu cuvintele astea: „Domnule avocat, în faţa dumitale se găseşte unul dintre şefii de seamă ai S.S.I.- ului, dl. Mircea Rahău. De azi înainte, locul meu în discuţiile cu dumneata îl va ocupa dl. Rahău în persoană... Mi se pare că vrea să vă roage ceva. Vă doresc o colaborare rodnică!”

Mi-a strâns mâna, s-a retras. Nu ne-am mai văzut o bună bucată de vreme. Dl. Rahău m-a pus direct în faţa cazului Codruţ Anghelini... El mi-a adus la cunoştinţă că, la sugestia

sa, voi fi propus şi acceptat de către Curtea Marţială ca avocat din oficiu la procesul lui Codruţ Anghelini.

Mi-a înfăţişat cazul, mi-a atras atenţia asupra caracterului strict secret al dosarului, dar şi al procesului. În cele din urmă, m-a pus în faţa adevăratei mele misiuni: Să câştig încrederea acuzatului; să-l determin să mi se destăinuiască; să aflu astfel numele unor prieteni, precum şi ai unor colaboratori intimi necunoscuţi S.S.I.- ului. În acest scop, Rahău avea o vagă bănuială — că Anghelini ar fi înfiripat la S.S.I. un grup subversiv. Într-adevăr a existat un asemenea grup „Pro Patria”.

Col. P.: Actul de acuzare a reţinut activitatea grupului „Pro Patria”?

Av. M. Br.: Nu. Existau bănuieli, dar nu şi probe. Rahău le căuta cu încăpăţânare. Negăsindu-le, n-a putut să pună la îndemâna Curţii Marţiale probele necesare...

Căp. F.: Pe banda casetei ce mi-aţi predat-o în noaptea de joi spre vineri, acel „vizitator misterios” s-a dat drept reprezentant al grupării „Pro Patria” ce-şi desfăşoară şi în prezent activitatea. Ce-i adevărat şi ce nu-i adevărat în acel schimb de cuvinte?

Av. M. Br.: Repet: tot dialogul acela înregistrat pe bandă a fost regizat de mine imediat după ce aţi plecat. Cu un scop clar: să vă dobândesc, pe de o parte, încrederea — vă mărturiseam date personale pe care, oricum, interesându-vă de persoana mea, tot le-aţi fi aflat; iar pe de altă parte, să vă creez obstacole în calea cercetărilor. Ca partener la realizarea dialogului scris de mine l-am avut pe unul dintre cei mai apropiaţi colaboratori ai mei - Petre Văduva. O să avem ocazie să mai discutăm despre el...

Cpt. L.: În discuţia precedentă cu căpitanul Frunză, aţi vorbit de un oarecare Tiberiu Pantazi, căruia Codruţ

Anghelini i-ar fi predat rezultatele acţiunilor sale de spionaj îndreptate împotriva hitleriştilor, şi care s-ar fi sinucis în momentul în care agenţii au venit să-l aresteze. Ce-i adevărat şi ce nu-i adevărat în această relatare ce vă aparţine în întregime?

Av. M. Br.: În anul de graţie 1944, Tiberiu Pantazi îmi era cu desăvârşire necunoscut. Acum trei sau patru luni, Centrul a aflat prin nu ştiu ce canale că mă paşte o primejdie din partea lui şi m-a avertizat. Nici nu-mi începusem activitatea şi iată, mă şi păştea o primejdie. Tragicomic era că primejdia nu mă păştea din partea Securităţii, ci a unui fost rezident al Centrului. De unde răsărise? Care era povestea lui? Ce anume l-a îndemnat să-mi caute urmele vă mărturisesc sincer că nici în momentul de faţă nu ştiu... Centrul mi l-a semnalat nu ca pe un provocator — asta-i nostimada! — Ci ca un ins de care trebuia să mă feresc şi de care Centrul se va ocupa... Aşa am auzit de Tiberiu Pantazi, de hotărârea Centrului de a-l scoate din ţară... De altfel, scoaterea lui Pantazi din ţară s-a produs în prima zi a acestei săptămâni. Ştiind de acest lucru, m-am gândit să-l arunc pe Pantazi în „luptă”, desigur pentru a încurca iţele... Iată adevărul.

CoL P.: E cazul să ne răspundeţi acum la următoarea întrebare: Din tot ce ne-aţi relatat aici cu privire la procesul de spionaj al lui Codruţ Anghelini, care sunt datele reale ce se cer reţinute?

Av. M. Br. Le voi enumera într-o anumită ordine:

1. Caracterul strict secret al procesului. Faptul că instruirea cazului, lucrările procesului, inclusiv îndeplinirea sentinţei au fost patronate de Mircea Rahău, ca reprezentant suprem ai S.S.I.- ului.

2. Acuzaţia ce i s-a adus lui Anghelini era de netăgăduit.

De altfel, el a recunoscut că a întreprins acţiuni de spionaj împotriva aliatului german. Dar la întrebarea instanţei: „În favoarea cui?”, el a răspuns: „În favoarea României!” Toţi cei prezenţi în sală au fost de părere că Anghelini, prin răspunsul dat, a urmărit să nu implice în proces vreun serviciu al Naţiunilor Unite. Realitatea însă era alta. Un singur om o cunoştea şi acest om se numea Mircea Rahău. El ştia în mod cert că Anghelini a acţionat numai şi numai în favoarea ţării sale; era ideea care-l tulbură în cel mai înalt grad. Dacă, de pildă, Anghelini şi-ar fi expediat informaţiile peste hotare, Rahău ar fi aflat. Nu s-ar fi zbătut ca un turbat să prindă un fir în legătură cu ceea ce avea să afle mai târziu, că se numeşte gruparea „Pro Patria”.

3. Acuzarea urma să aibă doi martori în proces: pe Norma Taylor şi un oarecare profesor Florin Burcă. Cu acesta din urmă faptele au rămas învăluite în mister. Fusese anchetat de S.S.I. şi, nu cu mult înainte de proces, Rahău m-a informat că Florin Burcă a ieşit din cauză. Nu l-am întrebat de ce. Aşa că la proces acuzarea s-a bizuit exclusiv pe un singur martor — Norma Taylor — precum şi pe faptul că Anghelini s-a recunoscut vinovat. După citirea sentinţei, el a strigat: „Trăiască România! Trăiască victoria Naţiunilor Unite!”

4. Mai trebuie să reţineţi că distrugerea tuturor documentelor în legătură cu procesul lui Codruţ Anghelini a avut un caracter organizat.

Col. P.: Aţi izbutit totuşi să aflaţi câte ceva din gura lui Anghelini?

Av. M. Br.: Nu... absolut nimic. Se închisese în el ca într-o carapace. Presupun că era informat de legăturile mele cu Serviciul secret. N-am văzut bărbat mai puternic şi mai demn ca el... A murit lăsând în urma lui un mare semn de

întrebare.

Col. P.: Ce ştiţi despre „testamentul” lui Anghelini?

Av, M. Br.: Nimic în plus faţă de ceea ce am declarat.

N-am cunoscut conţinutul documentului decât acum, în ultima vreme, când s-a ivit beleaua cu Pantazi.

Col. P. Când aţi fost instruit pentru prima oară în vederea viitoarelor activităţi de spionaj ce urma să le desfăşuraţi în ţară?

Av. M. Br.: În toamna anului 1946 am făcut o călătorie în Elveţia, la „tratament”. A fost desigur un pretext.

N-am stat la Geneva decât două zile. În cea de-a treia zi şi-a făcut apariţia domnul Matiliade. Nu ne mai văzusem de când mă trecuse în seama lui Rahău. Întâlnirea n-a fost întâmplătoare. Îl aşteptam. M-a luat din Elveţia cu un avion special şi m-a dus pe o insulă, nu departe de Cannes... În singurul castel de acolo, l-am cunoscut pe Fabian, reprezentantul Centrului pentru România. Fabian spera că alegerile de la 19 noiembrie 1946 vor da câştig de cauză partidelor istorice. „Orientarea României spre revoluţia comunistă trebuia împiedicată cu orice preţ.

Pentru lumea Occidentului, România reprezintă cheia echilibrului în Balcani” — susţinea Fabian. Argumentul principal — nu mai departe decât evenimentele de la 23 August 1944... Lovitura armată şi întoarcerea armelor împotriva Germaniei a însemnat prăbuşirea întregului dispozitiv militar german din Balcani... Dacă ţărăniştii şi liberalii nu vor izbândi în alegeri, vom fi nevoiţi să căutăm alte mijloace pentru a împiedica în ţară revoluţia comuniştilor.” Aceasta a fost, desigur în linii mari, baza politică a lui Fabian în convorbirile cu mine. Aş minţi grosolan, dacă aş afirma că nu împărtăşeam punctul său de vedere cu privire la viitorul ţării. Pe această insulă din

Mediterană am fost instruit mai bine de o lună de zile.

Din capul locului, Fabian mi-a atras atenţia că instruirea mea are în vedere perspectiva în timp a evenimentelor, că mă voi afla într-un regim total de „conservare”. Nimeni nu mă va deranja până la semnalul respectiv.

Col. P.: Şi chiar n-aţi fost deranjat din 1946 şi până în 1963?

Av. M. Br.: Nu, vă asigur...

Col. P.: Absolut deloc?

Av. M. Br.: Când declar că n-am fost deranjat, mă refer la faptul că Centrul nu mi-a cerut să iniţiez nici o activitate de spionaj...

Col. P.: Cu privire la tehnica spionajului ce aţi stabilit?

Av. M. Br.: Fabian mi-a atras atenţia că în perioada cât voi sta la „conservare” este posibil să intervină schimbări substanţiale în tehnica activităţii de spionaj. Drept urmare, după terminarea cursului de instruire, ne-am despărţit cu următoarea înţelegere: în fiecare an, cu precădere în luna noiembrie, voi primi prin poştă o informare din partea Centrului, cuprinzând anumite noutăţi în tehnica spionajului economic, politic, militar...

CoZ. P.: Nu era prea riscant să se expedieze asemenea documente prin poştă?

Av. M. Br.: Poştă nu în adevărata accepţiune a cuvântului. Nu, nu... Centrul elaborase o metodă de expediţie, pe cât de ingenioasă, pe atât de simplă. „Expediţia” începea cu o alarmă de avertizare. Eram chemat la telefon de trei ori... De două ori mi se închidea telefonul, a treia oară eram întrebat: „CFR-ul? Informaţiile?” iar eu trebuia să răspund: „Greşeală! Biblioteca juridică la telefon!” — asta însemna că în ziua următoare, la ora 16, urma să găsesc în cutia poştală plicul lui Fabian.

Col. P.: Care va să zică se apela la serviciile unui curier.

Av. M. Br.: Da. An de an, primeam aceste adevărate instructaje cu privire la noutăţile tehnice în domeniul spionajului. Se înţelege de la sine că, după studierea lor, aveam ordin să le distrug. Tot atunci, la despărţire, am stabilit parola hărăzită să mă scoată de la „conservare” şi să mă activizeze. Parola era precedată, tot aşa, de trei apeluri telefonice. De două ori mi se închidea telefonul în nas, a treia oară eram întrebat: „Domnul avocat Braşoveanu?” „Da!” răspundeam. „Vă interesează Dreptul roman în latină?” „Nu, numai în franceză!” Ceea ce însemna că în viitoarele zile voi primi vizita unui „client” care, când va rămâne cu mine între patru ochi, mi se va adresa astfel: „Domnule avocat, daţi-mi voie să mă recomand — Fabian Grosman, şi am venit să vă cer sprijinul într-un proces de moştenire.” „Nu vă supăraţi, i-aş fi răspuns, nu pledez în cazurile de succesiune.” Cu parola aceasta, după o „conservare” de 17 ani, Valentin Savu alias John Bertrand m-a activizat, numindu-mă rezidentul reţelei Centaurul ce urma să renască din cenuşa reţelei Venus.

Colonel P.: Acum o să vă arăt o fotografie. Să-mi răspundeţi dacă-l cunoaşteţi sau nu pe bărbatul din poză.

Av. M. Br.: Da, îl cunosc... E Fabian, reprezentantul Centrului pentru România.

Colonel P.: Vă mulţumesc... Apreciez sinceritatea cu care acum înţelegeţi să ne ajutaţi.

4

„Procesul CODRUŢ ANGHELINI”

(Extrase din memoriile lui Tiberiu Pantazi) „Aşa cum era de aşteptat, după evenimentele memorabile de la 23 August 1944, s-au produs mutaţii şi în reţeaua Argus-2. Din inamic, Fabian s-a pomenit peste noapte în postura de aliat. Alianţa asta a fost destul de relativă, chiar vremelnică. Valul revoluţionar al proletarilor români, conduşi de comunişti, ne-a surprins pe toţi prin vigoarea lui. S-a putut imediat constată că o parte din vechile cadre ale S.S.I.- ului, nu numai că nu agrea curentul revoluţionar, dar şi întreprindea acţiuni concrete pentru a-l stăvili (...) Aveam în conducerea Serviciului o sursă — Contele. Sub pseudonimul ăsta activa, în folosul nostru, un agent foarte abil şi inteligent — maiorul C.L.

(...) După 23 august 1944, ne-am îngăduit, nu pentru prea mult timp, să ne întâlnim în afara oricăror criterii conspirative. (...) Contele a fost acela care mi-a satisfăcut curiozitatea în legătură cu procesul de spionaj intentat lui Codruţ Anghelini. Mi-a povestit cu tristeţe un capitol tulburător din istoria S.S.I.- ului, ce face cinste unora care, din păcate, nu mai sunt în viaţă şi deloc altora care trăiesc şi se bucură de viaţă. Mi-a vorbit de rolul nefast chiar sângeros, jucat de Mircea Rahău în „tragedia Codruţ Anghelini”, cum a numit-o Contele. Din afirmaţiile acestuia rezultă că, într-adevăr, Codruţ Anghelini reprezenta o personalitate remarcabilă a S.S.I.- ului, un ofiţer de spionaj şi contraspionaj cu o concepţie proprie asupra rolului acestuia în viaţa ţării sale. A studiat la Cambridge, pe bugetul S.S.I.- ului. Patronul meu — Fabian — a pus imediat ochii pe el, a încercat să-l contacteze, dar Anghelini a refuzat categoric. Ba i-ar fi răspuns aşa: „Am acceptat să lucrez în Serviciul secret ca să-mi slujesc patria şi nu ţări străine”. Înapoindu-se în România, Anghelini i-ar fi raportat

şefului său presiunile exercitate de Fabian asupra sa. „Rău ai procedat că n-ai acceptat!” i-ar fi reproşat Moruzof. La auzul acestor cuvinte, Anghelini şi-a prezentat pe loc demisia. Desigur, nu i-a fost primită. (...) Această „cioară albă”, cum plastic l-a numit Contele pe Anghelini, hotăra, în funcţia ce o deţinea în cadrul Biroului «C-4», soarta unor informaţii provenite din structurile superioare ale regimului antonescian. Într-una din zile, i-a căzut sub ochi o informaţie de-a dreptul senzaţională. O sursă a S.S.I.- ului „plantată” în palatul regal, îi semnala că reprezentanţi ai Partidului Comunist Român se aflau într-un contact direct cu cercurile din jurul lui Mihai I. După un timp, ofiţerul german de legătură notă:

Din motive lesne de înţeles, nu putem da în vileag numele complet al agentului.

Abwehr-ul îi ceru o întrevedere. Cu acest prilej, ofiţerul german îi transmise că şefii Abwehr-ului din România erau îngrijoraţi de anumite ştiri cu privire la activitatea comuniştilor. Anghelini îl linişti, făgăduindu-i să lămurească problema. Şi se ţinu de cuvânt — o lămuri. Şi iată că Anghelini, ofiţerul care, în ce privea persoana sa, respinsese conceptul de „agent dublu”, intră voluntar într-un joc dublu foarte primejdios, pe care de altfel l-a plătit cu viaţa. Nu ascund că am fost un spion de profesie, şi încă unul foarte apreciat — vezi averea ce am acumulat-o în seiful din Elveţia — dar mă văd nevoit să recunosc că n-aş fi avut niciodată curajul să mă avânt în ceea ce s-a aventurat Anghelini. Fără îndoială, e o chestie de concepţie, de structură (...) Codruţ Anghelini a acceptat ideea „jocului-dublu”, dar în condiţiile teritoriale ale ţării, în favoarea directă a ţării sale. Poate că aici ar trebui căutat şi delimitat ineditul hotărârii eroice a lui Anghelini (...) Contele mi-a

povestit cum Codruţ Anghelini, tot studiind informaţiile care-i erau trimise, a ajuns să realizeze imaginea acţiunii politice-militare iniţiată de comunişti, cu scopul de a doborî regimul lui Antonescu, de a scoate România din războiul împotriva Naţiunilor Unite, de a întoarce armele împotriva armatei germane. Meritul său deosebit a constat în faptul că, sesizând marea primejdie care plana asupra conspiratorilor, a luat decizia de a apăra din umbră, atât cât îi îngăduia funcţia, planul comuniştilor. El îşi considera decizia ca fiind profund patriotică şi în concordanţă cu concepţia şi simţămintele sale. În consecinţă, discutând cu câţiva dintre colaboratori, a pus bazele unui grup pe care l-a numit „Pro Patria”, al cărui ţel suprem era apărarea secretului pregătirilor politice şi militare. Pentru a induce în eroare Abwehr-ul, Anghelini a mai iniţiat o acţiune de „intoxicare” a agenţilor germani sau a celor aflaţi în slujba Serviciului german de spionaj. Înzestrat cu o inteligenţă sclipitoare, stimulat de o îndrăzneală ieşită din comun, Anghelini şi cei trei membri ai grupului şi-au orientat „informaţiile toxice” către semnalarea unor inofensive tratative politice între partidele de opoziţie, trecând sub tăcere pregătirile militare... Buletinele întocmite de el — ştia că ajung şi în birourile Abwehr-ului — subapreciau într-una rolul partidelor de opoziţie şi supraapreciau puterea lui Antonescu. Perdeaua de fum lansată de notele „toxice” concepute de Anghelini a camuflat perfect pregătirile militare, hotărâtoare în acţiunea de scoatere a României din războiul împotriva Naţiunilor Unite. În timp ce-l ascultam pe Conte, mi-am amintit că multe din notele astea m-au „intoxicat” şi pe mine când conduceam Argus-ul (...) Însă Codruţ Anghelini nu s-a mulţumit să-şi limiteze adeziunea sa, neştiută de conspiratori, la planul amintit mai sus. Dorea

din tot sufletul să-i ajute pe viitorii insurgenţi şi pe alte căi. Şi iată că într-o zi o notă i-a semnalat că un oarecare profesor de matematică, Florin Burcă, a început să manifeste interes pentru obiectivele militare germane din Bucureşti şi din împrejurimi. Coincidenţa a făcut ca Anghelini să recunoască în profesor pe un fost coleg de-al său de la „Mihai Viteazul”. N-a stat prea mult pe gânduri. L-a căutat, l-a găsit, l-a invitat în garsoniera lui. În faţa colegului de liceu şi-a declinat funcţia, i-a mărturisit cum, datorită „notelor” informative, şi-a amintit de el. „Ştiu că eşti membru al partidului comunist, i-a spus, presupun pentru ce dai târcoale unor obiective militare. Nu sunt comunist, dar vreau să vă ajut... Vă pot da informaţii complexe cu privire la dispozitivele militare germane. Cer ca nimeni, în afară de tine, să nu ştie cine procură informaţiile. De aici, o condiţie — legătura s-o am numai cu tine...” Aşa a început colaborarea lui Anghelini cu cei care pregăteau lovitura armată de la 23 august (...). Dar şi spionii, mici sau mări, aşi sau mai puţin aşi, au un călcâi al lui Achile. Anghelini n-a fost lipsit de acest punct vulnerabil, pe care Contele îl numea Norma Taylor. Organizatorul grupului Pro Patria ştia doar că Norma lucra pentru nemţi. O iubea cu pasiune... Nu discuta cu ea probleme de serviciu, nici ea nu încerca să-l tragă de limbă.

Amorul lor părea deasupra tuturor meschinăriilor cotidiene. Până într-o zi când Normei i s-a oferit prilejul să-l vadă în garsoniera lui Codruţ pe Florin Burcă. A semnalat nemţilor, iar Abwehr-ul i-a întins lui Anghelini o capcană (...) Partea germană a cerut pedepsirea exemplară a lui Codruţ Anghelini. Lui Mircea Rahău, acestui filonazist prin formaţie, i-a revenit misiunea de a conduce ancheta, iar apoi de a-şi asuma întreaga răspundere pentru organizarea procesului

(...) Rahău a încercat să afle de la Anghelini cine-i insul pe care Norma l-a văzut în garsonieră. Bineînţeles, Anghelini n-a scos o vorbă... Pornind însă de la declaraţiile Normei Taylor, Rahău i-a întins lui Florin Burcă o capcană. Agenţii lui l-au aşteptat, cu răbdare, chiar în garsoniera lui Anghelini. Intrigat de tăcerea prietenului său, Burcă s-a hazardat să-l caute acasă. Hotărârea i-a fost fatală. A fost arestat pe loc. Tot Rahău l-a anchetat, fără succes. Comunistul a fost torturat, dar de trădat, n-a trădat. În schimb, n-a mai putut îndura torturile, căci Rahău voia cu orice preţ să afle pentru care „putere străină" lucra şi a murit nu cu mult înainte de proces. Ca să se explice într-un fel moartea profesorului Florin Burcă, cadavrul acestuia a fost abandonat într-o noapte, după un bombardament american, printre ruinele unei clădiri distruse. (...) Codruţ Anghelini a mai săvârşit o imprudenţă: a lăsat familiei un „testament", o ultimă dorinţă. Conţinutul testamentului", conform dorinţei condamnatului la moarte, trebuia să fie dat în vileag abia după două decenii de la moartea sa. Rahău însă a violat plicul. Aşa a aflat, în sfârşit, de existenţa grupului Pro Patria. În consecinţă, s-a ambiţionat să dea de urmele lui. Trei ofiţeri superiori ai S.S.I.- ului şi-au găsit moartea în condiţii misterioase, şi asta doar cu câteva zile înainte de 23 August 1944... După spusele Contelui, în moartea lui Anghelini, a lui Burcă, precum şi în asasinarea celor trei ofiţeri rolul organizatoric l-a avut Mircea Rahău, ajutat de fostul şef al Biroului «C-4», Eugen Bărbulescu. Nu am nici un motiv să nu-l cred pe Conte. Mi-a povestit toate acestea cu o mare amărăciune şi cu un respect profund pentru memoria lui Codruţ Anghelini (...) Abia după 23 August 1944, după ce viaţa politică a ţării a luat un alt curs, Rahău a înţeles urmările în timp ale „testamentului" lui

Anghelini. Poziţia sa rămăsese încă tare în cadrul conducerii Serviciului secret. Totuşi îl cuprinsese frica. Prea des se vorbea la mitinguri, în presă, de epurarea aparatului de stat, de demascarea unor vinovaţi de crime de război. Sub influenţa acestei stări a făcut câteva tentative de a intra în posesia „testamentului”, dar mama lui Codruţ Anghelini nu s-a lăsat înduplecată. Cititorul acestor caiete s-ar putea întreba, pe bună dreptate: „De unde cunosc aceste amănunte?” În eventualitatea unei asemenea întrebări, aş vrea să amintesc că, în calitatea mea de atunci, de rezident al reţelei Argus-2, primeam mai departe rapoarte, informaţii, chiar din surse „plantate” mai de mult la S.S.I. Într-o bună zi, o asemenea sursă mi-a semnalat următoarele (recompun din memorie): „Circulă printre noi zvonul cum că Anghelini trăieşte, că procesul n-a fost decât o înscenare, pentru a-l face dispărut pe cel cerut de Fabian cu multă insistenţă, în vederea încredinţării unei misiuni de mare importanţă. Într-o şedinţă de lucru, i s-a adresat lui Rahău o întrebare în legătură cu zvonul sus amintit. Răspunsul său a fost foarte echivoc: „Nu ştiu!

N-am auzit... Însă în domeniul nostru orice e posibil.”

Răspunsul ăsta evaziv a întărit şi mai mult zvonul. Care-i situaţia? Mă întreba sursa. Combatem zvonul sau îl lăsăm să circule?” Dacă n-ar fi fost amintit Fabian în toată povestea asta, m-aş fi amuzat copios, dar aşa a trebuit să mă sesizez. Am constatat destul de uşor că zvonurile erau opera lui Rahău care, între timp, născocise o altă stratagemă, doar-doar o intra în posesia textului. Avea la S.S.I. în subordine pe unul dintre cei mai buni plastografi din ţară — Miron Fruntenaltă. (... Pe Fruntenaltă l-a pus Rahău în câteva rânduri să-i scrie Măriei Anghelini ca din partea fiului ei. Se spune că ar fi imitat perfect grafia lui

Codruţ A. În orice caz, îndurerata mamă s-a lăsat amăgită şi de scris, şi de textul scrisorilor. Dar ca să intre în posesia „testamentului”, Rahău concepuse un plan de-a dreptul diabolic. Scrisorile plăsmuite de Fruntenaltă ajungeau la Măria Anghelini prin mijlocirea unui ziarist occidental... Şi de la o scrisoare la alta, Măria Anghelini a început şi ea să creadă că fiul ei trăieşte refugiat în Occident... Pregătirea psihologică a bătrânei a ţinut destul de mult şi urma să culmineze cu apariţia Normei Taylor în postură de noră. Efectul a fost cel scontat de Rahău.

Norma urma să intre în posesia „testamentului”. Însă socoteala de acasă nu s-a potrivit cu cea din târg. (...) După ce ani de zile a făcut serviciul Abwehr-ului (şi mie, prin mijlocirea unei surse germane), se văzuse, după război, transferată la Fabian. Cum s-ar spune, îmi devenise colegă. Sosise în zilele acelea la Bucureşti, însoţită de noul ei amant, Virgil Obratin, spion de profesie, cu care urma să alcătuiască un cuplu destinat de Centru Orientului mijlociu (...) Lui Panaitescu-Slănic, încornoratul, soţul care ani de zile suportase toate capriciile frumoasei femei, i-a ajuns cuţitul la os. Cu câteva gloanţe bine ţintite în N.T., a spulberat toată truda Centrului, după care şi-a zburat creierii. Mircea Rahău n-a mai putut recupera niciodată „testamentul” lui Anghelini — obsesia vieţii sale. A fugit din ţară la vreme. Un timp, vocea lui a putut fi auzită pe anumite lungimi de undă, căci se angajase pe un post de crainic...”

5

Stenograma nr. 2 Colonel Panait: Domnule Valentin Savu, de câte ori ne-ai vizitat ţara în ultimii 10 ani?

Valentin Savu: De opt ori... Niciodată de două ori într-un an. Şi de fiecare dată cu o altă identitate.

Col. P.: Anul trecut, de pildă, cu ce misiune ne-ai vizitat?

V. S.: Am mai declarat.

Col. P.: Mai declară o dată.

V. S.: Cu misiunea din partea Centrului de a-l activiza, aşa cum am mărturisit şi în declaraţia scrisă, pe Cristian, recte avocatul Manole Braşoveanu.

Col. P.: După căderea reţelei Venus în mâinile noastre, au mai rămas agenţi nedepistaţi de noi şi nearestaţi la timpul respectiv?

V. S.: Din vechea reţea a scăpat ca prin minune un oarecare Claudiu Ronea, care a activat sub pseudonimul Ciclistul. E un bărbat în jur de 50 de ani, inspector la spaţiul locativ al Municipiului Bucureşti. De fapt, pentru a respecta adevărul istoric sau, dacă vreţi, cronologia exactă a evenimentelor, anul trecut, în toamnă, înainte de a-l vizita pe Cristian, am luat legătura cu el.

Col. P.: De ce? Nu-ţi era teamă că ai fi putut nimeri peste o momeală?

V. S.: Dacă ţi-e teamă de lup, nu intri în pădure! Nu-i aşa? Riscul e totuşi meseria noastră. Era necesar să iau legătura cu el. Din două motive...

Col. P.: îţi cer să le enumeri!

V. S.: De la el în jos, porneau firele legăturii cu Silvia, adică cu Lisette Vrancea. Evoluţia ei către reţeaua Venus a fost simplă, datează din 1958, când, după război, a vizitat Parisul, să-şi vadă nişte rude. Cu prilejul ăsta s-a întâlnit şi cu o veche cunoştinţă de a sa — Nestor Luican, membru în „Fundaţia exilaţilor”, care a atras-o către Fabian. Activitatea

ei a început prin îndeplinirea unor servicii în aparenţă nu prea importante. Comisioane, de fapt mesaje, tatonări. Actriţei începuse să-i placă rolul... I se părea că „intrase” iarăşi în scenă, că „juca”. Cu timpul, a fost pusă în legătură cu Ciclistul.

Col. P.: Prezentarea informaţiilor aveau o pondere serioasă pentru Centru?

V. S.: Silvia a fost folosită mai puţin în acţiunea de culegere a informaţiilor. Ne interesa casa ei, pe care am folosit-o în câteva rânduri. O casă ideală, gazdă sigură. Ea a găzduit, în două rânduri, curieri de-ai noştri, trimişi în ţară. Chiar şi pe falsul Tiberiu Pantazi din Lausanne, care a condus acţiunea de lichidare a adevăratului Tiberiu Pantazi, fostul rezident al reţelei Argus-2.

Col. P.: Ce ştia avocatul Manole Braşoveanu despre acţiunea de lichidare a bătrânului Pantazi?

V. S.: Nimic, în afară de faptul că i s-a atras atenţia că din direcţia acestuia îl poate pândi un pericol — bătrânul ajunsese la el, îl urmărea — dar să nu aibă nici o grijă că, într-un timp scurt, problema va fi rezolvată. Când am sosit acum în ţară, i-am spus textual că am sosit şi pentru a patrona din umbră opera celor trei...

CoL P.: Unde au locuit?

V.S.: Doi au stat la Lido, al treilea, falsul Tiberiu Pantazi, la actriţa Lisette Vrancea. Acesta ştia bine limba română, avea asupra lui şi un buletin de Bucureşti. În general, s-a descurcat cu fantezie şi cu inteligenţă.

Col. P.: Prin ce altceva legătura cu Lisette Vrancea mai prezenta importanţă?

V. S.: Era o fiinţă cuceritoare... Şi astăzi, în jurul ei, gravita un univers interesant care ne furniza, uneori, informaţii preţioase. Printre vechii ei admiratori se numărau câteva

personalităţi. De la ea ştiam toate plecările renumitului fizician Ţirulescu de la Institutul de fizică nucleară în străinătate. O mai frecventa cunoscutul poet Vincenţiu Pelerinu care, odată cu recitalurile sale de poezie, povestea cancanurile din lumea literaţilor... Zău, nu lipsite de interes. Persoana care ne interesa însă în cel mai înalt grad era desigur Sandu Ceampelea, fostul arhivar al S.S.I.- ului, cu care Pantazi, în anii războiului, avusese contacte, scos la pensie de noul regim. O figură bizară, ani de zile a fost omul de casă al actriţei, o iubea ca un adolescent. În taină, roşind... Şi iarăşi ceva foarte bizar, Lisette Vrancea era măgulită de dragostea umilă şi credincioasă a fostului arhivar... Credea orbeşte în el.

În ultima vreme, îi povestise câte ceva din activitatea ei.

În ceasurile de aduceri aminte, ceasuri numai ale lor, îşi povesteau reciproc tot felul de întâmplări. Lisette din universul ei, Ceampelea dintr-al lui... I-am transmis Silviei să-şi îndrepte atenţia spre Ceampelea. N-am făcut rău.

Prin sursa Ciclistul, ne-a fost dat să aflăm de îndeletnicirile recente ale lui Tiberiu Pantazi. Ceampelea l-a zărit întâmplător pe stradă, a vrut să-l oprească, dar bătrânul Pantazi s-a ferit din calea lui. Faptul acesta l-a pus pe gânduri. I-a dat chiar de bănuit... I-a povestit Silviei, iar ea i-a comunicat Ciclistului. Nici unul, nici altul nu ştiau cine-i în realitate Pantazi. Telegrama primită la Centru semnala: „Trăieşte un vechi informator Tiberiu Pantazi care ar fi avut contacte în urmă cu douăzeci de ani şi cu Fabian. Îl pot folosi?” Aşa am ajuns să ne interesăm de Pantazi şi să aflăm cu ce se ocupă, că începuse să dea târcoale locuinţei lui Braşoveanu. Plana o mare primejdie asupra viitoarelor proiecte ale Centrului.

Col. P.: Aţi ştiut de existenţa caietelor de memorii ale lui

Pantazi?

V. S.: Nu... Tot ce ştiam e că-l interesa casa lui Manole Braşoveanu.

Cpt. Lucian: De ce a fost dat uitării?

V. S.: Pentru că cineva de peste hotare a aflat cifrul seifului lui Pantazi şi i-a furat economiile. Practic, nu mai putea să vină în străinătate. De bine, de rău, acasă avea o pensie care-i asigura bătrâneţele.

Col. P.: Cine l-a lichidat pe Ceampelea?

V. S.: Lisette Vrancea, din ordinul Ciclistului.

Col. P.: Şi pentru ce?

V. S.: Ceampelea primise vizita unui ofiţer de securitate.

A fost impresionat nu atât de vizita acestuia, ci de faptul că i se cerea sprijinul în cazul procesului Codruţ Anghelini. El cunoştea foarte bine rolul lui Rahău în distrugerea unor documente, printre care şi a întregului dosar Codruţ Anghelini... Simţea omu' nevoia să se descarce, să se sfătuiască. S-a destăinuit prietenei sale, neştiind că încă de luni dimineaţa caietele cu memoriile lui Pantazi se găseau ascunse la Lisette, în casă, care îşi băgase nasul în ele şi aflase de Codruţ Anghelini şi de cei vinovaţi de moartea lui. S-a bucurat încă o dată de soarta rivalei sale în ale teatrului de revistă — Norma Taylor. Ceampelea poate ar fi rămas în viaţă... dar, printre altele, fostul arhivar, stârnit de prietena sa, a pălăvrăgit prea mult, i-a mărturisit că intenţionează să dea în vileag tot ce ştia.

Silvia a înţeles primejdia, căci Ceampelea ştia de-acum şi câte ceva despre ea. Dintr-o altă cameră i-a telefonat Ciclistului. Acesta, împreună cu dânsa, la indicaţia mea, făcuse microfilmele după caietele lui Pantazi şi cunoştea o parte din însemnări. Ciclistul a împărtăşit neliniştea ei.

I-a cerut Silviei, pentru că tot pleca peste câteva zile din

ţară, să apeleze la o „soluţie” pe care ea, artistă, o avea în casă...

Col. P.: „Soluţia” cu efect întârziat?

V. S.: Da.

Col. P.: Unde aţi găsit caietele? Ce soartă au avut ele după microfilmare?

V. S.: Falsul Pantazi le-a găsit în valiza pe care bătrânul o luase cu el. Mi s-a relatat bucuria acestuia că, în sfârşit, era scos din ţară într-un moment când se pregătise să cadă la învoială cu Securitatea în privinţa „arsenalului” său.

Cpt. L.: Cine a avut ideea cu scrisoarea de adio adresată căpitanului Viziru?

V. S.: Falsul Pantazi are o minte formidabilă... Şi-a dat imediat seama că, în condiţiile relatate de Pantazi, o asemenea scrisoare ar induce perfect în eroare organele de Securitate care fuseseră oarecum alertate de fostul rezident.

Col. P.: (către Lucian şi Frunză): Voi mai aveţi întrebări de pus?

Cpt. Frunză: Eu, tovarăşe colonel: Cine-i Eveline Styron?

V. S.: Mă aşteptam la întrebarea asta din partea dumneavoastră... Eveline Styron este fosta stewardesă a Tarom-ului pe liniile occidentale. Ea a fost contactată la Paris de către oamenii Centrului.

Cpt. Frunză: Care-i identitatea ei adevărată?

V. S.: Cozma Tereza... Atunci când a căzut de acord să lucreze pentru Centru, i s-a făcut recomandarea expresă ca deocamdată să stea inactivă, să aştepte viitoarele ei misiuni. Eu am întâlnit-o anul trecut, chiar în ziua plecării mele din ţară, când am venit în problema Centaurului. Am apreciat că era omul de care aveam mare nevoie. Cultă, vorbea franceza, engleza. Discutând de revenirea mea în

ţară, am prevenit-o că o să-i aduc un paşaport pe numele de Eveline Styron... Că un număr de zile va locui cu mine la Lido, ca străină...

Cpt. F.: I-aţi trasat vreo misiune?

V. S.: Aşa cum am mai declarat, din prudenţă, am stat de vorbă cu ea doar cu câteva ceasuri înainte de plecare. N-a ştiut nimic de scopul vizitei mele. Iar în actuala mea călătorie, rolul i l-am limitat pe cât posibil. Doream să fie în preajma mea, s-o studiez, să văd cum se comportă, cum se mişcă... Am supus-o unor examinări. Una din examinări a avut loc în noaptea de luni. Domnule căpitan, îmi pare rău, ştiu... Dar când mi s-a adus la cunoştinţă că în valiza lui Pantazi s-au găsit memoriile sale, m-am alarmat. Eu care, în numele Centrului, puneam bazele Centaurului, eram obligat să controlez garsoniera lui Pantazi, să verific dacă n-a rămas în ea nimic compromiţător, nimic din ceea ce ar fi putut submina viitoarea activitate a reţelei. Nu de alta, dar era vorba de securitatea noului rezident — Manole Braşoveanu... Însoţit de Eveline Styron am pătruns în garsonieră. O bănuiam pustie... Sau în orice caz supravegheată numai de un agent. În plus, Eveline m-a asigurat că stăpâneşte perfect judo, karate şi că la nevoie... Am constatat că nu mă minţise. Regret că i-aţi căzut victimă.

Cpt. Frunză: Ştiaţi unde domiciliază?

Valeriu Savu: Nu. În stadiul acesta de lucru nu ne interesa domiciliul ei. Aveam un telefon şi o parolă.

Era duminică. Cădea un amurg patriarhal... Ca întotdeauna în zilele libere, vacarmul străzii scădea în intensitate. Dăinuia, într-adevăr, o linişte duminicală.

Cei trei ofiţeri de securitate stăteau în picioare: nu mai izbuteau să se despartă, mereu mai găseau ceva să-şi

spună.
— Să ştiţi, tovarăşe colonel, că totuşi au mai rămas câteva probleme neclare, ţinu Frunză să precizeze.
— Ştiu care sunt alea, i-o luă înainte colonelul râzând.
Cine-i Pavel Diugan? Cine l-a trimis după douăzeci de ani să recupereze „testamentul”? Din păcate, Tiberiu Pantazi n-a mai apucat să-şi încheie memoriile. N-a scris nimic nici de insul care l-a ajutat prezentându-se la Măria Anghelini în postură de ofiţer de Securitate... Ei bine, după căderea lui Braşoveanu, vom putea căuta ceva mai liniştiţi răspunsurile la toate aceste întrebări. Ah, era să uit! Ar mai fi şi întrebarea: ce căuta fotografia Terezei Cozma la Pantazi? Nu-i aşa?
Frunză dădu din cap ca un cal în zăbale. Îşi ridică privirile şi, uitându-se în ochii şefului, îşi formulă gândul:
— Tovarăşe colonel, aveţi o părere bună despre autocritică?
— Foarte bună! Şi, înveselit, adăugă: Mai cu seamă când e vorba de subalternii mei.
— Tovarăşe colonel, încercă Frunză să-şi înduplece şeful, de ce nu vreţi să vă faceţi autocritica? Pentru mine, sunteţi un model...
— Ce vrea celibatarul ăsta de la mine? Făcu Panait pe naivul, Privindu-l complice pe Lucian.
Lucian îşi drese glasul:
— E vorba de Tereza Cozma şi de atitudinea dumneavoastră faţă de rapoartele prezentate în acest sens de căpitanul Frunză.
— Ah! De Tereza Cozma era vorba!? Se lovi Panait cu palma peste frunte. Era să uit... Colonelul chemă ofiţerul de serviciu şi-i ordonă s-o introducă în cabinet pe „numita Tereza Cozma”.

— Mai e aici? Întrebă Frunză mirat.

— Desigur, vorbi colonelul cu seriozitate. Ştiam că trebuie să-mi fac autocritica şi m-am pregătit...

Puţin mai târziu, Tereza Cozma apăru în cabinet; era odihnită, cochetă — precum o văzuseră cei doi căpitani prima oară. — Ţinea pe umăr, cu eleganţă, o poşetă vişinie... Clipind nedumerită din genele-i lungi şi dese, se uită pe rând la cei trei bărbaţi. Încruntându-şi sprâncenele, colonelul Panait se adresă deopotrivă celor doi colaboratori:

— Daţi-mi voie să v-o prezint, pe tovarăşa locotenent major Cozma Tereza, din colectivul colonelului Iftode...

Vă rog, ce-aţi rămas aşa?

Tânăra pufni în râs:

— Ne cunoaştem, tovarăşe colonel, zise ea. Suntem cunoştinţe vechi. Mai cu seamă cu tovarăşul căpitan Frunză...

Frunză avu nevoie de câtva timp ca să-şi găsească aerul său de mucalit. Lucian însă izbucni imediat în râs.

— Tovarăşă locotenent major, vorbi din nou Panait, tovarăşul Frunză îmi cere să-mi fac autocritica... Dumneata ce părere ai?

— Vă referiţi la momentul acela de la Lido? Înveselit, colonelul dădu din cap.

— Da, căpitanul Frunză, explică Tereza, era să strice atunci tot ce construiam cu atâta migală... L-am văzut că s-a luat după mine, mă recunoscuse... Poate din pricina... dar să lăsăm de-o parte karatele... S-a apucat să se intereseze la recepţie de mine. Mi-a telefonat şi în cameră, mai târziu. Mi s-a adresat în româneşte, eu i-am răspuns în engleză. Am raportat de îndată unităţii situaţia creată.

S-au luat imediat măsurile de rigoare.

Colonelul ridică mâna, declarându-se mulţumit.

— Stop! Tovarăşe Frunză, tovarăşe Lucian, aştept ca mâine, la şedinţa de lucru fixată la opt dimineaţa, să vă faceţi autocritica cu privire la necesitatea respectării disciplinei în executarea misiunilor. Şi-acum, să nu vă mai prind în sediu... E duminică... Ah, cum îmi petreceam eu, pe vremuri, duminicile!... Căraţi-vă! Lăsaţi-o pe tovarăşa Cozma să plece înainte, căci ţine de altă unitate...

Ştiu că vă pare rău. Mai cu seamă căpitanului Frunză.

Într-una din zilele lunii septembrie, Măria Anghelini, însoţită de familie, veni la mormântul fiului ei. Şi primul lucru pe care ochii înlăcrimaţi ai bătrânei îl zări fu o coroană mare de garoafe roşii. Pe o banderolă, cuvintele:

„Patriotului Codruţ Anghelini, luptătorului care, mai presus de orice, a pus interesele Patriei sale pe care a iubit-o cu devotament. Un grup de lucrători din Consiliul Securităţii Statului.

SFIRŞIT

Sinaia — Bucureşti ianuarie 1974 — februarie 1975.

Cuprins

I. Fantoma domnului Pantazi.....7
1.....7
2.....23
3.....37
II. Adio, domnule căpitan!.....43
1.....43
2.....58
3.....75
4.....79
III. Pantazi + Pantazi = 2 Pantazi.....88
1.....88
2.....106
3.....111
IV. Un mesaj de dincolo de mormânt.....116
1.....116
2.....122
3.....129
V. Caietul Măriei Anghelini.....139
1.....139
2.....148
VI. Pasiunea fostului arhivar.....177
1.....177
2.....184

EDITURA MILITARĂ

Lei 8,25